

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

ОПРЕДЕЛЯМ:

РОСИЦА КАРАМФИЛОВА

Министър на околната среда и водите

Дата: 03.11.2022г.

Специфични и подробни цели на опазване на защитена зона BG0002030 „Комплекс Калимок“, съгласно Решение по т. 1 от Протокол № 26 от заседание на Националния съвет по биологично разнообразие, проведено на 28.04.2022 г.

Автори: Димитър Димитров¹, Невена Иванова¹, Виктор Василев² и Боян Мичев¹

¹Институт по биоразнообразие и екосистемни изследвания при БАН

²Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“

Съдържание

Въведение.....	6
Специфични цели за A002 <i>Gavia arctica</i> (черногуш гмуркач)	9
Специфични цели за A004 <i>Tachybaptus ruficollis</i> (мальк гмурец)	11
Специфични цели за A005 <i>Podiceps cristatus</i> (голям гмурец)	15
Специфични цели за A006 <i>Podiceps grisegena</i> (червеноврат гмурец)	18
Специфични цели за A008 <i>Podiceps nigricollis</i> (черноврат гмурец).....	22
Специфични цели за A391 <i>Phalacrocorax carbo sinensis</i> (голям корморан).....	26
Специфични цели за A875 <i>Microcarbo pygmaeus</i> (мальк корморан)	30
Специфични цели за A019 <i>Pelecanus onocrotalus</i> (розов пеликан).....	34
Специфични цели за A020 <i>Pelecanus crispus</i> (къдроглав пеликан).....	36
Специфични цели за A021 <i>Botaurus stellaris</i> (голям воден бик).....	40
Специфични цели за A022 <i>Ixobrychus minutus</i> (мальк воден бик).....	43
Специфични цели за A023 <i>Nycticorax nycticorax</i> (нощна чапла).....	46
Специфични цели за A024 <i>Ardeola ralloides</i> (гривеста чапла)	49
Специфични цели за A026 <i>Egretta garzetta</i> (малка бяла чапла).....	52
Специфични цели за A773 <i>Ardea alba</i> (голяма бяла чапла)	56
Специфични цели за A028 <i>Ardea cinerea</i> (сива чапла)	59
Специфични цели за A029 <i>Ardea purpurea</i> (червена чапла).....	63
Специфични цели за A030 <i>Ciconia nigra</i> (черен щъркел)	66
Специфични цели за A031 <i>Ciconia ciconia</i> (бял щъркел)	70
Специфични цели за A032 <i>Plegadis falcinellus</i> (блестящ ибис).....	75
Специфични цели за A034 <i>Platalea leucorodia</i> (бяла лопатарка)	78
Специфични цели за A036 <i>Cygnus olor</i> (ням лебед).....	82
Специфични цели за A038 <i>Cygnus cygnus</i> (поен лебед)	85
Специфични цели за A394 <i>Anser albifrons albifrons</i> (голяма белочела гъска).....	87
Специфични цели за A043 <i>Anser anser</i> (сива гъска)	90
Специфични цели за A396 <i>Branta ruficollis</i> (червеногуша гъска)	94
Специфични цели за A397 <i>Tadorna ferruginea</i> (червен ангъч).....	97

Специфични цели за A048 <i>Tadorna tadorna</i> (бял ангъч)	101
Специфични цели за A855 <i>Mareca penelope</i> (фиш).....	104
Специфични цели за A889 <i>Mareca strepera</i> (сива патица).....	107
Специфични цели за A052 <i>Anas crecca</i> (зимно бърне).....	111
Специфични цели за A053 <i>Anas platyrhynchos</i> (зеленоглава патица).....	115
Специфични цели за A054 <i>Anas acuta</i> (шилоопашата патица).....	119
Специфични цели за A856 <i>Spatula querquedula</i> (лятно бърне).....	122
Специфични цели за A857 <i>Spatula clypeata</i> (клопач)	127
Специфични цели за A059 <i>Aythya ferina</i> (кафявоглава потапница)	131
Специфични цели за A060 <i>Aythya nyroca</i> (белоока потапница).....	134
Специфични цели за A061 <i>Aythya fuligula</i> (качулата потапница).....	138
Специфични цели за A063 <i>Somateria mollissima</i> (обикновена гага)	141
Специфични цели за A067 <i>Vucephala clangula</i> (обикновена звънарка)	143
Специфични цели за A767 <i>Mergellus albellus</i> (малък нирец).....	145
Специфични цели за A070 <i>Mergus merganser</i> (голям нирец).....	147
Специфични цели за A072 <i>Pernis apivorus</i> (осояд).....	150
Специфични цели за A073 <i>Milvus migrans</i> (черна каня)	153
Специфични цели за A074 <i>Milvus milvus</i> (червена каня)	157
Специфични цели за A075 <i>Haliaeetus albicilla</i> (морски орел)	159
Специфични цели за A080 <i>Circaetus gallicus</i> (орел змияр).....	162
Специфични цели за A081 <i>Circus aeruginosus</i> (тръстиков блатар)	166
Специфични цели за A082 <i>Circus cyaneus</i> (полски блатар).....	169
Специфични цели за A083 <i>Circus macrourus</i> (степен блатар)	171
Специфични цели за A084 <i>Circus pygargus</i> (ливаден блатар)	174
Специфични цели за A086 <i>Accipiter nisus</i> (малък ястреб).....	177
Специфични цели за A402 <i>Accipiter brevipes</i> (късопръст ястреб)	178
Специфични цели за A403 <i>Buteo rufinus</i> (белоопашат мишелов)	180
Специфични цели за A087 <i>Buteo buteo</i> (обикновен мишелов).....	183
Специфични цели за A858 <i>Clanga pomarina</i> (малък креслив орел)	186
Специфични цели за A092 <i>Hieraaetus pennatus</i> (малък орел)	188
Специфични цели за A094 <i>Pandion haliaetus</i> (орел рибар).....	191
Специфични цели за A096 <i>Falco tinnunculus</i> (черношипа ветрушка).....	193
Специфични цели за A098 <i>Falco columbarius</i> (малък сокол)	194
Специфични цели за A099 <i>Falco subbuteo</i> (сокол орко)	196
Специфични цели за A103 <i>Falco peregrinus</i> (сокол скитник).....	199
Специфични цели за A511 <i>Falco cherrug</i> (ловен сокол)	201

Специфични цели за A118 <i>Rallus aquaticus</i> (крещалец)	203
Специфични цели за A119 <i>Porzana porzana</i> (голяма пъструшка)	206
Специфични цели за A120 <i>Porzana parva</i> (средна пъструшка)	209
Специфични цели за A122 <i>Crex crex</i> (ливаден дърдавец)	211
Специфични цели за A123 <i>Gallinula chloropus</i> (зеленоножка)	214
Специфични цели за A125 <i>Fulica atra</i> (лиска)	218
Специфични цели за A127 <i>Grus grus</i> (сив жерав).....	221
Специфични цели за A131 <i>Himantopus himantopus</i> (кокилобегач).....	224
Специфични цели за A132 <i>Recurvirostra avosetta</i> (саблеклюн)	227
Специфични цели за A136 <i>Charadrius dubius</i> (речен дъждосвирец)	230
Специфични цели за A142 <i>Vanellus vanellus</i> (обикновена калугерица)	233
Специфични цели за A861 <i>Calidris pugnax</i> (бойник).....	236
Специфични цели за A152 <i>Lymnocyptes minimus</i> (малка бекасица)	239
Специфични цели за A153 <i>Gallinago gallinago</i> (средна бекасица)	241
Специфични цели за A154 <i>Gallinago media</i> (голяма бекасица).....	245
Специфични цели за A156 <i>Limosa limosa</i> (черноопашат крайбрежен бекас).....	248
Специфични цели за A161 <i>Tringa erythropus</i> (голям червеноног водобегач)	251
Специфични цели за A162 <i>Tringa totanus</i> (малък червеноног водобегач).....	253
Специфични цели за A163 <i>Tringa stagnatilis</i> (малък зеленоног водобегач)	256
Специфични цели за A164 <i>Tringa nebularia</i> (голям зеленоног водобегач)	258
Специфични цели за A165 <i>Tringa ochropus</i> (голям горски водобегач).....	261
Специфични цели за A166 <i>Tringa glareola</i> (малък горски водобегач).....	265
Специфични цели за A168 <i>Actitis hypoleucos</i> (късокрил кюкавец)	267
Специфични цели за A862 <i>Hydrocoloeus minutus</i> (малка чайка)	270
Специфични цели за A179 <i>Larus ridibundus</i> (речна чайка)	273
Специфични цели за A182 <i>Larus canus</i> (чайка буревестница).....	277
Специфични цели за A459 <i>Larus cachinnans</i> (каспийска чайка).....	279
Специфични цели за A189 <i>Gelochelidon nilotica</i> (дебелоклюна рибарка)	282
Специфични цели за A193 <i>Sterna hirundo</i> (речна рибарка).....	285
Специфични цели за A885 <i>Sternula albifrons</i> (белочела рибарка)	288
Специфични цели за A734 <i>Chlidonias hybrida</i> (белобуза рибарка)	291
Специфични цели за A197 <i>Chlidonias niger</i> (черна рибарка)	294
Специфични цели за A198 <i>Chlidonias leucopterus</i> (белокрила рибарка)	297
Специфични цели за A224 <i>Caprimulgus europaeus</i> (Европейски козодой).....	300
Специфични цели за A229 <i>Alcedo atthis</i> (земеродно рибарче)	302
Специфични цели за A230 <i>Merops apiaster</i> (обикновен пчелояд)	305

Специфични цели за A231 <i>Coracias garrulus</i> (синявица)	308
Специфични цели за A234 <i>Picus canus</i> (сив кълвач)	310
Специфични цели за A236 <i>Dryocopus martius</i> (черен кълвач).....	312
Специфични цели за A868 <i>Leipicus medius</i> (среден пъстър кълвач).....	314
Специфични цели за A480 <i>Cyanecula svecica</i> (синьогушка)	316
Специфични цели за A338 <i>Lanius collurio</i> (червеногърба сврачка).....	318
Специфични цели за A339 <i>Lanius minor</i> (черночела сврачка).....	321
Цитирана литература	324

Въведение

Специална защитена зона (СЗЗ) BG0002030 „Комплекс Калимок“ по Директива 2009/147/ЕО за опазване на дивите птици заема площ от 9429,2 ха и попада изцяло в Континенталния биогеографски регион. Обявена е със Заповед № РД-831/17.11.2008 г. на министъра на околната среда и водите (ДВ, бр. 108 от 2008 г.), изменена със Заповед № РД - 86 от 28.01.2013 г. на министъра на околната среда и водите (бр.10 от 05.02.2013 г.). В стандартния формуляр за данни (СФД) на зоната са посочени 106 вида птици. От тях, 3 вида (*Somateria mollissima*, *Accipiter nisus* и *Falco tinnunculus*) са с незначителна оценка за численост и плътност на популацията „D“ и за тях не са разработвани специфични природозащитни цели. СЗЗ обхваща територията на бивши рибарници, разположени по цялата дължина на бившата Тутраканска заливна низина, между Бабово и Тутракан и включва всички български дунавски острови в тази част на р. Дунав – Мишка, Малък Бръшлен, Пясъчник, Безименен, Калимок и Радецки. Районът попада на територията на две общини – Сливо поле и Тутракан, в две области – Русе и Силистра.

За територията е характерен умерено-континентален климат със значително годишно колебание на температурата. През зимата настъпват силни застудявания, а през лятото се регистрират големи горещини. Басейните на бившите рибарници са разделени от влажни и мочурливи ливади на 2 части - източна и западна. Басейните периодично пресъхват и към момента водното ниво се поддържа чрез система от шлюзове и канали, които запазват зоната с води от р. Дунав. Южно от източната част на рибарниците мочурливите ливади преминават в блато. Основното местообитание са басейните на рибарниците, почти цялата повърхност на които е заета от блатна растителност с преобладаване на обикновена тръстика (*Phragmites australis*), теснолистен папур (*Typha angustifolia*), на места примесен с широколистен папур (*Typha latifolia*), лаксманов папур (*Typha laxmanii*) и езерен камъш (*Shoenoplectus lacustris*). Бреговете на басейните и дигите са обрасли с тръстика. В откритите водни площи преобладават жабешката водянка (*Hydrocharis morsus ranae*), водната лилия (*Nymphaea alba*), щитолистната какичка (*Nymphoides peltata*), дяволският орех (*Trapa natans*) и др. Бреговете на отводнителния канал са обрасли също с тръстикови масиви, а на места и с върби *Salix* sp. Влажните ливади са покрити предимно с различни кисели треви, а на места по периферията им има тръстика, крайбрежен камъш (*Shoenoplectus litoralis*) и др. Между реката и рибарниците се намира временно заливна гора от върби *Salix* spp. и тополи *Populus* spp., с богат подлес и увивни растения, на места с малки водоеми. Остров Безименен е изцяло обрасъл със заливна гора предимно от бяла върба (*Salix alba*) и бяла топола (*Populus alba*). Интензивни тополови култури се срещат в района на бившето Бръшленско блато, по островите Малък Бръшлен, Калимок, от външната страна на Дунавската дига.

СЗЗ „Комплекс Калимок“ има световно значение за гнезденето на белооката потапница (*Aythya nyroca*), и е важно място за почивката, а от 2021 г. и за гнезденето на къдроглавия пеликан (*Pelecanus crispus*). Тук се намира една от малките колонии по р. Дунав на кокилобегача (*Himantopus himantopus*). През размножителния сезон, Комплекс Калимок е от европейско значение още за популациите на нощната чапла (*Nycticorax nycticorax*), малката бяла чапла (*Egretta garzetta*), гривестата чапла (*Ardeola ralloides*), големия воден бик (*Botaurus stellaris*), бялата лопатарка (*Platalea leucorodia*), синявицата (*Coracias garrulus*), речната рибарка (*Sterna hirundo*), белобузата рибарка (*Chlidonias hybrida*) и черната рибарка (*Chlidonias niger*). Зоната предоставя местообитания за гнезденето и храненето на морския орел (*Haliaeetus*

albicilla), белия щъркел (*Ciconia ciconia*), блестящия ибис (*Plegadis falcinellus*), малкия корморан (*Microcarbo pygmaeus*) и сивата гъска (*Anser anser*).

След редица технически и инженерни дейности, през 2008 г., от части е възстановен водния режим в басейните на бившите рибарници в СЗЗ „Комплекс Калимок“. Възстановената влажна зона е от брегови тип. На главната Дунавска дига са построени три шлюзови входно - изходни съоръжения със затворни съоръжения, през които се оводнява зоната. В северната част на зоната, пред отводнителният канал, е изградена вътрешна предпазна дига. През 2006 г., след предварителни проучвания е приет десет годишен план за управление на ЗМ „Калимок – Бръшлен“. Изработено е и оперативно ръководство за управление на шлюзовете (Куцаров и Милошев, 2008). През 2010 г. с договор между МОСВ и ИАГ, управлението на съоръженията изградени в ЗМ „Калимок – Бръшлен“ се предоставя на ДПП ”Русенски Лом“. Възстановената влажна зона е от брегови тип с площ от 1750 ha. Техническите спецификации на шлюзовете са следните – кота дъно на западен шлюз 13,00 m н.в. (Балтийска система), кота дъно на централен и източен шлюз 12,00 m н.в., кота максимално водно ниво в зоната 14,50 m н.в. (Куцаров и Милошев, 2008).

Основна заплаха за местообитанията в СЗЗ „Комплекс Калимок“ е лесния достъп до съоръженията и нерегламентирано отваряне и затваряне на шлюзовете. Основните извършители на тези дейности са ловни дружинки и местни рибари. На практика тези нерегламентирани дейности обезсмислят всички действия и опити да се оводни заливаемата зона до оказаните нива и по този начин да се осигури подходящо местообитание за много водолюбиви видове птици. Този проблем оказва влияние и върху навлизането и размножаването на редица видове риби, някои от които са и важна хранителна база за ихтиофагните птици. Не на последно място този фактор възпрепятства ключовата пречистващата роля на влажните зони (Чешмеджиев и Георгиев, 2018).

Друга съществена заплаха за местообитанията в СЗЗ „Комплекс Калимок“ е нерегламентираното обработване на земи, които са държавна собственост, което води до отваряне или затваряне на шлюзовете с цел отводняване на зоната и добър земеделски добив и постигане на оптимални екологични условия за земеделската продукция (Чешмеджиев и Георгиев, 2018).

Настоящият документ включва следните раздели с важна информация:

- ✓ Код и наименование на вида
- ✓ Кратка характеристика на вида
- ✓ Характер на пребиваване в страната, характерно местообитание и хранене
- ✓ Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво
- ✓ Състояние на ниво СЗЗ
- ✓ Анализ на наличната информация
- ✓ Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната
- ✓ Необходимост от промени на СФД на СЗЗ
- ✓ Използвана литература

Природозащитните цели са представени в текста по-долу в табличен вид, като са изведени на преден план основни параметри с техните целеви стойности, към които да се насочат природозащитните цели така, че да се постигне стабилна/нарастваща тенденция на популацията на вида. Необходимо е обаче да поясним, че поради липсата на систематизиран мониторинг на птиците в СЗЗ-ни от мрежата Натура 2000 в България, **не са посочвани тенденции в популациите** на видовете, а само целеви стойности за минималния размер на

популациите в зоната. За да се посочат статистически достоверни, дори и само краткосрочни тенденции в популациите (за 10 г. период) на птиците в СЗЗ, са необходими данни от поне 5 г. систематизиран мониторинг на видовете, а такива в повечето случаи липсват.

Специфични цели за A002 *Gavia arctica* (черногуш гмуркач)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 63-75 cm, тегло 2,3 kg (при женските) до 3,4 kg (при мъжките), размахът на крилата - 100-130 cm. В брачно оперение темето, тилът и задната част на врата са кадифено светлосиви. Предната част на шията и гърлото са черни. Тялото отгоре е с ясни бели петна. В зимно оперение шията отстрани е наполовина тъмна, със сива задна и бяла предна част. Няма бяло петно около окоето. Горната страна на тялото е равномерно тъмно сива. Без полов диморфизъм, със слаби възрастови различия. Младите са като възрастните в зимно оперение, но със светли крайнини на перата отгоре, образуващи люспест рисунък. Младежкото оперение се запазва до средата на зимата (Svensson et al., 2009).

Характер на пребиваване в страната

Редовно мигриращ, зимуващ и летуващ вид за страната. Най-многочисления представител на рода за нашата фауна (Нанкинов, 2012). У нас птиците пристигат в края на септември и началото на октомври, като се задържат най-късно до средата на май. Най-много птици са наблюдавани в черноморските заливи, черноморските езера и околностите на гр. София. Единични полово незрели птици остават в черноморските заливи през цялото лято. Все пак най-много птици се наблюдават през зимата.

Характерно местообитание

През размножителния период обитава езерата на тундрата и тайгата, лесостепите и степите. Зимуващите и мигриращи през нашата страна птици се срещат главно по Черноморското крайбрежие, морските заливи, Черноморските блата и езера, но се срещат и в големи вътрешни водоеми и по-малки водни басейни до 2300 м.н.в (Симеонов и др. 1990). Подходящи местообитания според Директивата за хабитатите са 1110, 1130, 1150, 1160, както и сладководни местообитания от типа на 3130, 3150, 3260 и 3270 (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Хранят се с риба, миди, ракообразни, водни насекоми и техните ларви. Малките се хранят с водни безгръбначни животни, а по-късно и с дребна риба.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Видът е наблюдаван в северна България, Софийското поле и района около Пловдив и по Черноморието. Срещат се предимно единични екземпляри. По значителни концентрации се наблюдават през зимата в Черно море, около н. Галата и южно от н. Емине, и във вътрешността на страната в яз. Искър (Симеонов и др., 1990).

Включен в **Приложение 1** на Директивата за птиците. Според IUCN – LC (Least Concern). Не е включен в Червената книга на България. Включен в Приложения 2 и 3 на ЗБР. Включен в SPEC 3 за България (BirdLife International, 2017).

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната зимуваща популация на вида се оценява на **50 – 650 индивида**. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е **нарастваща**, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е **флукутираща**, променлива.

За зимуващата популация са посочени следните заплахи и влияния: G01, K04.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната, вида е само зимуващ. Зимуващата популация се оценява на до **1 индивид**, което представлява до **0,2 % от националната** зимуваща популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

В миналото, за периода 1977 – 2001 г. вида не е регистриран по българското поречие на р. Дунав, но зимуващата популация има тенденция за увеличаване (Michev & Profirov, 2003). Понастоящем, черногушият гмуркач се среща с единични бройки по поречието на р. Дунав през есенно-зимния период на годината (eBird). Октомври месец 2021 г. са наблюдавани 3 птици в района на гр. Русе и с Попина (N. Tsonev, M. Dimitrov). По време на средно-зимното преброяване (СЗП) на птиците през 2019 и 2020 г. вида не е наблюдаван на територията на СЗЗ „Комплекс Калимок“. По цялото поречие на р. Дунав през 2019 г. са установени 4 индивида, а през 2020 г. 9 инд. Според Куцаров и др. (2007), вида също не е установен в зоната. В непосредствена близост в района на Тутракан черногушият гмуркач се среща след средата на октомври с числености 1 – 5 инд. (observation.org, Y. Kutsarov, 2016, 2021).

Посочените заплахи за вида в Докладването от 2019 г. – G01 – промяна в хидроморфологията на водните тела и K04 – инцидентно улавяне в рибарски мрежи и отстрел по време на лов са потенциално валидни и за СЗЗ „Комплекс Калимок“.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 1	Целевата стойност е определена от СФД, данните от СЗП 2019 и 2020 г. и данните от онлайн платформите eBird и observation.org. Тези данни се нуждаят от потвърждение в резултата на адекватен мониторинг в периода октомври – февруари месец.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на актуалния размер на зимуващата популация до 2025 г.
Местообитание на вида: Площ на подходящото хранително местообитание на вида	ha	Най-малко 1218 ha	Изчислена на база откритите водни площи по р. Дунав в рамките на СЗЗ. Данните са взети от СФД като % на местообитание N06 – континентални водни тела, след като е извадена площта на каналите и басейните в рибарниците.	Поддържане на площта на подходящото хранително местообитание на вида в защитената зона, в размер на най-малко 1218 ha.
Местообитание на вида: Екологично състояние на	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	Екологично състояние 1-Отлично - High	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели				
водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)			<table border="1"> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Русе и Силистра) е оценено на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
2-Добро - Good								
3-Умерено - Moderate								
4-Лошо - Poor								
5-Много лошо - Bad								

6. Необходимост от актуализация на СФД на СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предвид наличната публикуван и непубликуван информация за опазването на зимуващата популация на черногушия гмуркач в зоната не се налагат промени в СФД

Специфични цели за A004 *Tachybaptus ruficollis* (малък гмурец)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 23-29 cm, тегло 0,120 – 0,235 kg, размахът на крилата - 40-45 cm. В брачно оперение темето, гърбът и вратът са черно-кафяви. Бузите, шията и горната част на гърдите са кестеняво-рижи. Тялото отстрани е черно-кафяво. В зимно оперение общата окраска е по-светла и размита. Бузите, шията и гърдите бежавокафяви. Подбрадието и коремът – бели. Гърбът е тъмен. Без полов диморфизъм, със слаби възрастови различия. Младите са като възрастните в зимно оперение, но с тъмни ивици зад и под окото. (Svensson et al., 2009, Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

Гнездящ, мигриращ и зимуващ вид за страната. Гнезди на отделни двойки и в колонии. Снася в края на април, началото на май 4 до 10 бели яйца. Малките са гнездобегълци. (Симеонов и др., 1990). Зимува по незамръзналите водоеми в границите на гнездовия ареал. Птици от северна и централна Европа зимуват по Черноморието. Миграцията е от началото на септември до март. В средата на зимата по водоемите на страната се задържат няколко стотин екземпляра – между 400 и 1500 индивида съгласно Докладването от 2019 г. По-големи струпвания са установени във Варненското езеро, залива при Бургас и яз. Искър.

Характерно местообитание

През размножителния период, миграция и зимуване обитава както равнинните, така и планински водоеми. Среща се в малки и големи сладководни или бракични водоеми, като езера, реки, блата, канали, рибарници, утайници и др., обрасли с тръстика, камъш, папур и друга водна растителност до 800 м.н.в. При миграция и зимуване се концентрира предимно по морските заливи, крайморските езера и блата и язовирите (Симеонов и др., 1990). Подходящи местообитания според Директивата за хабитатите, по време на миграция и зимуване са 1110,

1130, 1150, 1160, 3260 и 3270, а през размножителния период сладководни местообитания от типа на 3130, 3140, 3150, (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с дребна риба, ракообразни, миди, жаби, водни насекоми и техните ларви, а също така и с водорасли (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Видът е разпространен в цялата равнинна и полупланинска част на страната, където има макар и малки влажни зони, обрасли с висша водна растителност. Основната част от популацията е концентрирана в Тракийската низина, по Дунавското и Черноморското крайбрежие, в Дунавската равнина, Софийското поле и по долините на по-големите реки (Янков отг. ред., 2007).

В Тунджанската равнина гнездови находища има по р. Тунджа, в редица рибарници, язовири и микроязовири. През зимния период малките гмурци се концентрират в речните вирове по р. Тунджа, кариерите покрай реката и язовирите (Даскалова и др., 2020).

По дунавското крайбрежие видът е разпространен в почти всички подходящи местообитания, но не е многочислен. Регистриран е във влажни зони, покрити с гъсти тръстикови масиви. Броят варира между 24 и 50 гнездящи двойки, но предвид Характера на местообитанието и ниската откриваемост, вероятно числеността е по-висока (Shurulinkov et al., 2019a).

Според IUCN видът е слабо засегнат – LC (Least Concern). Включен в Червената книга на България в категорията „Уязвим вид“. Включен в Приложение 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на **500 – 1500 двойки**, а според Янков отг. ред. (2007) числеността е 800 – 1900 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.), както и дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е **неизвестна**. За гнездовата популация са посочени следните заплахи: G05, G06, J02, F02.

Зимуващата популация е оценена на **400 – 1500 индивида**, като по данни от СЗП за България през период 2013-2018, минималната зимуваща популация е 384 индивида, а максималната – 987. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е **нарастваща**, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е **флукутираща**, променлива. Като заплахи за зимуващата популация са посочени J02 и G01.

Мигриращата национална популация е оценена на **500 – 1000 индивида**. За мигриращата популация са посочени следните заплахи: K04, F26, G12.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната вида е гнездящ и зимуващ. Гнездящата популация се оценява на **до 13 двойки**, което е до 0,9 % от националната гнездяща популация (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“). Популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Зимуващата популация се оценява на **до 13 индивида**, което представлява до **0,9 % от националната** зимуваща популация (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Гнездящата популация на малкия гмурец в СЗЗ „Комплекс Калимок“ през 2006 г. и за периода 2010 – 2013 г. е оценена на 1 – 10 двойки (Shurulinkov et al. 2019a). Според авторите, предвид гнезденето на вида в гъста водолюбива растителност, вероятно размера на популацията е по-голям (Shurulinkov et al. 2019a). При високи нива на р. Дунав и навлизане на вода в СЗЗ, размера на популацията през 2018 г. се увеличава до 15 – 25 двойки (Чешмеджиев и Георгиев, 2018). Размера на популацията ще зависи до голяма степен от нивото на р. Дунав и правилното функциониране на шлюзовете и каналите, които охранават басейните на рибарниците с вода. По време на теренните проучвания през 2021 г. са установени 6 двойки в рибарници Изток.

В миналото (периода 1977 – 2001 г.), малкия гмурец рядко зимува по българското поречие на р. Дунав със средно 10 екземпляра на година за целият участък (Michev & Profirov, 2003). По данни от СЗП през 2019 и 2020 г. по цялото българско поречие на р. Дунав са наблюдавани съответно 12 и 29 инд. Няма данни вида да е наблюдаван през зимата на територията на СЗЗ „Комплекс Калимок“. По данни от eBird вида се среща редовно по българския участък от р. Дунав през есенно-зимния период, но с неголеми концентрации (1-10 екз.). Най-често птиците се концентрират в близост до пясъчните коси в плитката част на реката. Вероятно в акваторията на р. Дунав в рамките на зоната зимуват единични екземпляри от вида, но поради трудния достъп през зимата и липсата на наблюдения от лодка по време на СЗП, към момента няма данни за зимуващата популация на вида в зоната.

Заплахите за гнездовата популация са основно пресушаване на басейните, безпокойство от рибари по време на размножителния сезон и опожаряване на местообитанието през есенно-зимния период. Потенциалните заплахи за вида в СЗЗ трябва да се изяснят след адекватен мониторинг.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой двойки	Най-малко 5 дв.	Определена на база литературни данни и проучването през 2021 г. Ще зависи от наличието на воден стълб в басейните на СЗЗ.	Поддържане на популацията в размер най-малко 5 гнездящи дв.
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 1 инд.	Определена на база СФД и данните от СЗП през 2019 и 2020 г. Количеството на зимуващите птици от вида в случая едва ли ще зависи толкова от ниските температури, защото при средни темп. в района през януари 2019 г. от 0,5° С е имало по-малко птици в сравнение 2020 г. при ср. темп. от 1,9° С (Кълъраш, stringmeteo.com).	Поддържане на популацията >1 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 385 ha	Включва площта на рибарници Изток с водолюбивата растителност, каналите и водните огледала в басейните. Това е и подходящото хранително	Поддържане на подходящото гнездово местообитание в размер най-малко 385 ha.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
			местообитание на вида през размножителния сезон. Ще зависи от наличието на воден стълб в басейните на СЗЗ.							
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 1218 ha	Изчислена на база откритите водни площи по р. Дунав в рамките на СЗЗ. Данните са взети от СФД като % на местообитание N06 – континентални водни тела, след изваждане на водната площ в басейните и каналите в рибарниците. Това е местообитанието на вида през есенно зимния период, понеже басейните в рибарниците по това време обикновено са пресъхнали.	Поддържане на площта на подходящото хранително местообитание на вида в защитената зона, в размер на най-малко 1218 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Русе и Силистра) е оценено на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предвид наличната информация за размера на гнездовата и зимуващата популация на вида е необходима следната актуализация в СФД:

- Промяна в минималната и максималната численост на гнездовата популация от до 13 двойки на 5 – 25 двойки.

Species						Population in the site					Site assessment			
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A004	<i>Tachybaptus ruficollis</i>			c		13	i		G	C	A	C	C
B	A004	<i>Tachybaptus ruficollis</i>			r	5	25	p		G	C	A	C	C

Специфични цели за A005 *Podiceps cristatus* (голям гмурец)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 46-51 cm, тегло 0,700 – 1,400 kg, размахът на крилата - 59-73 cm. Най-едрият гмурец с дълго, ниско тяло и дълга, тънка шия, държана изправена или свита с глава на гърба. В брачно оперение перата по челото, темето и тила са черни. Теменните пера са дълги и образуват „рогчета“. Перата около ушите и бузите също са удължени, кафяво-рижи, на върха черни и образуват „бакенбарди“. Мъжките са с по-широки „бакенбарди“ и по-дълги „рогчета“. Гърбът и крилата са тъмнокафяви, околоочното поле, шията, гърдите и коремът са бели, слабните светлокафеникави.

През зимата отсъстват „бакенбардите“ и „рогчетата“. Перата край бузите са бели, шията отпред, гърдите и коремът също са бели. При големия гмурец бялото в зимното оперение е повече от при другите видове гмурци. С бяло над окото и черна ивица от окото до човката. Почти без полов диморфизъм. При младите бузите са с ивици, човката е бледорозова. (Svensson et al., 2009, Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

Гнездящ, мигриращ и зимуващ вид за страната. Зимува по не замръзналите водоеми в Западна и Южна Европа. Миграцията е през септември-ноември и февруари-март. В резултат на миграции през есента и зимата числеността му нараства няколкократно особено в морските заливи, крайморските езера и по-големите вътрешни водоеми. У нас зимуват птици от европейската територия на Русия, скандинавските страни, Чехия, Полша, Румъния. Гнезди на отделни двойки и в колонии. Снася през март - април, 1 до 9 яйца. Малките са гнездобегълци. Стават самостоятелни на 70-80 дневна възраст (Симеонов и др., 1990, Нанкинов, 2012).

Характерно местообитание

През размножителния период обитава езера, крайбрежия на реки, блата, канали, рибарници, утайници и др., обрасли с тръстика, камъш, папур и друга водна растителност до 800 м.н.в. При миграция и зимуване посещава както тези водоеми, така и много често морските заливи, крайморските езера и блата и високо разположените язовири – Доспат, Камчия, Искър, Батак и др. (Симеонов и др., 1990). Подходящи местообитания според Директивата за хабитатите, по време на миграция и зимуване са 1110, 1130, 1150, 1160, 3260 и 3270, а през размножителния период сладководни местообитания от типа на 3130, 3140, 3150, (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с дребна риба, ракообразни, миди, жаби, водни насекоми и техните ларви, а също така и с водни растения. Младите се изхранват предимно с насекоми (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Разпространението на вида е разпръснато и групово във всички равнинни райони. Основната част от популацията е концентрирана в Дунавската равнина и покрай р. Дунав, Тракийската низина, по Черноморското крайбрежие и в Софийското поле (Янков отг. ред., 2007). В началото на 20-ти век настъпва депресия на вида и близо половин столетие той мъти само по Черноморското крайбрежие и р. Дунав. След 1960 г. птиците увеличават числеността си и заселват водоемите във вътрешността на страната (Симеонов и др., 1990).

По дунавското крайбрежие видът е широко разпространен и често срещан. Общият брой гнездящи двойки варира между 46 и 78. Основното място за размножаване е ез. Сребърна, следват рибарниците Наджидимитрово и блатата на о. Персин. Друг съществен обект, рибарници Мечка, са загубили значението си за вида след пресушаването им и превръщането им в обработваема земя през 2012 г. Също е положението и в рибарници Орсоя (Shurulinkov et al., 2019a).

Според IUCN видът е слабо засегнат – LC (Least Concern). Включен в Червената книга на България в категорията „Уязвим вид“. Включен в Приложение 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на **550 – 1500 двойки**, а според Янков отг. ред. (2007) числеността е 400 – 600 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.), както и дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е **стабилна**. За гнездовата популация са посочени следните заплахи: G06, J02, J03, F05.

Зимуващата популация е оценена на **1850 – 5000 индивида**. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е **нарастваща**, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е **намаляваща**. За зимуващата популация са посочени следните заплахи и въздействия: F05, G01, J02.

Мигриращата национална популация е оценена на **500 – 1000 индивида**. За мигриращата популация са посочени следните заплахи: J02, F26, F05, G12.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Според СФД, вида се опазва само като гнездящ и мигриращ. Гнездящата популация се оценява на **до 4 индивид**, което е около **0,3 % от националната зимуваща популация** (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Съгласно СФД, концентрацията на вида по време на миграция се оценява на **20 – 78 индивида**, което е **4,0 – 7,8 % от националната мигриращата популация** (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Големия гмурец не гнезди редовно в СЗЗ „Комплекс Калимок“, като размера на популацията зависи от нивата на р. Дунав и наличието на водно огледало в басейните на рибарниците. Зоната не се споменава като място със значителна концентрация на вида през размножителния сезон за 2006 г. и периода 2010 – 2013 г. (Shurulinkov et al., 2019a). След 2013 г. се отчита увеличаване на популацията като през 2014 и 2017 г. са преброени 6 и 7 двойки, а през 2018 г., популацията е оценена на 16 – 18 двойки (Чешмеджиев и Георгиев, 2018). По време на теренните проучвания през 2021 г. са установени 9 двойки в рибарници Изток. През 2020 нивото на р. Дунав е било много по-ниско от обичайните за периода на пълноводие и в зоната не е имало гнездящи птици от вида (Чешмеджиев и Христов, 2020).

В средна Дунавска равнина големия гмурец се концентрира по водоемите, най-вече през март месец, когато е пролетната миграция на вида и образуването на двойките (Шурулинков и др., 2005). Липсват публикувани данни за числеността на вида по време на миграция в СЗЗ „Комплекс Калимок“. По данни от ebird.org, птици от вида се наблюдават в рибарници Изток през април, но вероятно част от тях остават да гнездят (S. Pееv, 2016, 2018). Според

observation.org, вида е наблюдаван единствено в рибарници Изток в периода март – юни, с концентрации от 1-2 инд. (Y. Kutsarov, 2016-2021).

Заплахите за гнездовата популация са основно пресушаване на басейните, безпокойство от рибари по време на размножителния сезон и опожаряване на местообитанието през есенно-зимния период. Потенциалните заплахи за вида в СЗЗ трябва да се изяснят след адекватен мониторинг. Потенциалните заплахи за вида в СЗЗ трябва да се изяснят след адекватен мониторинг.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели			
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой двойки	Най-малко 6 дв.	Определена на база литературни данни и проучването през 2021 г. Ще зависи най-вече от наличието на воден стълб в басейните на СЗЗ.	Поддържане на популацията в размер най-малко 6 гнездящи дв.			
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 20 инд.	Определена на база минималната стойност от СФД. Тези данни се нуждаят от потвърждение или актуализация в резултата на адекватен мониторинг в периода септември - март.	Поддържане на популацията >20 инд. Актуализация на стойността след мониторинг до 2025 г.			
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 385 ha	Включва площта на рибарници Изток с водолубивата растителност, каналите и водните огледала в басейните. Това е и подходящото хранително местообитание на вида през размножителния сезон. Ще зависи от наличието на воден стълб в басейните на СЗЗ.	Поддържане на подходящото гнездово местообитание в размер най-малко 385 ha.			
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 1218 ha	Изчислена на база откритите водни площи по р. Дунав в рамките на СЗЗ. Данните са взети от СФД като % на местообитание N06 – континентални водни тела, след изваждане на водната площ в басейните и каналите в рибарниците. Това е местообитанието на вида през есенно зимния период, понеже басейните в рибарниците по това време обикновено са пресъхнали.	Поддържане на площта на подходящото хранително местообитание на вида в защитената зона, в размер на най-малко 1218 ha.			
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <tr> <td>Екологично състояние</td> </tr> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> </table>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи
Екологично състояние							
1-Отлично - High							
2-Добро - Good							

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели			
местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)			<table border="1"> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Русе и Силистра) е оценено на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
3-Умерено - Moderate							
4-Лошо - Poor							
5-Много лошо - Bad							

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предвид наличната информация за размера на гнездовата и мигрираща популация на вида е необходима следната актуализация в СФ:

- Промяна в максималната численост на гнездовата популация от 4 двойки на 18 двойки, предвид наличната информация от литературата;
- Промяна в категорията за оценка на мигриращата популация от „С“ на „В“, поради факта, че зоната приютява > 2% (4,0 – 7,8 %) от националната мигрираща популация на вида;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A005	<i>Podiceps cristatus</i>			r		18	p		G	C	A	C	C
B	A005	<i>Podiceps cristatus</i>			c	20	78	i		G	B	A	C	C

Специфични цели за A006 *Podiceps grisegena* (червеноврат гмурец)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 40-46 cm, тегло 0,700 – 0,900 kg, размахът на крилата - 77-85 cm. В брачно оперение челото, темето и тила са черни. Теменните пера са леко удължени, като образуват неясна качулка. Гърлото и бузите са пепелявосиви. Шията и горната част на гърдите са ръждиви до тъмнокафяви откъм гръбната страна. Гърбът и крилата са тъмнокафяви, коремът бял. Малко жълто петно в основата на човката. През зимата окраската на главата без резки черно-бели контрасти. Шията и горната част на гърдите са сиво-бели. Клюнът е по-светъл. Няма полов диморфизъм. При младите оперението е като възрастните в зимно оперение, бузите са с ивици, жълтото на човката е повече, а горната част на шията отпред е червеникаво-кафява. (Svensson et al., 2009; Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

Гнездящ, мигриращ и зимуващ вид за страната. Зимува рядко по Черноморието, край р. Дунав и вътрешните водоеми. Миграцията е през август-ноември и февруари-април. В резултат на миграции през есента числеността му нараства, като се среща на малки групи.

Гнезди на отделни двойки и в колонии. Разстоянието между отделните гнезда в колониите е около 10 м. Строи няколко гнезда, като едно е основно. Гнездото е сред водната растителност. Снася в края на април и през май, 2 до 6 яйца. Малките са гнездобегълци. На едномесечна възраст се хранят самостоятелно, а към края на август – септември летят много добре. Полово зрели стават през втората година (Симеонов и др. 1990; Нанкинов, 2012).

Характерно местообитание

Равнинни водоеми с богата водна растителност. Предпочита биотопи, където петна водна растителност се редуват с участъци открита водна площ. Избягва водоеми които се посещават от човека (Симеонов и др., 1990). Подходящи местообитания според Директивата за хабитатите, по време на миграция и зимуване са 1110, 1130, 1150, 1160, 3260 и 3270, а през размножителния период сладководни местообитания от типа на 3130, 3140, 3150, (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се предимно с водни насекоми и техните ларви, а също така и с дребни риби, жаби, миди, ракообразни, водни растения, семена и листа (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Разпространен е в изолирани гнездовища по Дунавското крайбрежие, на места в Тракийската низина и покрай Черно море. Най-значимите и постоянни гнездовища са във влажните зони по р. Дунав. (Янков отг. ред., 2007). В края на XIX и първата половина на XX в. малоброен, силно локализиран, с изолирани находища. Намиран да гнезди по крайбрежието на Добруджа, в Ихтиманското поле, Софийското поле в Драгоманското блато, както и по Черноморското крайбрежие. С мащабното пресушаване на блатата през първата половина на XX в. популацията почти напълно е унищожена и видът се смята за изчезнал като гнездящ, но след 1950 г. е налице частично възстановяване. Около 1980 г. популацията не надвишава 50 дв. с най-многочислено и стабилно гнездовище на о. Персин – 20–25 дв. (Симеонов и др., 1990).

Общата тенденция на броя на двойките за периода 2006-2013 г. е положителна главно поради подобряването на качеството на местообитанията в някои местообитания - блатата Персина и рибарниците Калимок след създаването на нови водни връзки на тези блатата с река Дунав през 2008 г. Положителната тенденция в броя на червеновратите гмурци е видима през последните 30 години. През 80-те години на миналия век са били стабилни и постоянни гнездови находища на вида в езерото Сребърна, Гарванското блато и Персинските блатата, но няма данни за наличието на вида при рибарниците Калимок, Мечка, Орсоя и Хаджидимитрово (Симеонов и др., 1990). Разширението на гнездовите находища е установено след 1990 г. В рибарници Хаджидимитрово, видът е намерен да гнезди през 2004 г. (Shurulinkov et al., 2019a).

Според IUCN видът е слабо засегнат – LC (Least Concern). Включен в Червената книга на България в категорията „Застрашен вид“. Включен в Приложение 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на **30 – 80 двойки**, а според Червената Книга числеността е 20 – 50 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е **намаляваща**, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е **флукутираща**, променлива. За гнездовата популация са посочени следните заплахи: M07, G05, G06.

Зимуващата популация е оценена на **10 – 50 индивида**. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.), както и дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е

флукутираща, променлива. За зимуващата популация са посочени следните заплахи и въздействия: G01, K04.

Мигриращата национална популация е оценена на **30 – 150 индивида**. За мигриращата популация са посочени следните заплахи: J02, F26, F05, G12.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната, вида се опазва като гнездящ и мигриращ. Гнездящата популация се оценява на **до 20 двойки**, което представлява **25 % от националната** гнездяща популация (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Според СФД, мигриращата популация на вида се оценява на **12 индивида**, което е **8,0 – 40 %** от националната мигрираща популация на вида (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

При високи нива на р. Дунав червеновратия гмурец е много добре представен в рибарници Изток на СЗЗ „Комплекс Калимок“ и по численост на гнездящите двойки по р. Дунав се нарежда на второ място с 16 % от размножаващата се популация по българското поречие на реката (Shurulinkov et al., 2019a). Публикуваната информация за гнезденето на вида в СЗЗ-на сочи 0 – 18 двойки за 2006 и периода 2010 – 2013 г., като през 2011 г. вида не е гнездил в зоната, вероятно поради липса на вода в басейните (Shurulinkov et al., 2019a). През 2014 г. са гнездили 8 – 10 дв., през 2017 г. – 0 дв., и през 2018 г. 10 – 15 дв. (Чешмеджиев и Георгиев, 2018). Теренното проучване през 2021 г. установи общо около **14 двойки** от вида, които се концентрират основно в рибарници Изток. През 2020 г., нивото на р. Дунав е било много пониско от обичайните за периода на пълноводие и в зоната не е имало гнездящи птици от вида (Чешмеджиев и Христов, 2020).

Не е налична публикувана информация за размера на мигриращата популация в зоната. Поради тази причина се налага прилагането на междинна цел: да се извърши системен мониторинг в периода септември – март и до 2025 г. да се изясни числеността на мигриращите птици, които се опазват в зоната.

Заплахите за гнездовата популация са основно пресушаване на басейните, безпокойство от рибари по време на размножителния сезон и опожаряване на местообитанието през есенно-зимния период. Потенциалните заплахи за вида в СЗЗ трябва да се изяснят след адекватен мониторинг.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой двойки	Най-малко 10 дв.	Определена на база литературни данни и проучването през 2021 г. Ще зависи най-вече от наличието на воден стълб в басейните на СЗЗ.	Поддържане на популацията в размер най-малко 10 гнездящи дв.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 12 инд.	Определена на база минималната стойност от СФД. Тези данни се нуждаят от потвърждение или актуализация в резултата на адекватен мониторинг в периода септември - март.	Поддържане на популацията >12 инд. Актуализация на стойността след мониторинг до 2025 г.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания за вида	ha	Най-малко 385 ha	Включва площта на рибарници Изток с водолубивата растителност, каналите и водните огледала в басейните. Това е и подходящото хранително местообитание на вида през размножителния сезон. Ще зависи от наличието на воден стълб в басейните на С33.	Поддържане на подходящото гнездово местообитание в размер най-малко 385 ha.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 1218 ha	Изчислена на база откритите водни площи по р. Дунав в рамките на С33. Данните са взети от СФД като % на местообитание N06 – континентални водни тела, след изваждане на водната площ в басейните и каналите в рибарниците. Това е местообитанието на вида през есенно зимния период, понеже басейните в рибарниците по това време обикновено са пресъхнали.	Поддържане на площта на подходящото хранително местообитание на вида в защитената зона, в размер на най-малко 1218 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни при пункт Русе е оценено на добро (2), а при пункт Силистра на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане и подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предвид наличната информация за настоящата гнездова численост на вида в защитената зона е необходима актуализация на СФД.

- Промяна на оценката на гнездящата популацията от „С“ на „А“, поради факта, че зоната поддържа до **25 % от националната** гнездяща популация на вида;
- Промяна на оценката на мигриращата популация от „С“ на „В“, предвид факта, че в зоната се концентрират над между 2 и 15 % от националната мигрираща популация на вида;
- Промяна в общата оценка на стойността на зоната за съхранение на гнездящата и мигриращата популация на вида от „С“ на „В“;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A006	<i>Podiceps griseogen</i>			r		20	p		G	A	A	C	B
B	A006	<i>Podiceps griseogen</i>			c	12	12	i		G	B	A	C	B

Специфични цели за A008 *Podiceps nigricollis* (черноврат гмурец)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 28-34 cm, тегло 0,250 – 0,350 kg, размахът на крилата - 56-60 cm. В брачно оперение главата, вратът, гърбът и крилата са черни. Теменните пера са леко удължени. Зад очите и областта на ушите със снопче тънки, златисто-рижи пера. Коремът и подкрилията са бели. Слабините са ръждиви. Клюнът е слабо извит нагоре. През зимата рижият цвят в оперението липсва. На тила без удължени пера. Общия тон в окраската по-светъл. Зад ушите бяло петно. Гърлото, шията, гърдите и коремът бели. Има тъмносива яка. Няма полов диморфизъм. При младите оперението е като възрастните в зимно оперение, бузите са с бежов оттенък, шията е по-тъмна (Svensson et al., 2009; Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

Гнездящ, мигриращ и зимуващ вид за страната. Среща се по водоемите на страната целогодишно. Забележима миграция се наблюдава през октомври – март. През нашата страна мигрират и зимуват индивиди излюпени в Румъния, Европейска Русия, Украйна, Чехия, Полша, Словакия и Германия. Многочислен през зимата, особено по Черномоското крайбрежие.

Гнезди на отделни двойки и в колонии. Двойките се оформят още през зимата или през пролетния прелет. Гнездото е плаващо сред водната растителност. Снася през май 3 до 8 яйца. Мътят и двамата родители около 20-25 дни. Малките са гнездобегълци. На триседмична възраст са самостоятелни (Симеонов и др., 1990, Нанкинов, 2012).

Характерно местообитание

Целогодишно обитава сладководни и солени водоеми, но предпочита блата, езера, старици на реки, разположени от морската равнина до 3000 м.н.в., богато обрасли с растителност, притежаващи открита водна площ и плитки участъци (Симеонов и др., 1990). През зимата е

близо до морския бряг и в крайбрежните езера, по-рядко в големи, незамръзващи сладководни басейни, язовири и др.

Подходящи местообитания според Директивата за хабитатите, по време на миграция и зимуване са 1110, 1130, 1150, 1160, 3260 и 3270, а през размножителния период сладководни местообитания от типа на 3130, 3140, 3150, (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с дребни риби, жаби, миди, ракообразни водни насекоми и техните ларви. През размножителния период с безгръбначни. Насекомите съставляват над 90% от храната (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Гнезди в изолирани гнездовища, по-ясно групирани по Дунавското крайбрежие, с единични находища, повечето без данни за сигурно гнездене покрай Черно море, в Добруджа, Софийското поле и Тракийската низина. (Янков отг. ред., 2007). В миналото е обитавал основно по-големите блата по поречието на р. Дунав и Бургаските езера. Сега единични двойки се размножават нередовно в резервата „Сребърна” и рибарниците „Калимок” (Големански гл. ред., 2015). Постоянно размножаващи се двойки има на остров Персин, но броят им също е много променлив. Установено е, че там гнездят 1 - 26 двойки през различни години. Други важни находища за вида са езерото Сребърна - 0-8 двойки (2006-8 двойки), рибарници Калимок - 0-6 двойки (2013 г. - 6 двойки) и Гарванско блато (2010 г. - 4 двойки) (Shurulinkov et al., 2019a).

Според IUCN видът е слабо засегнат – LC (Least Concern). Включен в Червената книга на България в категорията „Критично застрашен вид”. Включен в Приложение 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на **20 – 60 двойки**, а според Големански гл. ред. (2015) числеността не превишава 40 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.), както и дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е **намаляваща**. За гнездовата популация са посочени следните заплахи: M07, G05, G06.

Зимуващата популация е оценена на **500 – 2000 индивида**. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е **флукутираща**, променлива, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е **намаляваща**. За зимуващата популация са посочени следните заплахи и въздействия: G01, K04.

Мигриращата национална популация е оценена на 100 – 500 индивида. За мигриращата популация са посочени следните заплахи: K04, F26, F05, G12.

3. Състояние СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната, вида присъства като гнездящ и мигриращ. Гнездящата популация се оценява на **до 6 двойки**, което представлява **6,0 % от националната** гнездяща популация (оценка „С”). Опазването на вида е отлично (оценка „А”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

Според СФД мигриращата популация на вида се оценява на **3 – 40 индивида**, което е **3,0 - 8,0 % от националната** мигрираща популация (оценка „С”). Опазването на вида е отлично (оценка „А”), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С” – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

При високи нива на р. Дунав черновратия гмурец е добре представен в СЗЗ „Комплекс Калимок” и по численост на гнездящите двойки по р. Дунав се нарежда на трето място (след СЗЗ-ни „Комплекс Беленски Острови“ и „Сребърна“) с 0 – 6 дв., но числеността е флукуираща през годините в зависимост от нивото на водата във влажната зона (Shurulinkov et al., 2019a). Данните от eBird за размножителния сезон за района на рибарници Изток показват, че са установени 1 – 6 индивида (S. Peev, D. Mitev, Y. Kutsarov, L. Profirov). През 2014 г. в зоната са установени 5 двойки, 2017 г. – 0 дв., а през 2018 г. – 10 – 15 дв. (Чешмеджиев и Георгиев, 2018). Теренното проучване през 2021 г. установи общо около **4 двойки** от вида, които се концентрират в рибарници Изток. Основен фактор за поддържане на подходящо местообитание на вида в зоната е правилното функциониране на системата от шлюзове и канали в бившите рибарници, която поддържа нивото на водата в басейните, когато нивото на р. Дунав е достатъчно високо. По данни от проучване през 2020 г. (Чешмеджиев и Христов, 2020), когато нивото на р. Дунав е било близо 200 cm под обичайните за пролетния сезон нива, вида не е гнездил в зоната.

Не е налична публикувана информация за размера на мигриращата популация в зоната. Поради тази причина се налага прилагането на междинна цел: да се извърши системен мониторинг в периода септември – март и до 2025 г. да се изясни числеността на мигриращите птици, които се опазват в зоната.

Заплахите за гнездовата популация са основно пресушаване на басейните, безпокойство от рибари по време на размножителния сезон и опожаряване на местообитанието през есенно-зимния период. Потенциалните заплахи за вида в СЗЗ трябва да се изяснят след адекватен мониторинг.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой двойки	Най-малко 4 дв.	Определена на база литературни данни и проучването през 2021 г. Ще зависи най-вече от наличието на воден стълб в басейните на СЗЗ.	Поддържане на популацията в размер най-малко 4 гнездящи дв.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 3 инд.	Определена на база минималната стойност от СФД. Тези данни се нуждаят от потвърждение или актуализация в резултата на адекватен мониторинг в периода септември - март.	Поддържане на популацията >3 инд. Актуализация на стойността след мониторинг до 2025 г.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 385 ha	Включва площта на рибарници Изток с водолюбивата растителност, каналите и водните огледала в басейните. Това е и подходящото хранително местообитание на вида през размножителния сезон.	Поддържане на подходящото гнездово местообитание в размер най-малко 385 ha.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
			Ще зависи от наличието на воден стълб в басейните на СЗЗ.							
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 1218 ha	Изчислена на база откритите водни площи по р. Дунав в рамките на СЗЗ. Данните са взети от СФД като % на местообитание N06 – континентални водни тела, след изваждане на водната площ в басейните и каналите в рибарниците. Това е местообитанието на вида през есенно зимния период, понеже басейните в рибарниците по това време обикновено са пресъхнали.	Поддържане на площта на подходящото хранително местообитание на вида в защитената зона, в размер на най-малко 1218 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни при пункт Русе е оценено на добро (2), а при пункт Силистра на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане и подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предвид наличната информация за настоящата гнездова и концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция е необходима актуализация на СФ:

- По отношение на гнездящата популация предлагаме промяна в значението на зоната за националната популация на вида от категория „С“ в категория „В“, тъй като в благоприятни в хидрологично отношение години зоната поддържа 6,0 % от националната популация на вида;
- По отношение на концентриращата се популация по време на миграция следва да се промени оценката за качеството на данните от G (добро) на M (средно), тъй като единствената информация за тази численост е от СФД на зоната. Оценката за популацията също би следвало да се промени от „С“ на „В“;

Species			Population in the site						Site assessment					
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A008	<i>Podiceps nigricollis</i>			c	3	40	i		M	B	A	C	C
B	A008	<i>Podiceps nigricollis</i>			r		6	p		G	B	A	C	C

Специфични цели за A391 *Phalacrocorax carbo sinensis* (голям корморан)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 77 – 94 cm. Размах на крилата: 121 – 149 cm. Най-едрият от трите вида корморани, срещащи се в България. Има черно оперение с бели бузи и по едно бяло петно от страни на хълбока (през размножителния период). Голата кожа в основата на долната получовка е жълта и заобиколена от бяла зона. Младите са черно-кафяви с белезникави гърди и корем. Плува и се гмурка добре. Оперението не е водонепромокаемо и след гмуркане каца по камъни и дървета в близост до водоема и се суши с разперени крила. Ловува поединично, или на групи.

Характер на пребиваване в страната

Постоянен, гнездящо-прелетен, преминаващ и зимуващ вид за страната (Симеонов и др., 1990). По време на миграционния период ята от големи корморани могат да се срещнат по всички водоеми в страната, а по време на зимуването се концентрира предимно по поречието на река Дунав и Черноморското крайбрежие. По крайбрежието на Черно море видът мигрира от октомври до март, като есенният прелет е през октомври-ноември (Симеонов и др., 1990). Не мигрира на дълги разстояния. През зимата се струпва на ята в големи незамръзващи водоеми и по морското крайбрежие.

Характерно местообитание

Големият корморан обитава сладководни и полусолени блата и езера, язовири, рибарници, крайбрежни скали и заливни гори. В България видът гнезди колониално, основно по дървета (дъб, хибридна и бяла топола, бяла върба и др.), но също така и по метални конструкции на електропреносната мрежа. Образува и смесени колонии с лопатарка, блестящ ибис, малък корморан, сива, ношна, гривеста и малка бяла чапла. Снася 3 – 4 яйца, като има едно поколение годишно през периода април-май. Подходящото гнездово и хранително местообитание са близко разположени. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с риба, предимно *Suprinus carpio* и *Carassius spp.*, която лови поединично или в групи, понякога заедно с пеликани. Зависим е от големи водни басейни, богати на риба (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С разпръснато разпространение по Дунавското поречие, Черноморското крайбрежие и във вътрешността на страната (Янков отг. ред., 2007). Широко разпространен и многочислен колониален вид. Установени са общо 24 колонии в България. Повечето колонии са по р. Дунав и по Черноморското крайбрежие. Във вътрешността на страната е рядък и по-малоброен.

Природозащитният статус на големия корморан според IUCN е LC (Least Concern). Не е включен в Червената книга на България. Не е включен в приложенията на Директивата за птиците. Няма SPES категория. Подлежащ на опазване и контрол по чл. 45 от ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на **2600 – 4800 двойки**. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е **нарастваща**, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също **нарастваща**.

Мигриращата национална популация е оценена на **5000 – 16 000 индивида**. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Natura 2000 е **нарастваща**.

Зимуващата популация е оценена на **7800 – 24 000 индивида**. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е **флукутираща**, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) - **нарастваща**.

За гнездящата популация са посочени следните заплахи и влияния: F02, F05, G01, H01, J02, K01 и M08.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната, вида е гнездящ, преминаващ и зимуващ. Гнездящата популация се оценява на **88 – 200 двойки**, което представлява **3,4 – 4,2 % от националната гнездяща популация** (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

Съгласно СФД, мигриращата популация се оценява на **2 - 150 индивида**, което е **0,04 – 0,9 % от националната мигрираща популация** (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Според СФД зимуващата популация на вида се оценява на **до 200 индивида**, което е **0,8 % от националната зимуваща популация** (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Според Shurulinkov et al. (2019b), в периода 2006 г. и 2010 – 2013 г. колонията на големия корморан на о. Мишка е в размер 80 – 260 двойки. Авторите предполагат, че след 2010 г. част от колонията се е преместила на малък остров, нагоре по течението, поради изсичането на естествената гора на острова и засаждането на хибридни тополи. По данни от 2017 г. колонията на о. Мишка е оценена на 40 гнезда (Димитров, 2018). По време на проучването през 2020 г. са установени значително повече гнезда (110 гн.) отново на същото място (Чешмеджиев и Христов, 2020). Вероятно, поради ниското ниво на р. Дунав през периода на пълноводие 2020 г., е довело до концентриране на птици от прилежащи влажни зони към островите по реката. По време на проучването през 2021, големия корморан гнезди от северозападната страна на о. Мишка и в западната част на рибарници Изток в рамките на СЗЗ „Комплекс Калимок“. Колонията на о. Мишка е трудна за наблюдение от лодка, тъй като е навътре в гората, и е оценена на около 60 двойки. Другата колония в рибарници Изток, е оценена на 50 гнездящи двойки.

През есенно-зимния период големия корморан се концентрира по р. Дунава в рамките на СЗЗ „Комплекс Калимок“. По българското поречие на р. Дунав концентрация на птици от вида са значителни - 1564 инд. годишно за периода 1977 – 2001 г. (Michev & Profirov, 2003). Района на зоната е посочен като място със значителни концентрации на вида (средно 84 инд./год.) по време на зимуване (Michev & Profirov, 2003). При подходящи температури и наличие на хранителна база до 200 инд. (според СФ) от вида могат да бъдат наблюдавани по поречието на

р. Дунав в обхвата на СЗЗ. Според данните за зимуването на вида в зоната от СЗП през 2019 г. са установени 53 инд., а през 2020 г. – 18 инд.

Единствените данни за концентрацията на вида в зоната по време на миграция са от СФД (2 - 150 инд.), поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг в периода октомври - март, който да актуализира тази численост.

Установените, заплахи за гнездящата, зимуващата и мигриращата популация на големия корморан включват пресушаване на басейните в рибарници Изток, безпокойство по време на размножителния сезон от извършването на дърводобив на о. Мишка и акостиране и престой на острова в близост до колонията. Потенциалните заплахи за вида в СЗЗ трябва да се изяснят след адекватен мониторинг.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 110 двойки	Определена на база СФД, данните от литературата и от теренните проучвания. При трееенните проучвания през 2020 и 2021 г. популацията е оценена на 110 дв.	Подобряване на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 110 гнездящи двойки.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 76	Целевата стойност е определена като средна от СФД, но вероятно е много по-голяма и в случая се приема за минимална. Тези данни се нуждаят от потвърждение/актуализация в резултата на адекватен мониторинг в периода октомври – март месец.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на актуалния размер на мигриращата популация до 2025 г.
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	В зависимост от температурата 18 - 200	Количеството на зимуващите птици ще зависи от температурата и подходящата хранителна база за вида в СЗЗ. При средни температури през януари под 0° С, минималната стойност се очаква да е над 18 инд. от вида.	С понижаване на температурите <0° С поддържане на популацията >18 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 415 ha	Включва само естествената гора в източната част на о. Мишка и цялата площ на рибарници Изток. Площта на подходящото местообитание за гнездене силно зависи от нивото на р. Дунав и заливането с вода на този участък от гората на острова и наличието на вода в рибарници Изток.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 415 ha.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 1218 ha	Изчислена на база откритите водни площи по р. Дунав в рамките на СЗЗ. Данните са взети от СФД като % на местообитание N06 – континентални водни тела, след изваждане на водната площ в басейните и каналите в рибарниците. Вида се храни основно по р. Дунав, дори и през гнездовия сезон.	Поддържане на площта на подходящото хранително местообитание на вида в защитената зона, в размер на най-малко 1218 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Русе и Силистра) е оценено на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предвид наличната информация за настоящата гнездова и концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция и зимуване е необходима следната актуализация на СФД (в червен цвят в таблицата):

- Промяна на кода (code) и научното наименование на вида (scientific name), съобразно актуалната номенклатура от Докладването по Чл. 12 от 2019 г.
- Промяна на качеството на данните (d. qual.) за мигриращата популация на вида от „G“ – good на „M“ – moderate, поради липсата на систематизирани проучвания за зоната;
- Промяна в категориите за оценка на зимуващата и мигриращата популация (Pop.) от „B“, на „C“ – между 0 и 2 % от националната популация се поддържа в зоната, съобразно, посочените в СФД стойности и Докладването по Чл. 12 от 2019 г.

Species						Population in the site					Site assessment			
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A391	<i>Phalacrocorax carbo sinensis</i>			r	88	200	p		G	B	A	C	B
B	A391	<i>Phalacrocorax carbo sinensis</i>			c	2	150	i		M	C	A	C	B
B	A391	<i>Phalacrocorax carbo sinensis</i>			w		200	i		G	C	A	C	B

Специфични цели за A875 *Microcarbo pygmaeus* (малък корморан)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 45 – 55 cm. Размах на крилата: 75 – 90 cm. Значително по-дребен от големия корморан. Опашката е относително дълга, клонът и шията са къси. Оперението е тъмнокафяво до черно с метален блясък. През размножителния период има бели напетнявания по главата и горната част на тялото, които липсват през останалите сезони. Младите са с бяло подбрадие и беззникави корем и гърди.

Характер на пребиваване в страната

Малкият корморан е гнездящо-прелетен, преминаващ и зимуващ вид за страната. Пролетната миграция е от началото на март до април (Симеонов и др., 1990). Най-вероятно част от местните птици отлитат да зимуват в Турция и Гърция, като същевременно над страната преминават към зимовищата в Гърция птици от Дунавската делта (Cramp & Simmons, 1977). Възможно е част от тях да остават да зимуват и у нас. Понастоящем видът се среща редовно и целогодишно в страната. България се явява от ключово значение за зимуването на световната популация, както и за придвижването на значителна част от нея между местата на гнездене и зимуване (Иванов и Муравеев, 2002). Не извършва далечни миграции. През зимата се струпва на големи ята по поречията на незамерзващите реки и по-плитки водоеми. Поречието на р. Марица и р. Дунав, както и Бургаските влажни зони концентрират голям брой зимуващи индивиди.

Характерно местообитание

Малкият корморан е вид приспособен към топли климатични условия, ограничен предимно в низинни сладководни и бракични местообитания. Видът е регистриран в: открити водни територии със значително участие на дървесна растителност; сладководни или бракични блата със значително участие на тръстикови масиви; открити или бавно-течащи водни територии, включително оризища, блата и наводнени ниви, където птиците могат лесно да улавят риба в плитките води; водни площи с гъста дървесна и храстова растителност, дори малки плаващи островчета от мъртва растителност (Crivelli et al., 1996). В България видът предпочита недълбоките части на сладководни и полусолени езера и блата с обширни тръстикови масиви, труднодостъпни заливни гори, язовири, оризища, рибовъдни стопанства, брегове и устия на различно големи, но бавно течащи реки, включително малки рекички, канали, участъци от морския бряг и др. Вертикалното разпространение се простира от морското равнище до около 500 m н.м.в. (Иванов и Муравеев, 2002). Малкият корморан гнезди основно в смесени колонии с чапли (Ardeidae), бели лопатарки (*Platalea leucorodia*), блестящи ибиси (*Plegadis falcinellus*) и големи корморани (*Phalacrocorax carbo*) (Демерджиев, 2000; Иванов и Муравеев, 2002). Видът е моногамен. Птиците се появяват в гнездовищата си около края на април и началото на май (Иванов и Муравеев, 2002). В Горнотракийската низина в колониите близо до зимните нощувки малките корморани са отбелязани да заемат гнездовищата още през втората десетдневка на април (Демерджиев, 2000). Гнездата могат да бъдат устроени както в тръстикови масиви (ПР „Сребърна”, блатото при Ченгене скеле, ЗМ „Пода”, ез. Вая и др.), така и по различно големи дървета (Иванов и Муравеев, 2002). В ез. Сребърна гнездата са устроени по ниски върби в южната част на езерото, до микроязовир Конуш и микроязовир Партизанин – по средно-високи дървета, а в Персинските блата и на остров Вардим – на високи стари дървета (Плачийски и кол., 2014). Снася 4 – 6 яйца, като има едно поколение годишно. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Малкият корморан се храни изключително в сладки или полусолени води, обикновено близо до брега. Хранителният спектър в България е непроучен, в други части на ареала е съставен предимно от риба, дребни ракообразни, по-рядко пиявици, дребни бозайници (Cramp & Simmons, 1977). В Дунавската делта Andone et al. (1969) установяват 15 вида риби в 130 стомана на малки корморани. Представени са: костур (*Perca fluviatilis*) с 18.8%, бабушка (*Rutilus rutilus*) с 14.8%, шаран (*Cyprinus carpio*) с 10.8%, обикновен щипок (*Cobitis taenia*) с 9.7% и обикновена щука (*Esox lucius*) с 5.6%, като средното тегло на рибите е 15 гр. (7–71 гр.) (Cramp & Simmons, 1977; Crivelli et al., 1996).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С групово и разпръснато разпространение по Дунавското поречие, Черноморското крайбрежие и във вътрешността на страната (Янков отг. ред., 2007). Числеността на гнездящите двойки е подложена на много големи годишни колебания, главно в зависимост от водните нива. Ежегодно гнезди в ез. Сребърна, СЗЗ „Комплекс Калимок“, на р. Арда в гр. Кърджали, в ЗМ „Пода“ край Бургас и др.

Включен в **Приложение 1** на Директивата за птиците. Природозащитният статус на малкия корморан според IUCN е LC (Least Concern). Видът е включен в SPEC 1. Включен в Червената книга на България в категория „Застрашен“. Включен е в Приложение 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на **340 – 900 двойки**. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е **нарастваща**, както и дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.), която също е **нарастваща**. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е нарастваща.

Зимуващата популация (за периода 2013 – 2018 г.) е оценена на **2000 – 12 000 индивида**. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2001 – 2018 г.) е **флукутираща**, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) - **нарастваща**.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на **6000 – 15 000 индивида**.

За гнездящата, мигриращата и зимуващата популация са посочени следните заплахи и влияния: F02, F05, F26, G01, H01, J02, K01 и M08.

3. Състояние в BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната вида е гнездящ, зимуващ и мигриращ. Гнездящата популация се оценява на **до 434 двойки**, което представлява **до 48,2 % от националната гнездяща популация** (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Според СФД зимуващата популация на вида се оценява на **максимум 32 индивида**, което е **до 0,3 % от националната зимуваща популация** (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Съгласно СФД, мигриращата популация се оценява на **3 – 220 индивида**, което е **0,05 – 1,5 % от националната мигрираща популация** (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“),

популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

При подходящи в хидрологично отношение години, малкия корморан гнезди редовно на територията на СЗЗ „Комплекс Калимок“ с 18 % от гнездящите двойки по р. Дунав (Shurulinkov et al., 2019b). Числеността на гнездящите двойки за периода 2010 – 2014 г. е била 0 – 434 дв., което съвпада със СФД. В миналото колонията е била на о. Мишка, но последните години се е преместила в рибарници Изток или рибарници Запад (Shurulinkov et al., 2019b). През 2017 г. не е наблюдавано гнездене на вида в зоната (Димитров, 2018;). Следващата, пълноводна година 2018-та колонията в рибарници Изток е оценена на 150 – 170 двойки (Чешмеджиев и Георгиев, 2018). През 2020 г., не е установено гнездене на вида в зоната (Чешмеджиев и Христов, 2020). По време на теренното проучване през 2021 г. са установени 90 гнезда в западната част на рибарници Изток. Популацията на вида в зоната е силно флукутираща в зависимост от наличието на вода в басейните на рибарниците.

В миналото (за периода 1977 – 2001 г.), с не много голяма концентрация по р. Дунав – средно 185 инд. годишно (Michev & Profirov, 2003). За цялото българско поречие на р. Дунав по време на СЗП 2019 г. са отчетени 83 инд., а през 2020 г. – 70 инд., което е по-малко, но съпоставимо с данните от 1977 – 2001 г. По данни от СЗП през 2019 г. са установени 3 птици от вида, а през 2020 г. са установени 2 птици от вида в рамките на СЗЗ „Комплекс Калимок“. По всяка вероятност голям част от зимуващата популация на вида остава не отчетена по време на СЗП, поради ограничения достъп и липсата на трансекти с лодка.

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната по време на миграция, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 90 двойки	Определена на база литературни данни и теренните проучвания през 2021 г. Целевата стойност ще бъде изпълнена при положение, че има наличие на вода в басейните на рибарниците.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 90 гнездящи двойки.
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 15	Количеството на зимуващите птици зависи от метеорологичните условия, най-вече температурата. При средни температури през януари над 0° С, минималната стойност се очаква да е над 1 инд. от вида.	С повишаване на температурите > 0° С поддържане на популацията >15 инд.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 3 инд.	Целевата стойност е определена от СФД. Тези данни се нуждаят от потвърждение/актуализация в резултата на адекватен мониторинг в периода октомври – март месец.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на актуалния размер на мигриращата

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
				популация до 2025 г.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 443 ha	Включва площта на рибарници Изток (385 ha) и рибарници Запад (58 ha), където е установено гнездене на вида през последните години. Площта на подходящото местообитание ще зависи от наличието на вода в басейните на зоната.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 443 ha.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 856 ha Най-малко 1218 ha	Подходящото хранително местообитание през размножителния, включва всички открити водни площи в басейните и каналите на зоната. Изчислена на база откритите водни площи по р. Дунав в рамките на СЗЗ. Данните са взети от СФД като % на местообитание N06 – континентални водни тела, след изваждане на водната площ в басейните и каналите в рибарниците. Вида се храни основно по р. Дунав, дори и през гнездовия сезон.	Поддържане на подходящото хранително местообитание през размножителния сезон в размер най-малко 856 ha. Поддържане на площта на подходящото хранително местообитание през есенно-зимния период в размер на най-малко 1218 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Русе и Силистра) е оценено на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние.
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предвид наличната информация за настоящата гнездова и концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на зимуване и миграция е необходима следната актуализация на СФД (маркирана в червено):

- Промяна на кода (code) и научното наименование на вида (scientific name), съобразно актуалната номенклатура от Докладването по Чл. 12 от 2019 г.

- Промяна в категорията за оценка на гнездовата популация от „С“ на „А“, поради факта, че зоната поддържа до 48 % от националната популация;

Species						Population in the site					Site assessment			
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A875	<i>Microcarbo pygmaeus</i>			r		434	p		G	A	A	C	C
B	A875	<i>Microcarbo pygmaeus</i>			c	3	220	i		G	C	A	C	C
B	A875	<i>Microcarbo pygmaeus</i>			w		32	i		G	C	A	C	C

Специфични цели за A019 *Pelecanus onocrotalus* (розов пеликан)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 140 – 175 cm. Размах на крилата: 245 – 295 cm. Една от най-едрите летящи птици. Оперението при възрастните е бяло, с розов оттенък през размножителния период. На тила с кичур от удължени пера. С голямо жълто петно на гушата. Клюнът е голям с яркожълто-оранжева „торба“ през размножителния период. Ирисът е тъмен (червен), обкръжен от розова гола кожа. Краката са жълто-розови, по-червени при гнездене. В полет черните махови пера отдолу рязко контрастират с белите подкрилия. Младите са предимно с тъмно-кафеникаво и сиво оперение, с жълтеникава „торба“, с розова орбитална кожа и жълтеникаворозови крака.

Характер на пребиваване в страната

В миналото розовият пеликан е гнездящо-прелетен и преминаващ. Днес е преминаващ и по изключение зимуващ (Симеонов и др. 1990). С рядко неперидично гнездене през отделни години в езеро Сребърна и в Писченско блато на остров Персин. Последното успешно гнездене е на пет двойки в езерото Сребърна през 2018 г. У нас се среща ежегодно основно по време на миграция, когато между 15 000 и 23 000 птици са регистрирани по Черноморското крайбрежие, основно около Бургас. През август хиляди розови пеликани се събират за почивка и хранене в Бургаското езеро (Вая). Пролетната миграция е от средата на март до средата на април, а есенната – от началото на август до началото на ноември (Симеонов и др. 1990). Зимува в Африка. Отделни малки групи остават да зимуват в страната, основно по влажните зони в района на Южното Черноморско крайбрежие и Южна България.

Характерно местообитание

Обитава обширни блата и езера, обрасли с тръстика и папур, с открити водни огледала и богати на риба, рибарници, язовири и полусолени водоеми. Розовият пеликан гнезди в големи самостоятелни и смесени (най-често с големи кormорани и къдроглави пеликани) колонии, разположени на плаващи тръстикови острови, или изкуствени платформи. Пълното люпило е от 2-3 яйца. Мътят и двете птици, като имат едно поколение годишно в периода май-юли. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3140 и 3150 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се с риба, предимно *Carassius spp.*, *Cyprinus carpio*, *Tinca tinca*, *Rutilus rutilus* и др., която лови поединично или в групи. Зависим е от големи влажни зони, богати на риба.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Рядък и малоброен гнездящ вид. Колиниален. Единични двойки гнездят неперидично в езерото Сребърна (2018 г.) и в Писченското блато на остров Персин (2016). Неразмножаващи се индивиди и ята се задържат през целия гнездови сезон в Бургаските влажни зони и някои други водоеми (Янков отг. ред., 2007). В миналото розовият пеликан е гнездял в Мандренското езеро (до около 1958 г.) и Стралджанското блато (до към 1920 г.).

Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР. Природозащитният статус на розовият пеликан според IUCN е LC (Least Concern). Включен в Червената книга на Р България в категория „Изчезнал“. Включен в SPEC 3.

Съгласно Докладването по Чл. 12 от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) няма оценка за националната гнездяща популация на вида.

Зимуващата популация е оценена на 1 – 20 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) - неизвестна.

Мигриращата национална популация е оценена на 20 000 – 51 000 индивида.

За мигриращата и зимуващата популация са посочени следните заплахи и влияния: F05, J02, D02, C03, K04, G01 и G14.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната видът е концентриращ/мигриращ. Според СФД мигриращата популация на розовия пеликан се оценява на **2 - 15 индивида**, което е около **0,01 – 0,03 % от националната мигрираща популация** (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Розовият пеликан се среща в района на СЗЗ по време на пролетната и есенната миграция, в не големи концентрации 10 – 15 индивида (Куцаров и др., 2007). Видът се храни в акваторията на р Дунав и почива по пясъчните коси по реката, които се образуват в периода на маловодие. По време на теренното проучване през 2021 г., розовия пеликан не е установен на територията на зоната. По всяка вероятност оценката на числеността на мигриращата популация на вида за зоната е актуална, но е необходимо допълнително проучване през миграционния период на вида, за да се добие представа за тенденцията на популацията.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 8	Определена на база средната от СФД, но по всяка вероятност тази стойност е силно занижена и затова тук е възприета средната. Количеството на мигриращите птици силно зависи от състоянието	При наличие на воден стълб в басейните - поддържане на популацията > 8 инд.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
			на водния режим в басейните на рибарниците, както и от наличието на пясъчни коси по река Дунав. Систематизиран мониторинг в периода август – септември и март – април							
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 1218 ha	Изчислена на база откритите водни площи по р. Дунав в рамките на СЗЗ. Данните са взети от СФД като % на местообитание N06 – континентални водни тела, след изваждане на водната площ в басейните и каналите в рибарниците. Вида се храни основно по р. Дунав.	Поддържане на площта на подходящото хранително местообитание в размер на най-малко 1218 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Русе и Силистра) е оценено на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние.
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предвид наличната информация не е необходима актуализация на СФД в частта за концентриращата се популация на вида в СЗЗ по време на миграция.

Специфични цели за A020 *Pelecanus crispus* (къдроглав пеликан)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 160 – 180 cm. Размах на крилата: 270 – 320 cm. Една от най-едрите летящи птици. Оперението при възрастните през размножителния период е сиво-бяло, перата на главата са къдрави, клюнът е голям с яркочервена „торба“ и с жълто петно на гушата. Ирисът на очите е сив. Краката са оловносиви. През зимата на темето имат слабо удължени пера, образуващи ръб, нямат жълто петно на гушата и цветът на кожената „торба“ е жълт. Младите са с умерено бледакафяво до сиво оперение в горната част на тялото и мръснобяло оперение в долната част. По-едър от розовият пеликан.

Характер на пребиваване в страната

Къдроглавият пеликан е гнездящ, прелетен, преминаващ и зимуващ във в нашата страна (Симеонов и др. 1990). Птиците от Черноморското-средиземноморската популация са близки мигранти. Пролетната миграция на вида е от края на февруари до края на март, а есенната протича от началото на октомври до ноември (Симеонов и др. 1990). У нас гнезди в езерото Сребърна, в Писченско блато и Мъртво блато на остров Персин, както и в Защитена местност „Калимок-Бръшлен“ (Чешмеджиев, непубл. данни, 2021). По време на миграция и през зимата се среща предимно по поречието на река Дунав, Черноморското крайбрежие и големите язовири в Южна България.

Характерно местообитание

Обитава обширни сладководни и полусолени блата и езера, обрасли с обширни тръстикови масиви, с открити водни огледала и богати на риба. По време на миграция и зимуване се среща и в разнородни влажни зони – язовири, рибарници, солници, утайници, пясъчни коси и др. Къдроглавият пеликан гнезди в самостоятелни колонии, разположени в труднодостъпни и изолирани тръстикови масиви по плаващи острови от тръстика, както и по изкуствени платформи. Пълното люпило е 2-3 яйца. Мътят и двете птици. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3140 и 3150 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се с риба, като хранителният спектър се състои от *Carassius carassius*, *Cyprinus carpio*, *Tinca tinca*, *Rutilus rutilus*, *Leuciscus idus*, *Scardinius erythrophthalmus*, *Esox lucius* и др. (Michev&Kamburova, 2012). Зависим е от големи влажни зони, богати на риба. При търсене на храна може да се отдалечи до 20-30 км. от гнездовите колонии.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Рядък и малоброен гнездящ вид. Колиниален. Къдроглавият пеликан гнезди в езерото Сребъра (колониата е известна от 1882 г.), Писченско блато (от 2016 г.) и Мъртво блато (от 2020 г.) на остров Персин и в Защитена местност „Калимок-Бръшлен“ (от 2021 г.). През гнездовия период малки ята от неразмножаващи се птици са наблюдавани на редица места по поречието на река Дунав, в Бургаските влажни зони, както и в някои водоеми във вътрешността на страната (Янков отг. ред., 2007).

Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР. Природозащитният статус на къдроглавия пеликан според IUCN е NT (Near Threatened). Включен в Червената книга на Р България в категория „Критично застрашен“. Включен в СПЕС 1.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 80-150 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2001 – 2018 г.) е флукутираща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – нарастваща.

Зимуващата популация е оценена на 700 – 880 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 1999 – 2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) - нарастваща.

Мигриращата национална популация е оценена на 600 – 1800 индивида.

За гнездящата, мигриращата и зимуващата популация са посочени следните заплахи и влияния: K03, F02, F05, J02, J03, D02, C03.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната, видът е гнездящ, концентриращ и зимуващ. Гнездящата популация се оценява на **20 – 40 индивида**, което представлява **около 12,5 – 13,3 % от националната гнездяща популация** (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана, но е на границите на ареала си (оценка „В“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

Според СФД, мигриращата популация на видът се оценява на **20 – 40 индивида**, което е около **2,2 - 3,3 % от националната мигрираща популация** (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана, но е на границите на ареала си (оценка „В“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

Според СФД, зимуващата популация на видът се оценява на **до 19 индивида**, което е **2,2 % от националната зимуваща популация** (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана, но е на границите на ареала си (оценка „В“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

Къдроглавият пеликан гнезди в рибарници Изток за първи път през настоящата 2021 г. Видът успешно зае наколна дървена платформа с изкуствени макети на птици в басейн с водно огледало в южната част на рибарници Изток. Теренното проучване през 2021 г. установи общо **3 двойки**, които излюпиха 4 малки. През размножителния сезон са наблюдавани общо 14 възрастни екземпляра на платформата и в басейна. Основен фактор за поддържане на подходящо местообитание на вида в СЗЗ „Комплекс Калимок“ е правилното функциониране на системата от шлюзове и канали, която поддържа нивото на водата в бившите рибарници. В момента системата се контролира от Дирекцията на ПП „Русенски Лом“. При наличие на водно огледало в басейна, където е платформата през следващите години се предполага, че гнездящата популация ще се увеличи. Стойностите за числеността на гнездящата популация на вида в СФД явно са силно преувеличени, предвид непостоянния характер на водното ниво в зоната, и липсата по това време на изкуствено изградени платформи за гнездене на вида.

През есенно-зимния период басейните в рибарниците обикновено са пресъхнали, или замръзнали и не се наблюдава концентрация на вида в района. Най-често птиците се хранят в акваторията на р. Дунав и почиват по съседните пясъчни коси. По данни от средно зимните преброявания през 2019 и 2020 г. по цялото българско поречие на р. Дунав са наблюдавани съответно 344 и 119 инд. На територията на СЗЗ през 2019 са установени 5 инд., а през 2020 г. са наблюдавани 2 птици от вида.

По време на есенна миграция значими количества къдроглави пеликани са отчитани по Дунав в района на Персинските блата и блатото Кайкуша – между 260 и 288 птици на миграционен сезон (2008 – 2010г.), както и при Златия – 40 (2009 г.). В района между Беленските острови и Остров Вардим по Дунав са отчитани редовно високи числености на къдроглавия пеликан между 2003 и 2011 г. (Матеева и Янков, 2013). По данни от ebird.org, в периода август – ноември могат да бъдат наблюдавани ята от 4 – 20 птици по поречието на р. Дунав в рамките на СЗЗ „Комплекс Калимок“ (S. Pееv, 2018, 2020). Според сателитното проследяване на 23 къдроглави пеликана най-значими концентрации се образуват по пясъчните коси северно от о. Голям Бръшлен, о. Калимок и о. Радецки (movebank.org).

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели			
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 3 дв.	Определена на база актуална информация от теренните проучвания през 2021 г. Размера на гнездовата популация силно ще зависи от нивото на р. Дунав и поддържането на подходящите местообитания рибарници Изток.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 3 гнездящи дв.			
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 10 инд.	Изчислена на база средната стойност от СФД, но вероятно тази стойност е силно занижена. Количеството на зимуващите птици силно зависи метеорологичните условия и подходящи пясъчни коси по р. Дунав. При средни температури през януари около 0° С, се очаква целевата стойност да е > 1 инд. Провеждане на мониторинг не само по време на СЗП.	При средни температури през януари около 0° С - поддържане на популацията > 10 инд.			
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 20 инд.	Определена на база СФД. Количеството на мигриращите птици ще зависи от подходящите местообитания в акваторията на р. Дунав, като пясъчни коси и наличие на хранителна база в близост. Редовен мониторинг за установяваен на тенденциите в популацията.	Поддържане на популацията в размер най-малко 20 инд.			
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 385 ha	Включва площта на рибарници Изток, където е изградена наколната платформа за гнездене на вида през 2020 г. Площта на подходящото местообитание ще зависи от наличието на вода в басейните на зоната.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 385 ha.			
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 1218 ha	Изчислена на база откритите водни площи по р. Дунав в рамките на СЗЗ. Данните са взети от СФД като % на местообитание N06 – континентални водни тела, след изваждане на водната площ в басейните и каналите в рибарниците. Вида се храни основно по р. Дунав.	Поддържане на площта на подходящото хранително местообитание в размер на най-малко 1218 ha.			
Местообитание на вида: Екологично състояние на	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <tr> <td>Екологично състояние</td> </tr> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> </table>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с
Екологично състояние							
1-Отлично - High							
2-Добро - Good							

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели			
водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)			<table border="1"> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Русе и Силистра) е оценено на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	подходящи местообитания на вида, на стойности 2- Добро или 1- Отлично състояние.
3-Умерено - Moderate							
4-Лошо - Poor							
5-Много лошо - Bad							

6. Необходимост от промени в СФД за СЗ ВГ0002030 „Комплекс Калимок“

Предвид наличната информация е необходима актуализация на СФД в частта за гнездовата популация на вида в СЗ, която трябва да бъде актуализирана по следния начин (в червено) – 3 - 7 гнездящи двойки, предвид данните от теренното проучване през 2021 г.

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A020	<i>Pelecanus crispus</i>			c	20	40	i		G	B	A	B	A
B	A020	<i>Pelecanus crispus</i>			w		19	i		G	B	A	B	A
B	A020	<i>Pelecanus crispus</i>			r	3	7	p		G	B	A	B	A

Специфични цели за A021 *Botaurus stellaris* (голям воден бик)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 69 – 81 cm. Размах на крилата: 100 – 130 cm. Оперението на тялото на големия воден бик е охренокафяво с по-тъмни петна и черти. Коремът е по-светъл. Горната страна на главата и перата между очите и клюна са чернокафяви. Няма полов диморфизъм. Младите екземпляри имат по-светло оперение, изпъстрено с бели петна и черти. Няма много добре изразен полов диморфизъм.

Характер на пребиваване в страната

В България големият воден бик е гнездящ, прелетен, преминаващ и зимуващ вид. По-голямата част от гнездящата популация през зимата мигрира на юг и напуска страната. Над територията на цялата страна преминава интензивен миграционен поток на големи водни бикове, част от които остават да зимуват в страната (Шурулинков, 2014). Голяма част от българската популация, както и птиците от северните части на ареала зимуват в България (Симеонов и др., 1990). Долита през март и отлита през септември-октомври. Големият воден бик е нощен мигрант, преминаващ по време на своята миграция през територията на цялата страна, но най-масово по Черноморското крайбрежие. Обикновено мигрира поединично или по двойки, рядко на малки семейни групи (Шурулинков, 2014). Зимува в Средиземноморието. Рядък и малоброен вид. Гнезди из цялата страна в различни водоеми, обрали с тръстика или папур. Повечето от установените гнездови находища са в Горнотракийската низина, Тунджанската низина и по р.

Дунав, но най-висока е плътността на вида в Драгоманското и Алдомировското блата в Софийско. По Черноморското крайбрежие е твърде малоброен като гнездящ вид.

Характерно местообитание

Големият воден бик у нас гнезди в разнообразни влажни зони, обрасли в една или друга степен с масиви от висша водна растителност (тръстика, папур, камъш), от морското равнище до 860 м н.в. (в миналото – до около 1100 м н.в.). Това са най-често блата, езера, рибарници, язовири, вкл. микроязовири, бавни речни участъци. Най-голям дял от находищата (39%) са в естествени блата и езера. В най-голям брой от находищата (50%), гнездовото местообитание са обширните масиви от тръстика (Шурулинков, 2014). Големият воден бик е полигамен вид. В територията на един мъжки, която варира от 8–10 до 100 ha, обикновено има между 1 и 5 женски, които строят свои гнезда. Две съседни гнезда могат да са на минимална дистанция от 5 – 39 м. (Шурулинков, 2014). Гнездата се изграждат в миналогодишна тръстика и се състоят от листа на тръстика и друга висша водна растителност. Предпочитаните местообитания са: 1130, 1150, 3130 и 3150 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Големият воден бик се храни с риби, жаби, тритони, мишевидни гризачи, раци, охлюви, насекоми, пиявици, червеи, паяци, а по-рядко и с дребни птици и влечуги (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Рядък и малоброен вид. Гнезди из цялата страна в различни водоеми, обрасли с тръстика или папур. Повечето от установените гнездови находища са в Горнотракийската низина, Тунджанската низина и по р. Дунав, но най-висока е плътността на вида в Драгоманското и Алдомировското блата в Софийско. По Черноморското крайбрежие е твърде малоброен като гнездящ вид (Янков отг. ред., 2007; Шурулинков, 2014).

Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР. Природозащитният статус на големият воден бик според IUCN е LC (Least Concern). Включен в Червената книга на Р България в категория „Застрашен“. Включен в SPEC 3.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 70-110 токуващи мъжки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е нарастваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също нарастваща.

Зимуващата популация е оценена на 50 – 100 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е нарастваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) - флукутираща.

За гнездящата и зимуващата популация са посочени следните заплахи и влияния: A08, D01, F01, F02, F03, F05, H01, J01, J02, G10, G14 и K01.

3. Състояние на вида в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД, видът е постоянен и с концентрация по време на миграция в зоната. Численост на гнездящата популация е оценена на 1 – 7 токуващи мъжки. Зоната поддържа 1,4 – 6,4% от националната гнездова популация на вида (оценка „В“), опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията е неизолирана в рамките на разширен ареал на разпространение (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за вида е „А“ – отлична стойност.

Според СФД, мигриращата популация е оценена на 1 – 2 индивида. Значимостта на зоната по отношение на числеността на популацията на вида е с оценка „В” (2 – 15 % от националната популация), опазването на вида е отлично (оценка „А”), популацията е неизоллирана в рамките на разширен ареал на разпространение (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за вида е „А” – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

Големия воден бик е добре представен в СЗЗ „Комплекс Калимок“ с 3 – 6 токуващи мъжки (Куцаров и др., 2007). В периода 2010 – 2013 г. токуващи мъжки се чуват всяка година на територията на зоната (Shurulinkov et al., 2019a). През 2014, 2017 и 2018 г. са установени 3 – 5 токуващи мъжки през размножителния сезон (Чешмеджиев и Георгиев, 2018). По време на теренното проучване през 2021 г. са установени 3 токуващи мъжки в централната част на зоната между рибарници Запад и Изток. Предвид изобилието на подходящи гнездови местообитания за вида в зоната и големината на териториалните участъци можем да предположим, че зоната може да поддържа около 15 токуващи мъжки.

Единствените данни за мигриращата популация в зоната са от СФД. Поради прикрития начин на живот и нощната миграция на вида, едва ли може да се направи точна оценка на мигриращата популация. Големия воден бик се регистрира по обаждането на мъжките през размножителния сезон. Наблюденията по време на миграция и зимуване са спорадични и до голяма степен случайни.

Основен фактор за поддържане на подходящо местообитание на вида в зоната е правилното функциониране на системата от шлюзове и канали, която поддържа нивото на водата в басейните на бившите рибарници. В момента басейните и каналите в зоната имат обща площ от 1510 ha и това представляват гнездовите местообитания на вида в зоната. Големият воден бик се придържа към тръстиковите масиви в басейните и се храни главно в плитководните им крайбрежни участъци. При ниски нива на р. Дунав и твърде ниски нива на вода в блатата големият воден бик не се размножава в зоната.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой токуващи мъжки	Най-малко 3 токуващи мъжки.	Определена на база СФД, публикуваната информация и данните от теренното проучване през 2021 г. Гнезденето на вида зависи от нивото на р. Дунав и поддържането на подходящите местообитания басейните на бившите рибарници. Ежегоден мониторинг на токуващите мъжки.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 3 гнездящи дв.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 1 инд.	Определена на база СФД. Реалната численост едва ли може да бъде определена, предвид нощната миграция на вида и прикрития начин на живот.	Поддържане на популацията в размер най-малко 1 инд.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 1510 ha	Включва влажните зони, обрасли с водолюбива растителност в зоната.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 1510 ha, чрез правилно и навременно управление на системата от шлюзове.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Русе и Силистра) е оценено на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние.
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Не са необходими промени в СФД за този вид.

Специфични цели за A022 *Ixobrychus minutus* (малък воден бик)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 32 cm. Размах на крилете: 42 cm. Темето, тилът, гърбът, крилата и опашката на мъжкия малък воден бик са черни със зеленикав оттенък. Челото и надочната ивица са бели. Двете страни на главата, шията, гърдите и плещите са охрено-ръждиви. По гърдите има тъмни надлъжни резки. Коремът и подопашката са белезникави. Темето и тилът на женската са черни, а останалите части от горната страна на тялото - тъмнокафяви с жълтеникави крайща на перата. От предната страна на шията има неясни надлъжни резки. Горната страна на главата при младите екземпляри е тъмнокафява, а гърбът - кафяв изпъстрен с белезникави точки. Долната страна на тялото има белезникав цвят с надлъжни тъмнокафяви петна. Мъжкият е по-едър. Младите са жълто-кафяви, с черни надлъжни щрихи.

Характер на пребиваване в страната

В България малкият воден бик е гнездящ и прелетен вид. Пролетната миграция е от март до средата на май, а есенният прелет е от края на август до октомври (Симеонов и др., 1990). Зимува в Африка и около Средиземноморието.

Характерно местообитание

Малкият воден бик обитава блата и езера, разливи на реки, микроязовири, язовири, канали на напоителни системи, рибарници и оризища, обрасли с предимно с тръстика (Симеонов и др., 1990). Среща се дори в изолирани малки водоеми с достатъчно тръстика, където да се крие. Изгражда гнездова платформа от тръстика, често издигната над водното ниво, закрепена за тръстиката или ниски храсти. Снася 2 – 7 яйца, има едно поколение годишно през периода май-юли. Предпочитаните местообитания са: 1130, 1150, 3130 и 3150 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Малкият воден бик се храни предимно рано сутрин и привечер. Храната си търси в тръстикови масиви, по края на водни площи с различни размери и по-рядко на открито (Симеонов и др., 1990). Лови малки рибки, жаби, пиявици, водни насекоми, миди, охлюви и червеи. Рядко напада гнездата на дребни блатни птици и унищожава яйцата и малките им.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С широко и сравнително плътно разпространение по Дунавското поречие, в Дунавската равнина, Тракийската низина, по Черноморското крайбрежие и някои котловинни полета в Западна България, на места в Добруджа и по долините на реките Арда, Струма и Места (Янков, отг. ред. 2007).

Природозащитният статус на малкият воден бик според IUCN е LC (Least Concern). Включен в Червената книга на Р България в категория „Застрашен“. Включен в SPEC 3. Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 1500-4500 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също стабилна.

За гнездящата популация са посочени следните заплахи и влияния: F01, F05, H01, J01, J02.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната, вида е гнездящ и мигриращ. **Гнездящата** популация се оценява на **4 - 15 двойки**, което представлява около **0,3 % от националната** популация (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

Според СФД, размера на мигриращата (с концентрация) популация е неизвестна, поради липса на данни (DD). Оценката на популацията е „С“. Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

4. Анализ на наличната информация

По Дунавското крайбрежие видът е широко разпространен, като гнезди дори и в малки влажни зони, канали с водна растителност и др. 40-93 дв./год. (Shurulinkov et al., 2019a). СЗЗ „Комплекс Калимок“ е важно гнездовище на вида, едно от най-значимите места в страната. Куцаров и др. (2007), дават числености от 15 – 30 гнездящи двойки и 0 – 2 инд. по време на миграция. Според Матеева и др. (2013) видът е гнездил с численост от 3-5 дв. през 2011 г. и 5-10 дв. през 2012г. Според Чешмеджиев и Георгиев (2018), в зоната са установени 15 – 25 дв. (2017г.) и 25 – 35 дв. (2018г.). През маловодната 2020 г. вида не е установен в зоната (Чешмеджиев и Христов, 2020). При теренните проучвания през 2021 г. видът е наблюдаван в зоната през месец май и юни – 2 индивида. Според ebird.org, през юли 2021 г. са регистрирани 8 инд. в подходящо гнездово местообитание (S. Peev). Вероятно през 2021 г. са гнездили поне 8 дв. в зоната.

Вида е нощно активен и води прикрит начин на живот, поради тази причина оценката на мигриращата популация са трудна задача. До колкото ни е известно към момента няма информация за размера на мигриращата популация в зоната. Необходимо е извършването на систематизиран мониторинг за оценка на концентрацията на вида по време на миграция.

Основен фактор за поддържане на подходящо местообитание на вида в зоната е правилното функциониране на системата от шлюзове и канали, която поддържа нивото на водата в басейните на бившите рибарници. В момента басейните и каналите в зоната имат обща площ от 1510 ha и това представляват гнездовите местообитания на вида в зоната. Малкия воден бик се придържа към тръстиковите масиви в басейните и се храни главно в плитководните им крайбрежни участъци. При ниски нива на р. Дунав и твърде ниски нива на водата в блатата малкия воден бик не се размножава в зоната или числеността му е значително редуцирана.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой токуващи мъжки	Най-малко 4 токуващи мъжки.	Определена на база СФД, публикуваната информация и данните от теренното проучване през 2021 г. Гнезденето на вида зависи от нивото на р. Дунав и поддържането на подходящите местообитания басейните на бившите рибарници. Ежегоден мониторинг на броя на токуващите мъжки.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 4 гнездящи дв.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Неизвестна	Определена на база СФД. Реалната численост едва ли може да бъде определена, предвид нощната миграция на вида и прикрития начин на живот.	Поддържане на популацията в размер най-малко 1 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 1098 ha	Включва влажните зони, обрасли с водолюбива растителност в зоната. Хранителното местообитание съвпада. Нужно е правилно и навременно управление на системата от	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
			шлюзове и канали в зоната за осигуряване на оптимално местообитание за вида.	зона, в размер на най-малко 1098 ha,						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Русе и Силистра) е оценено на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние.
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Към момента не могат да бъдат предложени промени в СФД.

Специфични цели за A023 *Nycticorax nycticorax* (нощна чапла)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото на нощната чапла достига до 63 cm, а размахът на крилата ѝ - до 110 cm. Оперението е трицветно. Долната страна на врата, гърдите, челото и бузите са бели. Горната страна на главата и гърбът са черни с метален блясък, а останалата част от тялото е сива или сиво-охрена. През размножителния период от тила израстват две дълги лентовидни пера, които през останалите сезони липсват. Има сравнително къси крака с дълги нокти и червени очи. Няма полов диморфизъм. Горната част на тялото на младите индивиди е тъмнокафява, с ръждиви надлъжни черти и многобройни бели капковидни петна, по които се различава от големия воден бик. Долната част е белезникава с кафяви ивици по гърдите.

Характер на пребиваване в страната

Нощната чапла е гнездящ, прелетен, преминаващ и по изключение зимуващ вид в България (Симеонов и др., 1990). Пролетната миграция е през март-април, а есенната – през август-септември. Зимува в Африка.

Характерно местообитание

Нощната чапла обитава блата, езера, разливи на реки, микроязовири, язовири, канали на напоителни системи, рибарници, оризища, всички обрасли с изобилна блатна растителност, както и заливни гори и равнинни дъбови гори. Размножителният период започва от май и продължава до август, по изключение до септември. Гнезди в самостоятелни, или смесени колонии заедно с други видове чапли, корморани, блестящи ибиси и лопатарки. Единични гнезда не са известни. Познати са три типа гнездови колонии: в тръстикови масиви, в заливни

гори и в равнинни дъбови гори. Гнездата са разположени предимно в горните етажи или до около 1 м. от водната повърхност (Симеонов и др., 1990). Снася 3 – 5 яйца и има едно поколение годишно. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се предимно с животни - риби, водни охлюви, ракообразни, насекоми, жаби, гущери, гризачи и други малки водни и наземни животни.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С разпръснато и групово разпространение по Дунавското крайбрежие, Горнотракийската низина, Бургаските влажни зони, по р. Арда и Софийското поле (Янков отг. ред., 2007).

Включен е в **Приложение 1** на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР. Природозащитният статус на ношната чапла според IUCN е LC (Least Concern). Включен е в SPEC 3. Включен в Червената книга на Р България в категория „Уязвим“.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на **500 – 2500 двойки**. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е **намаляваща**, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – **стабилна**. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е намаляваща.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на **2500 – 6000 индивида**.

За гнездящата и мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: F05, K01, F26, G01, H01, J02, M08 и G05.

3. Състояние в СЗ ВГ0002030 „Комплекс Калимок“

Според СФД, ношната чапла е гнездящ и с концентрация по време на миграция вид в зоната. Гнездящата популация на вида се оценява на **25 - 114 двойки**, което е **4,6 – 5,0 % от националната гнездяща популация** (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

Мигриращата популация на ношната чапла е оценена на 100 – 750 индивида според СФД, което представлява 4 – 12,5 % от националната мигрираща популация (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

Ношната чапла редовно гнезди в зоната на три места – о. Мишка, рибарници Запад и рибарници Изток. Според Shurulinkov et al. (2019b), през 2006 и периода 2010 – 2014 г. колонията на о. Мишка е 5 – 50 двойки, в рибарници Запад е 15 – 85 двойки и в рибарници Изток 0 – 10 двойки (непостоянна). Според Куцаров и др. (2007) гнездящата популация е 200 – 250 двойки. През маловодната 2017 г. е наблюдавано, значително намаляване на размножаващите се птици по р. Дунав, като в зоната са установени едва 4 възрастни птици в подходящо гнездово местообитание (Димитров, 2018). Следващата 2018 г. в зоната са гнездили 70 – 80 двойки (Чешмеджиев и Георгиев, 2018). По време на теренните проучвания през 2020 г. са установени 12 гнезда на ношна чапла на о. Мишка (Чешмеджиев и Христов, 2020). По време на последното теренно проучване през 2021 г. са установени 10 двойки в рибарници Изток. Може да се каже,

че през последните години размера на гнездящата популация на вида в зоната зависи силно от наличието на вода в басейните и каналите на рибарниците.

По отношение на мигриращата популация.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най- малко 25 двойки	Стойността е определена на база данните от 2020 г. и посочените в СФД стойности. През изминалата 2021 г. са установени 10 двойки, което е два пъти по малко от целевата стойност. При благоприятни в хидрологично отношение години и наличие на вода в басейните на рибарниците се очаква целевата стойност да бъде изпълнена.	Подобряване на условията за гнездене в зоната до постигане на минимална стойност от 25 двойки.						
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най- малко 200 инд.	Целевата стойност е определена според СФД. За да се установи тенденция в популацията е необходимо прилагане на адекватен мониторинг в периода на пролетната миграция - от средата на март до май, и за есенната – от края на август до октомври.	Поддържане на мигриращата популация на вида в размер най-малко 200 инд.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите местообитания на вида	ha	Най- малко 473 ha	Включва площта на рибарници Изток (385 ha), рибарници Запад (58 ha) и естествената гора в северозападния край на о. Мишка (30 ha), където е установено гнездене на вида през последните години. Площта на подходящото местообитание ще зависи от наличието на вода в басейните на зоната. Хранителното и гнездовото местообитание съвпадат.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 473 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1- Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Русе и Силистра) е оценено на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние.
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предвид наличната информация за настоящата гнездяща популация и концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция не може да бъде направена актуализация на СФД.

Специфични цели за A024 *Ardeola ralloides* (гривеста чапла)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 45 cm. Размах на крилете: 86 cm. Има възрастов диморфизъм и малки сезонни различия. Възрастните през размножителния период имат на главата удължени украсяващи пера с черни ръбове, гърбът е жълто-кафяв, клонът синкав, с черна предна половина, краката са червеникави, кожата около очите е синьо-зелена. През другите сезони клонът, краката и кожата около очите са жълто-зелени. Младите отгоре са кафяви, а отдолу по-светли с кафяви щрихи. Клонът е с жълта основна половина.

Характер на пребиваване в страната

Гривестата чапла е гнездящо-прелетен вид в България (Симеонов и др., 1990). Пролетната миграция е през март-април, а есенната – август до октомври. Зимува в Африка, южно от Сахара.

Характерно местообитание

Гривестата чапла обитава блата, езера, разливи на реки, микроязовири, язовири, канали на напоителни системи, рибарници, оризища, както и заливни гори и равнинни дъбови гори. Размножителният период започва към средата на май и продължава до началото на август. Гнезди в смесени колонии. Познати са три типа гнездови колонии: в тръстикови масиви, в заливни гори и в равнинни дъбови гори. Гнездото е разположено предимно в долните етажи на дърветата, или до около 1 м. от водната повърхност (Симеонов и др., 1990). Снася 4 – 6 яйца, като има едно поколение годишно. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с малки рибки, земноводни, насекоми и безгръбначни. В изследване на птици от Софийско са установени *Rana ridbunda*, *Tinca tinca*, *Carasius auratus*, *Cobitis tenia*, Libellulidae, *Gryllotalpa gryllotalpa*, Dytiscidae, Elateridae, Hydrophilidae, Chrysomelidae, Curculionidae, Chilopoda, *Asellus aquaticus*, Lumbricidae. Ловува в ранните утринни часове и особено привечер. Местата за хранене са отдалечени до около 10 км. от гнездовите колонии (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Сравнително рядък и малоброен гнездящ вид. Гнезди по Дунавските острови и в различен тип влажни зони – езера, блата, рибарници и язовири. С разпръснато и групово разпространение по Дунавското крайбрежие, Горнотракийската низина и Бургаските влажни зони. Сигурно, но епизодично находище в Софийското поле (Янков отг. ред., 2007).

Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР. Природозащитният статус на гривестата чапла според IUCN е LC (Least Concern). Включен е в SPEC 3. Включен в Червената книга на Р България в категория „Застрашен“.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 150 – 550 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2001 – 2018 г.) е намаляваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също намаляваща. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е стабилна.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на 600 – 1200 индивида.

За гнездящата и мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: F05, G01, H01, J02, K01, M08 и G05.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната, видът е гнездящ и мигриращ. Гнездящата популация на гривестата чапла се оценява на до **40 двойки**, което представлява **7,3 % от националната популация** (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

Съгласно СФД, мигриращата популация на гривестата чапла е оценена на 1 – 11 индивида, което е 0,3 – 0,9 % от националната мигрираща популация (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

Гривестата чапла е един от сравнително често срещаните гнездящи видове по българското поречие на р. Дунав (Shurulinkov et al., 2019b). Публикуваните данни за числеността на гнездящите двойки в СЗЗ „Комплекс Калимок“ за 2006 г. и периода 2010 – 2014 г. сочат 7 – 20 двойки, като гнезденето е нередовно. В зоната са установени три колонии – на о. Мишка, рибарници Запад и риб. Изток. Понастоящем е активна само тази в риб. Изток. През 2018 г. са установени 25 – 30 двойки в зоната (Чешмеджиев и Георгиев, 2018). Теренното проучване през 2021 г. установи **2 двойки** на вида в западната част на рибарник Изток. Общо са наблюдавани около 20 птици, които се хранят в зоната. Година по-рано (2020 г.) са установени 7 гнезда на гривести чапли на о. Мишка (Чешмеджиев и Христов, 2020). Вероятно през маловодната 2020 г. птиците от пресъхналите влажни зони са се концентрирали да гнездят по островите в реката.

Наличната информация за числеността на мигриращата популация на вида в СФД на зоната по всяка вероятност е занижена. По данни от ebird.org, през април месец в рибарници Изток се наблюдават 3 – 50 индивида (S. Peev, D. Mitev), а през август 3 – 55 индивида (S. Peev, J. Murgaveev), като количеството на птиците силно зависи от наличието на вода в басейните. Нужна е валидация и актуализиране на тези данни в резултат на адекватен мониторинг в периода август – април.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 13 двойки	Определена на база СФД, публикуваните данни и данните от теренните проучвания през 2021 г. Размера на гнездовата популация силно ще зависи от нивото на р. Дунав и поддържането на подходящите местообитания в бившите рибарници.	Подобряване на условията за гнездене на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 13 гнездящи двойки.						
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 25 инд.	Целевата стойност, определена в СФД е занижена. Тези данни се нуждаят от потвърждение в резултата на адекватен мониторинг в периода август – април месец.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на актуалния размер на мигриращата популация до 2025 г.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 473 ha	Включва площта на рибарници Изток (385 ha), рибарници Запад (58 ha) и естествената гора в северозападния край на о. Мишка (30 ha), където е установено гнездене на вида през последните години. Площта на подходящото местообитание ще зависи от наличието на вода в басейните на зоната. Последните години предпочитано местообитание са риб. Изток, поради факта, че там се събира повече вода.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 473 ha.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 910 ha	Включва площта обрасла с водолюбива растителност в рибарниците. Птиците се хранят предимно в плитките участъци на басейните в централната част на рибарниците.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 910 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Русе и Силистра) е оценено</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние.
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
			на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).	

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предвид наличната информация за настоящата гнездова и концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция не е необходима следната актуализация на СФ:

- Промяна на минималната и максималната численост на мигриращата популация на вида от 1 – 11 инд. на 25 – 55 инд., съобразно актуалната информация за наблюдаваните птици по време на пролетна и есенна миграция.

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A024	<i>Ardeola ralloides</i>			r		40	p		G	B	A	C	A
B	A024	<i>Ardeola ralloides</i>			c	25	55	i		G	B	A	C	A

Специфични цели за A026 *Egretta garzetta* (малка бяла чапла)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 55 – 65 cm. Размах на крилата: 88 – 106 cm. Изцяло бяла птица. Може да се срещне с голямата бяла чапла. Основните различия са по-малкият размер, тъмният клюн и крака с жълти стъпала, които обаче не се виждат, когато птицата е кацнала във водата. През размножителния сезон има две удължени пера на тила – егретки.

Характер на пребиваване в страната

Малката бяла чапла е гнездящо-прелетен вид в България (Симеонов и др., 1990). Размножителният период започва от средата на април и продължава до началото на август. Пролетната миграция е от средата на март до май, а есенната – от края на август до октомври. Видът зимува в Африка и Близкия Изток.

Характерно местообитание

Малката бяла чапла обитава блата, езера, разливи на реки, микроязовири, язовири, канали на напоителни системи, рибарници, оризища, както и заливни гори и равнинни дъбови гори. Образува различни по големина смесени колонии с други видове чапли, корморани, ибиси и лопатарки. Познати са три типа гнездови колонии: в тръстикови масиви, в заливни гори и в равнинни дъбови гори. Гнездото е разположено предимно в средните етажи на дърветата, или до около 1 m над водната повърхност (Симеонов и др., 1990). Снася 3 – 4 яйца, като има едно поколение годишно. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с малки рибки, жаби и попови лъжички, водни насекоми, земноводни, малки гризачи и др., често в рехави ята от по няколко индивида. В изследване на птици от Софийско са

установени *Microtus arvalis*, *Lacerta viridis*, *Lacerta sp.*, *Rana ridbunda*, *Tinca tinca*, *Gobio gobio*, *Scardinius erythrophthalmus*, *Alburnus alburnus*, *Libellula sp.*, *Gryllus demertus*, *Gryllotalpa gryllotalpa*, Carabidae, Dytiscidae, Hydrophylidae, Chrysomelidae, Curculionidae, *Geotrupes sp.* Ловува рано сутрин и привечер, по-рядко през останалото време (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Гнезди по Дунавските острови и в различен тип влажни зони – езера, блата, рибарници и язовири. С разпръснато и групово разпространение по Дунавското крайбрежие, Горнотракийската низина, Бургаските влажни зони и по р. Арда. С епизодично гнездене в Софийското поле. Често неразмножаващи се индивиди могат да се регистрират и в други райони на страната (Янков отг. ред., 2007).

Включен е в **Приложение 1** на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР. Природозащитният статус на малката бяла чапла според IUCN е LC (Least Concern). Включен в Червената книга на Р България в категория „Почти Застрашен“.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на **500 – 2000 двойки**. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е **намаляваща**, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – **стабилна**. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е намаляваща.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на **3000 – 5000 индивида**.

За гнездящата и мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: F05, G01, H01, J02, K01, F26, M08 и G05.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Според СФД, малката бяла чапла е гнездящ, мигриращ и зимуващ вид за зоната. Гнездящата популация на вида се оценява на **до 8 – 154 двойки**, което е **1,6 – 7,7 % от националната гнездяща популация** (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

Мигриращата популация на малката бяла чапла, според СФД е **18 – 90 индивида**, което представлява **0,6 – 1,8 %** от националната мигрираща популация (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

Според СФД на зоната, малката бяла чапла е зимуващ вид с популация **до 1 индивид**. Поради спорадичния характер на зимуването на вида в страната, националната популация не е оценена в Докладването от 2019г. Оценката за популацията е „С“. Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

По първоначални данни, малката бяла чапла гнезди с численост 200 - 250 дв. в СЗЗ „Комплекс Калимок“ (Куцаров и др., 2007). В периода 2006 – 2014 г. вида гнезди редовно в колонията на големия корморан на о. Мишка с численост 6 – 35 дв. годишно (Shurulinkov et al., 2019b). В рибарници Запад и риб. Изток гнезденето е нередовно с численост 6 – 43 двойки (Shurulinkov et al., 2019b). През маловодната 2017 г. не са установени гнездящи птици в зоната, а през 2018

г. са гнездили 36 – 40 двойки (Чешмеджиев и Георгиев, 2018; Димитров, 2018). През маловодната 2020 г. са установени 20 гнезда на малка бяла чапла само на о. Мишка (Чешмеджиев и Христов, 2020). По време на теренните проучвания през 2021 г. са установени 11 двойки в рибарници Изток. През юли по р Дунав в рамките на зоната са наблюдавани общо 40 индивида. Числеността на гнездящата популация е силно флукутираща, предвид нивото на водата в басейните и каналите на рибарниците. Максималната численост на гнездящата популация на вида от СФД, едва ли може да бъде достигната, предвид актуалната информация от последните 10 години. Реалистичната максимална стойност би следвало да е 78 дв.

По отношение на мигриращата популация на вида, която се концентрира в зоната няма публикувани данни. Според ebird.org, през април месец в зоната са наблюдавани 1 – 50 индивида (S. Peev, 2010, 2016), а през август 18 индивида (J. Muraveev, 1998). По данни от observation.org, през септември са наблюдавани 1 – 15 инд. в източния край на о. Мишка. (S. Peev, 2018). За да се установи тенденция в числеността на мигриращата популация на вида е необходимо да се заложи междинна цел за прилагане на адекватен мониторинг през периода март-май и август-септември до 2025 г.

Малката бяла чапла е посочена като зимуващ вид в СФД, с концентрация до 1 индивид. Трябва да се отбележи, че този вид зимува изключително рядко в страната и то предимно в южна България (Michev & Profirov, 2013). По всяка вероятност, тази стойност за концентрация по време на зимуване на вида в зоната е в резултат на случайно единично наблюдение и би следвало да се премахне от СФД. В тази връзка, считаме за ненужно разработването на специфични за зоната цели за тази популация.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 8 двойки	Определена на база СФД, публикуваните данни и данните от теренните проучвания през 2021 г. Размера на гнездовата популация силно ще зависи от нивото на р. Дунав и поддържането на подходящите местообитания в бившите рибарници.	Поддържане на популацията на вида в размер от най-малко 8 гнездящи двойки.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 18 инд.	Целевата стойност е определена на база СФД и общодостъпната информация от онлайн платформи за орнитологични наблюдения. Тези данни се нуждаят от потвърждение в резултат на адекватен мониторинг в периода август – април месец.	Поддържане на популацията на вида в размер от най-малко 18 инд. Да се извърши целенасочен мониторинг за актуализиране на размера на мигриращата популация до 2025 г.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови	ha	Най-малко 473 ha	Включва площта на рибарници Изток (385 ha), рибарници Запад (58 ha) и естествената гора в северозападния край на о. Мишка	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
местообитания на вида			(30 ha), където е установено гнездене на вида през последните години. Площта на подходящото местообитание ще зависи от наличието на вода в басейните на зоната. Последните години предпочитано местообитание са риб. Изток, поради факта, че там се събира повече вода.	вида в защитената зона, в размер на най-малко 473 ha.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 893 ha	Включва площта на рибарници Изток (385 ha) и крайбрежието (на 1 м от брега) по островите и р. Дунав (508 ha). Птиците се хранят предимно в плитките участъци на басейните и по крайбрежието на р Дунав и островите.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 893 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Русе и Силистра) е оценено на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние.
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предвид наличната информация за настоящата численост на гнездящата и концентрираща се популация по време на миграция и зимуване предлагаме следната актуализация на СФД (в червено):

- Намаляване на максималната численост на гнездовата популация от 154 на 78 двойки, предвид наличните публикувани и непубликувани данни през последните 10 години;
- Промяна в оценката на мигриращата популация от „В“ на „С“, предвид ниския процент от националната популация (0,6 – 1,8 %, т.е. < 2,0 %), която зоната поддържа;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A026	<i>Egretta garzetta</i>			r	8	78	p		G	B	A	C	A
B	A026	<i>Egretta garzetta</i>			c	18	90	i		G	C	A	C	A
B	A026	<i>Egretta garzetta</i>			w		1	i		G	C	A	C	A

Специфични цели за A773 *Ardea alba* (голяма бяла чапла)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 85 – 100 cm. Размах на крилата: 145 – 170 cm. Оперението е изцяло бяло. Значително по-едра от малката бяла чапла и с по-дълъг врат. В полет се виждат значително по-дългите ѝ крака. През размножителния период клюнът е с тъмен връх, през останалата част от годината е изцяло жълт.

Характер на пребиваване в страната

Голямата бяла чапла е гнездящо-прелетен, преминаващ и зимуващ вид в България. Размножителният период започва от началото на март и продължава до началото на юли. Пролетната миграция е от март до средата на април, а есенната – от началото на септември до края на октомври (Симеонов и др., 1990). Частичен мигрант, зимува в Южна Европа, включително и в България, когато е по-често срещана.

Характерно местообитание

Голямата бяла чапла обитава блата и езера с обширни тръстикови масиви, крайбрежия на големи реки с изобилна растителност. По време на миграция и през зимата е широко разпространена в ниските части на страната, особено в открити райони в близост до по-големи реки и други влажни зони, както и в язовири, микроязовири, рибарници, напоителни канали и др. Най-често образува малки самостоятелни колонии, по-рядко гнезди по периферията на големите колонии от чапли, корморани, блестящи ибиси и лопатарки. Гнездата са разположени в труднодостъпни тръстикови масиви, или високо по дърветата на заливните гори (Симеонов и др., 1990). Снася 2 – 5 яйца, като има едно поколение годишно. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се предимно с риба, по-рядко със земноводни, влечуги, големи водни насекоми и птици (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Много рядък и малоброен гнездящ вид. Гнезди поединично или на неголеми колонии – самостоятелни или с други чапли и корморани. През периода 2013 – 2018 г. е установена да се размножава по поречието на река Дунав, в Бургаските влажни зони, в езеро Дуранкулак, в Драгоманското блато и на две места в Горнотракийската низина. На повечето места гнезди нередовно. Единствените места, където гнезди ежегодно от 2007 г. насам са Драгоманското блато и ез. Сребърна. През размножителния период закъснели мигранти или летуващи неразмножаващи се птици могат да се наблюдават на много места в Северозападна България, Тракийската низина, по река Искър, в Източните Родопи, покрай река Дунав и Черноморското крайбрежие (Янков отг. ред., 2007).

Включен е в **Приложение 1** на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР. Природозащитният статус на голямата бяла чапла според IUCN е LC (Least Concern). Включен в Червената книга на Р България в категория „Критично застрашен“.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на **10 – 50 двойки**. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода

2000 – 2018 г.) е **нарастваща**, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също **нарастваща**. Краткосрочната тенденция на гнездящата популацията в рамките на Натура 2000 е стабилна.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на **500 – 1000 индивида**.

Зимуващата национална популация (за периода 2013 – 2018 г.) е оценена на **600 – 2000 индивида**. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2013 – 2018 г.) е **нарастваща**, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също **нарастваща**.

За гнездящата, зимуващата и мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: K01, M08, F01, J03 и J02.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Според СФД, голямата бяла чапла е гнездящ, зимуващ и мигриращ вид за зоната. Гнездящата популация е оценена на **до 6 двойки**, което представлява до 12 % от националната гнездяща популация (оценка „В“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значителна стойност.

Зимуващата популация на вида се оценява на **до 25 индивида**, което е **до 1,3 % от националната зимуваща популация** (оценка „В“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значителна стойност.

Мигриращата популация на голямата бяла чапла е оценена на **4 – 11 индивида**, което е 0,8 – 1,1 % от националната мигрираща популация (оценка „В“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Голямата бяла чапла е включена в списъка с видове птици, обитаващи СЗЗ „Комплекс Калимок“ с численост на гнездящата популация 2 – 5 дв., на зимуващата 10 – 15 инд. и на мигриращата популация 4 – 11 инд. (Куцаров и др., 2007). През следващите години гнезденето на вида в зоната не е потвърдено със сигурност, но по всяка вероятност 2013 г. е имало поне 1 гнездяща двойка в рибарници Запад (Shurulinkov et al., 2019b). През 2014 г. популацията е оценена на 3 – 5 двойки, а 2017 и 2018 г. не е установено гнездене (Чешмеджиев и Георгиев, 2018). По време на теренното проучване през май 2021 г. са установени 4 инд. в полет в района на о. Мишка, а през юли са наблюдавани 4 инд. на пясъчна коса северозападно от о. Голям Бръшлен. Гнездене на вида не е потвърдено.

По цялото българско поречие на р. Дунав, вида зимува в малка численост, средно 9 инд. годишно (Michev & Profirov, 2003). По данни от СЗП през 2019 г. вида не е наблюдаван в зоната, а през 2020 г. са установени 2 инд. За целия български участък на р. Дунав през 2019 г. са установени 22 екземпляра, а през 2020 г. – 76 екз. Вероятно по-високите януарски температури през 2020 г. (stringmeteo.com) е причина три пъти повече птици да зимуват по р. Дунав.

По отношение на мигриращата популация, единствените данни са от СФД на зоната. Необходимо е да се заложи междинна цел за прилагане на адекватен мониторинг през периодите март – април и септември - октомври до 2025 г. за изясняване на тази численост. По данни от ebird.org, през септември 2018 г. са установени 8 екз. (S. Peev).

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 1 двойка	Определена на база СФД, публикуваните данни и данните от теренните проучвания през 2021 г. Размера на гнездовата популация силно ще зависи от нивото на р. Дунав и поддържането на подходящите местообитания в бившите рибарници.	Поддържане на популацията на вида в размер от най-малко 1 гнездяща двойка.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 4 инд.	Целевата стойност е определена на база СФД и общодостъпната информация от онлайн платформи за орнитологични наблюдения. Тези данни се нуждаят от потвърждение в резултат на адекватен мониторинг в периода август – април месец.	Поддържане на популацията на вида в размер от най-малко 4 инд. Да се извърши целенасочен мониторинг за актуализиране на размера на мигриращата популация до 2025 г.
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 2 инд.	Определена на база данните от СЗП. При по-високи януарски температури се очаква целевата стойност да бъде изпълнена. Поради трудния достъп до поречието на р. Дунав в рамките на зоната през зимата, вероятно числеността на популацията в СФД е занижена.	Поддържане на зимуващата популация на вида в размер най-малко 2 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 473 ha	Включва площта на рибарници Изток (385 ha), рибарници Запад (58 ha) и естествената гора в северозападния край на о. Мишка (30 ha), където е има вероятност вида да гнезди. Площта на подходящото местообитание ще зависи от наличието на вода в басейните на зоната.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 473 ha.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 893 ha	Включва площта на рибарници Изток (385 ha) и крайбрежието (на 1 м от брега) по островите и р. Дунав (508 ha). Птиците се хранят предимно в плитките участъци на басейните и по крайбрежието на р Дунав и островите.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 893 ha.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Русе и Силистра) е оценено на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние.
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предлагаме да бъде направена следната актуализация на СФД:

- Промяна в оценките на мигриращата и зимуващата популация от „В“ на „С“, предвид ниския процент от националната популация (0,6 – 1,8 %, т.е. < 2,0 %), която зоната поддържа;
- Промяна в кода и научното наименование, съобразно Докладването по Чл. 12 от 2019 г.;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A773	<i>Ardea alba</i>			r		6	p		G	B	B	C	B
B	A773	<i>Ardea alba</i>			w		25	i		G	C	B	C	B
B	A773	<i>Ardea alba</i>			c	4	11	i		G	C	B	C	B

Специфични цели за A028 *Ardea cinerea* (сива чапла)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 84 – 102 cm. Размах на крилата: 155 – 175 cm. Най-разпространената и едра чапла в България. Има възрастов диморфизъм и малки сезонни различия. Гърбът и крилата са сиви. Шията отпред и гърдите са с черни надлъжни ивици. Възрастните през размножителния период отгоре са сиви с черни плещи и украсяващи пера на главата, които впоследствие изчезват. Отдолу са белезникави, главата и шията са бели с черни ивици зад очите и по предната част на шията. При младите горната част на главата и шията отстрани са сиви.

Характер на пребиваване в страната

Сивата чапла е гнездящо-прелетен, преминаващ, постоянен и зимуващ вид в България. Размножителният период е от началото на март до края на юли. Пролетната миграция е от края на февруари до средата на април, а есенната – от края на юли до ноември (Симеонов и др.,

1990). Мигрира на юг при тежки зими и замръзване на водоемите. В България зимуват птици от Северна Европа.

Характерно местообитание

Сивата чапла обитава блата и езера с обширни тръстикови масиви; равнинни и заливни гори; долни и средни течения на по-големи реки с изобилна растителност и богати на риба. По време на миграция и през зимата се среща и в язовири, микроязовири, рибарници, оризища, напоителни канали и др. Гнезди в самостоятелни и смесени колонии. По Дунавското крайбрежие coloniите са разположени в гори от бяла топола, бяла върба, и по-рядко хибридна топола и летен дъб (Симеонов и др., 1990). Гнездата са големи, често на върха на дървото. Снася 4 – 5 яйца, като има едно поколение годишно. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с риба, земноводни, влечуги, гризачи и др. По време на проучване, проведено в Софийското поле, в 5 стомаха са установени: *Arvicola terrestris*, *Microtus arvalis*, *Lacerta viridis*, *Lacerta sp.*, *Natrix natrix*, *Natrix tessellata*, *Rana ridibunda*, *Cyprinus carpio*, *Tinca tinca*, *Carassius auratus*, *Carassius sp.*, *Gobio gobio*, *Cobites taenia*, *Leuciscus cephalus*, *Libellula sp.*, *Gryllotalpa gryllotalpa*, *Neucoris sp.*, *Notonecta glauca*, *Dytiscus sp.*, Hydrophilidae, Curculionidae, *Donacia sp.* (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

В самостоятелни или смесени колонии разпръснато из цялата страна, главно по Дунавското и Черноморското крайбрежие и долините на повечето по-големи реки в равнините (Дунавска равнина, Тракийска низина) и ниските части на планините (най-вече в Предбалкана) (Янков отг. ред., 2007).

Природозащитният статус на сивата чапла според IUCN е LC (Least Concern). Включен в Червената книга на Р България в категория „Уязвим“. Включен в Приложение 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на **800 – 1200 двойки**. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е **стабилна**, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – **нарастваща**. Краткосрочната тенденция на гнездящата популацията в рамките на Натура 2000 е стабилна.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на **110 – 330 индивида**.

Зимуващата национална популация (за периода 2013 – 2018 г.) е оценена на **1000 – 2000 индивида**. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2007 – 2018 г.) е **стабилна**, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също **стабилна**.

За гнездящата, мигриращата и зимуващата популация са посочени следните заплахи и влияния: M07, K01, J03, F01, J02, K04, B06 и D02.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната, вида е гнездящ, преминаващ и зимуващ. Гнездящата популация се оценява на **10 – 37 двойки**, което представлява **1,3 – 3,2 % от националната гнездяща популация** (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Съгласно СФД, мигриращата популация е **оценена на 2 – 20 индивида**, което е 1,8 – 6,1 % от националната мигрираща популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Според СФД зимуващата популация е **до 5 индивида**, което е 0,3 % от националната зимуваща популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Сивата чапла е добре представена в СЗЗ „Комплекс Калимок“. Според Shurulinkov et al. (2019b), един от най-многочислените гнездящи видове по българското поречие на р. Дунав (273 – 399 двойки). През периода 2006 – 2014 г. в зоната има колонии на две места – о. Мишка (10 – 37 дв.) и рибарници Запад (1 – 3 дв.), която се формира 2013 и 2014 г. През 2017 г., гнездене е установено само на о. Мишка – 7 дв. (Димитров, 2018). През следващата 2018 г. са установени 12 двойки в рибарници Изток (Чешмеджиев и Георгиев, 2018). През 2020 г. са установени 22 гнезда, отново на само на о. Мишка (Чешмеджиев и Христов, 2020). По време на теренното проучване през 2021 г. е установено 1 гнездо на о. Мишка, но предвид на това, че голяма част от колонията на големия корморан (където гнезди и сивата чапла през годините назад) е навътре в гората и не се вижда от лодка, предполагаме, че може и да има повече гнезда на вида. В района на острова са наблюдавани още 3 възрастни екз. през размножителния сезон. В рибарници Изток са наблюдавани почиващ 2 птици и една прелитаща, но гнезда не са установени. През юли 2021 г. в района на о. Мишка са наблюдавани 10 птици и още 10 птици, почиващи по пясъчните коси северозападно от о. Радецки.

По българското поречие на р. Дунав зимуващите птици от вида са средно 15 инд. годишно за периода 1977 – 2001 г. (Michev & Profirov, 2003). Участъкът от р. Дунав с по-значими средни концентрации е между Свищов и Русе (Michev & Profirov, 2003). Според данните от СЗП, през 2019 г. не са установени птици от вида, а през 2020 г. са наблюдавани само 2 инд. на територията на СЗЗ „Комплекс Калимок“. По данни от observation.org, единични птици от вида (1-2 екз.) могат да бъдат наблюдавани през януари по р. Дунав в района на гр. Тутракан и в басейните на риб. Изток (Y. Kutsarov, 2017 - 2021).

По отношение на мигриращата популация на сивата чапла с концентрации в зоната, в СФД са посочени реалистични стойности. По данни от observation.org, през пролетната миграция единични и малки групи могат да бъдат наблюдавани основно в риб. Изток и риб. Запад (Y. Kutsarov, I. Klisurov, 2018 - 2021). По време на есенната миграция птиците се концентрират основно по р. Дунав с 1 – 10 екз. (Y. Kutsarov, 2018 - 2021), но при наличие на вода в басейните на бившите рибарници се наблюдава концентрация (14 екз.) и в рибарници Изток (S. Pееv, 2019). Нужни са систематизирани проучвания в периода от края на февруари до средата на април и от края на юли до ноември, за да се установи действителната численост на вида в зоната по време на миграция.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 10 дв.	Определена на база СФД и публикуваните данни. Размера на гнездовата популация силно ще зависи от нивото на р. Дунав и поддържането на подходящите местообитания в бившите рибарници. Дърводобива и безпокойството на о. Мишка по време на размножителния сезон също могат да възпрепятстват достигането на целевата стойност.	Поддържане на популацията на вида в размер от най-малко 10 гнездящи дв.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 2 инд.	Целевата стойност е определена на база СФД и общодостъпната информация от онлайн платформи за орнитологични наблюдения. Нужни са систематизирани проучвания в периода от края на февруари до средата на април и от края на юли до ноември, за да се установи действителната численост на вида в зоната по време на миграция.	Поддържане на популацията на вида в размер от най-малко 2 инд. Да се извърши целенасочен мониторинг за актуализиране размера на мигриращата популация до 2025 г.
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 2 инд.	Определена на база данните от СЗП. При по-високи януарски температури се очаква целевата стойност да бъде изпълнена. Поради трудния достъп до поречието на р. Дунав в рамките на зоната през зимата, вероятно числеността на популацията в СФД е занижена.	Поддържане на зимуващата популация на вида в размер най-малко 2 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 473 ha	Включва площта на рибарници Изток (385 ha), рибарници Запад (58 ha) и естествената гора в северозападния край на о. Мишка (30 ha), където вида е гнездил през годините. Площта на подходящото местообитание ще зависи от наличието на вода в басейните на зоната.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 473 ha.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни	ha	Най-малко 893 ha	Включва площта на рибарници Изток (385 ha) и крайбрежието (на 1 м от брега) по островите и р. Дунав (508 ha). Птиците се хранят предимно в плитките	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
местообитания на вида			участъци на басейните и по крайбрежието на р Дунав и островите.	вида в размер най-малко 893 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Русе и Силистра) е оценено на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние.
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предлагаме да бъде направена следната актуализация на СФД:

- Промяна в оценките на гнездящата и мигриращата популация от „С“ на „В“ предвид по-високия процент от националната популация (> 2,0 %), която зоната поддържа;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A028	<i>Ardea cinerea</i>			r	10	37	p		G	B	B	C	C
B	A028	<i>Ardea cinerea</i>			c	2	20	i		G	B	B	C	C
B	A028	<i>Ardea cinerea</i>			w		5	i		G	C	B	C	C

Специфични цели за A029 *Ardea purpurea* (червена чапла)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 70 – 90 cm. Размах на крилата: 110 – 145 cm. Оперението е ръждивокафяво, често изглеждащо доста тъмно. Има възрастов диморфизъм и малки сезонни различия. Възрастните през размножителния период са сивокафяви, с украсяващи пера по главата, както и с нежни бели пера по гърба и гърдите, които липсват през другите сезони. Младите са ръждивокафяви, с черни петна и ивици.

Характер на пребиваване в страната

Червената чапла е гнездящо-прелетен и преминаващ вид в България. Размножителният период е от средата на април до средата на юли. Пролетната миграция е от края на март до април, а есенната – от август до началото на ноември (Симеонов и др., 1990). Зимува в Средиземноморието и Африка.

Характерно местообитание

Червената чапла обитава сладководни езера, блата, разливи на реки с тръстикови масиви или заливни гори. Гнезди в малобройни и разредени самостоятелни колонии, или по периферията на големите смесени колонии от други видове чапли, корморани, блестящи ибиси и лопатарки. Единично гнездящите двойки са изключение (Симеонов и др., 1990). Гнездото е сред тръстика или на дърво. Снася 4 – 5 яйца, като има едно поколение годишно. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с риба, земноводни, влечуги, гризачи, водни безгръбначни и др. По време на проучване, проведено в Софийското поле, в 14 стомаха са установени: *Microtus arvalis*, *Lacerta sp.*, *Rana ridibunda*, *Cyprinus carpio*, *Gryllus demertus*, Carabidae, Dytiscidae (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Сравнително рядък и малоброен гнездящ и прелетен вид. С разпръснато разпространение в ниските части на страната (Янков отг. ред., 2007). Гнезди поединично или на неголеми колонии – самостоятелни или с други чапли и корморани. Установена е като гнездящ вид главно по поречието на р. Дунав и по Черноморското крайбрежие. Във вътрешността на страната малки колонии са установени главно в Тракийската низина и една на Драгоманското блато.

Включен е в **Приложение 1** на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР. Природозащитният статус на червената чапла според IUCN е LC (Least Concern). Включен в SPEC 3. Включен в Червената книга на Р България в категория „Застрашен“.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на **100 – 200 двойки**. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е **неизвестна**, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – **нарастваща**. Краткосрочната тенденция на гнездящата популацията в рамките на Натура 2000 е неизвестна.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на **60 – 350 индивида**.

За гнездящата и мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: K01, M07, F01 и J02.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната, вида е гнездящ и мигриращ. Гнездящата популация се оценява на **1 – 16 двойки**, което представлява **1,0 – 8,0 % от националната** популация (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

Съгласно СФД, мигриращата популация е оценена на **2 – 8 индивида**, което е **2,3 - 3,3** от националната мигрираща популация (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

Червената чапла е широко разпространен гнездящ вид по българското поречие на р. Дунав, но с ниска численост (4 – 18 дв.) (Shurulinkov et al., 2019a). Според авторите 21 % от размножаващата се популация на вида по Дунав гнезди в бившите рибарници на СЗЗ „Комплекс Калимок“ (Shurulinkov et al., 2019a). За периода 2006 – 2013 вида гнезди в риб. Запад с 0 – 4 дв. и риб. Изток 1 – 5 дв. (Shurulinkov et al., 2019b). Според Куцаров и др. (2007) за зоната са посочени 18 – 25 дв., но тази численост едва ли е актуална към момента. В периода 2014 – 2018 са гнездили 3 – 7 дв. предимно в източната част на рибарниците (Чешмеджиев и Георгиев, 2018). По време на теренните проучвания през 2021 г. е установена 1 гнездяща двойка в рибарници Изток.

Няма данни от публикувани източници за концентрацията на червената чапла по време на миграция в СЗЗ „Комплекс Калимок“. По данни от ebird.org и observation.org, единчни и малки групи от птици се концентрират в риб. Изток през април и август – септември (Y. Kutsarov, S. Peev, J. Muraveev, A. Schneider). Необходимо е прилагане на адекватен мониторинг в периода на пролетната миграция - от края на март до април, и есенната – от август до началото на ноември.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 1 дв.	Определена на база СФД и публикуваните данни. Размера на гнездовата популация силно ще зависи от нивото на р. Дунав и поддържането на подходящите местообитания в бившите рибарници	Поддържане на популацията на вида в размер от най-малко 1 дв.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 2 инд.	Целевата стойност е определена на база СФД и общодостъпната информация от онлайн платформи за орнитологични наблюдения. Нужни са систематизирани проучвания в периода от края на февруари до средата на април и от края на юли до ноември, за да се установи действителната численост на вида в зоната по време на миграция.	Поддържане на популацията на вида в размер от най-малко 2 инд. Да се извърши целенасочен мониторинг за актуализиране размера на мигриращата популация до 2025 г.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 443 ha	Включва площта на рибарници Изток (385 ha) и рибарници Запад (58 ha), където вида е гнездил през годините. Площта на подходящото местообитание ще зависи от наличието на вода в басейните на зоната. Хранителното местообитание е включено в тази площ	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 443 ha.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	Екологично състояние	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние.
			1-Отлично - High	
			2-Добро - Good	
			3-Умерено - Moderate	
			4-Лошо - Poor	
			5-Много лошо - Bad	
			Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Русе и Силистра) е оценено на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).	

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предвид наличната информация за настоящата гнездова и концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция не може да бъде направена актуализация на СФД.

Специфични цели за A030 *Ciconia nigra* (черен щъркел)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 90-105 cm, тегло 2,4 - 3,6 kg, размах на крилата – 120 - 138 cm., дължина на крилото 52-60 cm. Оперението е черно с синкавовиолетов отблясък, коремът е бял. Клюнът и краката са червени, при младите кафеникави. Няма полов диморфизъм, женските са само малко по-дребни от мъжките. Оперението на младите е без синкавовиолетов отблясък. Често използва в полет въздушните термики за да набира височина. При миграция, летуване и зимуване образува големи самостоятелни ята, често надхвърлящи 50 екз.

Характер на пребиваване в страната

Черният щъркел е далечен мигрант. Пролетната миграция е от началото на март до средата на май. Есенната миграция е от втората половина на август до края на октомври. Късноесенните и зимните скитания са от началото на ноември до края на февруари. В оризищата северно от Пловдив няколко десетки птици редовно зимуват от 1978 г. насам, което е първото известно зимовище на вида в Западна Палеарктика (Големански гл. ред., 2015). Отделни птици или малки групи зимуват нередовно и в други части на Горнотракийската низина. Максималната численост, отчетена при Бургаския залив през 2011 г. е 1998 индивида, а за периода 2012 – 2017 г. численостите варират между 3781 и 6293 индивида (Michev et al., 2018).

Характерно местообитание

Гнезди в равнинни, полупланински и планински широколистни гори, скални комплекси, проломи на реки, ждрела. Най-често в дъбови и дъбово-липови гори, по-рядко габъррови и букови. Много рядък в иглолистни гори в планините, обикновено в борови. Храни се по реки, язовири, микроязовири, рибарници, оризища, влажни ливади, ниви и др.

Гнездовия хабитат включва всички типове горски местообитания у нас, с изключение на горите от клек, мура и келяв габър.

Хранене

Храни се предимно с риба, земноводни, едри околводни безгръбначни, понякога и с дребни бозайници и новоизлюпени малки на наземно гнездящи птици.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Масово гнезди в низинни и нископланински гори в югоизточна България – Тунджанската хълмиста низина (70-80 дв.), Сакар и Източните Родопи (Стойчев и др. 2009, Даскалова и др., 2020). Многоброен и в Източна Стара планина, Поломието и Лудогорието. В Западна България по-малоброен, повече двойки там гнездят в Северозападна България и Предбалкана. В горите над 1000 м. е рядък и спорадично разпространен. По Дунавските острови е сравнително рядък и малоброен –установен е да гнезди на 11 острова, но в прилежащите части на Дунавската равнина е по-чест като общата численост в крайдунавския район е оценена на 80-150 дв. (Cheshmedzhiev et al., 2019).

Включен в Червената книга на България като уязвим (Големански гл. ред., 2015).

Понастоящем популацията се оценява на 600-900 **гнездящи двойки** (Докладване на България по чл.12). Съгласно Докладването от 2019 г., краткосрочната популационна тенденция (2000-2018 г.) е неизвестна, а дългосрочната (1980 - 2018 г.) е увеличаваща се. Според нашите данни и краткосрочната тенденция показва увеличение.

Черният щъркел се опазва също така и като **мигриращ вид** с численост 2 000 - 11 000 индивида (Michev et al., 2011, Матеева и Янков, 2013). Не са посочени краткосрочни и дългосрочни тенденции в развитието на популацията. Посочени са следните заплахи: отводняване, рекултивация и преобразуване на влажни зони, блата, и др. в селищни или туристически зони; електропреносна и комуникационна мрежа (кабели).

Посочени са следните заплахи: земеделски дейности, генериращи точкови замърсявания на повърхностните води, както и спортни и туристически дейности извън населените места и туристическите зони. Всъщност вида страда най-силно от горскостопанските дейности при които се унищожават гнездовия му хабитат, възниква значително безпокойство и дори се отсичат дървета с гнезда. Други негативни фактори са изграждането на ВЕЦ по реките, създаването на нови и разширяването на стари каменни кариери, сблъсъците с електропреносната мрежа, изграждането на ветрогенератори, незаконния отстрел в района на рибовъдни стопанства и язовири.

3. Състояние на вида в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД, видът е **гнездящ** за зоната с численост **2 индивида** което представлява 0,2 - 0,3 % от националната популация (оценка „В”). Опазването на вида е отлично (оценка „А”). Популацията не е изолирана в рамките и разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В” – добра стойност.

Съгласно СФД, видът се опазва в зоната и като **мигриращ** (концентриращ се) с **численост 100 - 200 индивида**, което е 1,8 - 5,0 % от националната мигрираща популация (оценка „В”). Опазването на вида е отлично (оценка „А”). Популацията не е изолирана в рамките и разширен ареал (оценка „С”). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В” – добра стойност.

4. Анализ на наличната информация

Популацията на черния щъркел по р. Дунав е оценена на 80 – 150 гнездящи двойки годишно (Cheshmedjiev et al., 2019). През размножителния сезон черния щъркел е слабо представен в СЗЗ „Комплекс Калимок“, поради липса на подходящи местообитания за гнездене. В периода 2012 – 2018 г. гнезди на о. Голям Бръшлен (Cheshmedjiev et al., 2019). По данни от определянето на орнитологично важните места (ОВМ), в зоната са гнездили до 2 двойки (Куцаров и др., 2007). По време на теренните проучвания през 2021 г., точните места на гнездовите находищата на вида в СЗЗ не са локализирани, но са наблюдавани 2 птици в подходящо гнездово местообитание в района на риб. Изток и 2 птица северно от с. Нова Черна. По всяка вероятност, към момента в зоната гнездят 2 двойки от вида.

За определяне на площта и местоположението на подходящите хранителни местообитания за вида в зоната, експертният екип възприе да бъдат включени блатата и затоните на островите, заливните ливади, всички тесни речни канали и всички пясъчни коси. Площта на хранителното местообитание е около 1200-1300 ha.

Видът е включен в СФД на защитената зона като мигриращ още от самото начало и числеността му е определена на 100 - 200 екз. (Куцаров и др., 2007). Необходимо е тази численост да бъде потвърдена и/или актуализирана поради факта, че не са провеждани целенасочени изследвания на миграцията на реещите се птици на територията на зоната до момента. Според Матеева и Янков (2013) зоната попада в район с ниска концентрация на вида по време на миграция, но няма информация да са провеждани систематизирани наблюдения в зоната. По данни от movebank.org, от 36 черни щъркела от Латвия оборудвани със сателитни предаватели, един е преминал през територията на СЗЗ. Повечето преминават източно от гр. Силистра, в направление Добрич, Варна, Бургас и Босфора. По данни от ebird.org, през април – май единични птици са наблюдавани в риб. Изток., а през август – октомври 3 – 21 инд. – северно от с. Нова Черна и 2 – 40 инд. в района на риб. Изток (S. Pееv, K. Ivanov, 2018 – 2021). Поддържането на местообитанията на вида в зоната е необходима предпоставка за задържането на мигриращите ята черни щъркели, но не е достатъчно условие за поддържане на посочената численост. Тя зависи и от състоянието на гнездовите популации, които формират този миграционен поток и факторите, които влияят върху тях – нещо върху което никакви консервационни дейности на наша територия не биха имали ефект.

Основна заплаха за вида са горскостопанските дейности на територията на СЗЗ. По време на полевите изследвания през 2021 г. е установен добив на дървен материал в масивите с хибридна топола в размножителния сезон на повечето видове птици. Практиката да се провеждат сечи през размножителния сезон на птиците, било то и регламентирани би следвало да бъде прекратена. Изсичането на естествените гори и заменянето им с монокултури от хибридна топола в СЗЗ трябва да бъде прекратено.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 2 дв.	Определена на база СФД на зоната и данните от теренните проучвания през 2021 г.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 2 гн. дв.
Популация: Размер на	Брой индивиди	Най-малко 100 инд.	Определена на база СФД. Необходимо е тази численост да бъде потвърдена и/или	Поддържане на мигриращата популацията на вида

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
мигриращата популация			актуализирана поради факта, че не са провеждани целенасочени изследвания на миграцията на реещите се птици на територията на зоната до момента.	в зоната в размер от най-малко 100 индивида. Провеждане на систематизирано проучване до 2025 г. за актуализиране на данните за числеността на мигриращата популация.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания	ha	Най-малко 943 ha	Изчислена на база % на местообитанието със широколистни гори N16 от СФД.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 943 ha и създаване на предпоставки за увеличаването им чрез превръщането на тополови култури в естествени гори.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	Ha	Най-малко 884 ha	Включва местообитания N07 – мочурища, блата (188 ha), N20 – влажни ливади, пасища (188 ha) и плитките участъци на р. Дунав (508 ha). Храни се в плитките участъци на басейните и каналите в зоната, в разливите и по бреговете и плитчините на р. Дунав, включително по пясъчните острови и коси. Също понякога във влажни ливади и пасища.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 884 ha
Местообитание на вида: Качество на подходящите гнездови местообитания на вида	Брой биотопни дървета с диаметър на височина 1,3 m от земята между 40 и 70 cm	Най-малко 1 брой биотопно дърво на 1 ha	Видът в зоната гнезди само по дървета. Дърветата трябва да имат силни хоризонтални клонове на височина 10-14 m. от земята. Предпочитаните дървета са с диаметър между 40 и 90 cm на височина 1,3 m. (летен дъб, ясен, бяла топола, черна топола, бряст). Към момента липсва точна информация за броя на биотопните дървета в защитената зона и поради тази	Междинна цел: Установяване на броя на биотопните дървета, подходящи за гнездене на вида в защитената зона, чрез провеждане на теренни проучвания до 2025 г.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
			причина е формулирана междинна цел.							
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент - риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Русе и Силистра) е оценено на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние.
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

7. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предлагаме да бъде направена следната актуализация на СФД:

- Промяна в единицата за гледящата популация на вида от „i“ – индивиди на „p“ – двойки, съобразно публикуваните данни и теренните наблюдения от 2021 г.;
- Промяна в оценките на гнездящата и мигриращата популация от „B“ на „C“ предвид по-ниския процент от националната популация (< 2,0 %), която зоната поддържа;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A030	<i>Ciconia nigra</i>			r	2	2	p		G	C	A	C	B
B	A030	<i>Ciconia nigra</i>			c	100	200	i		G	C	A	C	B

Специфични цели за A031 *Ciconia ciconia* (бял щъркел)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 95 – 110 cm. Размах на крилата: 180 – 218 cm. Оперението е бяло, като само маховите пера са черни. При възрастните клонът и краката са яркочервени, докато при младите те са кафеникавочервени. В полет шията е изпъната. Представителите на двата пола са идентични на външен вид, с тази разлика, че мъжките са по-големи от женските.

Характер на пребиваване в страната

Белият щъркел е гнездящо-прелетен, преминаващ и по изключение зимуващ вид в България. Пролетната миграция е от началото на март до към средата на април, а есенната – от началото на август до края на септември (Симеонов и др., 1990). Зимата прекарва в Африка, южно от Сахара. Отделни индивиди остават и през зимните месеци у нас, основно в района на Бургаските езера и по оризищата около Пловдив.

Характерно местообитание

Видът е синантропен и представителите му гнездят в селища или в непосредствена близост до тях. Изграждат гнездата си върху комини, стълбове от електропреносната и електроразпределителната мрежа, покриви, паметници и все по-рядко върху стари изсъхнали дървета. Белият щъркел обитава населени места в близост до влажни зони от естествен или изкуствен произход; влажни ливади, мочурища, блата, обработваеми площи, рибарници, микроязовири, язовири и др. водоеми. Видът гнезди в почти цялата страна с изключение на гъстите горски масиви и местата с надморска височина над 1270 м. Белият щъркел е най-многочислен и с най-висока плътност (29 – 61 двойки на 100 кв. км.) в Софийското и Самоковското поле, по долината на река Марица и прилежащите хълмисти райони с много изкуствени водоеми, долното течение на реките Искър, Струма и Тунджа, на места край река Дунав и около Бургаските езера (Чешмеджиев, 2016). Размножителният период е от началото на април до края на юли. Гнезди поединично, но понякога и на малки групи (Симеонов и др. 1990). По време на VII Международно преброяване на белия щъркел в България (2014 – 2015 г.) в България са установени общо 6981 гнезда, от които 5874 са разположени на електрически стълбове, 201 гнезда – върху дървета, 445 гнезда – на комини и 287 гнезда – на покриви (Чешмеджиев, 2016). Снася най-често 2 – 4 яйца, като има едно поколение годишно. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, и 7140 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се със земноводни, влечуги, риби, водни насекоми, личинки, червеи, скакалци, дребни гризачи, по изключение и дребни птици и др. (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Широко разпространен гнездящ синантропен вид. Белият щъркел гнезди почти в цялата страна с изключение на гъстите горски масиви и местата с надморска височина над 1270 м. Видът е най-многочислен и с най-висока плътност (29-61 двойки на 100 кв. км) в Софийското и Самоковското поле, по долините на река Марица и прилежащите хълмисти райони с много изкуствени водоеми, долното течение на реките Искър, Струма и Тунджа, на места край р. Дунав и около Бургаските езера. Най-много заети гнезда (4841, 83%) са разположени между 0 и 400 м н.в. Добруджа е сред местата, където видът почти отсъства, въпреки подходящата надморска височина, вероятно поради липсата на водоеми и подходяща хранителна база. По време на VII Международно преброяване на вида (2014-2015 г.) в България са установени общо 6981 гнезда. От тях 5825 са заети от размножаващи се двойки. Най-много от тях са в областите Пловдив, София и Хасково. Общината с най-много заети щъркелови гнезда е Самоков – с 198 гнезда, следвана от община Петрич (188 гнезда) и община Тунджа (154 гнезда). Населените места с най-много щъркелови гнезда са: село Драгушиново (община Самоков) – 51 гнезда; село Кулата (община Петрич) – 42 гнезда; село Белозем (община Раковски) – 38 гнезда; село Белчин (община Самоков) – 31 гнезда; град Съединение (област Пловдив); град Хаджидимово (област Благоевград); село Звиница (община Кърджали); село Караджалово (община Първомай) и село Равно поле (община Елин Пелин) имат по 29 гнезда. Средната плътност на щъркелите в страната (брой гнездящи двойки на 100 кв.км.) е 5,25 двойки на 100 кв.км. За сравнение по време на VI Международно преброяване (2004 – 2005 г.) плътността е била 4,3 двойки (Чешмеджиев, 2016).

Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР. Природозащитният статус на белия щъркел според IUCN е LC (Least Concern). Включен в SPEC 2. Включен в Червената книга на Р България в категория „Уязвим“.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 5700 – 6000 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2001 – 2018 г.) е нарастваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – флукутираща. Краткосрочната тенденция на гнездящата популацията в рамките на Натура 2000 е стабилна.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на 250 000 – 500 000 индивида.

За гнездящата и мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: A03, E01, C03, G05, A02, D06, C01, D02 и J02.

3. Състояние на вида в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД, видът е **гнездящ** за зоната с численост 5 двойки. Зоната поддържа около 0,1% от националната популация на вида (оценка „В“), опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията е неизолирана в рамките на ареала на разпространение (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

Съгласно СФД, видът се опазва в зоната и като **мигриращ** (концентриращ се) с численост 10 000 – 15 000 екз., което е 3,0 - 4,0 % от националната мигрираща популация на вида (оценка „В“), опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията е неизолирана в рамките на ареала на разпространение (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

По време на националното преброяване на гнездящите бели щъркели през 2014 и 2015 г. в област Силистра са установени 107 двойки, а в област Русе също 107 двойки. Числеността и в двете области през последните 30 години е относително стабилна. В община Сливо поле са установени 16 двойки, а в община Тутракан 25 двойки (Чешмеджиев и др., 2016). В населените места по границата на зоната са установени следните гнезда – Бабово – 1 бр., Бръшлен – 3 бр., Нова Черна – 3 бр. и Тутракан – 3 бр. По време на теренното проучване през 2021 г. е установено едно гнездо в Ряхово и още 41 прелитащи птици, които вероятно са мигриращи. Гнездовите и хранителни територии на тези двойки попадат в зоната, но самите гнезда – не.

За определяне на хранителното местообитание се има предвид площта на следните местообитания: постоянно затревени площи, пасища, степи, пясъци, мери и ливади; Обработваемите земи са субоптимални местообитания за вида, в тях той се храни главно при наличие на разливи.

По отношение на мигриращата популация на белия щъркел през територията на зоната, може да се каже, че не се наблюдава значителна концентрация и числеността на популацията е до 500 индивида на сезон (Матеева и Янков, 2013). Числеността, посочена от ОВМ в България (Куцаров и др., 2007) и копирана в СФД е силно завишена и едва ли е реалистична. По данни от observation.org, през март и април са наблюдавани прелитащи 180 – 500 инд. в района на риб. Изток (Y. Kutsarov, 2018). По данни от сателитните проследявания (movebank.org), бели щъркели се концентрират предимно по заливни обработваеми площи в Румъния, северно от о. Голям Бръшлен. Необходимо е провеждане на систематизиран мониторинг в периода от началото на март до към средата на април и от началото на август до края на септември, за да се направи реалистична оценка на мигриращите бели щъркели през зоната.

Основни заплахи за вида, установени по време на теренните проучвания през 2021 г. са разораването на пасища и мери, бързото осушаване на разливите по брега на реката през пролетта в резултат на съществуващата дига, активното разпространение на инвазивния вид храстовидна аморфа (*Amorpha fruticosa*) по крайбрежието на басейните, в резултат на което се наблюдава загуба на подходящи хранителни местообитания за вида.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездящата популацията	Брой гнездящи двойки	Най-малко 5 двойки	Включва и двойките, които се хранят в зоната но гнездата им са непосредствено до границите на зоната, но извън нея. Предвид голямата площ на хранителните местообитания на вида, посочената стойност трябва да се приема като минимална, на сегашния етап.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 5 гнездящи двойки.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 100 индивиди	Определена на база литературни източници и данни от observation.org .	Създаване на предпоставки за спиране, почивка и ношуване на мигриращите ята бели щъркели от минимум 100 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида в зоната.	ha	Най-малко 1413 ha	Площта е определена на база % на местообитания N07 (188 ha), N15 (1037 ha) и N10 (188 ha) на площите на отделните класове хабитати според СФД на зоната.	Поддържане площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер на най-малко 1413 ha или увеличаване на тази площ чрез превръщане на обработваеми земи в пасища и заливни ливади.
Местообитание на вида: Безопасност за гнездата на вида, разположени върху електрически стълбове	Брой обезопасени гнезда, разположени върху електрически стълбове	5 броя обезопасени гнезда на вида	Гнездата на вида в защитената зона са разположени върху електрически стълбове. Всички тези гнезда трябва да бъдат на изкуствени метални платформи.	Подобряване на безопасността на гнездата на вида, разположени върху електрически стълбове, до достигане на целевата стойност от 5

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
				обезопасени гнезда.
Местообитание на вида: Качество на подходящите хранителни местообитания на вида	% екстензивно управлявани пасища и ливади, като част от хранителното местообитание на вида	100% от пасищата и ливадите, част от хранителното местообитание на вида се управляват екстензивно	Видът предпочита да се храни в ливади, пасища, обработваеми земи, мери и др. с ниска растителност. За да се поддържат тревните местообитания (ливади и пасища) във вид подходящ за търсене на храна от белия щъркел е необходима паша на домашни животни (1 крава на хектар), с по-малко използване на торове и други химикали, които биха довели до изчезване на плячката на вида. На базата на информация за настоящото състояние на отделни типове тревни природни местообитания може да се направи извода, че не цялата им площ се управлява екстензивно.	Подобряване на състоянието на хранителното местообитание на вида по този параметър до постигане на 100% екстензивно управление на пасища и ливади, част от хранителното местообитание на вида

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предвид наличната информация за вида в зоната се налагат следните промени в СФ:

- Числеността на вида като мигриращ трябва да се коригира от 10 000 – 15 000 на 100 – 500 екз., съобразно литературните данни.
- Налагат се промени и в оценките на популацията от „В“ на „С“, предвид по-малкия дял от националната популация, която се опазва в зоната;
- Промяна и в общата оценка на значимостта на зоната за популациите от „А“ на „С“;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A031	<i>Ciconia ciconia</i>			c	100	500	i		G	C	A	C	C
B	A031	<i>Ciconia ciconia</i>			r	5	5	p		G	C	A	C	C

Специфични цели за A032 *Plegadis falcinellus* (блестящ ибис)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 55 – 65 cm. Размах на крилата: 88 – 105 cm. Оперението е тъмно, пурпурно-кафяво със зелен метален отблясък по крилата. През есента и зимата възрастните имат светли точки по главата и шията. Клюнът е дълъг и извит надолу.

Характер на пребиваване в страната

Блестящият ибис е гнездящо-прелетен и преминаващ вид в България. Пролетната миграция е от началото на март до средата април, а есенната – от август до началото на ноември (Симеонов и др., 1990). Зимува в Африка.

Характерно местообитание

Блестящият ибис обитава блата и езера с обширни тръстикови масиви, заливни гори и храсталаци от върба, оризища, рибарници, напоителни канали, микроязовири влажни ливади, разливи на реки и др. Размножителният период е от началото на май до края на юли. Най – често образува смесени колонии с различни видове чапли, корморани и лопатарки. Гнездата са разположени в труднодостъпни тръстикови масиви, или заливни гори, както и високо по дърветата в равнинните дъбови гори (Симеонов и др., 1990). Снася 3 – 5 яйца, като има едно поколение годишно. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с насекоми, водни безгръбначни, земноводни и др. По врене на проучване, проведено в Софийското поле, в 4 изследвани стомаха са установени: Dytiscidae, *Hydrophilus sp.*, Culicidae, Araneae, *Planorbis planorbis*, *Radix auricularia*, *Rana ridibunda* (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Рядък и малоброен гнездящ вид. Гнезди в смесени колонии с корморани, чапли и лопатарки по Дунавските острови и в различен тип влажни зони – езера, блата, рибарници и язовири. С изолирани гнездовища по Дунавското крайбрежие, Горнотракийската низина и Бургаските влажни зони. Редовно гнезди единствено в ез. Сребърна и в ЗМ „Пода“ край гр. Бургас.

Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР. Природозащитният статус на блестящия ибис според IUCN е LC (Least Concern). Включен в СПЕС 3. Включен в Червената книга на Р България в категория „Критично застрашен“.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 50 – 400 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е флукутираща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – намаляваща. Краткосрочната тенденция на гнездящата популацията в рамките на Натура 2000 е флукутираща.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на 500 – 1200 индивида.

За гнездящата и мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: A26, A30, A31, F26 и F05.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Според СФД, блестящия ибис е **гнездящ** в зоната с численост до 37 двойки, което е до 9,3 % от националната гнездяща популация (оценка „А“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка за значимостта на зоната за опазването на вида е „А“ – отлична стойност.

Съгласно СФД, видът се опазва в зоната като **мигриращ** (концентриращ се по време на миграция) с численост 100 – 500 индивида, което е 20 – 41,7 % от националната мигрираща популация (оценка „А“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка за значимостта на зоната за опазването на вида е „А“ – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

Блестящия ибис гнезди по влажните зони по българското поречие на р. Дунав с численост 10 – 186 двойки (Shurulinkov et al., 2019b). Вида не гнезди редовно в СЗЗ „Комплекс Калимок“; през 2013 г. са установени 7 двойки в рибарници Запад, а през 2014 г. – 6 двойки в рибарници Изток (Shurulinkov et al., 2019b). Според Iankov & Popgeorgiev (2019), СЗЗ „Комплекс Калимок“ и СЗЗ „Сребърна“ са зоните с най-голямо значение за гнезденето на вида по р. Дунав. За периода 2000 – 2017 г. гнездовата популация в Калимок е оценена на до 150 дв. годишно (Iankov & Popgeorgiev, 2019). По данни от ebird.org, в периода юни – юли на територията на СЗЗ „Комплекс Калимок“ са установени: 2 – 44 екз. (2015), 1 – 7 екз. (2016) и 1 екз. (2017) (S. Peev). През маловодната 2017 г. е установена 1 дв., а през следващата, пълноводна 2018 г. са установени 12 – 15 двойки в рибарници Изток (Димитров, 2018; Чешмеджиев и Георгиев, 2018). През 2020 г. вида не е установен в зоната (Чешмеджиев и Христов, 2020). По време на теренните проучвания през май 2021 г. са установени прелитащи 1 – 14 инд. в близост до Тутракан. През юли 2021 г. са установени 7 инд. почиващи по пясъчните коси в източната част о. Голям Бръшлен по р. Дунав. Гнездене на вида в зоната през 2021 г. не е установено.

По време на миграция популацията на блестящия ибис, която се концентрира в СЗЗ „Комплекс Калимок“ е значителна 100 – 500 инд., според ОВМ в България (Куцаров и др., 2007). Тази численост не е актуализиран и е същата в настоящия СФД (актуализиран 2015 г.). Сравнена с данните от Докладването по чл. 12, това може да е над 40 % от националната мигрираща популация на вида. По всяка вероятност данните в Докладването са силно занижени и трябва да се актуализират. Численост от 100 – 500 инд./год. е напълно постижима за територията на СЗЗ „Комплекс Калимок“ особено в годините на пълноводие и наличие на вода в басейните на рибарниците. По данни от ebird.org, в периода март-май могат да бъдат наблюдавани от 1 до 70 екз., а през август – ноември 15 екз. (S. Peev, J. Mugaveev, S. Gigov, L. Profirov). През пролетната миграция, вида може да се концентрира в значително по-голяма численост поради наличието на вода в басейните на бившите рибарници и подходящи местообитания за хранене и почивка. Необходимо е залагане на междинна цел да се проведе адекватен мониторинг до 2025 г. за установяване на действителната численост на вида в зоната по време на миграция.

Подходящото местообитание за вида включва заливни ливади, разливи, плитки брегове на блата, езера и р. Дунав, както и на пясъчните коси и острови в р. Дунав. В зоната такива местообитания има в басейните на рибарниците и по пясъчните коси край островите в края на лятото, през есента и началото на зимата. Следва да се имат предвид и плитките брегове на р. Дунав (до 1 м. от брега).

Сред установените заплахи за вида в зоната са пресъхването на басейните и каналите, поради неправилно функциониране на шлюзовете и/или ниските нива на водата в р. Дунав.

Отводняването на заливни ливади и превръщането им в обработваеми земи. Евентуално безпокойство на птиците от дърводобивни дейности, лов, риболов и др. Унищожаване на местообитанието в следствие на пожар.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездящата популацията	Брой гнездящи двойки	Най-малко 7 двойки	Изчислена на база средните стойности на установените двойки по литературни данни от последните години. Достигането на целевата стойност ще зависи от правилното функциониране на системата от шлюзове и канали, които захранват басейните с вода през размножителния сезон.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 7 гнездящи двойки.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 100 инд.	Определена на база СФД. Поддържането на местообитанията на вида в зоната е необходима предпоставка за задържането на мигриращите ята. Тя зависи от водното ниво на р. Дунав и от правилното функциониране на системата от шлюзове и канали, захранваща с вода басейните. Ако в тях бъде вкарана вода през ранната пролет от р. Дунав ще бъдат налице предпоставки за задържане на ята блестящи ибиси.	Междинна цел - да се проведе адекватен мониторинг до 2025 г. за актуализиране на числеността на мигриращата популация
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 443 ha	Включва площта на рибарници Изток (385 ha) и рибарници Запад (58 ha), където вида е гнездил през годините. Площта на подходящото местообитание ще зависи от наличието на вода в басейните на зоната.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 443 ha.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания	ha	Най-малко 470 ha.	Изчислена на база % на местообитания N07 – мочурища, блата (188 ha), N10 – влажни ливади (188 ha) и N22 – пясъчни коси по Дунав (94 ha). Площта ще е силно променлива, предвид нивото на водата и покритието на заливната плитководна част, където вида се храни.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 470 ha.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент - водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	Екологично състояние	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
			1-Отлично – High	
			2-Добро – Good	
			3-Умерено - Moderate	
			4-Лошо – Poor	
5-Много лошо - Bad				
			Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Русе и Силистра) е оценено на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).	

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предвид актуалната информация за състоянието на вида в зоната, препоръчваме следните промени в СФ:

- Промяна в категорията за оценка на гнездовата популация от „А“ на „В“, предвид пониския от 15 % дял от националната популация, който се опазва в зоната;
- Промяна в оценката за качеството на данните за мигриращата популация на вида от „G“ добро на „M“ – средно ниво, поради липсата на данни от систематизиран мониторинг на миграцията на вида през зоната и високата численост, която е посочена в СФ;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con	Iso	Glo
B	A032	<i>Plegadis falcinellus</i>			r		37	p		G	B	B	C	A
B	A032	<i>Plegadis falcinellus</i>			c	100	500	i		M	A	B	C	A

Специфични цели за A034 *Platalea leucorodia* (бяла лопатарка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 80 – 93 cm. Размах на крилата: 120 – 135 cm. Оперението при възрастните е бяло, с жълто петно на гърдите и Характерна „грива“ на тила. Клюнът е Характерен, дълъг с лопатовидно разширение на върха. Младите имат черни върхове на крилата. В полет вратът е изправен, за разлика от чаплиите.

Характер на пребиваване в страната

Бялата лопатарка е гнездящо-прелетен и по изключение зимуващ вид в България. Размножителният период е от края на април до края на юни. Пролетната миграция е от март до края на април, а есенната – от август до края на септември (Симеонов и др., 1990). Зимува в Африка.

Характерно местообитание

Бялата лопатарка обитава блата и езера с обширни тръстикови масиви, заливни и равнинни гори, речни разливи, влажни ливади, рибарници, а по време на миграции се среща и в солници, тузли, микроязовири и др. Гнезди в самостоятелни или смесени колонии заедно с чапли, корморани и блестящи ибиси. Гнездата са разположени по-често в тръстикови масиви и храсталаци от бяла и сива върба, на бяла топола и др. (Симеонов и др., 1990). Снася 3 – 5 яйца, като има едно поколение годишно. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3150, 91D0, 91E0 и 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с водни насекоми, ракообразни, рибки, дребни земноводни и др. (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С разпръснати гнездови находища в смесени колонии от чапли и корморани по поречието на река Дунав и в единственото сигурно находище по Черноморието - блатото Пода край Бургас (Янков отг. ред., 2007), което е част от СЗЗ „Комплекс Мандра-Пода“. По поречието на река Дунав гнезди предимно на острови, а по-рядко - в блата (в СЗЗ „Сребърна“, СЗЗ „Комплекс Калимок“, СЗЗ „Комплекс Беленски острови“) (Shurulinkov et al., 2019). В различните райони колониите често променят своето местоположение, което води до известни колебания в разпространението.

Включен е в **Приложение 1** на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР. Природозащитният статус на бялата лопатарка според IUCN е LC (Least Concern). Включен в SPEC 2. Включен в Червената книга на Р България в категория „Критично застрашен“.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 80 – 150 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е флукуираща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също флукуираща. Краткосрочната тенденция на гнездящата популацията в рамките на Натура 2000 е флукуираща.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на **500 – 1000 индивида**.

За гнездящата и мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: A31, J02, F03 и F26.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Според СФД, вида е **гнездящ** с численост 2 – 4 двойки, което представлява 2,5 – 2,7 % от националната гнездяща популация (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“). Популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общото значение на зоната за опазването на вида е с оценка „А“ – отлична стойност.

Съгласно СФД, видът се опазва в зоната като **мигриращ** (концентриращ се) с численост 14 – 100 птици, което е 2,8 – 10 % от националната мигрираща популация (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“). Популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общото значение на зоната за опазването на вида е с оценка „А“ – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

Бялата лопатарка гнезди по българското поречие на р. Дунав с численост 89 – 147 двойки годишно (Shurulinkov et al., 2019b). В СЗЗ „Комплекс Калимок“, вида гнезди единствено на о. Мишка като числеността в периода 2006 – 2014 г. е била 0 – 7 двойки. Наблюдавана е тенденция за намаляване на популацията на острова (Shurulinkov et al., 2019b). Числеността, посочена в ОВМ в България е сходна, 1 – 6 двойки (Куцаров и др., 2007). През 2018 г. са установени 13 двойки в зоната (Чешмеджиев и Георгиев, 2018). По време на проучването 2021 г. вида не е установен в зоната. Гнезденето през последните години е нередовно и това следва да бъде отразено в СФД за зоната.

Числеността на бялата лопатарка по време на миграция, посочена в СФД е същата като тази в ОВМ в България (Куцаров и др., 2007). По всяка вероятност тя е силно преувеличена и се нуждае от преоценка. По данни от ebird.org, през май месец в зоната могат да се наблюдават 1 - 3 екз., а през есента не са установени птици от вида (S. Peev, D. Mitev). Вероятно по време на миграция птиците се придържат предимно по р. Дунав и не навлизат в рибарниците. Числеността от 14 – 100 инд. на сезон може да е на база прелитащи птици през акваторията на р. Дунав, но не и на такива, които остават и образуват значителни концентрации в зоната. На пясъчната коса, северно от с. Попина през септември се образуват струпвания до 100 екз. (ebird.org, L. Profirov, 2019).

Подходящото местообитание за вида включва заливни ливади, разливи, плитки брегове на блата, езера и р. Дунав, както и на пясъчните коси и острови в р. Дунав. В зоната такива местообитания има в басейните на рибарниците през пролетта и по пясъчните коси край островите в края на лятото, през есента и началото на зимата. Следва да се имат предвид и плитките брегове на р. Дунав (до 1 м. от брега).

Сред установените заплахи за вида в зоната са пресъхването на басейните и каналите, поради неправилно функциониране на шлюзовете и/или ниските нива на водата в р. Дунав. Отводняването на заливни ливади и превръщането им в обработваеми земи. Евентуално безпокойство на птиците от дърводобивни дейности, лов, риболов и др. Унищожаване на местообитанието в следствие на пожар.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездящата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 3 двойки	Изчислена на база средната стойност на гнездящите двойки от СФД.	Подобряване на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 3 гнездящи двойки.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 14 инд.	Определена на база минималната стойност от СФД. Поддържането на местообитанията на вида в	Поддържане на мигриращата популация на вида в

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
			зоната е необходима предпоставка за задържането на мигриращите ята. Тя зависи от водното ниво на р. Дунав и от правилното функциониране на системата от шлюзове и канали, захранваща с вода басейните. Ако в тях бъде вкарана вода през ранната пролет от р. Дунав ще бъдат налице предпоставки за задържане на ята блестящи ибиси.	размер най-малко 14 инд. Междинна цел - да се проведе адекватен мониторинг до 2025 г. за актуализиране на числеността на мигриращата популация						
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 473 ha	Включва площта на естествената гора на о. Мишка (30 ha), рибарници Изток (385 ha) и рибарници Запад (58 ha). Площта на подходящото местообитание ще зависи от наличието на вода в басейните на зоната.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 473 ha.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания	ha	Най-малко 470 ha.	Изчислена на база % на местообитания N07 – мочурища, блата (188 ha), N10 – влажни ливади (188 ha) и N22 – пясъчни коси по Дунав (94 ha). Площта ще е силно променлива, предвид нивото на водата и покритието на заливната плитководна част, където вида се храни.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 470 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент - водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Русе и Силистра) е оценено на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предвид наличната информация не могат да бъдат предложени промени в СФД.

Специфични цели за A036 *Cygnus olor* (ням лебед)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 140-160 cm, тегло 5,5-22,5 kg, а размахът на крилата – 200-240 cm. Оперението е изцяло бяло. Клюнът е червен, в основата си черен. Краката са черни. Няма полов диморфизъм, но се наблюдава възрастов. Младите индивиди са сиво-кафяви, със сив клюн с черна основа. От водата излита тежко, набирайки скорост с продължително разбягване по водната повърхност. При летенето се чува ясен звук от размахването на крилата.

Характер на пребиваване в страната

Немият лебед у нас е гнездящ, постоянен вид, а също преминаващ по време на миграция и зимуващ. През зимата големи ята от този вид долитат от север и се концентрират главно по Черноморското крайбрежие, р. Дунав и някои от по-големите вътрешни водоеми. Пролетната миграция е от февруари до средата на април. Есенната миграция е от септември до декември. Най-често мигрира на семейни групи, но често в районите на зимуване формира големи ята, обикновено смесени с патици и лиски.

Характерно местообитание

Гнездовото местообитание е водната растителност (тръстика, папур, камъш) в и по периферията на блата, езера, язовири, рибарници, изоставени баластриери и стари речни корита. По-рядък и в крайбрежната водна растителност на по-големи бавно течащи реки. Гнезди главно в сладководни и по-рядко бракични водоеми. Понякога гнезди и в почти напълно обрасли с водна растителност водоеми, дори и с малки размери. По време на миграция и зимуване се среща и в бързотечащи реки, в плитководни участъци на р. Дунав, в лагуни, солени езера, както и в морето. Подходящи местообитания за гнездене са 3140, 3150 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2005).

Хранене

Храни се главно с водна растителност – най-вече водорасли, включително и семена по дъното. В малки количества яде и водни безгръбначни – ракообразни, насекоми и мекотели. Понякога се храни и из посеви със зимна пшеница и други култури (Cramp & Simmons eds., 1977)

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Като гнездящ вид е рядък, разпространен по Дунавските езера, блата и рибарници, по езерата по Черноморското крайбрежие, в редица обрасли с водна растителност рибарници и язовири в Горнотракийската низина, както и в малък брой подобни водоеми в Дунавската равнина, включително и в стари речни корита (Янков ред. 2007; Дерелиев и Иванов, 2015; Даскалова и Шурулинков, 2020; П. Шурулинков, Р. Цонев – непубликувани данни). Според Червената книга на България у нас гнездят 12-36 двойки с тенденция на увеличение. Понастоящем числеността на вида у нас е в рамките на 80-120 двойки.

Според докладването по чл.12 от 2019 г. **гнездовата** популация се оценява на 20-50 двойки, което вече не е актуално. Тенденцията и в числеността и в разпространението е положителна. В докладването е посочено, че краткосрочната тенденция на разпространението на вида у нас (2000-2018 г.) е стабилна, но всъщност и тя показва увеличение. За този период немият лебед се появи в редица нови локалитети главно в Горнотракийската низина и Дунавската равнина (Shurulinkov et al., 2019; Даскалова, Шурулинков, 2020)

Немият лебед **зимува** в цялата страна, във водоеми под 1200 н.в. Най-значителните зимни концентрации са по брега на Черно море и в крайморските езера –Поморийско, Атанасовско, яз. Мандра, ез. Дуранкулак, Шабленска тузла и др. Ята от по 10-50 екз. зимуват и във редица

вътрешни язовири и поречията на реките Марица, Янтра, Тунджа, Огоста, Искър, Вит и др. Числеността на зимуващите у нас неми лебеди според Докладването по чл.12 е 1000-4100 екз. Няма ясна тенденция, числеността е флукуираща. През по-сурови зими броят на зимуващите лебеди е значително по-висок отколкото при меки зими.

По време на **миграция** немият лебед също може да се срещне из водоеми в цялата страна. Според докладването по чл.12 понастоящем миграционната численост на вида е в рамките на 500-1200 инд. Всъщност няма никакви системни и стандартизирани проучвания в това направление и числеността по време на миграция остава неизвестна.

В Червената книга (Големански гл. ред., 2015) са посочени като заплахи отравянето с оловни сачми и тежести, безпокойство, отстрел, унищожаване и деградация на местообитания. замърсяването на влажните зони, преследване в рибни стопанства и др. Често пъти местообитанията се засягат от умишлени пожари в тръстиките и папурови масиви. Отрицателно въздействие оказват и осушаването на влажни зони –особено рибарници и язовири, което понякога се случва дори и през гнездовия период на птиците. Сред естествените лимитиращи фактори са масовите случаи на разпространение на птичи грип при немия лебед в някои години и гибелта на индивиди поради тежки зимни условия.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната вида е гнездящ и мигриращ. **Гнездящата** популация се оценява на **0-2 двойки**, което е 0-4 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Мигриращата популация се оценява на **3-14 индивида**, което е 0,6 – 1,2 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Гнездяща популация

Немият лебед е гнездил в зоната през 2010 и през 2013 г., съответно с 2 дв. и 1 дв. (Shurulinkov et al., 2019a). Мониторинга на птиците в периода 2011-2012 г. не установява вида в зоната (Матеева и др. 2013). По често гнезди в източните части на Дунавското крайбрежие. По време на нашите теренни проучвания през гнездовия период са отчетени общо 15 инд., което означава, че в зоната гнездят поне 7 дв.

Мигрираща популация

По време на миграциите и зимуването е по-чест. Обикновено пристига по водоемите в района след по-големи застудявания – обикновено в края на ноември-началото на декември. Зимува с по-голяма численост при по-студени зими и остава до края на март-средата на април (Шурулинков, 2005). Мигрира по цялото поречие на р. Дунав. Данните от eBird показват, че на 30.09.2021 г. в зоната са наблюдавани 11 неми лебеда. Няма други публикувани данни за концентрацията на вида в зоната по време на миграция, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

От заплахите за вида, валидни за зоната са оказват осушаването на влажни зони –особено рибарници, както и безпокойството, отстрела и деградация на местообитания.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездящата популация	Брой двойки	Най-малко 2 дв.	Определена на базата на СФД и теренните изследвания през 2021 г. Необходимо е възстановяване на водното ниво в някои от басейните на рибарниците.	Поддържане на популацията в размер най-малко 2 дв. Целенасочен мониторинг за установяване на актуалния размер на популацията до 2025 г.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 3 инд.	Целевата стойност е определена от СФД. Тези данни се нуждаят от потвърждение/актуализация в резултата на адекватен мониторинг в периода октомври – март месец.	Междинна цел до 2025 г.: провеждане на проучване за установяване на миграционната численост на вида в зоната в подходящите местообитания.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида по време на гнездене	ha	Най-малко 1044	Включва други водни площи получени след изваждане на речното течение + местообитание N07-мочурища и блата. Вида може да гнезди в източните части на зоната и то в години, когато там се образуват водни огледала.	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите хранителни местообитания на вида. При възможност възстановяване на водното ниво в някои от басейните на рибарниците.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида по време на миграция	ha	Най-малко 1218	По време на миграция вида се придържа в речното течение (N06), тъй като във басейните водното ниво спада.	Това местообитание няма как да се поддържа.
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент - водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	Екологично състояние 1-Отлично – High 2-Добро – Good 3-Умерено - Moderate 4-Лошо – Poor 5-Много лошо - Bad Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Русе и Силистра) е оценено на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предлагаме следните промени в СФД:

- По отношение на гнездящата популация предлагаме да се увеличи стойността на максималната численост в зоната от 2 на 7 дв. и съответно да се промени оценката за популацията от „С“ на „В“;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A036	<i>Cygnus olor</i>			c	3	14	i		G	C	B	C	C
B	A036	<i>Cygnus olor</i>			r		7	p		G	B	A	C	C

Специфични цели за A038 *Cygnus cygnus* (поен лебед)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 140-160 cm, размахът на крилата – 205-235 cm. (BWPI, 2006; Svensson et al., 2009). Оперението е изцяло бяло. Клюнът е жълто-черен. Краката са черни. Няма полов диморфизъм, но се наблюдава възрастов. Младите индивиди са сивокафяви, със сив клюн с черен връх. От водата излита тежко, набирайки скорост с продължително разбягване по водната повърхност. При летенето се чува ясен звук от размахването на крилата. Най-често мигрира и зимува на ята.

Характер на пребиваване в страната

Пойният лебед у нас е зимуващ и мигриращ вид. През зимата големи ята от този вид долитат от север и се концентрират главно по Черноморското крайбрежие, р. Дунав и някои от поголемите вътрешни водоеми. Пролетната миграция е от средата на февруари до началото на април. Есенната миграция е през ноември и декември.

Характерно местообитание

По време на миграция и зимуване се среща и в солени, бракични и сладководни стоящи водоеми от всякакъв характер, в средни течения на реки, в плитководни участъци на р. Дунав, както и в морето. Най-често избира средни по размер или големи влажни зони в близост до посеви със зимна пшеница, където през деня се храни. Предпочита по-плитки водоеми или по-плитките части на язовирите. Много рядък в дълбоки язовири в полупланински и предпланински райони.

Хранене

Храни се главно с водна растителност – водорасли и др., с поници на пшеница, с рапица и листа на други култури и семена. В малки количества яде и водни безгръбначни – червеи, ларви на насекоми и мекотели (BWPI, 2006; Stastny and Hudec, 2016).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Пойният лебед зимува в цялата страна, във водоеми под 1200 м.н.в. Най-значителните зимни концентрации са по брега на Черно море – в районите на езерата Шабленско и Дуранкулашко и в района на Бургаските езера –и особено около яз. Мандра. Ята, най-често от 5 до 35 екз. зимуват и във редица вътрешни язовири като Жребчево, Горни Дъбник, Пясъчник, Малко Шарково, Пет могили, Церковски и др. както и по река Дунав. По-рядък в Северозападна България и по вътрешните реки.

Числеността на **зимуващите** у нас пойни лебеди според Докладването по чл.12 е 500 -1500 екз. Тенденциите –както краткосрочна така и дългосрочна са на увеличение. При по-сурови зимни условия броят на зимуващите пойни лебеди е значително по-висок отколкото при по-топло време през зимата.

По време на **миграция** пойният лебед също може да се срещне из водоеми в цялата страна. Според докладването по чл.12 понастоящем миграционната численост на вида е в рамките на 200 до 700 индивида. Тенденции не са посочени.

В Червената книга като заплахи за пойния лебед са посочени еутрофикацията на водоемите, нелегалния отстрел, хищниците и замърсяването на почвите поради интензивното земеделие. Може да се добави и безпокойството на птиците по време на хранене от ловци и фотографи. При докладването по чл.12 са посочени също промяната предназначението на земеделските земи в други, осушаването и запалването на тръстиката/папура във влажни зони. Сред естествените лимитиращи фактори са масовите случаи на разпространение на птичи грип при пойния лебед в някои години и гибелта на индивиди поради тежки зимни условия.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната, **зимуващата** популация се оценява на **2-150 индивида**, което е 0,4 – 10 % от националната популация (оценка „А“). Опазването на вида е добро (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

4. Анализ на наличната информация

Зимува редовно по Черноморието, вътрешни водоеми и по р. Дунав. Куцаров и др. (2007) дават числености на зимуващи пойни лебеди в района на Комплекс Калимок – 2-150 инд. През зимните месеци от 1984 до 2005 в участъка Сомовит – Силистра числеността на лебедите варира между 4 и 112 инд. Но видът не се наблюдава редовно през зимата (Иванов, 2008). Средният брой пойни лебеди за периода 1977-2001 г. по поречието на Дунав са 15 инд. (Michev & Profirov, 2003). При средно-зимното преброяване през 2019 г. пойният лебед е наблюдаван на 5 места и едно от тях е река Дунав при Комплекс Калимок, като са отчетени 6 инд., а през 2020 г. вида не е наблюдаван по поречието на Дунав. Всички тези данни ни дават основание да предположим, че максималната численост е завишена. Предлагаме тя да се промени на 50 ин.

От заплахите за вида, валидни за зоната са оказват осушаването на влажни зони –особено рибарници, както и безпокойството и отстрела.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 2 инд.	Определена на база СФД и данни от други източници за числеността на зимуващите пойни лебеди по поречието на Дунав.	Целевите стойности за минималната зимуваща популация на вида се очаква силно да зависят от температурите през зимата.
Местообитание на вида: Площ на подходящите	ha	Най-малко 1218 ha	По време на миграция вида се придържа в речното течение (N06), тъй като във басейните	Поддържане на хранителните местообитания в

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
хранителни местообитания на вида		+ 3866 ha	водното ниво спада. Храни се в съседни земеделски земи със зимна пшеница. В зоната има 3866 ha обработваеми земи, които ако са засети със зимна пшеница представляват подходящо хранително местообитание.	зоната чрез за засяване на земеделските земи в зоната със зимна пшеница.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент - водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Русе и Силистра) е оценено на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

По отношение на зимуваща популация предлагаме промяна в максималната численост от 150 инд. на 50 инд. На база променената численост предлагаме промяна и в оценка на популацията (Pop.) от „А“ на „С“.

Species						Population in the site					Site assessment			
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A038	<i>Cygnus cygnus</i>			w	2	50	i		G	C	A	C	B

Специфични цели за A394 *Anser albifrons albifrons* (голяма белочела гъска)

1. Кратка характеристика на вида

Тегло между 1,4 и 3,3 kg. Дължина на тялото 65 - 78 cm., размах на крилете около 130 – 165 cm. Няма изразен полов и сезонен диморфизъм. По-дребна от сивата гъска. При възрастните бялото петно на челото не достига окоето. Надопашнето и подопашнето бели. Гърдите и коремът сивокафяви със светли окрайща на перата. Гърбът и кръстът са тъмносиви. Клюнът е розов с жълтеникави основи на гребена и долния полуклюн. Нокътят бял. Краката жълто-оранжеви. Ирисът тъмнокафяв. При младите липсва бялото петно на челото и коремът е без черни петна.

Клюнът е сиво-жълт или сиво-розов със сиво-черен нокът. Краката жълти до сиво-жълти. Издава висок, звънлив крясък (Нанкинов и др., 1997).

Характер на пребиваване в страната

Голямата белочела гъска е мигриращ и зимуващ вид в България. Есенната миграция е основно от втората половина на октомври и началото на ноември. Пролетният прелет започва през февруари и приключва до края на март (Нанкинов и др., 1997). Често образува смесени ята и с други видове гъски.

Характерно местообитание

По време на размножителния период голямата белочела гъска обитава райони от лесотундрата с богата мрежа от реки и езера. По време на миграции и през зимните месеци се среща край реки, езера, блата и изкуствени водоеми, които са в близост до обработваеми площи със зимници (Нанкинов и др., 1997). Нощува в блата, езера, язовири, по-рядко в реки и крайбрежни морски води. Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3140 и 3150 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

По време на миграциите и зимуването видът се храни главно по обработваемите площи със зимници, както и с разпиляна и неприбрана от нивите царевича (Нанкинов и др., 1997).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Широко разпространен вид в страната през зимните месеци. Основните зимовища на голямата белочела гъска у нас са Бургаските езера, езерата Шабла и Дуранкулак, поречието на река Дунав (и по конкретно при Специално защитените зони Свищовско-Беленската низина, Златията и Сребърна), както и някои от по-големите вътрешни язовири.

Природозащитният статус на голямата белочела гъска според IUCN е LC (Least Concern). Включен е в Приложение 2 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2а и 4 на ЗБР. Ловен обект.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната **зимуващата** популация е оценена на 20 000 – 450 000 индивида. Краткосрочната тенденция на зимуващата популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е намаляваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също намаляваща.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на 5400 – 400 000 индивида.

За мигриращата и зимуващата популация са посочени следните заплахи и влияния: A02, A06, C02, C03, D01, E01, F03, F05, D05, E04 и G02.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната, вида е преминаващ и зимуващ. **Мигриращата** популация се оценява на **0 - 300 индивида**, което е до **0,07** от националната популация (оценка „В“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

Според СФД зимуващата популация на вида се оценява на **50 – 84 583 индивида**, което е 0,25 – 19 % от националната зимуваща популация (оценка „В“). Опазването на вида е добро (оценка

„В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

4. Анализ на наличната информация

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

Видът е често срещан през зимата в р. Дунав, на места с висока численост. В периода 1977-1996 е най-многобройната в България водолюбива птица със средна численост около 138 000 индивида. По поречието на р. Дунав се концентрират около 7 % от зимуващите гъски, т. е. между 1400 и 31 500 инд. (Michev & Profirov, 2003). В участъка Сомовит – Силистра между 1984 – 2005 г. са регистрирани между 171 и 2688 големи белочели гъски, като числеността им вероятно е по-висока, тъй като през деня гъските не са концентрирани в реката (Ivanov, 2008). При средно-зимните преброявания през 2019 г. видът е наблюдаван в участъка на Комплекс Калимок с численост 750 инд., а през 2019 г. не са наблюдавани индивиди в близост до зоната. Числеността на гъските силно варира в зависимост от метеорологичните условия. Тези данни ни дават основание да кажем, че максималната стойност на зимуващата популация е завишена. Предлагаме СФД да бъде актуализиран и да се посочи максимална численост 10 000 инд.

За мигриращата и зимуващата популация са посочени следните заплахи и влияния: А02, А06, С02, С03, D01, E01, F03, F05, D05, E04 и G02. От тях потенциално валидни за СЗЗ „Комплекс Калимок“ са А02 - Преминаване от един вид земеделско ползване към друг вид земеделско ползване (с изключение на отводняване и изгаряне).

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 1	Определена на база минималната стойност, която е по-голяма от 0 поради липса на мин. численост в СФД. Целевата стойност ще бъде изпълнена спорадично. Присъствието на вида зависи от климатичните условия и наличието на подходящи места за почивка и хранене.	Междинна цел до 2025 г: провеждане на проучване за установяване на текущата миграционна численост на вида в зоната в подходящите местообитания.
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 50	Според СФД на зоната числеността на зимуващите индивиди е между 50 и 84 583. По данни от средно зимните преброявания (СЗП) през 2019 са установени 750 инд. в този участък на р. Дунав.	Целевите стойности за минималната зимуваща популация на вида се очаква силно да зависят от температурите през зимата. Запазване и подобряване на екологичното състояние на зоната.
Местообитание на вида: Площ на	ha	До 3866	Включва основно обработваемите земи каквито в	Поддържане и увеличаване на

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
подходящите хранителни местообитания на вида			зоната има 3866 ha. Вида може да се храни и в полета със зимна пшеница, които се намират извън зоната.	площта на подходящите хранителни местообитания на вида чрез засяване на зимна пшеница в обработваемите земи в зоната.
Местообитание на вида: Площ на подходящите местообитания за пренощуване	ha	Най-малко 1218	По време на миграция и зимуване, през нощта, вида се придържа в речното течение (N06), тъй като във басейните водното ниво спада.	Това местообитание няма как да се поддържа.

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предлагаме следните промени в СФД:

- По отношение на зимуваща популация предлагаме промяна в максималната численост на зимуващата популация от 84 583 инд. на 10 000 инд. От което следва, че трябва да се промени и категорията от „В” на „С”, тъй като популацията в зоната е 0,25-2% от националната.

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A041	<i>Anser albifrons</i>			c	0	300	i		G	C	B	C	B
B	A041	<i>Anser albifrons</i>			w	50	10000	i		G	C	B	C	B

Специфични цели за A043 *Anser anser* (сива гъска)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 74-90 cm, размах на крилата: 147 - 180 cm. (Cramp and Simmons 1977; Svensson, 2013). Оперението е сивокафяво, с бяла подопашка. Гърбът е по-тъмен. Предната част на крилата отгоре е по-светло сива, дори сиво-бяла. Клюнът е оранжев, краката розови. Птиците от популации обитаващи Сибир и СИ Европа са с розов клюн (подвидът *A. anser rubrirostris*). Няма полов диморфизъм. Доста гласовита, издава звуци подобни на домашните гъски.

Характер на пребиваване в страната

Сивата гъска у нас е гнездящ, постоянен вид, а също преминаващ по време на миграция и зимуващ. След гнездовия период местните птици формират ята и се концентрират на недостъпни места за линеене–например в делтата на р. Дунав и по някои недостъпни пясъчни коси в р. Дунав. През есента и зимата големи ята от този вид долитат от север и североизток и

се концентрират главно по Северното Черноморско крайбрежие, по р. Дунав и по-рядко и в по-малък брой по Южното Черноморие и в някои от по-големите вътрешни водоеми. В тези ята има и индивиди от подвида *A. anser rubrirostris*. Пролетната миграция е от началото на февруари до началото на април. Есенната миграция е от средата на октомври до декември, най-забележима през ноември. Най-често мигрира и зимува на големи ята.

Характерно местообитание

Гнездовото местообитание е водната растителност (тръстика, папур, камъш) в и по периферията на блата, езера и рибарници. Често гнезди и в наводнени върбалаци. У нас гнезди само в сладководни водоеми. Понякога гнезди и в почти напълно обрасли с водна растителност водоеми. По време на миграция и зимуване се среща във всякакви типове влажни зони, но главно в плитководни участъци на р. Дунав, в сладководни езера, блата, мочурища, големи язовири, в лагуни, в бракични и дори солени езера. Много често през деня се храни в нивите покрай водоемите избрани за нощувка и почивка. Подходящи гнездови местообитания са 3140, 3150 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Сивата гъска се храни с растителна храна – водорасли, зелени части и корени на различни видове висши водни растения, листа на върби, трева, поници на пшеница и други култури, семена. По-често се храни на сушата край водоемите (Cramp and Simmons eds., 1977). В хранителния спектър на вида в Чехия са установени 35 вида растения (Stastny and Hudec, 2016).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Като гнездящ вид е рядък, разпространен у нас само в Крайдунавските влажни зони от Никопол на изток и в езерата Дуранкулашко и Шабленско по Северното Черноморие (Янков ред. 2007; Иванов и Дерелиев 2015; Shurulinkov et al., 2019). Според Червената книга на България у нас гнездят 20-30 двойки с тенденция за намаление. В крайдунавските влажни зони за периода 2006 – 2014 г. числеността е определена на 4-14 двойки (Shurulinkov et al., 2019). Сивата гъска зимува в цялата страна, но главно по р. Дунав и в крайморска Добруджа. Зимните ята рядко надхвърлят 100 екз. Среща се редовно и в Бургаските езера. Във вътрешните водоеми зимува спорадично и нередовно. По време на миграция сивите гъски преминават главно по Черноморския бряг и по течението на р. Дунав. По-рядко спират и в някои от по-големите вътрешни водоеми, по-често в Северна България. През лятото концентрациите на линеещите сиви гъски по дунавските острови достигат до 500-1000 екз. и явно произхождат от гнездилищата както у нас така и в Румъния.

Според докладването по чл.12 от 2019 г. **гнездовата** популация се оценява на 15-25 двойки. Краткосрочната и дългосрочната тенденции са флукутиращи. Като заплахи са посочени А30, F03, А31.

Числеността на **зимуващите** у нас сиви гъски според Докладването по чл.12 е между 50 и 700 екз. Няма ясна тенденция, числеността е флукутираща. Като заплахи са посочени А02, С03, Е01, F03.

Според докладването по чл.12 понастоящем **миграционната** численост на вида е в рамките на 100-2500 инд. Не са посочени тенденции в развитието на популацията. Специални проучвания по този въпрос не са публикувани. Като заплахи са посочени – D03.

При докладването по чл. 12 са посочени като заплахи използването на повърхностни и подземни води за напояване в земеделието, осушаването на водоеми за селскостопански нужди и промяната на предназначението на земите.

В Червената книга (Иванов и Дерелиев, 2015) са посочени като заплахи за сивата гъска прекомерното обрастване с тръстика и папур на водоеми, непостоянен и неблагоприятен воден режим, безпокойство от рибари и ловци, браконьерството и отсичането на стари върбови гори на о. Персина. Освен това местообитанията на вида се засягат от умишлени пожари в тръстиковите и папурови масиви. Отрицателно въздействие оказват и осушаването на влажни зони – особено рибарници и язовири, което понякога се случва дори и през гнездовия период на птиците.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната, вида е гнездящ, зимуващ и мигриращ. Според СФД, **гнездящата** популация на вида се оценява на **до 2 двойки**, което е до 8,0 % от националната популация (оценка „А“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

Според СФД **зимуващата** популация на вида се оценява на **до 150 индивида**, което е до 21,0 % от националната зимуваща популация (оценка „А“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

Мигриращата популация на вида се оценява на **до 200 индивида**, което е до 8,0 % от националната популация (оценка „А“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

Гнездяща популация

В крайдунавските влажни зони за периода 2006 – 2014 г. числеността е определена на 4-14 двойки (Shurulinkov et al., 2019). Вида гнезди в зоната не всяка година, като през 2012 г. и 2013 г. е имало съответно по 2 двойки (Shurulinkov et al, 2019). Мониторинга на птиците в периода 2011-2012 г. не установява вида в зоната (Матеева и др., 2013). През гнездовия период на 2021 г. в зоната са наблюдавани 3 дв. и 5 инд., което означа, че в зоната гнездят поне 5 дв. Данните от eBird показват, че в Калимок на 08.05.2021 г. са били отчетени 2 инд.

Зимуваща популация

Видът е често срещан през зимата в р. Дунав. В периода 1977-1996 средната численост е около 790 индивида, като по-голяма част от зимуващата популация се концентрира по поречието на р. Дунав (Michev, Profirov, 2003). В участъка Сомовит – Силистра между 1984 – 2005 г. са регистрирани между 4 и 850 сиви гъски, като числеността им е по-висока при ниски водни нива и наличие на пясъчни коси. При ниски температура и високи водни нива птиците напускат района (Ivanov, 2008). При средно-зимните преброявания през 2019 г. и 2020 г. видът не е наблюдаван в участъка на Компл. Калимок.

Мигрираща популация

Няма публикувани данни за концентрацията на вида в зоната по време на миграция, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да

изясни тази численост. По време на прелета в средна Дунавска равнина сивата гъска е малочислен вид (Шурулинков и др., 2005).

За мигриращата и зимуващата популация са посочени следните заплахи и влияния: A02, C03, D03, E01, F03. От тях потенциално валидни за СЗЗ „Комплекс Калимок” е само A02 - Преминаване от един вид земеделско ползване към друг вид земеделско ползване (с изключение на отводняване и изгаряне). За гнездящата популация валидна заплаха за зоната е A31-Отводняване на земи за използването им за земеделски цели.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездящата популация	Брой двойки	Най-малко 3 дв.	Гнездовата численост е определена на база СФД и теренните проучвания през 2021 г., когато в зоната са отчетени поне 5 дв.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 3 гнездящи двойки чрез поддържане на водното ниво в зоната, така че да се образуват водни огледала.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	0 - 200	Целевата стойност е определена от СФД. Тези данни се нуждаят от потвърждение/актуализация в резултата на адекватен мониторинг в периода октомври – март месец.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на актуалния размер на мигриращата популация до 2025 г. Запазване и подобряване на екологичното състояние на зоната.
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	0 - 150	Според СФД на зоната числеността на зимуващите индивиди е между 0 и 26. По данни от средно зимните преброявания (СЗП) през 2019 и 2020 г. вида не е отчетен в участъка на Дунав в близост до зоната.	Количеството на зимуващите птици ще зависи от температурата и подходящата хранителна база за вида в СЗЗ. При средни температури през януари под 0° С, минималната стойност се очаква да е над 1 инд. от вида.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	До 3866	Включва основно обработваемите земи каквито в зоната има 3866 ха. Вида може да се храни и в полета със зимна пшеница, които се намират извън зоната.	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите хранителни местообитания на вида чрез засяване на зимна пшеница в обработваемите земи в зоната.
Местообитание на вида: Площ на подходящите местообитания	ha	Най-малко 1218	По време на миграция и зимуване, през нощта, вида се придържа в речното течение (N06), тъй като във	Това местообитание няма как да се поддържа.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
я за пренощуване			басейните водното ниво спада.	

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предлагаме следните промени в СФД:

- По отношение на гнездящата популация предлагаме актуализиране на максималната численост от 2 дв. на 5 дв., на база данни получени от теренните проучвания през 2021 г.;
- Предлагаме също промяна на оценките на популацията в зоната (Pop.) от „А“ на „В“, тъй като 8-12% от националната популация попадат в категория „В“ (т.е. от 2 до 15 %). Тъй като вида не гнезди всяка година в зоната и това зависи до голяма степен от състоянието на влажната зона предлагаме да се сменят и категориите в колони **Con.** и колона **Glo.** от „А“ на „В“;
- По отношение на концентриращата и зимуващата популация, поради изтъкнатите по-горе причини, предлагаме да се смени категорията в колони **Pop.** и **Glo.** от „А“ на „В“;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A043	<i>Anser anser</i>			c		200	i		G	B	A	C	B
B	A043	<i>Anser anser</i>			r		5	p		G	B	B	C	B
B	A043	<i>Anser anser</i>			w		150	i		G	B	B	C	B

Специфични цели за A396 *Branta ruficollis* (червеногуша гъска)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото 54 - 60 cm, размах на крилето: 110 – 125 cm. Червеногушата гъска е най-дребната гъска, обитаваща Западна Палеарктика и е лесно различима от останалите видове по пъстрото си оперение, оцветено в черно, бяло и ръждиво-червено. При възрастните главата отгоре, гърбът, крилата и корема са черни, шията, гърдите и бузите - червено-кафяви, а юзджиката, тясната ивица от страни на шията и подопашката - бели. Червеното бузно петно е малко (или липсващо при някои), неярко и оставящо широка бяла ивица около него. Видът има специфично разпространение в световен мащаб, характеризиращо се със значителна локализация. Гнездовищата са разположени на територията на Русия, в тундрата на полуостровите Таймир, Ямал и Гидан, намиращи се източно от планината Урал. Счита се, че основната част от популацията (около 70%) гнезди на полуостров Таймир (Петков и Илиев, 2014). Гнезди на малки колонии в арктическата тундра до крайбрежия или покрай устия на реки, често заедно с хищни птици като защита от полярни лисици и други наземни хищници.

Характер на пребиваване в страната

Червеногушата гъска е мигриращ и зимуващ вид в България (Нанкинов и др., 1997). Проучванията сочат, че България може да се счита за най-южната част от ареала на червеногушата гъска и тук популацията долита да презимува. Първите птици се появяват в края на октомври – началото на ноември. Последните екземпляри напускат страната към края на март. През целия зимен период видът е много мобилен и често извършва непериодични миграции, които до голяма степен са предопределени от метеорологичните условия и/или състоянието на хранителния ресурс и на фактора безпокойство. Основно птиците мигрират от Румъния към България и обратно. На територията на страната по-кратки или по-далечни миграции могат да бъдат наблюдавани най-вече при лоши климатични условия при рязко значително снижаване на температурите и обилен снеговалеж, като птиците се придвижват от районите на северните крайбрежни езера Дуранкулак и Шабла на юг по крайбрежието (Петков и Илиев, 2014). Миграции на юг от България са много рядко явление, но има съобщение за наблюдение на около 2000 екз. през студената зима на 1984/1985 г. в Северна Гърция (Heredia et al., 1996). Пролетният прелет започва през февруари (Нанкинов и др., 1997). Често образува смесени ята и с други видове гъски.

Характерно местообитание

В България се среща основно през зимата, и е свързана с не замръзващи влажни зони (за ношуване и водопой) и просторни открити места, засети най-вече с есенни посеви на житни култури, с пониците на които се храни. Червеногушата гъска у нас има специфични изисквания по отношение на местообитанията за ношуване и за хранене и тяхното съчетаване. **За ношуване птиците се нуждаят от обширни сладководни водоеми, като предпочитат такива със стоящи води и значителни открити водни огледала**, макар и с обраствания от тръстика по периферията. Задължително условие е водоемът да е не замръзнал, да е с минимално присъствие на човека и безпокойство (т.е. основното, което видът търси там, е сигурност през нощта), както и да е **в близост до земеделски площи, засети през есента със зърнени култури**. В някои случаи птиците могат да ношуват в отчасти бракични води, течащи води и в морето, но това най-вероятно е принудителен избор. Хранителните местообитания са открити площи с поникнали зърнени култури на равнинен терен, осигуряващи достатъчна видимост и възможност птиците отдалече да забележат евентуален неприятел. В значителна степен пригодността на хранителните местообитания зависи както от състоянието на самите култури, така и от наличието, дебелината и трайността на снежната покривка (Петков и Илиев, 2014). Предпочитаните местообитания са 1130, 1150, 1160, 3130, 3140 и 3150 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Червеногушата гъска е растителнояден вид. У нас основен хранителен ресурс се явяват листата на посевите от зимна пшеница (Dereliev et al., 2000) подобно на съседните райони на зимуване в Румъния (Hulea, 2002). Видът се храни и с по-калорични храни като царевични зърна, като това е най-често в началото на зимата, когато все още има останали малки количества от тях след събирането на реколтата (Петков и Илиев, 2014). Наблюдавано е червеногуши гъски да се хранят в края на зимата с листа от глухарче (*Taraxacum officinale*) и ежова главица (*Dactylis glomerata*) (Dereliev et al., 2000), както и люцерна (*Medicago*) (Д. Митев – лично съобщ.).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Понастоящем се среща ежегодно в страната със значителна част от общия си брой и България се явява от ключово значение за презимуването на световната популация. Понастоящем видът у нас се среща основно в Североизточна България (Добруджа), където се придържа в района на Шабленския езерен комплекс (Шабленски езеро, Езерецко езеро и лагуната Шабленска тузла) и на Дуранкулашкото езеро, както в района на Бургаските езера. В по-ниска численост и нередовно вида се среща и в района на езерото Сребърна, Свищовско-Беленската низина и други места по Черноморското ни крайбрежие, река Дунав и някои вътрешни водоеми (Kostadinova and Dereliev, 2001; Michev & Profirov, 2003).

Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР. Природозащитният статус на червеногушата гъска според IUCN е VU (Vulnerable). Видът е включен в SPEC 1. Включен е в Червената книга на Р България в категория „Уязвим“.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната зимуващата популация е оценена на 2500 – 50 000 индивида. Краткосрочната тенденция на зимуващата популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е намаляваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също намаляваща. Посочени са следните заплахи и влияния: A02, A06, C02, C03, D01, E01, F03, F05, G02 и XE.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Според СФД, зимуващата популация на вида се оценява на 0-2 индивида, което е 0-0,004 % от националната мигрираща популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

4. Анализ на наличната информация

Зимуваща популация

По време на Средно-зимното преброяване през 2019 г. видът не е наблюдаван по поречието на р. Дунав в или в близост до зоната. През 2020 г. червеногушата гъска е установена само на едно място по поречието на Дунав – при Силистра и отново при зоната не са отчетени индивиди. Данните на Michev & Profirov (2003) показват, че червеногушата гъска е била рядък зимуващ вид по поречието на Дунав през периода 1977-2001 с числености 1-77 инд., като в ез. Сребърна е най-честа и с най-големи числености. В средна Дунавска равнина е много рядък зимуващ вид (Шурулинков и др., 2005). В eBird няма данни за наблюдение на вида в зоната.

За зимуващата популация са посочени следните заплахи и влияния: A02, A06, C02, C03, D01, E01, F03, F05, G02 и XE. От тях потенциално валидни за СЗЗ „Комплекс Калимок“ е само A02 - Преминаване от един вид земеделско ползване към друг вид земеделско ползване (с изключение на отводняване и изгаряне).

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	0-2 инд.	Целевата стойност е определена от СФД, данните от СЗП 2019 и 2020 г. Тези данни се нуждаят от	Количеството на зимуващите птици ще зависи от температурата и подходящата

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване
			потвърждение в резултата на адекватен мониторинг в периода октомври – февруари месец.	хранителна база за вида в СЗЗ. При средни температури през януари под 0° С, минималната стойност се очаква да е над 1 инд. от вида.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания използвани през деня	ha	До 3866	Изчислена на база обширни зърнени култури в рамките на СЗЗ. Данните са взети от СФД като % на местообитание N12.	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите хранителни местообитания на вида чрез засяване на зимна пшеница в обработваемите земи в зоната.
Местообитание на вида: Площ на подходящите местообитания за пренощуване	ha	Най-малко 1218	Понастоящем вида може да използва за престой по време на зимата за пренощуване само реката в зоната, тъй като в зоната през есенно-зимния период няма обширни водни огледала.	Това местообитание няма как да се поддържа, може само да се мониторира.

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Не са необходими промени в СФД за този вид.

Специфични цели за A397 *Tadorna ferruginea* (червен ангъч)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 55-67 cm, размах на крилата: 121 – 145 cm. (Cramp and Simmons 1977; Svensson, 2013). Цялото оперение е ръждиво-червеникаво, с по-светла глава и шия. Крилата са бели, а маховите пера са черни. Крилното огледало е тъмнозелено. Клюнът и краката са тъмносиви. Мъжките се отличават от женските по наличието на черен пръстен на шията. Доста гласовит, алармира дори и при най-малка опасност (Нанкинов и др., 1997).

Характер на пребиваване в страната

Червеният ангъч у нас е гнездящ, прелетен вид, а също преминаващ по време на миграция и зимуващ. Зимува редовно у нас и в по-голям брой едва от 5-6 години насам (Shurulinkov et al., 2020). През прелета и зимата обикновено се среща на ята, често самостоятелни, а понякога смесени с патици от род *Anas*, бели неми лебеди или гъски. **Нощува във водоемите, а през**

деня често се храни в пасища и ниви. Пролетната миграция е от началото на февруари до средата на април. Есенната миграция е от септември до началото на декември (Нанкинов и др., 1997).

Характерно местообитание

Гнездовото местообитание на вида са различни солени, бракични и сладководни плитководни водоеми. Обикновено гнезди в малки и средно големи язовири с голи брегове и наличие на земни откоси подходящи за дълбаене на дупки в близост. Най-много обича водоеми сред степни местообитания. В Добруджа обитава и покрай малки рекички в суходолията. Среща се и в богати на храна басейни на свинекомплекси и други селскостопански сгради и ферми. Гнезди в земни или скални дупки, често на лисици или язовци. По време на миграция и зимуване се среща във всякакви типове влажни зони - язовири, езера, блата, разливи, влажни ливади, степи. В р. Дунав предпочита пясъчните коси. Най-големи концентрации – докъм 300-450 инд., се наблюдават по време на есенната миграция в крайморските влажни зони (особено в Атанасовското езеро) и в някои язовири в Източна България (Shurulinkov et al., 2020; Нанкинов и др., 1997).

Хранене

Червеният ангъч се храни главно със зелени части на ливадни треви, семена на културни растения, с дребни водни безгръбначни животни - скакалци, червеи, ракообразни (*Artemia*, *Gammarus*), мекотели, рядко и с дребни гръбначни – жабчета и рибки (BWPi, 2006; Нанкинов и др., 1997).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Като гнездящ вид има доста ограничен ареал у нас и е малоброен, но през последните години увеличава числеността си и разпространението си (Shurulinkov et al., 2020). Гнездови находища има само в Източна България – край Атанасовското езеро и в редица язовири в Бургаска, Сливенска, Ямболска, Хасковска, Добричка, Варненска, Шуменска, Търговищка, Силистренска и Разградска области (Янков отг. ред., 2007; Зехтинджиев и др., 2015; Shurulinkov et al., 2020). В миналото –до 80-те години на 20-ти век е гнездил и по р. Дунав на запад до Никопол и до с. Бръшляница, Плевенско (Нанкинов и др., 1997; Шурулинов и др., 2005), но няма по-нови данни доказващи гнезденето му там. Червеният ангъч зимува в Източна България, като концентрациите му достигат до около 100 и повече индивида. Най-големи ята остават да зимуват в Югоизточна България – в районите на Бургас, Карнобат и Средец. По време на миграция червените ангъчи преминават през много водоеми в Източна и Централна България. Както отбелязахме по-горе през есенната миграция са наблюдавани и най-големите концентрации на този вид в България.

Според докладването по чл.12 от 2019 г. **гнездовата** популация се оценява на 40-120 двойки. Според докладването числеността на вида се увеличава в краткосрочен план, но е намаляла в дългосрочен, а разпространението и в двата периода намалява. Според нас в краткосрочен план, след 2005 г. има увеличение както на числеността така и на разпространението на вида (виж и Shurulinkov et al., 2020).

Числеността на **зимуващите** у нас червени ангъчи според докладването по чл. 12 е между 20 и 360 инд. Краткосрочната тенденция е неизвестна, с флукуации, а дългосрочната – на увеличение. Всъщност и двете тенденции са положителни.

Включен в Приложения 2 и 3 на ЗБР и Приложение 1 на Директивата за птиците. Според IUCN видът е Незастрашен LC (Least Concern), за територията на континентална Европа. SPEC 3 категория BirdLife International 2017). Включен в Червената книга на България в категория критично застрашен (CR).

В Червената книга на България (Зехтинджиев и др., 2015) като **заплахи** за червения ангъч са посочени загубата и деградацията на хабитати, отстрела и колекционерството. Други заплахи за вида са осушаването на язовирите, включително през гнездовия период, бракуването на язовири, преследването на птиците в рибовъдни стопанства и рибовъдни язовири. При докладването по чл.12 са посочени промени в предназначението на земите, вкл. промяната на една култура с друга, както и развитието на спортно-туристическа инфраструктура. За зимния период като заплаха се посочват модификациите на хидрологичната мрежа, тоест корекциите на реки, изправянето на речните корита, строителството на ВЕЦ и бентове, отводняването на реките за напояване и др.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно стандартния формуляр за данни на зоната вида е **гнездящ**, като популацията се оценява на **до 2 двойки**, което представлява до 1,7 % от националната популация (оценка „А“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

Съгласно стандартния формуляр за данни на зоната вида е и **мигриращ**, като популацията се оценява на **1-40 индивиди**. Няма цялостна оценка за мигриращата популация на вида в страната. Оценката на популацията е „А“. Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

Съгласно стандартния формуляр за данни на зоната вида е и **зимуваща**, като популацията се оценява на **до 1 индивиди**, което е до 0,3 % от националната зимуваща популация на вида (оценка „А“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

4. Анализ на наличната информация

Гнездяща популация

В миналото е гнездил по р. Дунав (Шурулинков и др., 2005). Понастоящем вида гнезди във влажни зони в източните части на Дунавското ни крайбрежие. През 2005 и 2006 г.г. червеният ангъч гнезди със сигурност в западната част на зоната, където и през двете години е наблюдавана двойка (Shurulinkov et al., 2019). Според Куцаров и др. (2007) до 2007 г., в зоната гнездят 1-30 дв. червени ангъчи, като през периода 2010-2012 г. вида не е отчетен в зоната. На 05.05.2021 г. в източните части на зоната е наблюдаван 1 мъжки индивид, което означава, че вида вероятно гнезди в СЗЗ „Комплекс Калимок“.

Мигрираща популация

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост. На 04.04.2016 г. в зоната е наблюдаван 1 индивид (eBird).

Основна заплаха за вида е намаляване на площта на сладководните рибовъдни стопанства, поради смяна на предназначението им. Това бе установено и по време на теренните проучвания през 2021 г.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване
Популация: Размер на гнездящата популацията	Брой гнездящи двойки	Най-малко 1 дв.	Определена на база СФД и теренните проучвания през 2021 г.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 1 гн. дв.
Популация: Размер на мигрираща популацията	Брой индивиди	Най-малко 1	Целевата стойност е определена от СФД. Тези данни се нуждаят от потвърждение/актуализация в резултата на адекватен мониторинг в периода октомври – март месец.	Междинна цел до 2025 г.: провеждане на проучване за установяване на текущата мигрираща численост на вида в зоната.
Популация: Размер на зимуващата популацията	Брой индивиди	Най-малко 1	Целевата стойност е определена от СФД. Тези данни се нуждаят от потвърждение/актуализация в резултата на адекватен мониторинг в периода октомври – март месец.	Междинна цел до 2025 г.: провеждане на проучване за установяване на текущата зимуваща численост на вида в зоната.
Местообитание на вида: площ на подходящите гнездови местообитания	ha	Неизвестна	Вида гнезди във сладководни влажни зони с наличие на земни откоси в близост. Наличието на земни откоси не може да бъде определено понастоящем.	Междинна цел: установяване на наличието на земни откоси в зоната подходящи за гнездене на вида в зоната.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания	ha	Най-малко 1044 ha	Включва други водни площи получени след изваждане на речното течение + местообитание N07-мочурища и блата. Вида може да гнезди в източните части на зоната и то в години, когато там се образуват водни огледала. По време на миграция обитава пясъчни коси.	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите хранителни местообитания на вида. При възможност възстановяване на водното ниво в някои от басейните на рибарниците.

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предлагаме следните промени в СФД:

- По отношение на гнездовата популация, предлагаме да бъде променена категорията за значението на зоната за популацията на вида от „А“ на „С“, тъй като вида не гнезди постоянно в зоната и това зависи от наличието на подходящи местообитания, които не

всяка година са налични в зоната. Поради същата причина предлагаме и опазването на вида (Con.) също да бъде променено от „А“ на „В“;

- По отношение на мигриращата и зимуващата популация също предлагаме да бъде променена категорията за значението на зоната за популацията на вида от „А“ на „С“, тъй като в есенно-зимния период нивото на водата в рибарниците спада или те напълно пресъхват и не са подходящи за хранене на вида. Поради същата причина предлагаме и опазването на вида в зоната (Con.) също да бъде променено от „А“ на „В“;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A397	<i>Tadorna ferruginea</i>			c	1	40	i		G	C	B	C	B
B	A397	<i>Tadorna ferruginea</i>			r		2	p		G	C	B	C	B
B	A397	<i>Tadorna ferruginea</i>			w		1	i		G	C	B	C	B

Специфични цели за A048 *Tadorna tadorna* (бял ангъч)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 55-67 cm, размах на крилата – 110 – 133 cm. (Svensson et al., 2009). Главата е черна със зеленикав отблясък. Шията, гърдите и страните на тялото са бели. В долната част на гърдите има ръждива препаска. Гърбът в средата е бял, а отстрани черен. Черни са и първостепенните махови пера, а крилното огледало е тъмнозелено. Клюнът е червен, при мъжките с изразен израстък през пролетта. Краката са оранжеви. Младите се отличават лесно от възрастните по редица детайли на оперението. Клюнът при тях е сив.

Характер на пребиваване в страната

Белият ангъч у нас е гнездящ, постоянен вид, а също преминаващ по време на миграция и зимуващ. Пролетната миграция е от началото на март до края на април. Есенната миграция е от края на август до края на ноември. През прелета и зимата обикновено се среща на ята, често самостоятелни, а понякога смесени с патици от род *Anas*, червени ангъчи, неми лебеди или гъски.

Характерно местообитание

Гнездовото местообитание на вида са различни солени, бракични и сладководни водоеми. Гнезди в земни дупки, често на лисици или язовци. Обикновено гнезди по дигите в солените езера или рибарници или по брега. По време на миграция и зимуване се среща във всякакви типове влажни зони - в р. Дунав, в по-големите вътрешни реки, в сладководни езера, блата, рибарници, големи язовири, в лагуни, в бракични и свръхсолени езера /солници/. Редовно мигрира и над морето, но не предпочита да каца там. Най-големи концентрации се наблюдават в крайморските солени и бракични езера по време на миграцията. Тогава ятата бели ангъчи достигат до няколкостотин птици, а в някои езера общата численост на вида надхвърля 1000 - 1500 екз.

Хранене

Белият ангъч се храни главно с водни безгръбначни – мекотели, ларви на насекоми и ракообразни. У нас в солените езера яде и солнични рачета – *Artemia salina*. Намира храната си

най-вече в тинята на водоемите. В по-малки количества се случва да яде и дребни рибки, червеи и растителна храна – главно водорасли, както и зелени части и семена на водни растения. Понякога яде и ларви на хирономиди (BWPi, 2006).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Като гнездящ вид има доста ограничен ареал у нас и е доста малоброен. Гнездови находища има главно в крайните източни райони на страната - в езерата Атанасовско, Поморийско и Шабленско, Шабленската тузла, ез. Вая, яз. Тънково, яз. Церковски (Янков ред. 2007; Daskalova and Shurulinkov, 2010; Червена книга, 2015). В миналото –до 70-те години на 20-ти век е гнездил и по р. Дунав (Нанкинов и др., 1997), но няма по-нови данни доказващи гнезденето му там. Във Централна и Западна България гнездовите находища са на единични двойки и са нередовни. Според Червената книга на България (2015) у нас гнездят 30-65 двойки. Белият ангъч зимува в цялата страна, но главно по южното Черноморско крайбрежие, където формира значителни концентрации в крайморските езера. Във вътрешните водоеми зимуват малки групи птици или отделни индивиди. В по-топли зими остават да зимуват по-голям брой бели ангъчи и в по-голям брой водоеми. С глобалното затопляне на климата тенденцията за увеличаване на зимуващите у нас бели ангъчи е лесно обяснима. По време на миграция белите ангъчи преминават през цялата страна като спират в удобни плитководни язовири, разливи, рибарници и други водоеми. Във вътрешността на страната пролетната миграция на вида е много по-изразена и многочислена от есенната.

Според докладването по чл. 12 от 2019 г. **гнездовата** популация се оценява на 30-60 двойки. Популацията е с неизвестна тенденция, а разпространението е посочено като стабилно.

Числеността на **зимуващите** у нас бели ангъчи според Докладването по чл. 12 е между 750 и 9000 екз. Краткосрочната тенденция е на увеличение, а дългосрочно - числеността е подложена на флуктуации.

Според докладването по чл. 12 понастоящем **миграционната** численост на вида е в рамките на 1000 – 6300 инд. Специални проучвания по този въпрос не са публикувани.

При докладването по чл. 12 като заплахи и влияния са посочени осушаването на водоеми, пътното строителство, промяната на предназначението на земите, недостъпност на някои от подходящите хабитати за птиците, замърсяване на водите, изграждането и функциониране на язовири. Трябва да се има предвид обаче, че немалко от находищата на вида в различни сезони са точно в язовирите.

В Червената книга на България (2015) като заплахи за белия ангъч са посочени загубата на хабитати заради застрояване на Черноморското крайбрежие, еутрофикацията и осушаването на водоеми, увеличаването на числеността на чакала. Други установени от нас заплахи са браконьерския отстрел, включително през гнездовия период, безпокойството от страна на рибари и ловци, умишлените пожари в тръстиковите и папурови масиви, преследването и прогонването на птиците от рибовъдните стопанства.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната вида е мигриращ и зимуващ. **Мигриращата** популация на вида се оценява на **0-7 индивида**, което е 0–0,1 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Зимуващата популация на вида се оценява на **0-1 индивида**, което е 0,01 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Мигрираща популация

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост. Наблюдаван е рядко по време на пролетния прелет по р. Дунав (Иванов, 1979). В средна Дунавска равнина е рядък и малочислен преминаващ вид (Шурулинков и др., 2005). В eBird няма данни за вида в зоната.

Зимуваща популация

В участъка Сомовит – Силистра през 1984 – 2005 г. са регистрирани само 2 ангъча (Ivanov, 2008). През останалите години не е наблюдаван в реката. По време на Средно-зимното преброяване през 2019 г. видът е установен на три места по Дунава, но не е отчетен при зоната. През 2020 г. видът въобще не е установен по поречието на Дунав. Данните на Michev & Profirov (2003) показват, че по поречието на р. Дунав за периода 1977-2001 г., средно са установени 3 индивида.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	0 - 7	Целевата стойност е определена от СФД. Тези данни се нуждаят от потвърждение/актуализация в резултата на адекватен мониторинг в периода октомври – март месец.	Междинна цел до 2025 г: провеждане на проучване за установяване на текущата миграционна численост на вида в зоната в подходящите местообитания.
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	0 - 1	Целевата стойност е определена от СФД, данните от СЗП 2019 и 2020 г. Тези данни се нуждаят от потвърждение в резултата на адекватен мониторинг в периода октомври – февруари месец.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на актуалния размер на зимуващата популация до 2025 г.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 94 ha	По време на миграция и зимуване вида спира в плитководни влажни зони. Тъй като в зоната през есенно-зимния период рибарниците са без вода, предполагаме, че вида се среща основна по пясъчните коси по поречието на реката.	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите хранителни местообитания на вида.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
			Тяхната площ е различна и не може да се определи площ. Посочената площ е определена на база % участие на местообитание N22-„Вътрешни скали, сипеи, пясъци, постоянен сняг и лед“ в зоната.							
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент - водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Русе и Силистра) е оценено на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Не са необходими промени в СФД за този вид.

Специфични цели за A855 *Mareca penelope* (фиш)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото: 42-51 cm, размахът на крилата: 71-86 cm (BWPI, 2006; Svensson et al. 2009). Оперението е с изразен полов диморфизъм. При мъжките главата е ръждивокафява със златисто чело. Маховите пера и гърбът са светлосиви, коремът - бял. Гърдите са розови. Подопашиято – черно-бяло. Крилното огледало е с голямо бяло петно, а в основата зелено с черни кантове. Женската със защитно ръждивокафяво оперение. Гласовит, често издава характерен позив.

Характер на пребиваване в страната

У нас фишът е зимуващ и мигриращ вид. През зимата големи ята долитат от северните части на Европа и се концентрират главно по големите вътрешни язовири, крайморските езера, в морето и по-големите реки, включително в р. Дунав. Обикновено мигрира и зимува на големи ята. Фишовете редовно излизат в нивите и в тинята покрай водоемите и търсят храна там през деня и през нощта. Пролетната миграция е от средата на февруари до първите дни на май. Есенната миграция е през октомври-декември. В по-голямата част от страната пролетната миграция е много по-добре изразена от есенната. Видът е ловен обект.

Характерно местообитание

По време на миграция и зимуване се среща и в солени, бракични и сладководни стоящи водоеми от всякакъв характер, в средни течения на реки, в плитководни участъци на р. Дунав, както и в морето. Предпочита по-плитки водоеми или по-плитките части на язовирите. Среща се редовно и в планински язовири като яз. Батак. По време на пролетната миграция каца във всякакъв тип водоеми, дори в микроязовири.

Хранене

Храни се с водна растителност – водорасли и др., със зелени части на висшата водна растителност, с рапица и поници на пшеница, листа на други култури, живовляк и семена. Животинска храна поглъща само случайно (BWPI, 2006; Stastny and Hudec, 2016).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Фишът зимува в цялата страна, във всякакъв тип водоеми. Най-значителните зимни концентрации са по брега на Черно море – в районите на езерата Шабленско и Дуранкулашко, в Атанасовското езеро, в Поморийското езеро, яз. Мандра, Варненското и Белославското езеро. Големи концентрации от няколко стотин екземпляра, а понякога и над 1000 се наблюдават и в яз. Пясъчник, яз. Жребчево, яз. Овчарица, яз. Розов кладенец, яз. Батак, яз. Искър и в р. Дунав.

По време на **миграция** фишът е многочислен. Според докладването по чл.12 понастоящем миграционната численост на вида е в рамките на 1000 до 3000 индивида. Тази численост няма нищо общо с реалното положение тъй като тя е подценена дори ако се касаеше за един единствен водоем –Атанасовското езеро край Бургас. За да се оцени по-правилно миграционната численост на вида са необходими синхронни преброявания в основните места за концентрация през месеците на миграция. Тази численост едва ли би била по-малка от 5000 -15 000 екз.

Числеността на **зимуващите** у нас фишове според Докладването по чл. 12 е 1000- 7500 екз. Тенденциите – както краткосрочна така и дългосрочна са неизвестни, отбелязани „с флуктуации“.

При докладването по чл.12 като заплахи за фиша са посочени екстракцията на петрол и природен газ и замърсяването на водите. Едва ли първият от тези фактори има някакво сериозно значение в България. Всъщност заплахите за вида са съвсем други – прекомерният отстрел, включително с незаконни средства, в защитени територии и в забранени периоди за лов, безпокойството през прелета и зимата от ловци, рибари, туристи и рибовъди, използването на пестициди и други химикали в селското стопанство. Сред естествените лимитиращи фактори са резките промени във времето през зимата – застудяване и валежи, водещи до поледици и бързо замръзване на водоемите и околните земи при което немалко фишове загиват.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната, вида е зимуващ и мигриращ. Според СФД, **зимуващата** популация на вида се оценява на **до 1 индивид**, което е до 0,01 % от националната зимуваща популация (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

Мигриращата популация на вида се оценява на **1-100 индивида**, което е 0,1–3 % от националната популация (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“),

популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

Зимуваща популация

Видът е често срещан през зимата, но по р. Дунав е с по-ниски числености. В периода 1977-1996 средна численост около 1808 индивида, като по-голяма част от зимуващата популация се концентрира по Черноморието и Южна България (Michev & Profirov, 2003). В участъка Сомовит – Силистра между 1984 – 2005 г. са регистрирани между 13 и 66 птици, като се среща редовно, но с незначителен брой (Ivanov, 2008). При средно-зимните преброявания през 2019 и 2020 г. видът не е наблюдаван в участъка на Комплекс Калимок.

Мигрираща популация

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост. В средна Дунавска равнина фишът е често срещан зимуващ и мигриращ вид. Най-масов е по време на пролетната миграция – февруари-април. Значително по-рядък е през есента, когато се появява едва през ноември (Шурулинков и др., 2005). По данни на eBird видът е бил наблюдаван в зоната на 05.03.2021 г. с численост 20 инд.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 1	Целевата стойност е определена от минланата в СФД. Ще зависи от наличието на вода в бившите рибарници. Тези данни се нуждаят от потвърждение/актуализация в резултата на адекватен мониторинг в периода октомври – март месец.	Междинна цел до 2025 г.: провеждане на проучване за установяване на текущата миграционна численост на вида в зоната в подходящите местообитания.
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 1	Според СФД на зоната числеността на зимуващите индивиди е между до 1 инд. По данни от средно зимните преброявания (СЗП) през 2019 и 2020 видът не е отчетен в речния участък на СЗЗ „Комплекс Калимок“.	Междинна цел до 2025 г.: провеждане на проучване за установяване на зимната численост на вида в зоната в подходящите местообитания.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 2262 ha	Определена е на база на % участие на местообитание N06 и N07, тъй като при замръзване на плитките водни площи в комплекса, вида обитава по-плитките участъци на речното течение. Тъй като през зимата количеството на водните огледала в зоната	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите хранителни местообитания на вида.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
			силно намалява или въобще липсват, вида се среща основно в речното течение в рамките на зоната.							
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент - водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Русе и Силистра) е оценено на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предвид наличната информация, предлагаме следните промени в СФД:

- Промяна на кода и научното наименование на вида, съобразно Докладването по чл. 12 от 2019 г.;
- Промяна в оценката на зимуващата популация от „В“ на „С“, предвид на ниския процент (до 0,01 %) от националната популацията, която зоната поддържа;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A855	<i>Mareca penelope</i>			w		1	i		G	C	A	C	A
B	A855	<i>Mareca penelope</i>			c	1	100	i		G	B	A	C	A

Специфични цели за A889 *Mareca strepera* (сива патица)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото: 46-56 cm, размах на крилата: 78-95 cm. (Svensson et al., 2009). Налице е ясен полов диморфизъм. При мъжкия оперението е сиво, със сивокафява глава и черна опашка. Крилното огледало е съчетание на черно, бяло и ръждиво. Клюнът е тъмносив, а краката жълти. Женската е със защитно кафеникаво оперение. *Характер на пребиваване в страната*

Сивата патица у нас е гнездящ, постоянен вид, а също преминаващ по време на миграция и зимуващ. След гнездовия период местните птици формират големи ята и се концентрират на недостъпни места за линеене –например по влажните зони около р. Дунав. През есента и зимата ята от този вид, често смесени с други видове патици, долитат от по-северни популации. Формира малобройни ята през прелета и зимата. Ятата на сивата патица у нас рядко надхвърлят

50 екз. Пролетната миграция е от края на февруари до края на април. Есенната миграция е от началото на септември до ноември.

Характерно местообитание

Гнездовото местообитание на сивата патица е водната растителност (тръстика, папур, камъш) в и по периферията на блата, езера, малки обрасли с водна растителност язовири и рибарници. Често гнезди и в наводнени върбалаци и затони по дунавските острови. По време на миграция и зимуване се среща във всякакви типове влажни зони, но главно в плитководни участъци на р. Дунав, в сладководни езера, блата, мочурища, големи язовири, в лагуни, в бракични и дори солени езера. Подходящи местообитания са 91F0, 91E0, 92A0, 3140, 3150, 3260 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Сивата патица се храни с растителна храна – водорасли, зелени части и корени на различни видове висши водни растения, а понякога и трева, поници на пшеница и други култури, които намира покрай водоемите. Понякога отнема храна на други видове - лиски, червеноклюни потапници, звънарки. Животинска храна – водни безгръбначни - ядат само в някои случаи малките до 3 седмична възраст (Cramp and Simmons eds., 1977).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Като гнездящ вид е малочислен, разпространен у нас само в крайдунавските влажни зони, по дунавските острови, в някои крайморски езера, в Драгоманското блато и в редица язовири в Горнотракийската низина (Янков ред., 2007; Петков, 2015а; Shurulinkov et al., 2019). По-рядко, отделни двойки гнездят нередовно и в някои язовири в Дунавската равнина. В крайдунавските влажни зони за периода 2006 – 2014 г. числеността е определена на 30-51 двойки (Shurulinkov et al., 2019). Сивата патица зимува в цялата страна. Зимните концентрации дори в големите езера рядко надхвърлят 100 екз. Зимува редовно в Бургаските езера, Варненското и Белославското езеро, езерата Шабленско и Дуранкулашко, в много от язовирите във вътрешността на страната. По време на миграция сивите патици преминават над цялата страна, като най-висока численост имат по Черноморието и по р. Дунав. През лятото концентрациите на линеещите сиви патици в крайдунавски влажни зони достигат няколкостотин екземпляра.

Според докладването по чл. 12 от 2019 г. **гнездовата** популация се оценява на 80 - 120 двойки без ясно изразена тенденция и със стабилно разпространение. Тази численост според нас правилно отразява размера на популацията у нас. Наличните данни обаче показват, че числеността и разпространението, поне в краткосрочен план (2000-2018 г.) имат позитивна тенденция.

Числеността на **зимуващите** у нас сиви патици според Докладването по чл. 12 е между 160 и 660 екз. Няма ясна тенденция, числеността е флукутираща.

Според докладването по чл. 12 понастоящем **миграционната** численост на вида е в рамките на 40-800 екз. Специални проучвания по този въпрос не са публикувани.

В Червената книга (Петков, 2015а) като заплахи за сивата патица са посочени унищожаването на местообитания и безпокойството по време на гнездовия сезон. Действително много от ценните местообитания на вида покрай Дунав понастоящем са унищожени или са в твърде незадоволително състояние -рибарници Мечка, рибарници Орсоя и др. Там осушаването на водоемите, липсата на връзка с р. Дунав и постоянните палежи на тръстиката са довели до пълна деградация на местообитанията за вида. Друг негативен фактор е незаконния отстрел на

вида. При докладването по чл.12 единствената посочена заплаха за гнездовата популация на вида е модификацията на водния режим на влажните зони. За зимуващата популация са посочени замърсяването на водите, добива на нефт и газ и промяната предназначението на земите.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната вида е гнездящ и мигриращ. **Гнездящата** популация на вида се оценява на **1-2 двойки**, което е 1,2–1,7 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Мигриращата популация на вида се оценява на **5-20 индивида**, което е 2,5–12,5 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Гнездяща популация

В средна Дунавска равнина сивата патица е малочислен гнездящ вид. Тя не е посочена в мониторинга на зоната през периода 2010-2012 г. (Матеева и др., 2013). Наблюдавана е да гнезди в 12 влажни зони по поречието на р. Дунав (Shurulinkov et al., 2019a). По време на теренните изследвания на 2021 г. видът не е наблюдаван. Най-вероятно гнезди в зоната, но в много малка численост.

Мигрираща популация

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост. В средна Дунавска равнина сивата патица е малочислен преминаващ вид (Шурулинков и др., 2005).

При докладването по чл.12 единствената посочена заплаха за гнездовата популация на вида е модификацията на водния режим на влажните зони, която в пълна сила важи и за зоната. Друг негативен фактор е незаконния отстрел на вида.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 1 дв.	Определена на база СФД и теренните изследвания през 2021 г. В резултат на извършен мониторинг в защитената зона през гнездовия период на 2021 г. не са установени гнездящи двойки и единични птици от вида.	Целенасочен мониторинг за установяване на актуалния размер на популацията до 2025 г. Поддържане на водното ниво в басейните на рибарниците.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 5	Целевата стойност е определена от СФД. Тези данни се нуждаят от потвърждение/актуализация в резултата на адекватен	Междинна цел до 2025 г.: провеждане на проучване за установяване на текущата миграционна

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
			мониторинг в периода октомври – март месец.	численост на вида в зоната в подходящите местообитания.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 1044 ха	Включва други водни площи получени след изваждане на речното течение + местообитание N07-мочурища и блата. Площта на подходящото местообитание на гнездене силно зависи от нивото на р. Дунав и водата в басейните на рибарниците и другите части на зоната.	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, чрез поддържане на водното ниво в басейните на рибарниците.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 1044 ха	Определено на база площта на други водни площи получени след изваждане на речното течение + местообитание N07-мочурища и блата. Включва гнездовото местообитание.	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите хранителни местообитания на вида чрез поддържане на водното ниво в басейните на рибарниците.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент - водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Русе и Силистра) е оценено на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предвид наличната информация, предлагаме следните промени в СФД:

- По отношение на мигриращата популация предлагаме промяна в оценката на популацията от „С“ на „В“, тъй като 5-20 индивида представляват 2,5–12,5 % от националната мигрираща популация на вида;
- Актуализация на кода и научното наименование на вида, съобразно Докладването по чл. 12 от 2019 г.;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A889	<i>Mareca strepera</i>			c	5	20	i		G	B	B	C	C
B	A889	<i>Anas strepera</i>			r	1	2	p		G	C	B	C	C

Специфични цели за A052 *Anas crecca* (зимно бърне)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото: 34-38 см, размахът на крилата: 53-64 см (Svensson et al., 2009). Оперението е с изразен полов диморфизъм. При мъжките главата е ръждивокафява със зелена ивица от страни. Маховите пера и гърбът са светлосиви, коремът е бял. Гърдите са светли с тъмнокафяви петънца. Подопашието е жълтеникаво. Крилното огледало е зелено. Женската със защитно ръждивокафяво оперение. Гласовит, често издава характерен позив, който представлява късо подсвиркване. Обикновено мигрира и зимува на големи ята. Ятата често са смесени с други видове патици –най-често зеленоглавки и фишове. Видът е ловен обект.

Характер на пребиваване в страната

У нас зимното бърне е зимуващ и мигриращ вид. Отделни двойки остават и през гнездовия период и вероятно гнездят у нас, но през последните две десетилетия няма наблюдения доказващи със сигурност гнездене. Обикновено мигрира и зимува на големи ята. Ятата често са смесени с други видове патици –най-често зеленоглавки и фишове. През зимата е многочислен вид. Големи ята долитат от северните части на Европа зимуват по р. Дунав, по Черноморските езера и блата, в големи и малки вътрешни водоеми, а значителна част /особено при по-студено време/ и във вътрешните реки. Пролетната миграция е от средата на февруари до края на април. Есенната миграция е от края на август до ноември.

Характерно местообитание

По време на миграция и зимуване се среща в солени, бракични и сладководни стоящи водоеми от всякакъв характер, в средни течения на реки, в плитководни участъци на р. Дунав /пясъчни коси, устия на реки/. Предпочита по-плитки водоеми или по-плитките части на язовирите, като много често се храни в тинята. През гнездовия период обитава сладководни и полусолени блата и езера. Подходящи гнездови местообитания са 3140, 3150 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2005).

Хранене

Храни се както с растителна храна –главно семена, така и с животинска. Животинският компонент на храната преобладава през лятото. От водната растителност предпочита семена на водни растения, а по-рядко яде и самите водорасли. Яде също миди, ларви на двукрили – например хириномиди, водни бръмбари и дървеници, ракообразни и прешленести червеи (BWPi, 2006). В редки случаи в храната на вида са установени и земноводни - главно жаби (Stastny and Hudec, 2016).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Случаите на гнездене на вида в по-далечно минало са били главно на Атанасовското езеро край Бургас, покрай р. Дунав, в Драгоманското блато и бившето Стралджанско блато (Нанкинов и др., 1997; Michev et al., 2004; Янков ред., 2007). В последните 20 години двойки или малки групички от възрастни птици са наблюдавани през лятото също в крайдунавските влажни зони, на места в Дунавската равнина, в Драгоманското блато (Янков ред. 2007; Shurulinkov et al., 2007; Shurulinkov and Tsonev, 2009; Shurulinkov et al., 2013; Shurulinkov et al., 2019). Зимното бърне зимува в цялата страна, във всякакъв тип водоеми. Най-значителните зимни концентрации са в крайморските езера и големите вътрешни язовири в Южна България /Пясъчник, Копринка, Батак и др./. В тези водоеми зимуващите концентрации често надхвърлят 1000-1500 екз. По време на миграция зимните бърнета са също така многочислени. Образуват концентрации от стотици индивиди дори в микроязовири.

При докладването по чл. 12 е съобщена численост на **гнездовата** популация у нас от 10-25 дв., с флукуации, макар реално да няма доказано гнездене напоследък.

Числеността на **зимуващите** у нас зимни бърнета според Докладването по чл.12 е 1500- 7300 екз. Тази цифра е в известна степен занижена поради недоброто отчитане на реките при средно зимните преброявания, а там често зимуват немалко зимни бърнета. Тенденциите – както краткосрочна така и дългосрочна са неизвестни, отбелязани „с флукуации“.

Според докладването по чл. 12 понастоящем **миграционната** численост на вида е в рамките на 3000 до 10000 индивида. Тази численост е занижена. За да се оцени по-правилно миграционната численост на вида са необходими синхронни преброявания в основните места за концентрация през месеците на миграция.

При докладването по чл. 12 като заплахи за гнездовата популация на зимното бърне е посочена модификацията на хидрологичния режим на водоемите. Тук може да се включи строителството на малки ВЕЦ по реките, което придобива масов характер през последните десетилетия, корекциите, дигирането, изправянето на речните корита. За вида през зимата са посочени като заплахи екстракцията на петрол и природен газ, замърсяването на водите и промяната на предназначението на земите. Заплахите за вида през зимата са прекомерният отстрел, включително с незаконни средства, в защитени територии и в забранени периоди за лов, безпокойството през прелета и зимата от ловци, рибари, туристи и рибовъди, използването на пестициди и други химикали в селското стопанство, осушаването на влажни зони и паленето на масивите с висша водна растителност.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната, вида е гнездящ, зимуващ и мигриращ. Последните години няма доказано гнездене на вида в страната. Според СФД, **гнездящата** популация на вида се оценява на **0-2 двойки**, което е 0–8 % от националната популация (оценка „А“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

Според СФД, **зимуващата** популация на вида се оценява на **до 60 индивида**, което е до 0,8 % от националната зимуваща популация (оценка „А“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

Мигриращата популация на вида се оценява на **18-62 индивида**, което е 0,6 % от националната популация (оценка „А“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

Гнездяща популация

В средна Дунавска равнина и във влажните зони по поречието е възможно отделни двойки да гнездят спорадично. Зимното бърне е наблюдавано през гнездовия период в Персинските блата, а в миналото и в Сребърна, но до сега сигурното гнездене на вида не е доказано (Шурулинков и др., 2005; Shurulinkov et al., 2019). През гнездовия период на 2021 г. е наблюдаван 1 мъжки индивид във водните огледала на рибарниците в източната част на зоната.

Зимуваща популация

Често срещан и понякога многочислен зимуващ вид в средна Дунавска равнина (Шурулинков и др., 2005). Според Иванов (1979) зимното бърне е най-многочислено през зимата в блатата на о. Персина. При средно-зимните преброявания през 2019 и 2020 г. видът не е наблюдаван в участъка на Комплекс Калимок.

Мигрираща популация

Няма публикувани данни за концентрацията на вида в зоната по време на миграция, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост. По време на прелета в средна Дунавска равнина зимното бърне е често срещан и понякога многочислен вид (Шурулинков и др., 2005). Според eBird вида е наблюдаван в зоната на 05.03.2021 г. с численост 2 инд.

За мигриращата и зимуващата популация са посочени следните заплахи и влияния: K04, C03, J02, F03. От тях потенциално валидни за СЗЗ „Комплекс Калимок“ е само K04 - Изменение на хидродинамичните характеристики, която е посочена за гнездящата популация.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездящата популация	Брой двойки	Най-малко 1 дв.	Гнездовата численост е определена на база СФД и теренните проучвания през 2021 г., когато в зоната не са отчетени индивиди от вида.	Поддържане на популацията в размер най-малко 1 дв. чрез поддържане на водното ниво в зоната, така че да се образуват водни огледала.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 18	Целевата стойност е определена на база минималната от СФД. Тези данни се нуждаят от потвърждение/актуализация в резултата на адекватен мониторинг в периода октомври – март месец.	Поддържане на популацията в размер на най-малко 18 инд. Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на актуалния размер на мигриращата популация до 2025 г.
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 1	Според СФД на зоната числеността на зимуващите индивиди е между до 60 инд. Целевата стойност няма да бъде изпълнена всяка година и ще зависи най-вече от климатичните фактори и състоянието на	Количеството на зимуващите птици ще зависи от температурата и подходящата хранителна база за вида в СЗЗ. При средни температури през януари под 0° С, минималната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
			попилациите на вида извън рамките на зоната. По данни от средно зимните преброявания (СЗП) през 2019 и 2020 г. вида не е отчетен в участъка на Дунав в близост до зоната.	стойност се очаква да е над 1 инд. от вида.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Наа-малко 1044 ха	Включва други водни площи получени след изваждане на речното течение + местообитание N07-мочурища и блата. Площта на подходящото местообитание на гнездене силно зависи от нивото на р. Дунав и водата в басейните на рибарниците и другите части на зоната.	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, чрез поддържане на водното ниво в басейните на рибарниците.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 1044 ha + 1218 ha речно течение	Определено на база площта на други водни площи получени след изваждане на речното течение + местообитание N07-мочурища и блата. Включва гнездовото местообитание. Тъй като през зимата количеството на водните огледала в зоната силно намалява или въобще липсват, вида се среща основно в речното течение в рамките на зоната.	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите хранителни местообитания на вида чрез поддържане на водното ниво в басейните на рибарниците.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент - водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Русе и Силистра) е оценено на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

По отношение на гнездящата популация предлагаме промяна в оценката на популацията от „А“ на „В“, тъй като 0-2 двойки представлява 0–8 % от националната популация. В резултат на това също предлагаме и общата оценка да се промени от „А“ на „В“.

По отношение на зимуващата популация предлагаме промяна в оценката на популацията от „А“ на „С“, тъй като 0-60 индивида представлява 0-0,8 % от националната зимуваща популация. В резултат на това също предлагаме и общата оценка да се промени от „А“ на „С“.

По отношение на мигриращата популация предлагаме промяна в оценката на популацията от „А“ на „С“, тъй като 18-62 индивида представлява 0,6 % от националната популация В резултат на това също предлагаме и общата оценка да се промени от „А“ на „С“.

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A051	<i>Anas crecca</i>			c	18	62	i		G	C	A	C	C
B	A051	<i>Anas crecca</i>			w	0	60	i		G	C	A	C	C
B	A051	<i>Anas crecca</i>			r	0	2	p		G	B	A	C	B

Специфични цели за A053 *Anas platyrhynchos* (зеленоглава патица)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото: 50-65 cm, размах на крилата: 81-98 cm. (Cramp and Simmons, 1977; Svensson, 2013). Налице е ясен полов диморфизъм. При мъжкия оперението е сиво, с черен гръб, тъмнозелена глава и тъмнокафяви гърди. Крилното огледало е синьо-виолетово с чернобели кантове. Клюнът е жълт, краката оранжеви. Женската е със защитно кафеникаво оперение. Формира големи ята през прелета, линеенето и зимата. Ловен обект.

Характер на пребиваване в страната

Зеленоглавата патица у нас е гнездящ, постоянен вид, също преминаващ по време на миграция и зимуващ. След гнездовия период местните птици формират големи ята и се концентрират на недостъпни места за линеене. През есента и зимата големи, хилядни ята от този вид, често смесени с други видове патици, долитат от по-северни популации. Пролетната миграция е от началото на февруари до края на април. Есенната миграция е от началото на септември до ноември. През зимата въпреки замръзването на водоемите голяма част от зеленоглавите патици остават у нас и прекарват тук до пролетта.

Характерно местообитание

Зеленоглавата патица е много пластичен вид по отношение на гнездовото си местообитание. Гнезди в и около всякакъв тип водоеми, често и доста далеч от тях –на няколко стотин метра. Най-често гнезди в сред водната растителност (тръстика, папур, камъш) в и по периферията на блата, езера, реки, малки обрасли с водна растителност язовири и рибарници. Често гнезди и в наводнени върбалаци и равнинни дъбови, ясенови или брястови гори покрай реките. Обича и стари речни корита обрасли с тръстика или папур. Среща се дори около напоителни канали. По време на миграция и зимуване се среща във всякакви типове влажни зони, но главно в сладководни езера, блата, мочурища, всякакви по размер язовири, реки, в бракични и солени езера. Подходящи гнездови местообитания за вида са 91F0, 91E0, 92A0, 3140, 3150, 3260 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Зеленоглавата патица има твърде широк хранителен спектър включващ голямо разнообразие от растителни и животински храни. Семена и зелени части на околводни и сухоземни растения

яде главно в есенно-зимния период и ранна пролет. Яде и различни видове висши водни растения. Понякога се храни и с житни и други /рапица, ориз/ посеви, особено нощем. Животински храни яде повече през пролетта и лятото. Животинската храна включва двукрили /главно хирономиди/ и техните ларви, едnodневки, ракообразни, бръмбари, водни кончета, ручейници, правокрили, миди (BWPi, 2006).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Гнезди в цялата страна, докъм 1500 м. н. в. Като гнездящ вид е многочислен и повсеместно разпространен из влажните зони (Янков отг. ред., 2007). В крайдунавските влажни зони за периода 2006 – 2014 г. числеността е определена на около 84-148 двойки, като това не включва гнездящите двойки в крайречните гори и в затоните по островите (Shurulinkov et al., 2019). Посочена е положителна тенденция в числеността. Зеленоглавата патица зимува в цялата страна. Зимните концентрации често надхвърлят 2000-3000 екз. във водоеми като Атанасовското езеро, Шабленското езеро, ез. Дуранкулак, яз. Жребчево, яз. Огоста, яз. Горни Дъбник, ез. Сребърна, яз. Овчарица, яз. Розов кладенец и др. По време на миграция зеленоглавите патици преминават над цялата страна, като най-висока численост имат по Черноморието и по р. Дунав.

Според докладването по чл.12 от 2019 г. **гнездовата** популация в страната се оценява на 2500-4500 двойки без ясно изразена тенденция и със стабилна численост и разпространение.

Числеността на **зимуващите** у нас зеленоглави патици според Докладването по чл.12 е между 30 000 и 80 000 екз. Няма ясна тенденция, числеността е стабилна, а в дългосрочен план - флукутираща.

Според докладването по чл.12 понастоящем **миграционната** численост на вида е в рамките на 5000–10 000 екз. Тази численост е твърде занижена, особено на фона на зимната численост, която нерядко не е максималната сезонна численост за страната. Специални проучвания по този въпроса за броя на мигриращите зеленоглави патици у нас не са провеждани.

При докладването по чл.12 не са посочени никакви заплахи за вида по време на гнездовия период. Всъщност за вида отрицателно действащи фактори са отводняването на влажни зони, черпенето на водни ресурси за напояване, речните корекции и дигирането на реките, резките промени в нивото на язовири, вътрешни реки и р. Дунав в резултат на работата на хидротехнически съоръжения, безпокойството в местата за гнездене и браконьерския отстрел. Хабитатите на вида са застрашени и от палене на пожари. Крайречните гори са подложени на поголовна сеч. Според докладването по чл. 12 от 2019 г. единствените посочени заплахи за вида по време на миграция и зимуване са екстракцията на нефт и газ и промяната предназначението на земите. Първата от тези заплахи не съществува на наша територия. Втората е свързана със загубата на разливи, рибарници и някои земи на Черноморието като хабитати на вида.

3. Състояние в СЗ ВГ0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната, вида е гнездящ, преминаващ и зимуващ. **Гнездящата** популация се оценя на **0-45 двойки**, което е 0-1 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

Мигриращата популация се оценя на **4-200 индивида**, което е 0,08–2 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е отлична (оценка „А“), популацията не е

изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

Според СФД **зимуващата** популация на вида се оценява на **28-12 000 индивида**, което е 0,1–15 % от националната зимуваща популация (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

4. Анализ на наличната информация

Гнездова популация

Зеленоглавата патица е обикновен и многоброен гнездящ вид във всички влажни зони по поречието на Дунав както и в крайречни равнинни гори, наводнени гори, дунавски острови и др. От 2006 до 2013 г. е гнездила в комплекса с численост между 0 и 45 двойки (Shurulinkov et al., 2019). През периода 2010-2012 г. вида не е отбелязан като гнездящ в зоната (Матеева и др., 2013). През гнездовия период на 2020 г. са наблюдавани 51 инд. в речното течение в границите на зоната (Чешмеджиев и Христов, 2020). През гнездовия период на 2021 г. в зоната са отчетени общо 50 инд., което означава, че в зоната гнездят поне 25 дв. През м. юли при теренни проучвания с кораб по река Дунав са наблюдавани 101 зеленоглави патици в реката в границите на защитената зона.

Зимуваща популация

В периода 1977-2001 г. е най-многобройната зимуваща патица в България като средната численост по поречието на Дунав е 21 720 индивида. В участъка Русе-Тутракан са отчетени между 56 и 10 115 инд. (Michev & Profirov, 2003). В участъка Сомовит – Силистра между 1984 – 2005 г. са регистрирани между 8569 и 73539 зеленоглави патици, като числеността им варира в зависимост от водните нива и наличието на пясъчни коси и брегове (Ivanov, 2008). При ниски водни нива общия брой на зеленоглавите патици достига 80-90% от зимуващите птици по реката. При средни и високи нива тяхната численост спада до 50 – 75% от числеността на птиците. През 2019 и 2020 г. при среднозимните преброявания видът е наблюдаван в участъка на зоната с численост от 1941 птици на 12.01.2019 г. и 313 птици на 11.01.2020 г. Тази информация ни дава основание да смятаме, че максималната численост на вида в зоната е завишена и предлагаме тя да бъде намалена на 8000 инд.

Мигрираща популация

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост. В средна Дунавска равнина зеленоглавата патица е многочислен прелетен вид (Шурулинков и др., 2005).

Заплахите за вида в зоната са: отводняването на влажни зони, безпокойството в местата за гнездене и браконьерския отстрел. Хабитатите на вида са застрашени и от палене на пожари. Според докладването по чл. 12 от 2019 г. единствените посочени заплахи за вида по време на миграция и зимуване са екстракцията на нефт и газ и промяната предназначението на земите. Първата от тези заплахи не съществува на наша територия. Втората е свързана със загубата на разливи, рибарници като хабитати на вида.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 20	Определена на база СФД и теренни проучвания през 2020 и 2021 г.	Поддържане на популацията в размер най-малко 20 дв. чрез поддържане на водното ниво в зоната, така че да се образуват водни огледала.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 102	Целевата стойност е определена като средна от СФД, но трябва да се има предвид, че тя вероятно е занижена и затова тук се приема като минимална целева стойност. Тези данни се нуждаят от потвърждение/актуализация в резултата на адекватен мониторинг в периода октомври – март месец.	Поддържане на популацията в размер най-малко 102 инд. Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на актуалния размер на мигриращата популация до 2025 г.
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 28	Според СФД на зоната числеността на зимуващите индивиди е между 28 и 12 000. По данни от средно зимните преброявания (СЗП) през 2019 и 2020 г. са установени съответно 1941 и 313 инд. в този участък на р. Дунав. Числеността на популацията ще зависи силно от климатичните условия	Поддържане на популацията в размер най-малко 28 инд. Количеството на зимуващите птици ще зависи от температурата и подходящата хранителна база за вида в СЗЗ.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 1044 ha	Включва други водни площи получени след изваждане на речното течение + местообитание N07-мочурища и блата. Площта на подходящото местообитание на гнездене силно зависи от нивото на р. Дунав и водата в басейните на рибарниците и другите части на зоната.	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, чрез поддържане на водното ниво в басейните на рибарниците.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 1044 ha + 1218 ha речно течение	Определено на база площта на други водни площи получени след изваждане на речното течение + местообитание N07-мочурища и блата. Включва	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите хранителни местообитания на вида

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
			гнездовото местообитание. Тъй като през зимата количеството на водните огледала в зоната силно намалява или въобще липсват, вида се среща основно в речното течение в рамките на зоната.	чрез поддържане на водното ниво в басейните на рибарниците.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент - водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Русе и Силистра) е оценено на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

По отношение на зимуващата популация смятаме, че максималната численост на вида в зоната е завишена и предлагаме тя да бъде намалена от 12 000 на 8000 инд. Предлагаме също оценката за популацията на вида да се промени от „С“ на „В“, тъй като 28-8000 инд. е над 2% от националната популация.

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A051	<i>Anas platyrhynchos</i>			w	28	8000	i		G	B	A	C	B
B	A051	<i>Anas platyrhynchos</i>			c	4	200	i		G	C	A	C	B
B	A051	<i>Anas platyrhynchos</i>			p	0	45	p		G	C	A	C	B

Специфични цели за A054 *Anas acuta* (шилоопашата патица)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото: 51-66 cm (без опашката), размах на крилата: 79-95 cm (Svensson et al., 2009). Оперението е с изразен полов диморфизъм. При мъжките главата, шията и гърдите са бели. Маховите пера и гърбът са светлосиви, коремът-бял. Подопашиято е жълтеникаво и

черно. Крилното огледало е синьозелено с широк бял заден ръб. Женската е със защитно светло-сивокафяво оперение. Видът е ловен обект.

Характер на пребиваване в страната

У нас шилоопашатата патица е зимуващ и мигриращ вид. Отделни двойки остават и през гнездовия период и вероятно гнездят у нас, но през последните две десетилетия няма наблюдения доказващи със сигурност гнездене. В миналото, преди 1990 г., видът макар и много рядко, е гнездил със сигурност в страната (Янков отг. ред., 2007). Като най-редовно гнездилище се посочва Атанасовското езеро. През зимата и прелета е сравнително чест и локално многочислен вид. Обикновено мигрира и зимува на ята. Най-големите зимни концентрации са в Средиземноморието. Ятата често са смесени с други видове патици. Пролетната миграция е от началото на февруари до края на април. Есенната миграция е от началото на септември до ноември. Във вътрешността на страната пролетната миграция е много по-добре изразена от есенната.

Характерно местообитание

През гнездовия период обитава сладководни блата, в солени и сладководни езера, в рибарници. По време на миграция и зимуване се среща в солени, бракични и сладководни стоящи водоеми от всякакъв характер, в плитководни участъци на р. Дунав /пясъчни коси, устия на реки/. Предпочита по-плитките части на язовирите, около устията на реките в тях. Подходящи местообитания са 3140, 3150 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се както с растителна храна, така и с животинска. От водната растителност се храни с водорасли и висши водни растения – както със семена така и със зелените им части. Животинската храна включва миди, ларви на двукрили – хирономиди, бръмбари, ларви на ручейници, ларви на водни кончета, скакалци, миди, червеи, ракообразни /вкл. артемия/, ларви и яйца на земноводни, дребни жабки и рядко – дребни рибки (BWPi, 2006; Stastny and Hudec, 2016).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Случаите на гнездене на вида в по-далечно минало са били главно на Атанасовското езеро край Бургас, покрай р. Дунав, в Драгоманското блато, в язовир „Пет могили“, Сливенско (Нанкинов и др., 1997; Michev et al., 2004; Янков ред., 2007). В последните 20 години двойки са наблюдавани през лятото на различни места в страната, но гнездене не е доказано (Янков ред. 2007; Shurulinkov et al., 2007). Според Атласа на гнездящите птици в България у нас гнездят 0-5 двойки шилоопашати патици (Янков отг. ред., 2007). Шилоопашатата патица зимува в цялата страна, но най-много в езерата по Южното Черноморско крайбрежие, където се събират стотици, а понякога и хиляди шилоопашати патици. Най-значителните зимни концентрации са в Атанасовското и Поморийското езеро, м. Пода, Узунгерен, понякога и в другите крайморски езера в Бургаско. Далеч по-малки ята, рядко надхвърлящи 10 екз., зимуват и във вътрешността на страната – по р. Дунав, в ез. Сребърна, в по-големите язовири в Южна България /Пясъчник, Жребчево, Батак, Розов кладенец, Ц. Церковски, Овчарица и др./. По време на миграция шилоопашатите патици достигат дори и по-високи числености у нас, особено във вътрешността на страната, отколкото през зимата. Образуват се концентрации от стотици индивиди в плитководни пролетни разливи и в редица язовири и рибарници.

Числеността на **зимуващите** у нас шилоопашати патици според Докладването по чл. 12 е 300-1000 екз. Тенденциите – както краткосрочна така и дългосрочна са неизвестни, отбелязани „с флукутации“. Всъщност в дългосрочен план, от 1980 г. досега, се наблюдава значително намаление на зимуващите у нас шилоопашати патици. Това се потвърждава и от някои дългосрочни проучвания като се посочва, че в миналото зимната численост на вида у нас е надхвърляла 6600 екз, а само в Софийско е имало концентрации от над 1000 екз. (Нанкинов и др. 2004; Michev & Profirov 2003).

Според докладването по чл.12 понастоящем **миграционната** численост на вида е в рамките на 300 до 1800 индивида. Тази численост е занижена. За да се оцени по-правилно миграционната численост на вида са необходими синхронни преброявания в основните места за концентрация през месеците на миграция. Мигриращите шилоопашати патици спиращи се у нас също намаляват през последните 20-30 години.

Според докладването по чл. 12 от 2019 г. заплахи за зимуващата популация на шилоопашатата патица са екстракцията на петрол и природен газ, промяната на предназначението на земите и развитието на туризма и рекреацията в крайбрежните зони около водоемите. Добивът на петрол и газ у нас няма никакво значение тъй като такъв на практика няма. Заплахите за вида през зимата са прекомерният отстрел, включително с незаконни средства, в защитени територии и в забранени периоди за лов, безпокойството през прелета и зимата от ловци, рибари, туристи и рибовъди, използването на пестициди и други химикали в селското стопанство, осушаването на влажни зони и паленето на масивите с висша водна растителност. Същите заплахи са валидни и за периодите на пролетна и есенна миграция на вида.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Според СФД **зимуващата** популация на вида се оценява на **до 1 индивид**, което е до 0,1 % от националната зимуваща популация (оценка „А“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

Видът е често срещан през **зимата**, но по р. Дунав е с по-ниски числености. В периода 1977-2001 г. средната зимуваща численост по поречието на Дунав е 51 индивида, като по-голяма част от зимуващата популация се концентрира по Южното Черноморие. В участъка Русе-Тутракан численостите на вида през периода 1997-2001 г. са между 0-10 инд. (Michev & Profirov, 2003). При средно-зимните преброявания през 2019 и 2020 г. видът не е наблюдаван в участъка на СЗЗ.

Според докладването по чл. 12 от 2019 г. заплахи за зимуващата популация на шилоопашатата патица са екстракцията на петрол и природен газ, промяната на предназначението на земите и развитието на туризма и рекреацията в крайбрежните зони около водоемите. От тези заплахи единствено втората може да има отношение към зоната. По-горе са изредени подробно заплахите за вида.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 1	Според СФД на зоната числеността на зимуващите индивиди е до 1. Целевата стойност няма да бъде изпълнена	При подходящи температура и хранителна база, поддържане на

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
			регулярно. Тя ще зависи предимно от климатичните фактори и състоянието на популациите извън пределите на зоната. По данни от средно зимните преброявания (СЗП) през 2019 и 2020 г. вида не отчетен в този участък на р. Дунав.	популация от минимум 1 инд.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 1044 ha + 1218 ha речно течение	Определена на база площта на други водни площи получени след изваждане на речното течение + местообитание N07-мочурища и блата. Тъй като през зимата количеството на водните огледала в зоната силно намалява или въобще липсват, вида се среща основно в речното течение в рамките на зоната.	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите хранителни местообитания на вида чрез поддържане на водното ниво в басейните на рибарниците.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент - водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Русе и Силистра) е оценено на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

По отношение на зимуваща популация предлагаме промяна в оценка на популацията (Pop.) от „А“ на „С“ и в общата оценка на вида в зоната от „А“ на „С“.

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A054	<i>Anas acuta</i>			w	0	1	i		G	C	A	C	C

Специфични цели за A856 *Spatula querquedula* (лятно бърне)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото: 37-41 cm, размах на крилата: 59-67 cm. (Svensson et al., 2009). Налице е ясен полов диморфизъм. При мъжкия главата е кафява с ясно изразена бяла ивица през окоето.

Гърдите са светло-кафяви, коремът е бял, маховите пера отгоре светлосиви. Гърбът е кафяв с пъстрини. Крилото огледало е зелено. Клюнът е светлосив, а краката тъмносиви. Женската е със защитно кафеникаво оперение. Ловен обект. Включен в Червената книга на България.

Характер на пребиваване в страната

Лятното бърне у нас е гнездящ, прелетен вид, а също преминаващ по време на миграция. След гнездовия период местните птици формират ята и се концентрират на недостъпни места за линеене. Формира многобройни ята през прелета и при линеене. Пролетната миграция е от края на февруари до средата на май. Есенната миграция е от началото на август до първите дни на октомври. Пролетната миграция е много по-силно изразена във вътрешността на страната в сравнение с есенната.

Характерно местообитание

Гнездовото местообитание на лятното бърне са масивите от висша водната растителност - тръстика, папур, камъш в и по периферията на блата, езера, малки обрасли с водна растителност язовири, стари речни корита и рибарници. Понякога гнезди и в наводнени върбалаци покрай реките и в затони по дунавските острови. По време на миграция и зимуване се среща във всякакви типове влажни зони, но главно в езера, блата, малки и големи язовири, реки, плитководни участъци на р. Дунав, в крайморски лагуни, бракични и солени езера. Подходящи гнездови местообитания са 3140, 3150 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2005). В същите местообитания се концентрират и много от мигриращите летни бърнета, но някои ята кацат и в реки, язовири и рибарници без тръстикови масиви.

Хранене

Лятното бърне се храни с растителна и животинска храна – водорасли, семена, зелени части и корени на различни видове висши водни растения /вкл. тръстика, водна леща, острица, дзука, водни лилии, лютичета и др./. Животинската храна е разнообразна и включва различни водни безгръбначни – водни дървеници, водни бръмбари, ларви и възрастни на водни кончета, ручейници, хирономиди, мекотели, ракообразни, прешленести червеи, яйца и ларви на жаби, малки рибки. Малките патенца ядат около 90% животинска храна (Cramp and Simmons eds., 1977).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Като гнездящ вид у нас се среща в цялата страна, но е малочислен и с редица нередовни находища (Янков отг. ред., 2007; Петков, 2015б; Shurulinkov et al., 2019; Даскалова и др., 2020). Повече находища и по-висока численост видът има в крайдунавските влажни зони, в Бургаските езера и на места в Горнотракийската низина. В Дунавската равнина и Софийско гнезди рядко и с ниска численост (Нанкинов и др., 2004; Shurulinkov et al., 2007; Shurulinkov et al., 2013). В крайдунавските влажни зони за периода 2006–2014 г. числеността е определена на 38-81 двойки като силно зависи от нивата на р. Дунав през пролетта. На ез. Сребърна е установена тенденция на намаление на гнездовата численост на вида през последните 20 години (Shurulinkov et al., 2019a). По време на миграция летните бърнета преминават над цялата страна. Ятата са многочислени и често надхвърлят 200-300 екз. За периода 1970-2005 г. е налице явно намаление в миграционната численост на този вид в Софийско (Нанкинов и др., 2004), а по наши наблюдения този процес продължава и след това и обхваща и други части на страната.

Според докладването по чл.12 от 2019 г. **гнездовата** популация се оценява на 340-530 двойки без ясно изразена тенденция, със стабилна численост и разпространение.

Според докладването по чл.12 понастоящем **миграционната** численост на вида е в рамките на 100-500 екз., без да е посочена тенденцията. Тази оценка няма нищо общо с действителността. Само през пролетният прелет над България прелитат и спират за почивка хиляди летни бърнета. За по-точното установяване на миграционната им численост са нужни специализирани проучвания.

В Червената книга (Петков, 2015б) като заплахи за лятното бърне са посочени унищожаването и увреждането на местообитания и безпокойството по време на гнездовия сезон. Много от ценните местообитания на вида покрай Дунав, а във вътрешността на страната, понастоящем са унищожени или са в твърде незадоволително състояние -рибарници Мечка, рибарници Орсоя и др. Друг негативен фактор е прекомерния, а често и незаконен лов на вида. Установени са много случаи на браконьерски лов на летни бърнета през пролетта. Сечта на дървета по дунавските острови и покрай затоните, а и по теченията на вътрешните реки, също въздейства негативно върху гнездовата популация на вида.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната, вида е гнездящ и мигриращ. **Гнездящата** популация на вида се оценява на **2-15 двойки**, което е 0,6-3 % от националната популация (оценка „А“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

Мигриращата популация на вида се оценява на **12-500 индивида**, което е 12–100 % от националната популация (оценка „А“). Националната миграционна численост на вида е силно занижена и за това се получава, че в зоната се срещат 100% от популацията в страната, което не е вярно. Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

Гнездяща популация

Лятното бърне е широко разпространен, но малочислен гнездящ вид по поречието на р. Дунав. В периода 2006-2013 г. в зоната гнездят между 2 и 15 двойки (Шурулинков и др., 2005; Shurulinkov et al., 2019). По време на мониторинга през периода 2010-2012 г. видът не е установен като гнездящ (Матеева и др., 2013). През 2021 г. при теренните наблюдения са установени 9 двойки. През м. юли при теренни проучвания с кораб по река Дунав не са наблюдавани птици в реката в границите на защитената зона. Данните от eBird показват, че в зоната е отчетен 1 инд. в зоната. Петков и др. (2007), не посочват видът да гнезди в зоната.

Мигрираща популация

В средна Дунавска равнина пролетната миграция е много по-ясно изразена и е от началото на март до началото на май. Наесен се среща рядко през август-септември. Максимално ятата достигат до 100-200 инд. (Шурулинков и др., 2005). Въпреки, че националната миграционна популация на вида е занижена, смятаме, че максималната численост в зоната е завишена, тъй като ятата от вида в средна Дунавска равнина са от 100-200 инд., а и за зеленоглавата патица е посочена численост от 200 инд. максимум.

Според докладването по чл.12 заплахи за вида са промяната на предназначението на земите, пресушаването на водоеми и превръщането им в туристически и рекреационни зони и провеждането на спортно-туристически дейности в неурегулирани имоти. За зоната заплахите за вида са неподържането на водното ниво, т.е. увреждане на местообитанията и браконьерския лов.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 8	Определена на база СФД и теренни проучвания през 2020 и 2021 г. Зависи от водното ниво на р. Дунав и правилното функциониране на шлюзовете и каналите за оводняване на зоната.	Поддържане на популацията в размер най-малко 8 дв. чрез поддържане на водното ниво в зоната, така че да се образуват водни огледала и подходящи местообитания за вида.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	12 - 200	Според СФД на зоната числеността на мигриращите индивиди е между 12 и 500. Вероятно стойността е силно завишена. Въпреки, че националната миграционна популация на вида е занижена, смятаме, че максималната численост в зоната е завишена, тъй като ятата от вида в средна Дунавска равнина са от 100-200 инд. Липсва информация за мигриращата популация.	Междинна цел до 2025 г.: провеждане на проучване за установяване на миграционната числеността на вида в зоната в подходящите местообитания. Запазване и подобряване на екологичното състояние на зоната.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 1044	Включва други водни площи получени след изваждане на речното течение + местообитание N07-мочурища и блата. Площта на подходящото местообитание на гнездене силно зависи от нивото на р. Дунав и водата в басейните на рибарниците и другите части на зоната.	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, чрез поддържане на водното ниво в басейните на рибарниците.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Около 1044 ha + 1218 ha речно течение	Определено на база площта на други водни площи получени след изваждане на речното течение + местообитание N07-мочурища и блата. Включва	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите хранителни местообитания на вида

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
			гнездовото местообитание. Тъй като през зимата количеството на водните огледала в зоната силно намалява или въобще липсват, вида се среща основно в речното течение в рамките на зоната.	чрез поддържане на водното ниво в басейните на рибарниците.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент - водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Русе и Силистра) е оценено на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предвид наличната информация за гнездящата и мигриращата популация на вида в СЗЗ, предлагаме следните промени в СФД (маркирани в червено в таблицата):

- Актуализиране на кода и научното наименование на лятно бърне, съобразно Докладването по чл. 12 от 2019 г.
- По отношение на гнездящата популация, предлагаме промяна в оценката на популацията (Pop.) от „А“ на „В“ и в общата оценка на зоната за опазването на вида от „А“ на „В“, поради относително ниския процент от националната популация (0,6 – 3 %), който зоната поддържа.
- По отношение на мигриращата популация. Въпреки, че националната миграционна популация на вида е занижена, смятаме, че максималната численост в зоната е завишена, тъй като ятата от вида в средна Дунавска равнина са от 100-200 инд. Поради това предлагаме максималната численост да стане от 500 на 200 инд.

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A856	<i>Spatula querquedula</i>			r	2	15	p		G	B	B	C	B
B	A856	<i>Spatula querquedula</i>			c	12	200	i		G	C	B	C	C

Специфични цели за A857 *Spatula clypeata* (клопач)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото: 42-52 cm, размах на крилата: 70-84 cm (Svensson et al., 2009). Оперението е с изразен полов диморфизъм. При мъжките главата е тъмнозелена, гърдите са бели. Шията е доста къса. Страните на тялото и корема са ръждивокафяви, гърбът –черен. Предната част на крилата отгоре е светлосиня. Крилното огледало е зелено-бяло. Женската е със защитно светло-сивокафяво оперение. Клюнът е лопатовидно разширен и при двата пола. Обикновено мигрира и зимува на ята. Видът е ловен обект.

Характер на пребиваване в страната

У нас клопачът е малочислен и нередовно гнездящ вид, а също така зимуващ и мигриращ. Местните двойки не остават да зимуват в гнездовищата. Случаите на доказано гнездене както в миналото така и в по-ново време са единични. Вероятно част от наблюдаваните през лятото индивиди не се размножават. През прелета е сравнително чест и локално многочислен вид. Пролетната миграция е от втората половина на март до средата на май. Есенната миграция е от началото на август до ноември. Във вътрешността на страната пролетната миграция е много по-добре изразена от есенната. През зимата е малоброен, остава да зимува в по-големи ята само в Бургаските езера.

Характерно местообитание

През гнездовия период обитава сладководни блата и езера, рибарници, малки обрасли с растителност язовири. Подходящи местообитания са 3140, 3150 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009). По време на миграция и зимуване се среща в солени, бракични и сладководни стоящи водоеми от всякакъв характер, в плитководни участъци на р. Дунав, по-рядко и във вътрешните реки и в микроязовири. Предпочита по-плитките части на язовирите, около устията на реките в тях.

Хранене

Храни се и с растителна и с животинска храна. Предпочита планктонни ракообразни, малки мекотели, насекоми и техните ларви, семена и растителни части. Обича ларви на ручейници, водни дървеници, водни кончета, двукрили насекоми, бръмбари, семена на водни растения, особено камъш и острица, потамогетон и др. По-рядко яде прешленести червеи, паяци, яйца и попови лъжички на жаби, малки рибки и вегетативни части на водни растения (BWPi, 2006; Stastny and Hudec, 2016).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Случаите на гнездене на вида след 1990 г. са предимно по р. Дунав – на о. Персин, ез. Сребърна, рибарници Хаджидимитрово и др., в Драгоманското блато, където сигурно гнездене е доказано през 2003 г., и потвърдено през 2005 г., в Атанасовското езеро, ез. Вая и м. Пода край Бургас (Нанкинов и др., 1997; Янков отг. ред., 2007; Nikolov, 2004; Shurulinkov et al., 2007; Shurulinkov et al., 2019). Клопачът зимува в цялата страна, но най-много в езерата по Южното Черноморско крайбрежие, където се събират стотици птици от този вид. Най-значителните зимни концентрации са в Атанасовското и Поморийското езеро, ез. Вая, м. Пода. Далеч по-малки ята, рядко надхвърлящи 10 екз., зимуват и във вътрешността на страната – главно в Южна България–яз. Пясъчник, Розов кладенец, Ц. Церковски, Овчарица, както и в езерата по

Северното Черноморие. По време на миграция клопачите достигат значително по-високи числености у нас, особено във вътрешността на страната, отколкото през зимата. Образуват се концентрации от стотици индивиди в плитководни пролетни разливи и в редица язовири и рибарници.

Според Докладването по чл.12 **гнездовата** популация на вида у нас е в рамките на 20-50 двойки, без изразена тенденция. Много от гнездилищата на вида нямат постоянен характер и зависят силно от водните нива.

Числеността на **зимуващите** у нас клопачи според Докладването по чл.12 е 700-3000 екз. Тенденциите –като краткосрочна така и дългосрочна са на намаление.

Според докладването по чл.12 понастоящем числеността на вида по време на **миграция** е в рамките на 2000 до 7000 индивида.

Според Докладването по чл. 12 от 2019 г. заплахи за зимуващата популация на клопача са екстракцията на петрол и природен газ и развитието на туризма и рекреацията в крайбрежните зони около водоемите. Добивът на петрол и газ у нас няма никакво значение тъй като такъв на практика няма.

Заплахите за вида през зимата са прекомерният отстрел, включително с незаконни средства и в защитени територии, безпокойството от ловци, рибари и рибовъди, използването на пестициди и други химикали в селското стопанство, осушаването на влажни зони и паленето на масивите с висша водна растителност. Същите заплахи са валидни и за периодите на пролетна и есенна миграция на вида.

За гнездовата популация на вида при Докладването по чл.12 е посочена само една заплаха – промяна на предназначението на земите –превръщането им в земи за застрояване. Всъщност заплахи за вида са също осушаването на влажни зони, главно рибарници и малки язовири през гнездовия период, опожаряване на масивите от тръстика и папур, незаконния отстрел, сечта на крайречна дървесна растителност, замърсяването на водите с опасни химически вещества.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната вида е гнездящ и мигриращ. **Гнездящата** популация на вида се оценява на **0-2 двойки**, което е 0–4 % от националната популация (оценка „А“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

Мигриращата популация на вида се оценява на **135-320 индивиди**, което е 4,5–6,7 % от националната популация (оценка „А“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

Гнездяща популация

Клопача много рядко гнезди във влажните зони по поречието на р. Дунав. Единствено в блатата на о. Персин видът гнезди постоянно. В СЗЗ „Комплекс Калимок“ през 2013 г. са гнездили 2 дв. (Shurulinkov et al., 2019a). По време на мониторинга през периода 2010-2012 г. видът не е установен като гнездящ (Матеева и др., 2013). През 2021 г., при теренните наблюдения са установени 2 мъжки птици в подходящо гнездово местообитание (рибарници Запад) на 7 май. През м. юли при теренни проучвания с кораб по река Дунав не са наблюдавани птици в реката в границите на защитената зона. Куцаров и др. (2007), не посочват видът да гнезди в зоната.

Считаме, че към момента при благоприятни в хидрологично отношение години, вида не дни с поне 2 двойки в СЗЗ.

Мигрираща популация

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост. Често срещан вид по време на миграция в средна Дунавска равнина. При по-мекото време се среща много рядко през есента и зимата и то само единични птици. Ятата най-често от десетки птици (Шурулинков и др., 2005). Според eBird вида е наблюдаван в зоната на 05.03.2021 г. с численост 10 инд. На базата на тази информация, смятаме, че минималната численост е завишена и предлагаме тя да се коригира на 10 инд.

Заплахи за вида в зоната са осушаването на влажната зона през гнездовия период, опожаряване на масивите от тръстика и папур, незаконния отстрел. Останалите посочени в Докладването по чл. 12 не са приложими за зоната.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 2	Определена на база СФД и теренни проучвания през 2021 г.	Поддържане на популацията в размер на най-малко 2 дв. чрез поддържане на водното ниво в зоната, така че да се образуват водни огледала и да има подходящи местообитания за гнезденето на вида.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 10	Определена от данните в e-Bird за март 2021 г. Липсва актуална информация за мигриращата популация от систематизиран мониторинг.	Поддържане на популацията в размер на най-малко 10 инд. Междинна цел до 2025 г.: провеждане на проучване за установяване на актуалната численост.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 1044	Включва други водни площи получени след изваждане на речното течение + местообитание N07-мочурища и блата. Площта на подходящото местообитание на гнездене силно зависи от нивото на р. Дунав и водата в басейните на рибарниците и другите части на зоната.	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, чрез поддържане на водното ниво в басейните на рибарниците.
Местообитание на вида: Площ на подходящите	ha	Най-малко 1044 ha	Определено на база площта на други водни площи получени след изваждане	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
хранителни местообитания на вида		+ 1218 ha речно течение	на речното течение + местообитание N07-мочурища и блата. Включва гнездовото местообитание. Тъй като през зимата количеството на водните огледала в зоната силно намалява или въобще липсват, вида се среща основно в речното течение в рамките на зоната.	хранителни местообитания на вида чрез поддържане на водното ниво в басейните на рибарниците.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент - водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Русе и Силистра) е оценено на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предвид наличната информация за гнездящата и мигриращата популация на вида в СЗЗ, предлагаме следните промени в СФД (маркирани в червено в таблицата):

- Актуализиране на кода и научното наименование на клопача, съобразно Докладването по чл. 12 от 2019 г.
  - По отношение на гнездящата популация предлагаме промяна в значението на популацията на вида - от категория „А“ на „В“, тъй като е над 2% от националната популация. Поради тази причина предлагаме промяна и на общата оценка от „А“ на „В“.
  - По отношение на мигриращата популация предлагаме промяна в значението на популацията на вида от „А“ на „В“, тъй като е над 2% от националната популация. Поради тази причина предлагаме промяна и на общата оценка от „А“ на „В“.
- Предлагаме също да бъде променена минималната численост на вида в зоната от 135 инд. на 10 инд.

Species				Population in the site						Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A857	<i>Spatula clypeata</i>			r	0	2	p		G	B	B	C	B
B	A857	<i>Spatula clypeata</i>			c	10	320	i		G	B	B	C	B

Специфични цели за A059 *Aythya ferina* (кафявоглава потапница)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото: 42-49 cm, размах на крилата: 67-77 cm. В брачно оперение при мъжките главата и шията са ръждиво-кафяви. Гушата, предната част на гърдите са черни. Гърбът и страните на тялото са пепелно-сиви. Кръстът е по-тъмен, а надопашнето – черно. Клюнът е сиво-черен. Женските като цяло са сиво-кафяви. Гърди, теме и шия по-тъмни с кафеникав нюанс. Имат неясни бледи и тъмни петна по главата. Със светла ивица зад окото. През зимата мъжките са с тъмно сиво-кафяви гърди и задница и по-мръсно кафява глава. При женските оперението през зимата е като при брачното оперение, но по-тъмна по гърба (Svensson, 2013; Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

Гнездящ, мигриращ и зимуващ вид за страната. Есенната миграция започва в началото на септември, но се осъществява главно през октомври и ноември. Пролетния прелет е през февруари и март, когато се среща по-често по р. Дунав. През нашата страна мигрират и зимуват индивиди от Средна Европа, Европейска Русия, Украйна, Беларус и Западен Сибир. Значително по-многочислена през зимата, особено по Южното Черноморско крайбрежие. По р. Дунав и вътрешните за страната водоеми зимуват незначителни числености от вида. Гнезди най-често във висока блатна растителност, близо до водата. Гнезди единично. Гнездото е на земята покрито със сухи треви и пух. (Симеонов и др., 1990; Големански и др. (ред), 2015).

Характерно местообитание

Обширни, дълбоки и открити водоеми, с големи водни огледала и растителност по периферията. При миграция и зимуване обитава разнообразни влажни зони, включително големи езера и язовири. Подходящи местообитания според Директивата за хабитатите, по време на миграция и зимуване са 1110, 1130, 1150, 1160, 3260 и 3270, а през размножителния период сладководни местообитания от типа на 3130, 3140, 3150, (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храната е от водни безгръбначни (ларви на насекоми) и семена, и части на водни и водолюбиви растения (Големански и др. (ред.), 2015).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Разпространението е групово и разпръснато, главно по Дунавското и Черноморското крайбрежие, където са основните гнездови находища: ез. Сребърна, Бургаските влажни зони и най-вече Пода и Комлушка низина. През отделни години единични двойки гнездят в Тракийската низина, Дунавската равнина, Софийското поле, на места в Западна България и по долината на р. Арда. (Янков отг. ред., 2007). В посочените основни гнездовища и във Варненско–Белославския комплекс гнездят до няколко десетки двойки (до над повече от 50 в Пода и Комлушката низина), но в повечето от останалите се размножават само единични двойки. В години с малко валежи и ниско водно ниво на водоемите числеността е по-малка и много от двойките не пристъпват към гнездене. (Големански гл. ред., 2015).

Включен в Приложение 2А на Директивата за птиците. Според IUCN видът е уязвим – VU (Vulnerable). Включен в Червената книга на България в категорията „Уязвим вид“. Включен в Приложение 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната **гнездяща** популация на вида се оценява на 80 – 250 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е флукуираща, променлива, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е нарастваща. За гнездовата популация са посочени следните заплахи: F01, J02.

Зимуващата популация е оценена на 17 000 – 31 000 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.), както и дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е флукуираща, променлива.

Мигриращата национална популация е оценена на 15 000 – 100 000 индивида.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната вида е гнездящ, преминаващ и зимуващ. **Гнездящата** популация се оценява на **до 20 двойки**, което е до 8 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Мигриращата популация се оценява на **10-150 индивида**, което е 0,06–0,15 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Според СФД, **зимуващата** популация на вида се оценява на **до 25 индивида**, което е до 0,1 % от националната зимуваща популация (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Гнездяща популация

Обикновен гнездящ вид във влажните зони по Дунавското крайбрежие. През 2012 и 2013 г. видът гнезди в зоната с численост 10-20 дв. (Shurulinkov et al., 2019a). Според Матеева и др. (2013) кафявоглавата потапница не гнезди в комплекса през периода 2011-2012 г. По време на теренните изследвания през гнездовия период на 2021 г. в зоната бяха отчетени 25 инд., което означава, че в зоната гнездят поне 12 дв. През м. юли при теренни проучвания с кораб по река Дунав не са наблюдавани птици в реката в границите на защитената зона.

Зимуваща популация

Средната зимуваща численост на кафявоглавата потапница за периода 1977-2001 г. по поречието на Дунав е 478 инд. В участъка Русе-Тутракан са регистрирани между 9 и 165 потапници, като численост им варира в зависимост от водните нива и наличието на пясъчни коси и брегове. През периода 1997-2001 г. в същия участък са отчетени 9-57 инд. (Michev & Profirov, 2003). През 2019 и 2020 г. при средно зимните преброявания видът не е наблюдаван в участъка на Комплекс Калимок. Значителни струпвания от вида са наблюдавани на пясъчните острови до с. Попина – 120 инд. по време на СЗП 2019 г., и по плитчините на р. Дунав западно от СЗЗ „Рибарници Мечка“ – 106 инд. по време на СЗП 2020 г.

Мигрираща популация

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост. Често срещан вид по време на миграция в средна Дунавска равнина, с най-висока численост през ноември-декември и март (Шурулинков и др., 2005).

От посочените заплахи за гнезденето от Докладването по чл. 12 - F01 и J02 единствено F01-Промяна на съществуващото земеползване на терени представляващи естествени или полуестествени местообитания може да има отношение към зоната.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 10	Определена на база СФД и теренни проучвания през 2021 г.	Поддържане на популацията в размер най-малко 10 дв. чрез поддържане на водното ниво в зоната, така че да се образуват водни огледала.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 80	Целевата стойност е определена като средна от СФД, но по всяка вероятност тя е занижена, затова тук се приема средната за мин. целева стойност. Тези данни се нуждаят от потвърждение/актуализация в резултата на адекватен мониторинг в периода октомври – март месец.	Поддържане на популацията в размер най-малко 80 инд. Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на актуалния размер на мигриращата популация до 2025 г.
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 25	Определена според максималната численост от СФД. Участакът на р. Дунав в рамките на зоната е трудно достъпен през зимата и има вероятност числеността да повисока. Необходимо е преброяване от лодка по време на СЗП, за да се огледа изчерпателно зоната. През зимата, обичайно липсва вода в басейните на рибарниците или те са замръзнали поради ниската температура и там птици не се концентрират.	При подходящи температура и хранителна база, поддържане на популация от мин. 25 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 1044 ha	Включва други водни площи получени след изваждане на речното течение + местообитание N07-мочурища и блата. Площта на подходящото местообитание на гнездене силно зависи от нивото на р. Дунав и водата в басейните на рибарниците и другите части на зоната.	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, чрез поддържане на водното ниво в басейните на рибарниците.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 1044 ha + 1218 ha речно течение	Определено на база площта на други водни площи получени след изваждане на речното течение + местообитание N07-мочурища и блата. Включва гнездовото местообитание. Тъй като през зимата количеството на водните огледала в зоната силно намалява или въобще липсват, вида се среща основно в речното течение в рамките на зоната.	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите хранителни местообитания на вида чрез поддържане на водното ниво в басейните на рибарниците.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент - водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Русе и Силистра) е оценено на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Не са необходими промени в СФД за този вид.

Специфични цели за A060 *Aythya nyroca* (белоока потапница)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото: 38-42 cm, размахът на крилата: 60-67 cm. В брачно оперение мъжките са изцяло с тъмнокафяво оперение, по-тъмно по гърба. Тясно тъмна яка, която рядко е видима. С бяло подопашие и бяло око. Женските са тъмнокафяви с червеникав оттенък на главата. Бяло подопашие. Окоето е тъмно. При младите оперението е като възрастните женски, с тъмно око, но по-убито кафяв цвят на оперението. По-малко бяло подопашно петно (Svensson, 2009; Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

Гнездящ, мигриращ и рядко зимуващ вид за страната. Сезонни прелети извършва от септември до ноември и от началото на февруари до средата на април. Предпочита сладководни езера и блата с много тръстика, камъш и подводна растителност. По време на прелет се задържа по различни водоеми, предимно по откритите водни пространства. Някои двойки мътят и в малки

заблатени участъци, стари корита и устия на реки. Гнезди сред гъсти тръстикови масиви, върху натрупани стари стебла от тръстика, върху плаващи острови, на брега на водоемите и рядко в хралупи (Симеонов и др., 1990; Нанкинов, 2012; Чешмеджиев и Петков, 2014).

Характерно местообитание

Предимно по-плитки рибарници, блата и микроязовири с мозаечно разположена растителност или големи тръстикови масиви с малки водни огледала и канали, с полегати брегове и тинести плитчини и хидрофитна растителност. По време на миграции – разнообразни влажни зони. При зимуване – езера, язовири и малки морски заливи по Черноморското крайбрежие. Подходящи местообитания според Директивата за хабитатите, по време на миграция и зимуване са 1110, 1130, 1150, 1160, 3260 и 3270, а през размножителния период сладководни местообитания от типа на 3130, 3140, 3150, (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Белооката потапница се счита за предимно растителнояден вид. При анализ на стомашно съдържание са установени различни растения и водорасли. Освен растения, в хранителния спектър влизат и много насекоми и други безгръбначни животни, както и дребни гръбначни – безопашати земноводни (*Anura*) и риби (*Pisces*) (Чешмеджиев и Петков, 2014).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

В миналото белооката потапница е описвана като един от най-многобройните видове от семейство Патицови (*Anatidae*) и едва през 1994 г. е включена в списъка на световно застрашените видове. От първите десетилетия на ХХ в. местообитанията на вида са подложени на системно унищожение поради пресушаване на влажните зони и превръщането им в обработваеми земи, а по-късно – и поради замърсяване на водите. Видът е бил ловен обект и ежегодно част от птиците са били обстрелвани. Това са основните причини за намаляването му както в световен мащаб, така и у нас (Чешмеджиев и Петков, 2014).

Към момента разпространението на вида е групово и разпръснато, главно покрай р. Дунав и прилежащите райони на Дунавската равнина, Черноморското крайбрежие, Тракийската низина и Софийското поле. Най-значими гнездовища: ез. Сребърна, рибарници Хаджи Димитрово, Калимок, о. Белене, Дуранкулашкото и Шабленското езеро и Драгоманското блато. Разпространението се влияе силно от водното ниво в гнездовите водоеми, някои от които през отделни години пресъхват. Често при изчезване на дадено находище се появяват нови наблизко (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците. Според IUCN европейската популация на вида е слабо засегнат – LC (Least Concern), а в световен мащаб видът е почти застрашен – NT (Near threatened). Включен в Червената книга на България в категорията „Уязвим вид“. Включен в Приложение 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната **гнездяща** популация на вида се оценява на 120–400 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е флукуираща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е намаляваща. За гнездовата популация са посочени следните заплахи: F01, M08, M07, J02, D03, F02, H01.

Зимуващата популация е оценена на 2–40 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е флукуираща, променлива, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е нарастваща.

Мигриращата национална популация е оценена на 320 – 4 000 индивида.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната, вида е гнездящ и преминаващ. Гнездящата популация се оценя на **5 – 40 двойки**, което е 4 – 10 % от националната популация (оценка „С“), която трябва да се коригира на „В“. Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност, а трябва да се коригира на „В“.

Мигриращата популация се оценя на **2-100 индивида**, което е 0,6–2,5 % от националната популация (оценка „В“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

Гнездяща популация

Белооката потапница е гнездил в Калимок през периода 2006-2013 г. с численост между 5 и 40 дв., като най-голям брой гнездящи двойки е имало през 2013 г. (Shurulinkov et al., 2019). Според Матеева и др. (2013) в зона през 2007 г. са гнездили 6-20 дв., през 2010: 11-15 дв., през 2011: 3-5 дв., а през 2012 г.: 16-25 дв. През 2017 са били едва 3-5 двойки, а през пълноводната 2018 г. 20 – 30 двойки (Чешмеджиев и Георгиев, 2018). По време на теренните изследвания през гнездовия период на 2021 г. в зоната бяха отчетени 27 инд., което означава, че в зоната гнездят поне 13 дв. През м. юли при теренни проучвания с кораб по река Дунав не са наблюдавани птици в реката в границите на защитената зона.

Мигрираща популация

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост. Често срещан вид по време на миграция в средна Дунавска равнина, с най-висока численост през март-април и октомври-ноември. Ятата най-често наброяват 5-15 инд. (Шурулинков и др., 2005).

От посочените заплахи и влияния в Докладването по чл. 12 за гнезденето на вида, единствено F01- „Промяна на съществуващото земеползване на терени представляващи естествени или полуестествени местообитания“ има отношение към зоната (рибарниците не се поддържат като такива и не се вкарва вода целенасочено в зоната).

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 5	Определена на база мин. стойност от СФД и теренни проучвания през 2021 г. Ще зависи силно от наличието на достатъчно вода в басейните и каналите на влажната зона.	Поддържане на популацията в размер на-малко 5 дв. чрез поддържане на водното ниво в зоната, така че да се образуват водни огледала, подходящи за гнездене на вида в зоната.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 2	Целевата стойност е определена от мин. в СФД. Птици от вида ще се концентрират в рибарници Изток предимно в ранна	Поддържане на популация от мин. 2 инд. Да се извърши целенасочен мониторинг за

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
			пролет, ако има достатъчно вода в басейните. Тези данни се нуждаят от потвърждение/актуализация в резултата на адекватен мониторинг в периода октомври – март месец.	установяване на актуалния размер на мигриращата популация до 2025 г.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови и хранителни местообитания за вида	ha	Най-малко 1044	Включва други водни площи получени след изваждане на речното течение + местообитание N07-мочурища и блата. Площта на подходящото местообитание на гнездене силно зависи от нивото на р. Дунав и водата в басейните на рибарниците и другите части на зоната.	Поддържане на площта на подходящите местообитания за вида в размер на най-малко 1044 ha. Чрез поддържане на водното ниво в басейните на рибарниците.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент - водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Русе и Силистра) е оценено на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗ ВГ0002030 „Комплекс Калимок“

Предвид на наличната информация, предлагаме следните промени в СФД за този вид (в червено):

- Повишаване на оценката за числеността на гнездовата популация от „С“ на „В“ и на значението на СЗ за опазване на вида от „С“ на „В“, предвид на високия процент от националната популация (4 – 10 %), който зоната поддържа.

Species					Population in the site					Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A060	<i>Aythya nyroca</i>			c	2	100	i		G	B	B	C	A
B	A060	<i>Aythya nyroca</i>			r	5	40	p		G	B	A	C	B

Специфични цели за A061 *Aythya fuligula* (качулата потапница)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото: 40-47 cm, размахът на крилата: 65-72 cm. В брачно оперение мъжките са характерни с тъмно (почти черно) оперение с рязко очертани правоъгълни бели страни. Главата е черна със син или пурпурен метален блясък. Перата на тила са удължени като образуват добре обособена качулка. Окоето е жълто. Женските са с тъмнокафяво оперение с по-малка качулка и бяло петно в основата на надклюнието. Страните на тялото са по-бледи с размити тъмни петна. Окоето е тъмножълто. В извънбрачно оперение мъжките са с къса качулка, страните на тялото са мръсно кафяви, черните части на брачното оперение са с кафяв нюанс (Svensson, 2009; Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

Многочислена мигрираща и зимуваща птица за страната. Есенния прелет е от септември до ноември, а пролетния от началото на февруари до края на април. По р. Дунав прелета през есента е по-слабо изразен, от колкото през пролетта, като през есента най-висока е числеността през ноември, след което спада със замръзването на крайдунавските блата. В района на Бургас числеността ѝ от началото на миграцията се увеличава до края на януари. Зимува предимно по Черноморското крайбрежие. Средно в страната са зимували около 5000 птици, но в последните години числеността ѝ намалява, като средно зимуват около 2500 – 3000 индивида. Концентрира се по Южната Черноморие и по-малко по Северното и по р. Дунав. Отделни птици и двойки са наблюдавани и през размножителния период в Сребърна, Шабленското езеро, около Бургас, Дяволска река, яз. Доспат и др. Възможно е отделни двойки да се размножават нередовно в дунавските влажни зони. Видът се размножава в Румъния с 20 до 50 двойки. У нас няма потвърдено гнездене на вида. Моногамна птица. Двойките се образуват още в местата за зимуване. За гнездене избира обширни езера или други водоеми. Гнездото си построява винаги в непосредствена близост до водата, често пъти на малки островчета или купчини стара тръстика (Симеонов и др., 1990; Нанкинов, 2012).

Характерно местообитание

Предимно по-дълбоки езера и блата с богата водна растителност. По време на миграции и през зимата и в морски заливи по Черноморското крайбрежие и язовири. Подходящи местообитания според Директивата за хабитатите, по време на миграция и зимуване са основно 1110, 1130, 1150, 1160, 3130, 3150 и 3270 (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се предимно с животинска храна: дребни мекотели, личинки, насекоми, ракообразни, дребна риба. Търси храната си обикновено на дълбочина до 3–4 м, но понякога се гмурка и до 14 м.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

През размножителния период разпръснати изолирани находища има по Дунавското крайбрежие и прилежащите му части на Дунавската равнина, Черноморското крайбрежие, Софийското поле и Тракийската низина. Наблюдавани отделни двойки и единични или малък брой летуващи птици (до 19 екз. през 1996 г. в Мандренското езеро), като общата численост на индивидите не надхвърля няколко десетки птици. (Янков отг. ред., 2007). По време на прелет се среща по водоемите в цялата страна. Зимува предимно по Черноморското крайбрежие.

Включен в Приложение IIА на Директивата за птиците. Според IUCN вида е слабо засегнат – LC (Least Concern). Включен в Приложение 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) **зимуващата** популация е оценена на 1079 – 5628 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е флукуираща, променлива, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е намаляваща. За зимуващата популация са посочени следните заплахи: F02, G01, G05.

Мигриращата национална популация е оценена на 1000 – 25 000 индивида.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната, вида е гнездящ, преминаващ и зимуващ. **Гнездящата** популация се оценя на **0-1 двойки**. Националната популация не е оценявана, тъй като видът все още не е доказан като гнездящ за страната. Оценката на популацията в зоната е „С“. Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Мигриращата популация се оценя на **2-3 индивида**, което е 0,01 – 0,2 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Според СФД, **зимуващата** популация на вида се оценява на **0-1 индивида**, което е 0,02 % от националната зимуваща популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Гнездяща популация

Възможно е отделни двойки да се размножават нередовно в дунавските влажни зони. С оглед на разширяването на ареала на вида в Европа (на югоизток) и „пулсиращите“ гнездовища в региона, е възможно наблюдавани през гнездовия период птици да са гнездещи. У нас няма потвърдено гнездене на вида, като отделни индивиди и двойки са наблюдавани през гнездовия период на Сребърна, Долни Цибър и Пожарево (Шурулинков и др., 2005). Вида не е отчетен по време на теренните проучвания през 2020 и 2021 г. В периода 2010 - 2018 г. също не е установено гнездене на вида в СЗЗ „Комплекс Калимок“ (Чешмеджиев и Георгиев, 2018).

Зимуваща популация

В периода 1977-2001 г. по поречието на Дунав качулатата потапница е със средна численост 140 инд. В участъка Русе-Тутракан за целия изследван период, вида е отчетен само през четири години, с численост 10-22 инд. (Michev and Profirov, 2003). Появява се при силни застудявания най-често през декември и остава до март (Шурулинков и др., 2005). През 2019 и 2020 г. при средно зимните преброявания видът не е наблюдаван в участъка на р. Дунав при Комплекс Калимок. Най-значителни концентрации са установени при устието на р. Янтра по време на СЗП през 2019 г. – 92 инд. и през 2020 – 140 инд.

Мигрираща популация

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост. Данните от eBird показват, че вида е наблюдаван в зоната на 05.03.2021 г. с численост 2 инд.

От посочените заплахи и влияния в Докладването по чл. 12 за миграцията на вида, нито една не е приложима за зоната. Заплаха K04 – „Изменение на хидродинамичните характеристики“ и F01- „Промяна на съществуващото земеползване на терени представляващи естествени или полуестествени местообитания“ имат отношение към зоната (рибарниците не се поддържат като такива и не се вкарва вода целенасочено в зоната).

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 1	Определена на база СФД и теренни проучвания през 2020 и 2021 г. Има малка вероятност вида да гнезди в зоната! Не е регистрирано гнездене за периода 2010 – 2018 г.	Поддържане на водното ниво в зоната, така че да се образуват водни огледала.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 2	Целевата стойност е определена от СФД. Тези данни се нуждаят от потвърждение/актуализация в резултата на адекватен мониторинг в периода октомври – март месец.	Поддържане на популацията в размер на най-малко 2 инд. Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на актуалния размер на мигриращата популация до 2025 г.
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 1	Според СФД на зоната числеността на зимуващите индивиди е между 0 и 1 инд. През 2019 и 2020 г. при средно зимните преброявания видът не е наблюдаван в участъка на р. Дунав при Комплекс Калимок.	Поддържане на популацията в размер на най-малко 1 инд. Количеството на зимуващите птици ще зависи от температурата и подходящата хранителна база за вида в СЗЗ.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 1044 ха	Включва други водни площи получени след изваждане на речното течение + местообитание N07-мочурища и блата. Площта на подходящото местообитание на гнездене силно зависи от нивото на р. Дунав и водата в басейните на рибарниците и другите части на зоната.	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, чрез поддържане на водното ниво в басейните на рибарниците.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 1044 ha + 1218 ha речно течение	Определено на база площта на други водни площи получени след изваждане на речното течение + местообитание N07-мочурища и блата. Включва гнездовото местообитание. Тъй като през зимата количеството на водните огледала в зоната силно намалява или въобще	Поддържане и увеличаване на площта на подходящите хранителни местообитания на вида чрез поддържане на водното ниво в басейните на рибарниците.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
			липсват, вида се среща основно в речното течение в рамките на зоната.	
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент - водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	Екологично състояние	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
			1-Отлично – High	
			2-Добро – Good	
			3-Умерено - Moderate	
			4-Лошо – Poor	
			5-Много лошо - Bad	
			Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Русе и Силистра) е оценено на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).	

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

На този етап не са необходими промени в СФД.

Специфични цели за A063 *Somateria mollissima* (обикновена гага)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото: 60-70 cm, размахът на крилата: 95-105 cm. В брачно оперение мъжките са с преобладаващо бяло оперение с черни корем, страни и задница. Главата е бяла с черно теме, тила и страните на главата, в областта на ушите са светлозелени. Човката е масивна, клиновидна. Женските са с канелено-кафяво оперение с тъмни райета, тъмно крилно огледало с бели крайнини. В извънбрачно оперение мъжките са тъмни с бели надкрилия и раменни пера (Svensson, 2009; Нанкинов и др., 1997).

Характер на пребиваване в страната

В България видът се среща вече през цялата година, макар че е твърде малочислен. Отделни екземпляри и малки ята от Черноморската популация в Украйна достигат до нашето Черноморие, където все по-често се наблюдава през зимата. Отделни екземпляри и ята от полово зрели птици остават и през лятото. Почти всички наблюдавани птици са били по Черноморското крайбрежие. Прониква вече и във вътрешни водоеми. По дунавското крайбрежие, един екземпляр е наблюдаван в „Комплекс Калимок“. Единственото наблюдение, което доказва гнезденето на вида в България е на 14.05.2007 г., женски екземпляр с 9 малки в пухово оперение наблюдавани да излизат от морето на плажа до северната част на Дуранкулашкото езеро (Нанкинов и др., 1997; Янков отг. ред., 2007).

Характерно местообитание

Морски крайбрежия и острови със скалисти брегове. За Черноморската популация – острови с тръстикови обраствания. Подходящи местообитания според Директивата за хабитатите, по време на миграция и зимуване са основно 1110, 1130, 1150, 1160, 1170, 1240 (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се предимно с животинска храна: дребни мекотели, охлюви, личинки на насекоми, ракообразни, дребна риба. При търсене на храната си се гмурка на дълбочина до 25 м. Почти не се храни с растителна храна. По бреговете на Северно море се храни обикновено с миди.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Разпространена е основно по Черноморското крайбрежие – до блатото Пода при Бургас, Шабленското и Дуранкулашкото езеро и нос Калиакра. (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение ПБ на Директивата за птиците. Според IUCN вида е уязвим – VU (Vulnerable) в Европа и почти застрашен – NT (Near threatened) в световен мащаб. Включен в Приложение 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) **зимуващата** популация е оценена на 1 – 5 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е флукуираща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е нарастваща. За зимуващата популация са посочени следните заплахи: K04.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Според СФД, **зимуващата** популация на вида се оценява на **0-1 индивида**. Популацията е с оценка D.

4. Анализ на наличната информация

Зимуваща популация

В периода 1977-2001 г. по поречието на Дунав гагата не е установена. Тя е рядък зимуващ вид за страната, като е установена само по Черноморското крайбрежие. Най-голям брой индивиди (48) са отчетени в Шабленския езерен комплекс през 1994 г. (Michev and Profirov, 2003). През 2019 и 2020 г. при средно зимните преброявания видът не е наблюдаван в участъка на р. Дунав при Комплекс Калимок.

Тъй като през зимата количеството на водните огледала в зоната силно намалява или въобще липсва, вида може да се среща основно в речното течение в рамките на зоната. Всички данни показват, че вида зимува основно по Черноморското крайбрежие и изключително рядко може да бъде установен по поречието на Дунав. Популацията на вида е с оценка „D“ в СФД **и за него не се разработват специфични цели за опазване.**

Специфични цели за A067 *Visephala clangula* (обикновена звънарка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото: 42-50 cm, размах на крилата: 65-80 cm. В брачно оперение мъжките са с черна глава със зелен метален блясък. В основата на клюна под юздичката голямо бяло петно. Окоето е жълто. Гърдите и страните са снежно бели. Задницата и гърбът са черни. На плещите е с тесни черни ивици. При женските главата е кафява, окоето е бледожълто, яката и коремът са бели. Гърдите и страните са пепелно-сиви, човката е тъмна с жълтеникава ивица преди върха. В извънбрачно оперение мъжките са като женските в брачно оперение, но главата отстрани с черен оттенък и без бял пръстен на яката. Крилото е като в брачно оперение. Женските в извънбрачно оперение също са без бяло на якичката (Svensson, 2013; Нанкинов и др., 1997).

Характер на пребиваване в страната

В България е мигриращ и зимуващ вид. Есенният прелет започва през октомври, но е по-масов през ноември, когато в страната пристигат по-голяма част от звънарките. Есенния прелет е през февруари и продължава до март. По-често се среща по морското крайбрежие и р. Дунав. Мъжки полове незрял екземпляр е наблюдаван през месец юни край н. Калиакра (Нанкинов и др. 1997; Нанкинов, 2012).

Характерно местообитание

През размножителния период обитава тихи реки, езера и блата с гористи брегове. Заливни гори и водоеми край стари гори. Зимуващи или мигриращи звънарки могат да се наблюдават в езера и блата с голяма открита водна площ, морски заливи и устия на вливащи се в тях реки. Подходящи местообитания според Директивата за хабитатите, по време на миграция и зимуване са основно 1110, 1130, 1150, 1160, 1170, 3270 (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

През зимата се храни предимно с мекотели. През останалото време с ларви на насекоми, дребни риби, ракообразни.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Сравнително рядко срещана по време на миграция в цялата страна. Разпространена е основно по Черноморското крайбрежие и р. Дунав. Зимува в неголеми количества, до 57 екз. по р. Дунав и до 51 екз. по Южното Черноморие. Във вътрешността на страната и по Северното Черноморие видът се среща в незначителни количества (Нанкинов и др., 1997).

Включен в Приложение IIБ на Директивата за птиците. Според IUCN вида е слабо засегнат – LC (Least Concern). Включен в Приложение 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) **зимуващата** популация е оценена на 140 – 400 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е флукутираща, променлива. Посочени са следните заплахи: F02, F03, F05.

Мигриращата национална популация е оценена на 0–500 индивида. За мигриращата популация са посочени следните заплахи: C03, F02, F05.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Според СФД зимуващата популация на вида се оценява на **0-6 индивида**, което е 0-1.5 % от националната зимуваща популация (оценка „А“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

4. Анализ на наличната информация

Зимуваща популация

В периода 1977-2001 г. по поречието на Дунав, звънарката е със средна численост 26 инд. В участъка Русе-Тутракан за целия изследван период вида е отчетен само три пъти: 1996 г. – 26 инд., 1997 – 21 инд. и 1999 г. – 2 инд. (Michev and Profirov, 2003). През 2019 и 2020 г. при средно зимните преброявания видът не е наблюдаван в участъка на р. Дунав при Комплекс Калимок. По цялото българско поречие на р. Дунав през 2020 г. са наблюдавани 109 инд., а през 2019 г. – 160 инд. Най-големи струпвания на обикновената звънарка се наблюдават в акваторията на СЗЗ „Остров Ибиша“.

От посочените заплахи и влияния в Докладването по чл. 12 за миграцията на вида, нито една не е приложима за зоната. Заплаха К04 – „Изменение на хидродинамичните характеристики“ има отношение към зоната (рибарниците не се поддържат като такива и не се вкарва вода целенасочено в зоната).

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 3	Определена според средната стойност от СФД. През 2019 и 2020 г. при средно зимните преброявания видът не е наблюдаван в участъка на р. Дунав при Комплекс Калимок.	Количеството на зимуващите птици ще зависи от температурата и подходящата хранителна база за вида в СЗЗ.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания за вида	ha	Най-малко 1218	Включва акваторията на р. Дунав в рамките на зоната. През зимата количеството на водата в басейните на рибарниците силно намалява или въобще липсва и вида се среща основно по р. Дунав.	Поддържане на подходящи хранителни местообитания с площ най-малко 1218 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент - водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни (пункт Русе и Силистра) е</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо - Bad										

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
			оценено на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).	

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

По отношение на мигриращата популация предлагаме промяна в значението на популацията на вида от „А“ на „С“, тъй като 0-6 инд., представлява максимално 1,5% от националната популация, което съответства на оценка „С“. Това налага и понижаване на оценката за общото значение на зоната за опазване на популацията на вида от „В“ на „С“.

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A067	<i>Vucephala clangula</i>			w	0	6	i		G	C	A	C	C

Специфични цели за A767 *Mergellus albellus* (малък нирец)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 38-44 cm. Размах на крилата: 55-69 cm. Има къс клюн, главата е с високо чело и малка качулка. Мъжкият е с черно-бяло оперение с характерна „черна маска“ на очите, черна ивица на тила и две черни линии от гърба през крилото към гушата и гърдите. Женската с контрастиращи червено-кафява горна половина на главата и бели подборadie, гърло и страни на шията; също с „тъмна маска“ през очите, макар и слабо различима (Нанкинов и др., 1997).

Характер на пребиваване в страната

Мигриращ и зимуващ вид за страната. Среща се в цялата страна, но главно в по-големите езера и блата край р. Дунав и Черно море (Нанкинов и др., 1997).

Характерно местообитание

През размножителния период обитава горски реки с по-бавно течение и езера. По време на зимуване – по-големи реки и езера с обширни открити водни пространства, по-рядко в морски заливи (Нанкинов и др., 1997). Подходящи местообитания за търсене на храна по време на зимуване и миграция са реки, езера и морски крайбрежия, вероятно 3160, 3260, 3130, 3140, 1130, 1150, 1160 и др. според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

През зимата се храни изключително с дребни рибки (Нанкинов и др., 1997).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Резултатите от средно-зимните преброявания в България в периода 1977-1996 г. показват, че вида е доста често срещан със средна численост от 124 индивида (максимум 333 инд. през 1996 г.). Най-широко разпространен по поречието на р. Дунав. Основните концентрации са по река Дунав в речния участък между Тутракан и Силистра (средно 22 инд., максимум – 153 инд. през

1996 г.), Мандра (средно 20 инд., максимум – 133 инд. през 1985 г.) и речен участък на Дунав между Свищов и Русе (средно 14 инд., максимум – 71 инд. през 1996 г.). През периода 1997-2001 г. средната численост на зимуващите у нас малки нирци се увеличава до 277 инд. с максимум от 1104 инд. през 1997 г. (Michev and Profirov, 2003).

В Закона за биологичното разнообразие видът е включен в Приложение 2 и 3. Малкият нирец не е включен в Червена книга на Р България (2015). Според IUCN видът е „слабо засегнат“ (Least Concern) в Европа и в света. Малкият нирец е включен също в Резолюция № 6 (1998) на Постоянния комитет на Бернската конвенция.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната зимуваща популация на вида се оценява на 50–450 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е флукутираща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.), също е флукутираща. Посочени са следните заплахи и влияния: F02, J02, F03.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната вида е **зимуващ**. Зимуващата популация на вида се оценява на **0 – 60 индивида**, което е 0-1,5 % от националната зимуваща популация. За размер и плътност на популацията (оценка „В“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

4. Анализ на наличната информация

Малкият нирец е често срещан зимуващ вид в страната със средна стойност 124 индивида за периода 1977-1996 г. като основно зимува по поречието на р. Дунав – средно 64 птици. В участъка Русе-Тутракан за целия изследван период вида е отчетен само три пъти: 1978 г. – 2 инд., 1997 – 123 инд. и 1999 г. – 10 инд. (Michev and Profirov, 2003). През 2019 и 2020 г. при средно зимните преброявания видът не е наблюдаван в участъка на р. Дунав при Комплекс Калимок. През по-студената 2019 г., малкият нирец е много по-многоброен по българското поречие на р. Дунав – 117 екз., докато през по-топлата 2020 г. са наблюдавани едва 14 екз. Числеността на зимуващите птици явно зависи основно от понижаването на температурите и наличието на незамръзнали водоеми, където да се хранят.

От посочените заплахи и влияния в Докладването по чл. 12 за зимуването на вида, нито една не е приложима за зоната. Заплаха K04 – „Изменение на хидродинамичните характеристики“ има отношение към зоната (рибарниците не се поддържат като такива и не се вкарва вода целенасочено в зоната).

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивида	В зависимост от температурата 0–60 инд.	Определена от СФД. Очаква се с понижаването на температурата под 0° С, да се наблюдават > 1 инд.	Количеството на зимуващите птици ще зависи от температурата и подходящата хранителна база за вида в СЗЗ.
Местообитание на вида: Площ на подходящите	ha	Най-малко 1218	Включва акваторията на р. Дунав в рамките на зоната. През зимата количеството на	Поддържане на подходящи хранителни

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
хранителни местообитания за вида			водата в басейните на рибарниците силно намалява или въобще липсва и вида се среща основно по р. Дунав.	местообитания с площ най-малко 1218 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Русе и Силистра) е оценено на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предлагаме следните промени в СФД:

- По отношение на мигриращата популация предлагаме промяна в значението на популацията на вида от „В“ на „С“, тъй като 0-60 инд. представлява 0-1,5% от националната популация. Поради тази причина предлагаме промяна и на общата оценка от „В“ на „С“;
- Промяна в кода и научното наименование на вида според Докладването по чл. 12 от 2019 г.;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A767	<i>Mergellus albellus</i>			w	0	60	i		G	C	B	C	C

Специфични цели за A070 *Mergus merganser* (голям нирец)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 58-66 cm. Размах на крилата: 82-97 cm. Най-едрият от нирците. Мъжкият е с едра, закръглена черна глава и горна половина на шията и дълъг червен клон. Гърбът и плещите са черни, контрастиращи с белите гуша и долна страна на тялото, които са с кремав оттенък. При женската кафявата глава и шия рязко разграничени от сивата гуша. Гърбът е по-светъл, гълбовосив. Страните на тялото също са светли. В полет бялото поле в крилото без напречни черни ивици (Нанкинов и др., 1997).

Характер на пребиваване в страната

Мигриращ и зимуващ вид за страната. Появява се през ноември и се среща до края на март (Нанкинов и др., 1997). За пръв път гнезденето на вида е доказано за яз. Кърджали при с. Дъждовница, когато е наблюдавана 1 женска с 9 млади индивиди (Ivanov et al., BUNARKO, Report №1). През 2018 г. видът е установен да гнезди в язовир Боровица, област Кърджали (<https://bnr.bg/kardzhali/post/101069255/ptica-otpredi-lednikovata-epoha-gnezdi-v-azovir-borovica>). През гнездовия период на тази година (21 май) в южните части на яз. Студен кладенец, Стефан Аврамов наблюдава женска с 5 отраснали малки (<https://www.facebook.com/groups/birdsinbulgaria/posts/10158540767679227>).

Характерно местообитание

През размножителния период предпочита горните течения на реките, големи, прозрачни горски или планински езера и язовири, рядко морското крайбрежие. По време на прелет и зимуване се среща в големи и дълбоки реки, сладководни и бракични езера и по-малко в морето (Нанкинов и др., 1997). Подходящи местообитания за търсене на храна по време на зимуване и миграция са реки, езера и морски крайбрежия, вероятно 3160, 3260, 3130, 3140, 1130, 1150, 1160 и др. според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с различни видове риба (Нанкинов и др., 1997).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

През периода 1977-1996 г. големият нирец е рядък и нередовен зимуващ вид за страната със средна численост 23 инд. (максимум 66 инд. през 1977 г.). Отчетен е във всички региони на страната, но с малки числености. Най-често се среща по поречието на Дунав: средно – 16 инд. и максимум 48 инд. през 1996 г. Средният брой птици в другите региони е 2-3 инд. През периода 1997-2001 г. средният брой на зимуващите големи нирци е 26 инд. с максимум 72 инд. през 1999 г. Най-голям брой индивиди за целия период са наблюдавани на ез. Дуранкулак (Michev and Profirov, 2003).

Включен в Приложение 2Б на Директивата за птиците. Големият нирец не е включен в Червена книга на Р България (2015). В Закона за биологичното разнообразие видът е включен в Приложение 3 и 4а. Според IUCN видът е „слабо засегнат“ (Least Concern) както в Европа, така и в света.

Съгласно докладването през 2019 г. (за периода 2013-2019 г.), видът се опазва като **гнездят** с численост 1-10 двойки. Краткосрочната популационна тенденция (2007-2018 г.) е увеличаваща се, а дългосрочната (1980-2018 г.) е неизвестна. Тенденциите в гнездовото разпространение са неизвестни.

Съгласно докладването през 2019 г. (за периода 2013-2019 г.), видът се опазва и като **зимуващ** с численост 2-50 инд. Краткосрочната популационна тенденция (2007-2018 г.) е варираща се, а дългосрочната (1980-2018 г.) също е варираща. Посочени са следните заплахи: F02; F03.

Съгласно докладването през 2019 г. (за периода 2013-2019 г.), видът се опазва и като **мигриращ** с численост 0-120 инд. Не са посочени тенденции в развитието на популацията. Посочени са следните заплахи: F02; F03; K04.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната, вида е **зимуващ**. Зимуващата популация на вида се оценява на **2-3 индивида**, което е **6–100 %** от националната зимуваща популация. За размер и плътност на популацията (оценка „В“). Опазването на вида е отлична (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

4. Анализ на наличната информация

Големият нирец е рядък и нередовен зимуващ вид за страната със средна численост 23 инд. В участъка Русе-Тутракан за целия изследван период 1977-2001 г. вида е отчетен само веднъж през 1997 г. – 2 инд. (Michev and Profirov, 2003). През 2019 и 2020 г. при средно зимните преброявания видът не е наблюдаван в участъка на р. Дунав при Комплекс Калимок. За цяло българско поречие на реката, също е отчетен с неголеми числености – 12 екз. през 2019 г. и 7 екз. пре 2020 г. По данни от eBird за 2020 и 2021 г., не са наблюдавани птици от вида в района на зоната. На базата на тези данни, предлагаме минималната стойност на популацията в зоната да се намали на 0, тъй като не всяка година вида може да бъде отчетен в зоната по време на средно зимните преброявания.

От посочените заплахи и влияния в Докладването по чл. 12 за зимуването на вида, нито една не е приложима за зоната. Заплаха К04 – „Изменение на хидродинамичните характеристики“ има отношение към зоната (рибарниците не се поддържат като такива и не се вкарва вода целенасочено в зоната).

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 2	Според СФД на зоната числеността на зимуващите индивиди е между 2 и 3. През 2019 и 2020 г. при средно зимните преброявания видът не е наблюдаван в участъка на р. Дунав при Комплекс Калимок.	Количеството на зимуващите птици ще зависи от температурата и подходящата хранителна база за вида в СЗЗ.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания за вида	ha	Най-малко 1218	Включва акваторията на р. Дунав в рамките на зоната. През зимата количеството на водата в басейните на рибарниците силно намалява или въобще липсва и вида се среща основно по р. Дунав.	Поддържане на подходящи хранителни местообитания с площ най-малко 1218 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
елемент риби (JDS4-Fish)			Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Русе и Силистра) е оценено на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).	

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

По отношение на зимуващата популация предлагаме минималната стойност на популацията в зоната да се намали от 2 на 0 инд., тъй като не всяка година вида може да бъде отчетен в зоната по време на средно зимните преброявания.

Species					Population in the site					Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A070	<i>Mergus merganser</i>			w	–	3	i		G	B	A	C	B

Специфични цели за A072 *Pernis apivorus* (осояд)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 55-60 см., размах на крилата: 135-145 см. Полиморфен вид, характерен със значителна индивидуална вариация на окраската. Челото и юзджиката покрити с дребни люсповидни пера. Главата сиво-пепелява до сиво-кафява. Горната страна на тялото кафява с тъмни до черни надлъжни резки. Окраската на долната страна на тялото разнообразна: бяла с кафяви препаски, червено-кафява или тъмнокафява с многобройни или редки бели петна. Опашката сиво-кафява с 2-3 черни препаски - в основата, средата и края. Клюнът черен, восковицата тъмносива, краката жълти (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

В България видът е гнездящо-прелетен. Пролетният прелет започва от средата на март до края на април, есенният започва в началото на август и продължава до края на октомври. Многоброен по време на миграции по Черноморското крайбрежие, особено в края на август и началото на септември. Гнездото разположено само по дървета, в основата на странични клони на височина 10-22 m. Понякога заема стари гнезда на други птици (сива врана, обикновен мишелов и др.). Пълното мътило най-често 2 яйца (Симеонов и др., 1990). При плътност 1 двойка на 50–100 km² числеността в страната най-вероятно е 300-400 гнездящи двойки (Домусчиев и Спиридонов в Червена книга, 2015).

Характерно местообитание

През размножителния период обитава обширни гори в равнини и планини (предимно букови), изпъстрени с полянки или в близост до ливади и пасища (Симеонов и др., 1990). Предпочита високостъблени широколистни гори, но гнезди и в смесени и иглолистни гори до 1600-1700 m надм. в. в близост до открити пространства. Гнездовия участък е над 1000 ha, но търси храна

до 7 km от гнездото. Проучване показва, че осояда има предпочитание към гората. Гнездовите територии варират между 13,5 и 25,8 km² (Ziesemer and Meyburg, 2015). Подходящи местообитания за гнездене са крайнини на гори (9110-91CA), а за търсене на храна са открити пространства - ливади, пасища, обработваеми земи и вероятно повечето типове „Естествени и полуестествени тревни формации“ (6110-6520) според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с жилещи насекоми, техните яйца и ларви, гъсеници, едри бръмбари, рядко с гущери, дребни птици и гризачи (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Разпространението в България е разпръснато на почти цялата територия на страната, най-плътно в ниските и средно високи райони с гори до 1600 m надм. в. С най-висока плътност в Източни Родопи, Източна Стара планина и Странджа (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 2 и 3 на ЗБР и в Приложение 1 на Директивата за птиците. Според IUCN в Европа видът е в категория LC (Least Concern) – „слабо засегнат“. Включен е в Червената книга на България в категория „уязвим“ (VU - vulnerable). Видът е включен също в приложението към Резолюция № 6 (1998) на Постоянния комитет на Бернската конвенция.

Съгласно Докладването през 2019 г. (за периода 2005-2018 г.), видът се опазва като **гнездящ** с популация между 400 и 800 двойки. Краткосрочната популационна тенденция (2001-2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (1980-2018 г.) е увеличаваща се. Посочени са следните заплахи: A02, A07, A08, B02, D02, F03, G01, D06.

Осояда се опазва също така и като **мигриращ** вид с численост 15 000-25 000 индивида. Краткосрочната популационна тенденция (2007-2018 г.) е увеличаваща се, а дългосрочната не е посочена. Посочени са следните заплахи: A02, A07, B02, F03, D06.

В Червената книга (2015) е посочено като заплаха масовото изсичане на старите гори и безпокойството, браконьерството, използването на пестициди в земеделието.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната, вида е само **мигриращ**, като популацията на вида се оценява на **10 индивиди**, което е 0,04 – 0,06 % от националната зимуваща популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

По поречието на река Дунав, осояда е многоброен пролетен и есенен мигрант (Шуруликов и др., 2005). Според Куцаров и др. (2007), видът присъства в зоната по време на **миграция**, но не е установена точна численост. По време на гнездовия период на 29.06.2021 г. в зоната е отчетен 1 инд. През юли 2021 г. са установени 2 инд. от вида в рамките на зоната. Въз основа на теренното проучване през 2021 г., считаме че вида гнезди в зоната (1 – 2 дв.), но това не е отразено в СФД. Според Cheshmedjiev et al. (2019), осояда гнезди редовно в СЗЗ „Комплекс Калимок“. Данните от eBird показват, че в зоната вида е бил наблюдаван на 31.08.2019 г. с численост 14 инд. Липсват други публикувани данни за концентрацията на вида в зоната по

време на миграция, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025, да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

От заплахите за миграцията на вида посочените в Докладването по чл. 12 следните имат отношение към вида: А02- „Преминаване от един вид земеделско ползване към друг вид земеделско ползване“, А07- „Изоставяне на традиционното стопанисване/ползване на други земеделски или агро-горски системи“ и D06- „Изграждане, експлоатация и поддръжка на съоръжения за пренос на електроенергия и комуникационна инфраструктура (кабели)“. Заплаха В02- „Превръщане на едни видове гори в други, включително монокултурни“ има отношение към гнезденето на вида.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой двойки	Най-малко 1	Определена на база публикувана информация и данните от теренните проучвания през 2021 г.	Поддържане на популацията в размер най-малко 1 дв.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 10	Определена на базата на СФД, теренни проучвания през 2021 г. и данни от eBird. Вероятно тази численост е занижена.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на актуалния размер на мигриращата популация до 2025 г.
Местообитание на вида: Площ на подходящото гнездово местообитание	ha	Най-малко 943 ha	Определена на база % на местообитание широколистни гори N16 (943 ha) от СФД.	Поддържане на местообитанието в размер най-малко 943 ha.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 5373	Определена на база на % участие на откритите местообитания в зоната: N09-сухи ливади, степи, N15-други обработваеми земи, N12-обширни зърнени култури, N10-влажни ливади и пасища, които вида използва за търсене на храна. Тяхната обща площ е 5373 ха.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 5373 ha.
Местообитание на вида: Качество на гнездовото местообитание - Наличие на едроразмерни/биотопни дървета, в групи	Брой дървета на ha, в група	Най-малко 5 броя на ha, в група	Целевата стойност на показателя е съобразена с посочената в Наредба № 8 от 05.08.2011 г. за сечите в горите, обновена от 29.09.2020 г.	Поддържане на състоянието по този параметър.

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предлагаме добавяне на стойности и категории за гнездова популация на вида в СЗЗ, на база литературни данни и данните от теренното проучване през 2021 г., които потвърждават гнезденето на вида в зоната.

Species					Population in the site					Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A072	<i>Pernis apivorus</i>			c	10	10	i		G	C	B	C	C
B	A072	<i>Pernis apivorus</i>			r	1	2	p		G	C	B	C	C

Специфични цели за A073 *Milvus migrans* (черна каня)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 55-60 cm, размах на крилата: 165-175 cm. Тъмнокафява, средно голяма птица с дълги тесни крила и дълга, слабо връзана опашка. Главата е белезникаво-сива, гърлото е белезникаво, а клюнът е черен. Восковицата и краката са жълти. Когато опашката е широко разперена връзването не се забелязва. Лети с плавни махове. Често се рее и прави широки кръгове (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

Гнездящо-прелетнен, преминаващ и отчасти зимуващ вид за страната. Пролетния прелет е от началото на март до средата на май. Есенният прелет е от началото на август до първата десетдневка на октомври (Симеонов и др., 1990). През размножителния сезон е най-често по р. Дунав и притоците му, поречието на реките Марица, Тунджа и техните притоци, Сакар, Дервентски възвишения. По време на скитания и миграции е навсякъде из страната, но по-значима е миграцията по Черноморското крайбрежие. Гнезди поединично или в разредени колонии до 30 двойки. Събира се на групи по време на хранене, скитане, почивка и миграция (Марин и др., в Големански гл. ред., 2015).

Характерно местообитание

Обитава гори и групи дървета в големи речни долини, по Черноморската крайбрежие и край изкуствени водоеми. През зимата се среща и в открити пространства в равнини (Симеонов и др., 1990). Според Стойчев и др. (в Янков, отг. ред., 2007) гнезди в алувиални и много влажни гори и храсталаци и широколистни листопадни гори, по-рядко – в ивици дървета, храсти и мозайки от тях, обикновено в близост до по-големи реки и други влажни зони. Средната гнездова плътност на вида варира между 1 и 20 дв./100 km² (Maciorowski et al., 2021). Според едно изследване в южна Испания (Tanferna et al., 2013) средната територия на отделните индивиди е 153.3 km². Гнездящите мъжки и женски индивиди предпочитат влажни зони, горско-земеделски местообитания (dehesa) и храсталаци. Подходящи местообитания за гнездене вероятно са 91D0, 91E0, 91F0 (може би и други широколистни гори); открити местообитания за търсене на храна – естествени и полуестествени тревни формации(6110-6520) според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Полифаг, храни се с мърша, често отнема плячката на други птици, лови насекоми и дребни гръбначни животни (Марин и др., в Червена книга на Р България, 2015). В стомашното съдържание на български птици са установени: сива полевка, обикновена горска мишка, белокоремна белозъбка, водна жаба, зелен гущер, торен бръмбар, бръмбар бегач (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Групирано основно по поречията на големите реки и притоците им – р. Тунджа, р. Марица, р. Дунав, р. Арда, по-разпръснато в Лудогорието и суходолията в Добруджа и др. С най-плътно разположени находища в района между Източните Родопи, Източна Стара планина и Странджа, където съществуването на по-големи реки е съчетано с наличието на над 1000 микроязовира, няколко язовира и други водоеми. Почти напълно отсъства от Западна България и Черноморското крайбрежие (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 2 и 3 на ЗБР и Приложение 1 на Директивата за птиците. Според IUCN за територията на континентална Европа видът е в категория LC (Least Concern) – „слабо засегнат“. Включен в SPEC 3 Уязвим. Включен в Червената книга на България в категория „уязвим“ (VU – vulnerable).

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната **гнездяща** популация на вида се оценява на 140 – 170 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2001 – 2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е намаляваща. Посочени са следните заплахи и влияния: A02, A04, D02, F03, G01, D06.

Мигриращата национална популация е оценена на 800 – 900 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е намаляваща. Посочени са следните заплахи и влияния: A02, B02, F03, F26, D06.

Според докладването по чл. 12 от 2019 г., националната **зимуваща** популация се оценява на 50 – 100 инд. Кратко Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2007 – 2018 г.) е неизвестна както и дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.), която също е неизвестна. Посочени са следните заплахи и въздействия: A02.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната, вида е гнездящ и мигриращ. **Гнездящата** популация се оценява на **1–2 двойки**, което представлява 0,7 – 1,2 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

Съгласно СФД, **мигриращата** популация не е оценена в зоната (DD). За размер и плътност на популацията (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

4. Анализ на наличната информация

Гнездова популация

В ОВМ „Комплекс Калимок“ видът е с гнездова численост 1-2 дв., същата като в настоящият СФД (Куцаров и др., 2007). В средна Дунавска равнина е много рядък гнездящ вид

(Шурулинков и др., 2005). По поречието на р. Дунав обитава гори и групи от дървета сред пасища и земеделски земи в близост до влажни зони. По цялото поречие са установени общо 5-9 двойки. На 21.05.2005 г. 3 черни кани са установени да ловуват в западните части на зоната, но вероятно са закъснели пролетни мигранти (Cheshmedzhiev et al., 2019). Вида не беше отчетен при нашите теренни проучвания през гнездовия период на 2021 г.

Мигрираща популация

По поречието на река Дунав черната каня е рядък мигриращ вид (Шурулинков и др., 2005; Cheshmedzhiev et al., in Shurulinkov et al. 2019). Според Костадинова и Граматиков (2007), видът присъства в зоната по време на миграция, но не е установена точна численост. Липсват други публикувани данни за концентрацията на вида в зоната по време на миграция, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025, да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

От заплахите за **гнездящата** популация на вида, посочени в Докладването по чл. 12, следните могат да имат отношение към зоната: A02- „Преминаване от един вид земеделско ползване към друг вид земеделско ползване“, A04- „Изменения на терена и повърхността на земеделските площи“ и D06- „Изграждане, експлоатация и поддръжка на съоръжения за пренос на електроенергия и комуникационна инфраструктура (кабели)“. От заплахите за **мигриращата** популация към зоната могат да имат отношение следните: A02- „Преминаване от един вид земеделско ползване към друг вид земеделско ползване“, B02-Превръщане на едни видове гори в други, включително монокултурни; F26- Отводняване, пресушаване и превръщане на влажни зони, блата, тресавища и D06- „Изграждане, експлоатация и поддръжка на съоръжения за пренос на електроенергия и комуникационна инфраструктура (кабели)“.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 1 дв.	Определена на база СФД. Гнезденето по всяка вероятност е нередовно.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 1 гнездяща двойка.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Неизвестна	Определена на базата на СФД.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на актуалния размер на мигриращата популация до 2025 г.
Местообитание на вида: характеристика на гнездовите местообитания	ha	Най-малко 943 ha	Изчислена въз основа на % участие на местообитание широколистна естествена гора (N16) в рамките на зоната. Средната гнездова плътност на вида варира между 1 и 20	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в размер най-малко 943 ha чрез забрана за сеч на гори в зоната.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
			дв./1000 ha. В зоната може да поне 1 дв.	
Местообитание на вида: характеристика на местообитанието за търсене на храна	ha	Най-малко 470 ha	Определена на база на % участие на откритите местообитания в зоната: N09-сухи ливади, степи, N10-влажни ливади и пасища, които вида използва за търсене на храна. Местообитания N15-други обработваеми земи, N12-обширни зърнени култури са изключени като субоптимални.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания за вида в размер най-малко 470 ha
Местообитание на вида: Качество на гнездовото местообитание - Наличие на едроразмерни/ биотопни дървета, в групи	Брой дървета на ha, в група	Най-малко 5 броя на ha, в група	Целевата стойност на показателя е съобразена с посочената в Наредба № 8 от 05.08.2011 г. за сечите в горите, обновена от 29.09.2020 г. Необходим е редовен мониторинг.	Поддържане на състоянието по този параметър.

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

По отношение на гнездящата популация предлагаме минималната стойност в зоната да се намали от 1 на 0 инд., тъй като данните показват, че вида не гнезди редовно в зоната.

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A073	<i>Milvus migrans</i>			r	-	2	p		G	C	A	C	B
B	A073	<i>Milvus migrans</i>			c				P	DD	C	A	C	B

Специфични цели за A074 *Milvus milvus* (червена каня)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото: 60-65 cm, размах на крилата: 180-190 cm. Средно голяма дневна граблива птица с дълги, тесни крила и дълга, дълбоко врязана опашка. Лети с бавни махове на крилата. От черната каня се различава по ръждиво-червеникавата окраска и по-дълбоко врязаната опашка. Среща се поединично или на двойки, а по време на прелет и на малки ята (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване и разпространение в страната

Постоянен и преминаващ вид. Гнезди главно на дървета с височина 12–15 m, в покрайнини на гори, като рядко използва стари гнезда на вранови птици или на обикновен мишелов (Игнатов в Червена книга на Р България, 2015).

Характерно местообитание

През размножителния период обитава гори в равнини в близост до открити пространства, обработваеми земи и пасища. По време на миграция се среща и в открити полета, а през зимата и в гори в предпланински райони до около 1200 м. н. в. (Симеонов и др., 1990; Големански гл. ред., 2015). Подходящи местообитания за търсене на храна вероятно са 6210, 6220, 6240, 6250, 6260, 62C0, 6510 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009), обработваеми земи, пасища.

Хранене

Храни се с безгръбначни и гръбначни животни, включително и мърша, у нас предимно със земноводни, влечуги, гризачи (Игнатов в Червена книга на Р България, 2015).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Единични индивиди се срещат спорадично в Добруджа и Хасковско. Среща се главно по време на миграция или като зимуващ вид, основно единични птици. През гнездовия период са наблюдавани двойка и единични индивиди в Източни Родопи, ез. Сребърна, по една двойка на р. Дунав, Черноморието, Сакар и Източни Родопи, единични птици по време на миграция и гнездовия период при яз. „Студен кладенец“, Сливенско, Ямболско и Добруджа. През зимата и по време на миграция се среща главно по Черноморското крайбрежие и откритите пространства (Големански гл. ред., 2015).

Включен в Приложение 2 и 3 на ЗБР и Приложение 1 на Директивата за птиците. Видът е включен също в приложението към Резолюция № 6 (1998) на Постоянния комитет на Бернската конвенция. Според IUCN за територията на континентална Европа видът е „почти застрашен“ - NT (Near Threatened), а в света е „слабо засегнат“ – LC (Least Concern) Включен в SPEC 2 Намалващ. Включен в Червената книга на Р България със статус „критично застрашен“ CR (Critically Endangered).

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2001 – 2018 г.) националната **мигрираща** популация на вида се оценя на 0 – 15 индивиди. Не са посочени краткосрочна и дългосрочна тенденция в развитието на популацията. Посочени са следните заплахи: A02, A07, A08, A09, F03, D06.

Зимуващата популация е оценена на до 1 индивид. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2007 – 2018 г.) е неизвестна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) също е неизвестна. Посочени са следните заплахи и въздействия: А02.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната, вида е само мигриращ. **Мигриращата** популация се оценява на **0–1 индивиди**, което представлява 0–6 % от националната популация (оценка „А“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Мигрираща популация

По поречието на р. Дунав червената каня е много рядък вид. Установена е само два пъти за периода 2006-2013 г. в блатото Кайкуша на 20.09.2009 г. и при с. Вабел, Никополско на 26.04.2010 г. (Cheshmedzhiev et al., 2019). Според Костадинова и Граматиков (2007), видът присъства в зоната по време на гнездене с численост 0-1 инд. Липсват други публикувани данни за концентрацията на вида в зоната по време на миграция, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025, да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост. Според eBird, няма данни за птици от вида в района на зоната и около нея.

От заплахите за мигриращата популация на вида, посочени в Докладването по чл. 12, следните могат да имат отношение към зоната: А02- „Преминаване от един вид земеделско ползване към друг вид земеделско ползване“, А07- „Изоставяне на традиционното стопанисване/ползване на други земеделски или агро-горски системи“, D06- „Изграждане, експлоатация и поддръжка на съоръжения за пренос на електроенергия и комуникационна инфраструктура (кабели)“.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Рядко 1 инд.	Определена на базата на СФД. Вида е рядък и не е регистриран в зоната през последните 10 г.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на актуалния размер на мигриращата популация до 2025 г.
Местообитание на вида: характеристика на местообитанието за търсене на храна	ha	Най-малко 470 ha	Определена на база на % участие на откритите местообитания в зоната: N09-сухи ливади, степи, N10-влажни ливади и пасища, които вида използва за търсене на храна. Местообитания N15-други обработваеми земи и N12-обширни зърнени култури са изключени като субоптимални.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания за вида в размер най-малко 470 ha

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предвид на наличната информация, предлагаме следните промени в СФД:

- Добавяне на категория са присъствие (Cat.) – V много рядък, поради липса на наблюдения на вида в зоната през последните 10 г.;
- Промяна в оценката на популацията от „А“ на „В“, поради по-ниския процент от националната популация (до 6%), който се поддържа в зоната;

Species					Population in the site						Site assessment			
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D		A/B/C	
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A074	<i>Milvus milvus</i>			c		1	i	V	G	B	B	C	C

Специфични цели за A075 *Haliaeetus albicilla* (морски орел)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото: 80-85 cm. и размах на крилата – 215-225 cm. Едър орел с широки дълги крила. Горната страна на тялото е сиво-кафява, а главата и шията – светложълти. Опашката е къса, слабо клиновидна, при възрастните е бяла, а при младите – тъмна. При полет първостепенните махови пера са разтворени като пръсти. Среща се поединично или на двойки, често в близост до водоеми (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

Постоянен вид, със зимуващи предимно млади птици от по-северни райони (делтата на р. Дунав). От началото на 90-те години на миналия век се наблюдава бавно възстановяване на популацията, най-вече по р. Дунав (сега има най-малко 12 двойки, 6 от които на българска територия). По Черноморското крайбрежие засега има само 3 двойки. Новост е задържането на двойка във вътрешността на страната при яз. „Ивайловград“ (Иванов и др. в Червена книга на Р България, 2015). Общата численост на гнездящите и потенциално гнездящи двойки е 23, като по Дунавското крайбрежие са 11 дв., а в Тракия и Източните Родопи – 9 дв. (Todorov et al., 2015). През зимата числеността се увеличава за сметка на скитащи и разселващи се млади птици основно от делтата на р. Дунав и се колебае вероятно между 30 и 40 индивиди. През януари 2005 г. по р. Дунав между Сомовит и Силистра са отбелязани 25 птици. Двойката има няколко гнезда, построени главно на бяла топола, които сменя през отделните години (Иванов и др. в Червена книга на Р България, 2015). В Дунавската делта (Sándor et al., 2014) е установена гнездова плътност от 0,048 дв./km². В Германия териториите на птиците варират между 2,7 и 669,7 km² (Krone and Treu, 2018).

Характерно местообитание

Крайбрежия на морета, реки и езера, богати на риба и водоплаващи птици, с високи и удобни за гнездене дървета при надморска височина от 0 до 140 м. През зимата обитава и места около изкуствени водоеми – язовири, рибарници и др. Подходящи местообитания за гнездене вероятно са 91D0, 91E0, 91F0, 92A0, а за търсене на храна – 3130, 3140, 3150, 3160, 1110, 1130, 1150 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с риба, водоплаващи птици, дребни бозайници и др.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С отделни гнездовища, съсредоточени покрай р. Дунав и по Черноморското крайбрежие, а отделни находища – и по долното течение на р. Арда. Част от двойките по Дунавското крайбрежие през отделни години гнездят на румънския бряг. В редица квадрати установен с ниска степен на достоверност за гнездене и вероятно се касае за скитащи или не гнездящи индивиди (Иванов и др. в Янков, отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 2 и 3 на ЗБР и Приложение 1 на Директивата за птиците. Видът е включен също в приложението към Резолюция № 6 (1998) на Постоянния комитет на Бернската конвенция. Според IUCN видът е с категория „слабо засегнат“ - LC (Least Concern) за територията на континентална Европа и за света. Включен в SPEC 1 Рядък. Включен в Червената книга на Р България със статус „застрашен“ VU (Vulnerable).

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната **гнездяща** популация на вида се оценява на 23 – 45 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е увеличаваща се, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) също е увеличаваща се. Посочените са следните заплахи и влияния: A02, B02, B03, C03, D02, E01, F03, H01, J03, L07.

Зимуващата популация е оценена на 20 – 35 индивида (за периода 2013-2018 г.). Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е увеличаваща се. Тук са посочени същите заплахи както при гнездовата популация.

Мигриращата национална популация е оценена на 10 – 40 индивида (за периода 2001-2018 г.). Не са посочени тенденции в развитието на популацията. Посочени са следните заплахи: C03, D02, E01, F03, D06.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД, видът се опазва в зоната и като гнездящ (постоянен), мигриращ и зимуващ. **Гнездовата** популация е с численост **2-2 двойки**, което е 4–8 % от националната гнездяща популация (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

Съгласно СФД на зоната, вида е също **зимуващ**. Зимуващата популация се оценява на **0-4 индивида**, което е 11 % от националната зимуваща популация (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

Съгласно СФД на зоната, вида е и **мигриращ**. Популацията се оценява на **1 индивид**, което е 2,5–10% от националната мигрираща популация (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

Гнездова популация

Публикуваната информация за гнезденето на вида за периода 2006-2012 г., показва, че общата численост на гнездящите и потенциално гнездящи двойки за река Дунав са 12. В периода 2011 г. – 2012 г. са поставени сателитни предаватели на 2 млади морски орли от българската

популация по поречието на Дунав. Проследяването им показва, че птиците по време на след гнездовите си скитания се придържат основно по поречието на р. Дунав и крайречните влажни зони, като рядко навлизат в Дунавската равнина. (Todorov et al., 2015). На 19.06.2020 г. е наблюдаван един индивид на р. Дунав при Бръшлен (Чешмеджиев и Христов, 2020). По време на теренните проучвания през 2021 г., е наблюдавана 1 възрастна птица в подходящо гнездово местообитание в края на юни. Данните от eBird показват, че 1 инд. е наблюдаван в зоната на 08.05.2021 г. По всяка вероятност, понастоящем морския орел гнезди с 1 двойка в зоната.

Зимуваща популация

Данните за зимуването на вида в зоната са от средно зимните преброявания през 2019 и 2020 г. По време на зимуване морските орли се концентрират по местата където има струпане на водолюбивы птици, които са и потенциална плячка. Това са предимно СЗЗ „Комплекс Беленски острови“, СЗЗ „Комплекс Калимок“ и СЗЗ „Сребърна“ (Cheshmedzhiev et al., 2019). През зимния период на 2019 г. в обхвата на зоната не са наблюдавани зимуващи индивиди. През зимния период на 2020 г. също не са наблюдавани индивиди в околностите на Калимок.

Мигрираща популация

Морският орел е постоянен вид и при него не може да се говори за миграция. През есенно-зимния период се среща по-често по реката. Извън размножителния период младите и възрастните птици скитат по поречието в търсене на храна. Няма данни за броя на скитащите индивиди в зоната.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 1	Определена на база СФД и теренните проучвания през 2020 и 2021 г.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 1 гнездяща двойка.
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 2 инд.	Определена на база средната от максималната численост в СФД, но вероятно тя е занижена и затова тук е приета за минимална целева стойност. Количеството на зимуващите птици ще зависи от температурата и подходящата хранителна база за вида в СЗЗ.	Поддържане на популацията в размер от най-малко 2 инд.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 1	Целевата стойност е определена от СФД. Тези данни се нуждаят от потвърждение/актуализация в резултата на адекватен мониторинг в периода октомври – март месец.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на актуалния размер на мигриращата популация до 2025 г.
Местообитание на вида: Площ на подходящите	ha	Най-малко 943 ha	Изчислена въз основа на % участие на местообитание широколистна естествена	Поддържане на площта на подходящите

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
гнездови местообитания на вида			гора (N16) в рамките на зоната. Средното разстояние между гнездовищата по р. Дунав е 69 km (Todorov et al., 2015), което предполага, че на територията на СЗЗ може да има максимум 1 дв. Площта на подходящото местообитание за гнездене е 0,048 дв. на 100 ha.	гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 943 ha.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 2262 ha	Определена въз основа на 45 % от общата площ на местообитания N06-вътрешни водни тела и N07-мочурища и блата, където се очаква да има струпване на водолюбиви птици (плячка).	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 2262 ha

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предвид наличната информация за популациите на вида в зоната предлагаме следните промени в СФД (посочени в червено):

- По отношение на мигриращата популация предлагаме минималната стойност да е 0, а не отново 1 инд. Освен това, при положение, че нямаме информация за броя на скитащите индивиди в зоната е удачно в **Data Quality** да се посочи категория „M“ – средно качество на данните. Също така предлагаме общата оценка да се промени от „A“ на „B“;
- По отношение на гнездящата/постоянна популация предлагаме минималната стойност да се промени от 2 дв. на 1 дв., тъй като не е удачно минималната и максималната стойност да имат една и съща стойност, а и отговарят на актуалното състояние на популацията в зоната;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A075	<i>Haliaeetus albicilla</i>			c		1	i		M	B	A	C	B
B	A075	<i>Haliaeetus albicilla</i>			w		4	i		G	B	A	C	A
B	A075	<i>Haliaeetus albicilla</i>			p	1	2	p		G	B	A	C	A

Специфични цели за A080 *Circaetus gallicus* (орел змияр)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 62 – 68 cm. Размах на крилата: 185 – 195 cm. Едра граблива птица с дълги и широки крила и голяма глава. Опашката е дълга с няколко тъмни напречни препаски.

Гръбната страна на тялото тъмна, а долната бяла с тъмни напетнявания по гушата и гърдите. При някои млади индивиди отдолу липсват напетняванията и гушата също е по-светла, поради което изглеждат изцяло бели. Среща се по единично или на двойки. При ловуване често „увисва“ във въздуха (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

За България видът е гнездящо-прелетен и преминаващ. Числеността му е оценена на 50–100 двойки, което вероятно е занижена оценка предвид откритите голям брой нови находища след 1990 г. Числеността му се оценява на 300–360 двойки. Гнезди по дървета, основно широколистни (Големански гл. ред., 2015; Симеонов и др., 1990). Орелът змияр е прелетен вид с разтеглена във времето миграция, но с най-голям брой прелитащи индивиди през септември и април. Пролетната миграция започва от средата на март и продължава до средата на май, а есенната – от втората половина на август до края на октомври. Като се има в предвид, че видът мигрира през територията на цялата страна, то общият брой на прелетниците по време на пролетна миграция може да се оцени на около 600 индивида. По време на есенна миграция през България са установени да прелитат поне 1100 орли змияри (2012 г.), от които 250 – при Атанасовско езеро (Матеева и Янков, 2013).

Характерно местообитание

Гнезди в стари разредени широколистни и рядко в иглолистни гори с малки поляни в близост до сухи пустеещи терени, ерозирани склонове, пасища, ливади. Откритите местообитания се използват за търсене на плячка, а в горите видът гнезди. По време на миграция се среща и в открити обработваеми площи с единични дървета в равнини (Симеонов и др., 1990).

Характеристики на гнездовото местообитание: широколистни, иглолистни или смесени гори с дървета на възраст по-голяма от 80 години, с южно изложени; горските участъци трябва да са с площ по-голяма от 0,1 ха и гъстотата на дърветата да не е голяма (около 146 дървета на 0,4 ха); 12,7 м. средна височина на дърветата, където се разполагат гнездата; повече от 40 см. дебелина на ствола на дърветата измерена на височината на гърдите. Разстоянието между две активни гнезда е 2 км. В територията на гнездото трябва да се намират и подходящи места за търсене на храна. Характеристики на мястото за хранене: открити местообитания – сухи тревисти места, пасища, обработваеми земи с площ повече от 0,5 ха, където видът ловува влечуги, с които се изхранва (Barrientos and Arroyo, 2014; Vlachos and Parageorgiou, 1994; Bakaloudis et al., 2001; Bakaloudis, 2009; Cauli et al., 2021). В редица Европейски държави е отчетена различна гнездова плътност: в Гърция в гората Дадя е установена гнездова плътност от 5,9-7,3 дв./100 км² (Vlachos and Parageorgiou, 1994); в Южна Македония е установена гнездова плътност от 1 дв./20,3 км² (Velevski and Grubač, 2008); в Испания – 11,8 дв./100 км²; в Италия – 2,1 дв./100 км²;

Хранене

Храни се предимно със змии, гущери и жаби, по-рядко с дребни бозайници и насекоми (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Разпръснато и групово в цялата страна, по-плътно в откритите, сухи и богати на влечуги райони. Основно в хълмистите и нископланински части на страната – Източните Родопи, Сакар, Дервентски възвишения, Странджа, Средна гора, Източна Стара планина, Предбалкана, Лудогорието. Единични двойки са регистрирани и в по-високите планини и равнините – Рила,

Пирин, Западните гранични планини, Тракийската низина, Дунавската равнина (Янков, отг. ред., 2007; Големански гл. ред., 2015).

Включен в Приложение 2 и 3 на ЗБР и Приложение 1 на Директивата за птиците. Видът е включен също в приложението към Резолюция № 6 (1998) на Постоянния комитет на Бернската конвенция. Според IUCN за територията на континентална Европа както и за света видът е „слабо засегнат“ – LC (Least Concern). Включен в Червената книга на Р България със статус „застрашен“ VU (Vulnerable).

В Червената книга (2015) като отрицателно действащи фактори са посочени едромашабното залесяване, голата сеч и пожарите; добиване на птици за изготвяне на препарати; смъртност, причинена от сблъскване с електрически стълбове и електропроводи, пряко преследване, безпокойство.

Съгласно докладването през 2019 г. (за периода 2013-2018 г.), видът се опазва като гнездящ с популация между 300 и 450 двойки. Краткосрочната (2000-2018 г.) и дългосрочната (1980-2018 г.) популационни тенденции са увеличаващи се. Посочени са следните заплахи: B02, G05.

Мигриращата популация е оценена на 600 – 1500 индивида. Не са посочени тенденции в развитието на популацията. Посочени са следните заплахи: F03, B02, D06.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната, вида е гнездящ като популацията се оценява на 1-1 двойка, което представлява 0,2 – 0,3 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Съгласно СФД, мигриращата популация е неизвестна поради липса на данни (DD). За размер и плътност на популацията (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Според Шуруликов и кол. (2005), в средна Дунавска равнина е по-чест по време на миграция. Не е наблюдаван в зоната по време на гнездене и миграция. Според Куцаров и др., (2007), видът присъства в зоната по време на гнездене и миграция, но не е установена точна бройка. В резултат на проучването на есенната и пролетната миграция в рамките на проекта „Минимизиране на рисковете за дивите птици“ в Северна България през 2011 г. е установено, че орела змияр мигрира на широк фронт над Северна България, като разпределението на птиците е относително равномерно, но не са установили птици от вида в зоната (Матеева и Янков, 2013).

Според Cheshmedjiev et al., (2029), гнездовата популация на орела змияр по българското поречието на р. Дунав е 50 – 70 двойки, но за СЗЗ „Комплекс Калимок“ не се съобщава гнездене. Според Матеева и др. (2013), видът не присъства в зоната по време на гнездене до 2007 г. и 2010-2012 г. Данните от eBird съобщават за наблюдение на 1 инд. през май месец 2019 г. Теренното проучване през май и юни 2021 г. не е установило птици от вида в зоната.

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 1 двойка	В настоящия СФД (актуализиран през 2015 г.) са посочени 1– 1 гнездящи двойки. В резултат на извършен мониторинг в защитената зона през гнездовия период на 2021 г. не са установени птици от вида.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 1 гнездяща двойка.
Популация: Размер на мигриращата популацията	Брой индивиди	Неизвестна	В СФД за концентрацията на вида по време на миграция в зоната не е посочена. Няма друга актуална информация за количеството на птиците и районите с концентрация на вида в зоната по време на миграция.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на актуалния размер на мигриращата популация до 2025 г.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 943	Изчислена на база на използваните характерни местообитания 10 % в рамките на СЗЗ, взети от СФД. Гнездовия участък е над 1000 ha, но търси храна до 7 km от гнездото. Гнездовите територии варират между 13,5 и 25,8 km ²	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 943 ha.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания	ha	Най-малко 470 ha	Изчислена въз основа на процентното участие на използваните характерни местообитания N 09 и N10. Местообитания N12 и N15 са субоптимални и са изключени ит тази площ. Вероятно вида се храни предимно извън пределите на зоната в съседни земеделски земи, ливади и пасища, тъй като тези местообитания са недостатъчни.	Поддържане на местообитанието в размер от най-малко 470 ha.

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ ВГ0002030 „Комплекс Калимок“

Не са необходими промени в СФД за този вид.

Специфични цели за A081 *Circus aeruginosus* (тръстикова блатар)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 50-55 cm, размах на крилата: 120-130 cm. Това е най-едрият блатар. Има полов и възрастов диморфизъм. Женската и младото са едноцветни, тъмни, със светла глава, а мъжкият отгоре кафяв със сива опашка и тъмни върхове на крилата. Лети с бавен, плавен махов полет, понякога планира (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

За България видът е гнездящо-прелетен, преминаващ и зимуващ. С петнисто и разпръснато разпространение в ниските части на по-голямата част от страната, по-концентрирано в централната част на Тракийската низина, поречието на р. Тунджа, Бургаската низина, на места по Черноморското и Дунавското крайбрежие и прилежащите им райони и в Софийското поле. Отделни изолирани находища и на други места в страната. През периода след 1985 г. националната популация показва постепенно възстановяване. Преобладават единично гнездящи двойки, но са познати и малки гнездови колонии. Гнездото е трудно достъпно, разположено ниско сред гъста блатна растителност (Мичев и др., в Червена книга на Р България, 2015).

Хранене

Предпочитана храна са водоплаващи и блатни птици (белочела водна кокошка, зимно бърне, зеленоглава патица, калугерица, малък червеноног водобегач), бозайници (воден плъх), земноводни и влечуги (водна жаба, обикновена водна змия) (Симеонов и др., 1990).

Характеристика на местообитанието

В България гнезди в блата, в растителност по периферията на водоеми и крайречни и приизворни мочурища, а през последните години наблюдаван и в посеви и други (едногодишни) тревни култури. Установен да гнезди както в приморски, крайречни и вътрешни естествени влажни зони, така и в изкуствени водоеми, като рибарници, микроязовири и язовири. Гнездата си разполага предимно в тръстикови масиви. Разпространен на надморска височина до 600 м. По време на миграции и зимуване обитава различни естествени и изкуствени влажни зони в ниските части на страната (Симеонов и др., 1990). Проучване в Португалия разкрива, че важно местообитание са тръстиковите масиви, в които се случва гнезденето и изхранването. Факторите, допринасящи за качеството на местообитанието са сезонните наводнения, които предпазват гнездата от сухоземни хищници; гъстотата и височината на тръстиката, предпазваща от вятър; наличието на храна (дребни бозайници и птици) (Alves et al., 2014). Най-често тръстиковия блатар ловува на разстояние около 3 км от гнездото, т.е. гнездовата територия на 1 дв. е около 28 км². Предпочита да ловува в обработваеми земи, в които растенията са с височина до 10 см. (Cardador and Manosa, 2011).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Среща се в цялата равнинна и полупланинска част на страната, където има макар и малки влажни зони, обрасли с висша водна растителност. Основната част от популацията е концентрирана в Тракийската низина, по Дунавското и Черноморското крайбрежие, в Дунавската равнина, Софийското поле и по долините на по-големите реки (Янков, отг.ред., 2007).

Включен в Приложение 2 и 3 на ЗБР и Приложение 1 на Директивата за птиците. Видът е включен също в приложението към Резолюция № 6 (1998) на Постоянния комитет на Бернската конвенция. Според IUCN за територията на континентална Европа както и за света видът е „слабо засегнат“ – LC (Least Concern). Включен е в Червената книга на Р България (2011) в категория „застрашен“.

Съгласно докладването през 2019 г. (за периода 2013-2019 г.), видът се опазва като **гнездящ** с популация между 220 и 260 двойки. Краткосрочната популационна тенденция (2000-2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (1980-2018 г.) е увеличаваща се. Посочени са следните заплахи: A02, A03, A04, C03, D02, F03, J01, J02, J03, M07.

Съгласно докладването през 2019 г. (за периода 2013-2019 г.), видът се опазва и като **мигриращ** с численост 3300 – 5000 индивида. Не са посочени краткосрочна и дългосрочна тенденции в развитието на популацията. Посочени са следните заплахи: A02, A03, A04, F03, F26, D06.

В Червената книга (2015) основните посочени заплахи за вида са пресушаване и деградация на естествените влажни зони със стоящи води. Използването на отрови за борба срещу гризачи; безпокойство от рибари.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната, вида е **гнездящ**, като популацията се оценява на **2 двойки**, което представлява 0,77 – 0,90 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Съгласно СФД на зоната вида е също **мигриращ**, като популацията се оценява на **10 индивида**, което представлява 0,2 – 0,3 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Гнезди по поречието на р. Дунав и притоците ѝ, но не е наблюдаван в зоната (Шурулинков и др. 2005).

Според Куцаров и др. (2007), видът присъства в зоната по време на гнездене с 2 двойки, а така също и по време на миграция, но не е установена точна бройка.

По Дунавското крайбрежие вида гнезди основно в по-големите влажни зони като са установени между 25 и 40 дв., като е наблюдаван в зоната, но не е установена точна бройка (Cheshmedjiev et al., 2019). До 2007 г. и през 2012 г. в защитената зона са наблюдавана 2 гнездящи двойки, а през 2010 г. не са отчетени гнездящи птици (Матеева и др., 2013).

Според Чешмеджиев и Георгиев (2018), видът гнезди в зоната с 2 двойки през периода 2012-2014 г. и през периода 2017-2018 г. също с 2 двойки.

По време на теренното проучване през май 2021 г. са наблюдавани 3 инд. и юни 2021 г. е установена 1 птица от вида в зоната.

Данните от eBird съобщават за наблюдение на 16 инд. през април и май месец 2016 г., 2 инд. през май 2018 г. и 1 инд. през март 2021 г. Данните от <https://observation.org> съобщават за 3 инд. през февруари и за 1 инд. през март месец 2021 г. в района на зоната.

Миграцията на тръстиковия блатар през страната е на широк фронт като по-интензивен е прелета в източните части на Лудогорието и централните части на Дунавската равнина. По

време на миграция вида е обикновен, като по време на есенния прелет дори е многоброен в централните части на Дунавското крайбрежие (Cheshmedzhiev et al., 2019). Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване
Популация: Размер гнездова популация	Брой двойки	Най-малко 2 дв.	В СФД за гнездовата популация на вида в зоната е посочена численост 2 дв. По Дунавското крайбрежие вида гнезди основно в по-големите влажни зони. Вида беше отчетен с 4 инд. при нашите теренни проучвания през гнездовия период на 2021 г.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 2 дв.
Популация: Размер мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 10 инд.	В СФД за концентрацията на вида в зоната е посочена численост 10-10 инд. Липсват конкретни публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 10 индивид. Междинна цел до 2025 г.: провеждане на проучване за установяване на текущата миграционна численост на вида в зоната в подходящите местообитания.
Местообитание на вида: Площ на гнездовото местообитание	ha	Най-малко 1098 ha	Гнездата си разполага предимно в обширни тръстикови масиви. Важни фактори са височината и гъстотата на тръстиката. Разполагат гнездата в места, които не се заливат при сезонните наводнения.	Запазване на тръстиковите масиви в рамките на защитената зона.
Местообитание на вида: характеристика на местообитанието за търсене на храна;	ha	Най-малко 658 ha	Изчислена въз основа на процентното участие на използваните характерни местообитания N07, N09 и N10. Ловува най-често на разстояние 3 км от гнездото, т.е. площта на една гнездова двойка е около 28 км ² . Височината на растенията/културата в обработваемите земи, където ловува трябва да е под 10 см.	Поддържане на подходящите хранителни местообитания за вода с площ от най-малко 658 ha.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване
			По време на миграции и зимуване обитава различни естествени и изкуствени влажни зони в ниските части на страната, в близост до които има полета с едногодишни тревисти култури, мочурища и ливади, където ловува дребни бозайници и птици.	

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Не се налагат промени в СФД.

Специфични цели за A082 *Circus cyaneus* (полски блатар)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото: 45-50 cm, размах на крилата – 110-120 cm. Средно голяма граблива птица с дребно тяло, дълги тесни крила и дълга, права опашка. Полетът е плавен с бавни махове на крилата. Често лети ниско над земята, увисва във въздуха, като слабо размахва повдигнати нагоре крила. Мъжкият се отличава от останалите блатари по широката ивица на над опашката. Женската и младото са трудно различими от другите видове – бялата ивица на над опашката е малко по-широка и добре очертана и размерите на тялото са по-големи (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

Преминващ, зимуващ и вероятно гнездящ вид. Пролетния прелет е от началото на март до средата на април, а есенният – от началото на август до края на ноември. Сега през размножителния период има наблюдения в Горнотракийската низина, Дунавската равнина и Добруджа, но без доказателства за гнездене. Възможната гнездова популация в страната се оценява на 0–6 двойки. Броят на зимуващите в България индивиди през отделните години варира от няколко десетки до няколко стотици. Гнездото е на земята, сред гъста тревна или блатна растителност, храсталаци, житни култури (Спасов и Николов в Червена книга на Р България, 2015; Симеонов и др., 1990).

Характерно местообитание

Тревни съобщества – ливади, пасища, обработваеми земи, стоящи сладководни водоеми с постоянен или сезонен характер, широки речни долини (Спасов и Николов в Червена книга на Р България, 2015; Симеонов и др., 1990). В Ирландия е установена гнездова плътност между 0,25 и 4,24 дв./100 km² (Wilson et al., 2017). Според Madders (2003) полският блатар в Шотландия предпочита тревисто-храстови местообитания, които са богати на неговата плячка – тъмната полевка, *Microtus agrestis* и ливадна бъбрица, *Anthus pratensis*. Подходящи местообитания са ливади, пасища, обработваеми земи и вероятно повечето типове „Естествени и полуестествени тревни формации“ (6110-6520), а може би и някои от „Преовлажнени тресавища, калища и мочурища“ (7140-7230) според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

През размножителния период се храни основно с дребни бозайници (полевки, мишки) и птици, в по-малка степен с насекоми (скакалци), влечуги и земноводни, през зимата и с мърша (Спасов и Николов в Червена книга на Р България, 2015; Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Установен в Тракийската низина, района на бившето Стралджанско блато, Северното Черноморско крайбрежие и Дунавската равнина. Отделни индивиди и двойка са наблюдавани няколкократно през периода 1994–1996 г. между селата Къшин, Къртожабене и Търнене, Плевенско. Брачни игри при 2 двойки са регистрирани на 09.06.1997 г. до с. Оризово, Пловдивско. На 31.05.2002 г. са наблюдавани 2 отделни птици, съответно до гр. Раковски и до с. Момино село, Пловдивско (Игнатов в Янков, отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 2 и 3 на ЗБР и Приложение 1 на Директивата за птиците. Видът е включен също в приложението към Резолюция № 6 (1998) на Постоянния комитет на Бернската конвенция. Според IUCN за територията на континентална Европа видът е „почти застрашен“ - NT (Near Threatened), а в света е „слабо засегнат“ – LC (Least Concern). Включен в SPEC 3 Изтощен. Включен в Червената книга на Р България със статус „критично застрашен“ CR (Critically Endangered).

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната **мигрираща** популация на вида се оценява на 480 – 700 индивиди. Не са посочени краткосрочна и дългосрочна тенденции в развитието на популацията. Посочени са следните заплахи: A01, A02, D02, F03, D06.

Зимуващата популация е оценена на 250 – 400 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е увеличаваща се. Посочени са следните заплахи: A01, A02p C03, D02.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната вида е **мигриращ**, като популацията се оценява на **30-30 индивида**, което представлява 4,29 – 6,25 % от националната популация (оценка „А“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

4. Анализ на наличната информация

В средна Дунавска равнина най-висока е числеността на вида през есенния прелет – от края на октомври до декември. Среща се повсеместно в полските райони (Шурулинков и др., 2005). Според Куцаров и др. (2007), видът присъства в зоната по време на миграция с 30 инд. Миграцията на полския блатар през страната е на широк фронт, но по-голяма част от птиците преминават през източната част на страната (Матеева и Янков, 2013). През 2021 г. не са извършвани теренни проучвания по време на миграция в зоната. Данните от eBird съобщават за наблюдение на 2 инд. през март месец 2020 г. и 3 инд. през март месец 2021 г. Данните от <https://observation.org> съобщават за 1 инд. през януари, 1 инд. през февруари, за 3 инд. през март, 1 инд. през април месец 2021 г. в района на зоната.

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

На базата на екологичните изисквания за местообитанията са определени параметрите, чрез които може да се оцени неговото състояние. Тези параметри стоят и в основата на определянето на специфичните цели за вида в зоната, представени в таблицата по-долу.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване
Популация: Размер мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 30 инд.	В СФД за концентрацията на вида в зоната е посочена численост 30 инд. Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 30 индивида. Междинна цел до 2025 г.: провеждане на проучване за установяване на текущата миграционна численост на вида в зоната в подходящите местообитания.
Местообитание на вида: Площ на местообитанията за търсене на храна	ha	Най-малко 658	Изчислена въз основа на процентното участие на използваните характерни местообитания N07, N09 и N10. Обширните зърнени култури и другите обработваеми земи са субоптимални и не са включени в площта.	Поддържане на местообитанията за търсене на храна в размер на най-малко 658 ha.

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предлагаме следните промени в СФД:

- Промяна в оценката на концентриращата се популация от „А“ на „В“, предвид на пониския процент от националната популация на вида (< 15 %), която зоната поддържа;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A082	<i>Circus cyaneus</i>			c	30	30	i		G	B	A	C	B

Специфични цели за A083 *Circus macrourus* (степен блатар)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото: 42-46 cm, размах на крилата: 105-110 cm. Дребен, по-малък от полския блатар, със значително по-тесни и остри крила. Горната страна на тялото при мъжкия е светлосива, а долната бяла. Върховете на първостепенните махови пера са черни. Надопашката по-светла, но неясно очертана и нечисто бяла. При полет отдалече изглежда бял и наподобява чайка. Женската и младото трудно се различават от другите видове блатари (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

Сега е преминаващ и отчасти зимуващ, в миналото е гнездил в Добруджа, в околностите на Ихтиман и Пазарджик, както и при с. Дъбравино, Варненско. През територията на страната преминава южната граница на ареала му. През последните десетилетия е регистриран само по време на миграция. Подходящите местообитания, както и районите на миналото му разпространение напоследък са сравнително добре проучени в орнитологично отношение и резултатите сочат, че най-вероятно **не гнезди на територията на страната** (Спасов в Червена книга на Р България, 2015). Пролетния прелет е през март-април. Есенният прелет започва последната десетдневка на август и продължава до края на октомври. По-многобройни са миграциите по Черноморското крайбрежие. През зимата е много рядък (Симеонов и др., 1990).

Характерно местообитание

Среща се в открити местности, степи, ливади, пустеещи земи, заблатени понижения, често в близост до вода, напоследък установен в житни култури. Гнезди поединично или в малобройни колонии (3–5 двойки) на земята в естествени тревни съобщества (ливади, пасища), по изключение в земеделски житни култури (Спасов в Червена книга на Р България, 2015; Симеонов и др., 1990). Подходящи местообитания са ливади, пасища, открити местности в близост до вода и вероятно повечето типове „Естествени и полустествени тревни формации“ (6110-6520), а може би и някои от „Преобладаващи тресавища, калища и мочурища“ (7140-7230) според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се главно с дребни гризачи (мишки и полевки), гущери, дребни видове птици (предимно наземно гнездящи видове от разред Passeriformes), твърдокрили насекоми.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

През ХХ в. степният блатар се е размножавал в България през отделни години и кратки периоди, като след 1970 г. няма индикации дори за епизодично гнездене. Изчезнал като гнездящ от страната. Редовно преминава при миграция (Янков и Иванов в Янков, отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 2 и 3 на ЗБР и Приложение 1 на Директивата за птиците. Видът е включен също в приложението към Резолюция № 6 (1998) на Постоянния комитет на Бернската конвенция. Според IUCN за територията на континентална Европа, а също и за света видът е „почти застрашен“ - NT (Near Threatened). Включен в SPEC 1 Застрашен. Включен в Червената книга на Р България със статус „изчезнал“ EX (Extinct).

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2001 – 2018 г.) националната мигрираща популация на вида се оценява на 80 – 150 индивиди. Не са посочени краткосрочна и дългосрочна тенденции в развитието на популацията. Посочени са следните заплахи: A02, D02, F03, D06.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната, вида е **мигриращ**, като популацията се оценява на **1-1 индивид**, което представлява 0,66 – 1,25 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Според Куцаров и др., (2007), видът присъства в зоната по време на миграция, но не е установена точна бройка. При проучване на есенната миграция (Матеева и Янков, 2013) съобщават, че степните блатари в Северна България летят на относително широк фронт - през Дунавската равнина Лудогорието и Добруджа. Относително по-голям брой индивиди мигрират през източните части на Лудогорието и през Добруджа. В Южна България прелетът е съсредоточен в източната част – между с. Александрово и Атанасовско езеро и през Източните Родопи. По Дунавското крайбрежие е много рядък вид, има малко наблюдения по време на пролетна и есенна миграция. Наблюдаван е 1 инд. на 01.10.2018 г. близо до с. Нова Черна (Cheshmedjiev et al., 2019). През 2021 г. не са извършвани теренни проучвания по време на миграция в зоната.

Има малко публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване
Популация: Размер мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 1 инд.	Определена от СФД за концентрацията на вида в зоната. Липсват други публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 1 индивид. Междинна цел до 2025 г.: провеждане на проучване за установяване на текущата миграционна численост на вида в зоната в подходящите местообитания.
Местообитание на вида: Площ на местообитанията за търсене на храна	ha	Най-малко 658	Изчислена въз основа на процентното участие на използваните характерни местообитания N07, N09 и N10. Обширните зърнение култури и другите обработваеми земи са субоптимални и не са включени в площта.	Поддържане на местообитания за търсене на храна в размер на най-малко 658 ha.

6. Необходимост от промени в СФД за (СЗЗ) BG0002030 „Комплекс Калимок“

Не са необходими промени в СФД.

Специфични цели за A084 *Circus pygargus* (ливаден блатар)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото: 42-47 cm, размах на крилата – 110-115 cm. Мъжкият наподобява полски блатар, но горната страна на тялото е по-тъмна, коремът е с надлъжни ръждиви шарки. Крилото отгоре с черна ивица и върховете на първостепенните махови пера са черни, а отдолу изглежда раирано. Женската и младото при полет практически не се различават от степния блатар. Почива като останалите блатари на земята (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

Гнездящо-прелетен, преминаващ и зимуващ вид. Сега гнезденето е доказано за редица райони от Западна България (включително Софийското поле), долината на Марица и Югоизточна България. Територии с най-висока гнездова плътност са Дервентските възвишения, районът на яз. „Малко Шарково“, Ямболското и Старозагорското поле. По време на прелет се среща из цялата страна, по-често по Черноморското крайбрежие. През зимата са наблюдавани рядко единични индивиди. Пролетния прелет е от средата на март до края на април, а есенният от средата на август до края на октомври (Марин и др., в Червена книга на Р България, 2015; Симеонов и др., 1990).

Характерно местообитание

Разнообразни влажни зони (включително влажни ливади, блата, торфища), към които проявява силно изразена привързаност. В България често гнезди в обработваеми площи, най-често засети с пшеница. Извън размножителния сезон връзката с влажните зони значително отслабва. Гнезди поединично или в разредени колонии. Мигрира поединично или по двойки, особено през есента, понякога формира малки ята с други ястребови птици при пресичане на големи водни площи (Марин и др., в Червена книга на Р България, 2015). Изследванията в Моравия (чешка Република) установяват гнездова плътност от 0,67 до 8,69 дв./100 km², като гнездовата плътност може да достигне до 12,8 дв./ 100 km² поради полуколониалния начин на гнездене на вида. Най-предпочитаното място за гнездене е зимната пшеница, където са разположени 78% от гнездата. От наблюдаваните 222 двойки (1991-2013 г.), 34% гнездят индивидуално, а 65,7% - полуколониално. Най-често полуколониите са съставени от 2-5 двойки. Средното разстояние между гнездата в полуколониите е 221,4 м.; по време на отглеждане на малките височината на растителността около гнездото е обикновено между 60 и 100 cm. Гнездата са разположени в земеделски блокове с площ между 6,1 и 97,5 ха и обикновено се намират в покрайнините на блока (Porgsch et al., 2013). Подходящи местообитания за гнездене са обработваеми земи със зимна пшеница, а по време на миграция също селскостопански площи с житни култури и вероятно повечето типове „Естествени и полуестествени тревни формации“ (6110-6520), а може би и някои от „Преовлажнени тресавища, калища и мочурища“ (7140-7230) според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с яйца и малки на наземно гнездящи птици, гризачи, малки зайци, гущери, едри насекоми (Марин и др., в Червена книга на Р България, 2015; Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С петнисто и разпръснато разпространение в цялата страна. по-плътно заета почти цялата територия на Югоизточна България между Сакар и Източна Стара планина, с изключение на гористия район на Странджа. Разпръснато в Добруджа, Софийското поле и други места. Равномерно ниска на по-голямата част от заетата територия (по-малко от 10 дв./кв.). С най-висока плътност в района между р. Тунджа и Бургаската низина, където в някои квадрати гнездят повече от 10–15 дв. Там се размножава в рехави колонии (Ангелов и др., в Янков, отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 2 и 3 на ЗБР и Приложение 1 на Директивата за птиците. Видът е включен също в приложението към Резолюция № 6 (1998) на Постоянния комитет на Бернската конвенция. Според IUCN за територията на континентална Европа както и за света видът е „слабо засегнат“ – LC (Least Concern). Включен в Червената книга на Р България със статус „заstraшен“ VU (Vulnerable).

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездова популация на вида се оценява на 300 – 350 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е неизвестна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) е увеличаваща се. Посочените са следните заплахи и влияния: A02, A03, A04, A06, D02, C03, F03, J01, K03.

Мигриращата популация е оценена на 500 – 1100 индивида. Не са посочени тенденции в развитието на популацията. Посочени са следните заплахи: A02, D06.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната, вида е гнездящ, като популацията се оценява на 1-1 двойки, което представлява 0,28 – 0,33 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Съгласно СФД на зоната, вида е също мигриращ, като популацията се оценява на 30-30 индивида, което представлява 2,73– 6 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

В Средна Дунавска равнина се среща рядко по време на миграция, възможно е да гнезди в източните части на Дунавската равнина и Добруджа (Шурулинков и др., 2005). Според Куцаров и др. (2007), видът присъства в зоната по време на миграция с 30 инд./год. Много рядък гнездящ вид за Долен Дунав (Cheshmedjiev et al., 2019). По време на теренното проучване през май 2021 г. е установен 1 инд. от вида в зоната. Данните от eBird, съобщават за 1 инд. наблюдаван през април 2016 г. близо до зоната. Данните от <https://observation.org>, съобщават за 2 инд. наблюдавани през март 2021 г.

Липсват публикувани актуални данни за концентрацията на вида в зоната по време на миграция, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

На базата на екологичните изисквания за местообитанията са определени параметрите, чрез които може да се оцени неговото състояние. Тези параметри стоят и в основата на определянето на специфичните цели за вида в зоната, представени в таблицата по-долу.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой двойки	Най-малко 1 дв.	В СФД за гнездовата популация на вида в зоната е посочена численост 1 дв.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 1 дв.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 30 инд.	В СФД за концентрацията на вида в зоната е посочена численост 30 инд. Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 30 индивида. Междинна цел до 2025 г.: провеждане на проучване за установяване на текущата миграционна численост на вида в зоната в подходящите местообитания.
Местообитание на вида: Площ на гнездовите местообитания	ha	Най-малко 1098 ha	Гнездата си разполага предимно в обширни тръстикови масиви. Важни фактори са височината и гъстотата на тръстиката. Разполагат гнездата в места, които не се заливат при сезонните наводнения.	Поддържане на площта на местообитанието в размер на най-малко 1098 ha.
Местообитание на вида: Площ на местообитанията за търсене на храна	ha	Най-малко 658	Изчислена въз основа на процентното участие на използваните характерни местообитания N07, N09 и N10. Обширните зърнение култури и другите обработваеми земи са субоптимални и не са включени в площта.	Поддържане на местообитания за търсене на храна в размер на най-малко 658 ha.

6. Необходимост от промени в СФД за (С33) BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предвид наличната информация за настоящата мигрираща/концентрираща популация на вида в защитената зона е необходима актуализация на СФ:

- По отношение на оценка на зоната (Site assessment) за мигрираща популация следва да се промени критерий „С“ за размер и плътност на популацията от „С“ на „В“ (което е 2,73 – 6 % от националната мигрираща популация).

Species					Population in the site					Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A084	<i>Circus pygargus</i>			c	30	30	i		G	B	A	C	C
B	A084	<i>Circus pygargus</i>			r	1	1	p		G	C	A	C	C

Специфични цели за A086 *Accipiter nisus* (малък ястреб)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 35-37 cm., размах на крилата: 60-65 cm. Мъжки - горната страна на тялото тъмносива, по тила бели основи на перата, ушите и страните на гушата ръждиви. Гърдите, корема и гащите изпъстрени с ръждиви напречни препаски. Женски - горната страна на тялото сиво-кафява. Тилът тъмнокафяв с бели петна, над очите бяла „вежда“. Долната страна на тялото бяла, по гушата с тъмни надлъжни резки, а останалата част с тъмнокафяви напречни препаски. И при двата пола клюна е тъмносив с черен връх. Восковицата и краката светложълти. Ирисът е тъмножълт (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

В България видът е постоянен, прелетен и зимуващ. Гнездовия период започва в края на април и продължава до края на юли (Симеонов и др., 1990). Мигрира през България от началото на март до началото на април и от средата на септември до края на октомври (Матеева и Янков, 2013).

Характерно местообитание

През размножителния период обитава основно широколистни, смесени и иглолистни гори, алувиални и много влажни гори и храсталаци, по-рядко – ивици дървета, храсти и мозайки от тях, овощни градини, дървесни и храстови плантации, а също в градски паркове и градини или други гористи части на градове, села. По време на миграции и през зимата се среща в хълмисти райони, открити полета, обработваеми площи, паркове, покрайнини на селища (Симеонов и др., 1990; Янков, отг. ред., 2007).

Хранене

Предимно орнитофаг. Ловува дребни птици до 120 гр., обикновено до 7 км от гнездото. Малкия ястреб не извършва селекция при ловуване, преобладават жертвите, които имат най-висока плътност (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Разпръснато и групово на почти цялата територия на страната с изключение на някои земеделски райони. По-плътно в гористите части, особено в планините, полупланинските и хълмисти райони, но и в Лудогорието и дори в Добруджа (където гнезди в полезащитните пояси и суходолията). Относително ограничено разпространен по Дунавското крайбрежие и поречията на някои от големите реки, където вероятно е заместен от *Accipiter brevipes*. Като

цяло плътността по-висока в планинските и полупланинските райони на Рила, Пирин, Родопите, Стара планина и Предбалкана (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 3 на ЗБР. Според IUCN за територията на континентална Европа, а и за целия свят видът е „слабо засегнат“ – LC (Least Concern). Няма SPEC категория. Включен в Червената книга на Р България със статус „застрашен“ EN (Endangered).

Съгласно Докладването през 2019 г. (за периода 2005-2018 г.), видът се опазва като гнездящ с популация между **1000 и 2300 двойки**. Краткосрочната популационна тенденция (2001-2018 г.) е **стабилна**, а дългосрочната (1980-2018 г.) е **увеличаваща се**. Не са посочени заплахи и влияния.

Малкият ястреб се опазва също така и като мигриращ вид с численост **1000-2200 индивида**. Не са посочени краткосрочни и дългосрочни тенденции в развитието на популацията. Посочени са следните заплахи: A02, B02, F03, D02.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД, мигриращата популация е неизвестна, поради липса на данни „DD“. За размер и плътност на популацията (оценка „D“). Степен на опазване, изолация и общо от оценка на зоната не са оценени.

4. Анализ на наличната информация

Според Куцаров и др. (2007), видът не присъства в зоната по време на гнездене и миграция.

За българското поречие на р. Дунав малкият ястреб е много по-многочислен по време на зимуване и миграция от колкото през размножителния сезон. Гнездящата популация на вида по р. Дунав е оценена на 180 – 330 двойки (Cheshmedzhiev et al., 2019). Теренното проучване през май и юни месец 2021 г. не установи птици от вида в зоната. По данни от eBird видът е наблюдаван в зоната през юли 2015 г.- 1 инд., август 2019 г.- 1 инд., март 2020 г.- 1 инд. и март 2021 г. -1 инд. По данни от observation.org , видът е наблюдаван в зоната през октомври 2021 г. -1 инд.

Предвид липсата на данни за мигриращата/концетрираща се численост на малкия ястреб и оценката „D“ за вида в зоната **не предвиждаме разработването на специфични природозащитни цели за него.**

5. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предвид липсата на информация за вида в зоната не могат да бъдат предложени промени в СФД.

Специфични цели за A402 *Accipiter brevipes* (късопръст ястреб)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 30 – 37 cm. Размах на крилата: 63 – 76 cm. Подобен на малкия ястреб, но за разлика от него има черни върхове на крилата, които го правят лесен за определяне. Ирисът е тъмен. Бузите също. Има полов и възрастов диморфизъм. Младите са тъмнокафяви отгоре с леко по-тъмни върхове на крилата. Отдолу са с надлъжни капковидни ивици и петна по страните на тялото и отдолу по крилото. С ясна вертикална ивица на гърлото (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

В България късопръстият ястреб е гнездящо-прелетен и преминаващ вид. Пролетната миграция е през април-май, а есенната – през август-септември. Зимува в Африка. Гнезди по дървета. Гнездото е рехаво, разположено близо до ствола на височина 6-12 м. (Симеонов и др. 1990).

Характерно местообитание

Късопръстият ястреб се среща в разреждени широколистни гори, залесени речни долини, групи дървета сред открити пространства (Симеонов и др. 1990). Ловува и в открити терени, и в селскостопански площи. Изследване направено в Русия (Федосов, 2013) показва, че дървесната растителност на гнездовите участъци, непременно са в съседство с открити пространства, тъй като основната храна на късопръстия ястреб – предпочита гущери по слънчеви, добре затоплени зони. Някои от предпочитаните местообитания са 91E0, 91F0 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се с дребни пойни птици (основно врабчета), мишевидни гризачи, гущери и насекоми.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Видът е с ясно изразена привързаност към речни долини, която определя цялостното му разпространение в страната (Янков отг. ред., 2007). У нас се среща основно по поречията на големите реки Арда, Марица, Тунджа, Струма, Дунав, техните притоци и по Черноморието.

Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР. Природозащитният статус на късопръстият ястреб според IUCN е LC (Least Concern). Видът е включен в SPEC 2. Включен е в Червената книга на Р България в категория „Уязвим“.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната **гнездяща** популация на вида се оценява на 190 – 470 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2001 – 2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – нарастваща.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на 1100 – 1200 индивида.

За гнездящата и мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: A02, B02, F03, D02 и A08.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната вида е **гнездящ**, като популацията се оценява на **1-1 двойка**, което представлява 1,9 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Видът е с ясно изразена привързаност към речни долини, която определя цялостното му разпространение в страната (Янков отг. ред., 2007). В средна Дунавска равнина е рядък гнездящ вид, които гнезди в дъбови, дъбово-липови и крайречни гори главно в близост до р. Дунав и по-рядко във вътрешността (Шуруликов и др., 2005). Според Куцаров и др. (2007), видът присъства в зоната по време на гнездене с 1 двойка. Проучвания по поречието на р. Дунав в периода 2005-2018 г. установяват вида в зоната (Cheshmedjiev et al., 2019). Видът не беше отчетен при нашите теренни проучвания през гнездовия период на 2021 г. По данни от eBird

видът е наблюдаван в зоната през август 1998 г.- 1 инд. По данни от observation.org видът не е наблюдаван в зоната.

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване
Популация: Размер на гнездова популацията	Брой гнездящи двойки	Най-малко 1 двойка	В настоящия СФД (актуализиран през 2015 г.) са посочени 1– 1 гнездящи двойки. В резултат на извършен мониторинг в защитената зона през гнездовия период на 2021 г. не са установени птици от вида.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 1 гнездяща двойка.
Местообитание на вида: площ на подходящите места за гнездене	ha	Най-малко 943 ha	Широколистните гори в зоната са около 943 ha. Оценени са на база процентното участие на местообитание N16- широколистни гори в СФД на зоната.	Запазване на крайречните насаждения по поречието на р. Дунав, които осигуряват подходящи местообитания за гнездене на вида в зоната.
Местообитание на вида: Площ на местообитанията за търсене на храна	ha	Най-малко 658	Изчислена въз основа на процентното участие на използваните характерни местообитания N07, N09 и N10. Обширните зърнене култури и другите обработваеми земи са субоптимални и не са включени в площта.	Поддържане на местообитанията за търсене на храна в размер на най-малко 658 ha.

6. Необходимост от промени в СФД за С33 BG0002030 „Комплекс Калимок“

Не са необходими промени в СФД.

Специфични цели за A403 *Buteo rufinus* (белоопашат мишелов)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 50-65 cm, размах на крилата – 126 – 155 cm (Svensson et al., 2009). Има три цветови фази на оперението – тъмна, светла и ръждива. Последните две са застъпени у нас. Птиците от светлата фаза имат светложълто до жълтеникаво- ръждиво оперение. Ръждивите птици са по-тъмно ръждивокафяви. При всички опашката е светложълта, белезникава,

едноцветна. “Гашите“ са тъмнокафяви до черни. Профилът на крилата в полет е V-образен. Краката са жълти (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

Постоянен, гнездящо-прелетен, преминаващ и зимуващ вид. Пролетният прелет е от края на март до края на април, а есенният - от края на август до края на октомври. По-често се установяват единични мигранти сред разредени ята на други дневни грабливи птици. При по-студени зими вероятно и възрастните мигрират на къси разстояния. Гнезди на скали и на дървета, по-рядко и на стълбове на далекопроводи (метални). Гнездата на дървета са на единични или ивици дървета сред полето, най-често са на тополи.

Характерно местообитание

Гнезди в открити местообитания - степи, ливади, ниви с единични или групи дървета и храсти пръснати сред тях. Често пъти в хълмисти области с мозаично пръснати храсти и единични дървета. Обича степни и ливадни местообитания в близост до скалисти речни каньони, скални венци, суходолия и др. скални форми, където устройва гнездата си. Понякога гнезди в каменни кариери. Избягва гъсти и компактни горски комплекси или ако се среща там е винаги в периферията им. Среща се както в низините така и в хълмисти и предпланински райони, до около 900 м.н.в. По време на миграция, скитане и зимуване се среща във всякакви типове открити местообитания, често недалеч от гнездото си. Milchev (2009) установява гнездова плътност на вида от 0,8 до 2,8 дв./км в дефилета на югоизточна България.

Хранене

Белоопашатият мишелов има твърде широк хранителен спектър. Храни се с дребни бозайници – лалугери, хомяци, полевки, слепи кучета, къртици и др., с влечуги – змии и гущери, с различни видове врабчоподобни птици, жаби, едри насекоми (BWPi, 2006; Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Белоопашатият мишелов гнезди в цялата страна, с изключение на високопланинските райони и на обширните компактни горски масиви в Странджа, Лудогорието и някои части на Западна България. Най-висока численост има в Горнотракийската низина, Дунавската равнина, Поломието, Добруджа, Сакар, Източните Родопи (Шурулинков и др. 2005, Янков отг. ред., 2007; Стойчев и др. 2008; Големански гл. ред., 2015; Даскалова и др., 2020).

Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР. Природозащитният статус според IUCN е LC (Least Concern) както за света, така и за Европа. Видът е включен в СПЕС 3 - Уязвим. Включен е в Червената книга на Р България в категория „Уязвим“.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната **гнездова** популация се оценява на 500-600 двойки, а краткосрочната тенденция е на намаление. Дългосрочната тенденция обаче е на значително увеличение. Действително през последните 10-15 години е налице тенденция на намаление на вида в редица райони, особено в Северна и Западна България.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на 850 – 900 индивида.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната вида е **зимуващ**, като популацията се оценява на 1-1 индивида. Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2001-2018 г.), няма оценка на вида. За размер и плътност на популацията (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Съгласно СФД на зоната вида е **мигриращ**, като популацията не е оценява. За размер и плътност на популацията (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

В средна Дунавска равнина видът е често срещан по време на миграция, в близост до местата за гнездене (Шурулинков и др., 2005). Според Куцаров и др. (2007), видът присъства в зоната по време на миграция, но не е посочена численост за вида. В резултат на проучването на есенната и пролетната миграция в рамките на проекта „Минимизиране на рисковете за дивите птици“ в Северна България през 2011 г., видът не е установен в зоната (Матеева и Янков, 2013). По време на теренното проучване през май 2021 г. е установен 1 инд. от вида в зоната. По данни от eBird, видът е наблюдаван в зоната през април 2010 г.- 1 инд., април 2016 г.- 2 инд., май 2018 г.- 1 инд. и май 2019 г. -1 инд. По данни от observation.org , видът е наблюдаван в зоната през март 2021 г. -1 инд.

Данните за зимуването на вида в зоната са от средно зимните преброявания през 2019 и 2020 г. През зимния период на 2019 г. не са наблюдавани индивиди по поречието на река Дунав. През зимния период на 2020 г. е наблюдаван 1 индивид по поречието на река Дунав, който е източно на гр. Тутракан.

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

В Червената книга на България (Ватев и др. 2015) като заплахи за белоопашатия мишелов са посочени деградацията на биотопите, залесяването, смъртност от далекопроводи, „употреба на препарати“. При докладването по чл.12 са посочени голям брой заплахи свързани с промяна на предназначение на земите, превръщането на пасищата в гори, изоставянето на пасищата и обрастването им, преустановяване на пашата, хидроенергийното строителство, развитието на спортно-туристическа инфраструктура, застрояване. Освен това следва да добавим и заплахи като незаконния отстрел, загиването на птици от сблъсъци с автомобили, отравянето с отрови за борба с наземни хищници и др.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване
Популация: Размер мигриращата популация	Брой индивиди	Неизвестна	В СФД за концентрацията на вида по време на миграция в зоната не е посочена. Няма друга актуална информация за количеството на	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на актуалния размер на мигриращата популация до 2025 г.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване
			птиците и районите с концентрация на вида в зоната по време на миграция.	
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 1 инд.	Според СФД на зоната максимална стойност на зимуващите индивиди е 1 инд. Количеството на зимуващите птици силно зависи от метеорологичните условия и най-вече от температурните стойности през януари.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на актуалния размер на зимуващата популация до 2025 г.
Местообитание на вида: Площ на местообитанията за търсене на храна	ha	Най-малко 658	Изчислена въз основа на процентното участие на използваните характерни местообитания N07, N09 и N10. Обширните зърнение култури и другите обработваеми земи са субоптимални и не са включени в площта.	Поддържане на местообитанията за търсене на храна в размер на най-малко 658 ha.

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Към момента не могат да бъдат предложени промени в СФД.

Специфични цели за *A087 Buteo buteo* (обикновен мишелов)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 55 – 58 cm. Размах на крилата: 120 – 130 cm. Средно голяма граблива птица с широки, къси крила и къса закръглена опашка. Оперението е кафяво, като на горната страна еднообразно, а на долната е с белезникав или ръждив оттенък и пъстрини. Лети с плавни махове на крилата. Восковицата и краката са жълти. В България се среща подвидът *Buteo buteo vulpinus* (обикновен ръждив мишелов) (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

За България видът е постоянен и прелетен. Един от най-многобройните и широко разпространени видове хищни птици в страната. Размножителния период започва през април. Гнездото си строи по широколистни и иглолистни дървета на височина 6-20 м. Според Янков отг. ред. (2007), българската популация наброява 2500-4000 двойки. Видът е известен като далечен мигрант (главно подвидът *vulpinus*) и мигрант на къси разстояние, но на широк фронт, отчасти зимува в България (подвидът *buteo*). Мишеловът е най-многобройният мигрант сред

грабливите птици през периода 1979-2003 г. в Бургаския залив. Общата му численост варира между 7963 и 31 746 инд. (средно – 17 739) (Michev et al., 2018). Пролетната миграция е най-интензивна през март, а есенната през втората половина на октомври. Образува сравнително многочислени ята (300-400), сред които може да присъстват и други единични видове (тръстиков блатар, черна каня). Общо проучванията през 2011 и 2012 г. показват, че макар обикновения мишелов да прелита над цялата страна, основната част от прелитащите птици се концентрират в източната част (Матеева и Янков, 2013).

Характерно местообитание

Обитава крайнини на широколистни, смесени и иглолистни гори с поляни, групи дървета сред открити пространства. Среца до 1500 м. - 1977 м надморска височина (Симеонов и др., 1990; Янков отг. ред., 2007). Гнездовата територия на една двойка е между 39 и 221 ha (средно – 119 ha). В Алпите (Италия) е установена гнездова плътност между 28 и 31 дв./100 кв. км. като разстоянието между гнездата е средно 1108 м. По-голяма част (81%) от гнездата са разположени на скали, а останалите върху стари дървета (кестен, бял бор, дъб) (Sergio, 2002). Подходящи местообитания за гнездене са крайнини на гори (9110-91СA), а за търсене на храна са открити пространства - ливади, пасища, обработваеми земи и вероятно повечето типове „Естествени и полуестествени тревни формации“ (6110-6520) според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Основно се храни с бозайници (15 вида), като доминират дребните гризачи – обикновена полевка, лалугер, горска полевка, горска мишка и др.). От птиците (17 вида) най-често ловува обикновен скорец.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Повсеместно разпространен на цялата територия на страната. Не е установен на места в равнинни безлесни райони с преобладаване на земеделски култури – локално в Дунавската равнина, Тракийската низина, Бургаската низина и др. Числеността му е относително равномерна, като е по-висока в предпланинските и хълмистите райони с по-голямо разнообразие на местообитания (комбинация от гори с ливади, пасища и обработваеми земи) (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 3 на ЗБР. Според IUCN видът е с категория „слабо засегнат“ - LC (Least Concern) за територията на континентална Европа, също и за света. Няма SPEC категория. Не е включен в Червената книга на Р България.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005-2018 г.), видът се опазва като гнездящ с популация между **2400 и 4200 двойки**. Краткосрочната (2001-2018 г.) популационна тенденция е **стабилна**, а дългосрочната (1980-2018 г.) е **неизвестна**. Не са посочени заплахи и влияния.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2001-2018 г.), видът се опазва и като мигриращ с численост между **36 000 и 40 000 индивиди**. Не са посочени тенденции в миграционната численост. Не са посочени и заплахи.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД, мигриращата популация е неизвестна. За размер и плътност на популацията (оценка „D“). Степен на опазване, изолация и общо от оценка на зоната не са оценени.

Съгласно СФД на зоната вида е зимуващ, като популацията се оценява на до 7 индивида. Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2001-2018 г.), няма оценка на вида. За размер и плътност на популацията (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

Съгласно СФД, видът се опазва в зоната и като постоянен. За размер и плътност на популацията (оценка „D“). Степен на опазване, изолация и общо от оценка на зоната не са оценени.

4. Анализ на наличната информация

Обикновения мишелов гнезди редовно по поречието на р. Дунав, като популацията по българското поречие се оценя на 320 – 560 двойки (Cheshmedzhiev et al., 2019). През май месец на 2021 г. е наблюдаван 1 индивид в зоната. Национално проучване на миграцията за 42 вида птици през 2011 и 2012 г. показва, че макар обикновения мишелов да прелита над цялата страна, основната част от прелитащите птици се концентрира в източна България (Матеева и Янков, 2013). Според СФД, липсват данни за концентрацията на вида в зоната по време на миграция и гнездене, и популациите са с оценка „D“ поради което **не се налага разработване на специфични конзервационни цели за тях.**

Данните за зимуването на вида в зоната са от средно зимните преброявания през 2019 и 2020 г. През зимния период на 2019 г. са наблюдавани 19 индивида по поречието на река Дунав, като 1 инд. от тях в зоната. През зимния период на 2020 г. са наблюдавани 18 индивида по поречието на река Дунав, като 2 инд. от тях в зоната и 1 инд. много близко да зоната.

Данните от eBird за 2020 и 2021 г., дават информация за птици по време на пролента и есенна миграция 1 – 4 инд. в С33 (S. Peev, K. Ivanov). По данни от observation.org, видът е наблюдаван в зоната през януари 2021 г.- 4 инд., февруари 2021 г.- 5 инд., март 2021 г.- 9 инд., април 2021 г. – 1 инд. и октомври 2021 г. -37 инд. (Y. Kutsarov, 2021).

Основните заплахи за обикновения мишелов са безпокойството, провеждането на горско-стопанските дейности и практики, най-вече по време на размножителния сезон, както и химизацията в селското стопанство.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 4 инд.	В СФД за концентрацията на вида е посочена максимална стойност от 7 инд. Няма друга актуална информация за количеството на птиците и районите с концентрация на вида в зоната по време на зимуване.	Поддържане на популацията в размер най-малко 4 инд. Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на актуалния размер на зимуващата популация до 2025 г.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови	ha	Най-малко 188 ha	Изчислена въз основа на 10 % местообитание от широколистна естествена гора (N16) в рамките на зоната.	Поддържане на площта на подходящите гнездови

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
местообитания на вида				местообитания на вида в размер най-малко 188 ha.
Местообитание на вида: Площ на местообитанията за търсене на храна	ha	Най-малко 658	Изчислена въз основа на процентното участие на използваните характерни местообитания N07, N09 и N10. Обширните зърнение култури и другите обработваеми земи са субоптимални и не са включени в площта.	Поддържане на местообитания за търсене на храна в размер на най-малко 658 ha.
Местообитание на вида: Наличие на едроразмерни/ биотопни дървета, в групи	Брой дървета на ha, в група	Най-малко 5 броя на ha, в група	Целевата стойност на показателя е съобразена с посочената в Наредба № 8 от 05.08.2011 г. за сечите в горите, обновена от 29.09.2020 г. Необходим е редовен мониторинг	Поддържане на състоянието по този параметър..

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предвид наличната информация за гнездящата, мигриращата и зимуващата популация на вида в зоната не може да бъде направена актуализация в СФД.

Специфични цели за A858 *Clanga pomarina* (малък креслив орел)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 60-65 см., размах на крилата: 140-150 см. Възрастните са с кафяво оперение, черни махови пера, бели петна на крилата и черна опашка с бяло дъгообразно петно в основата. Ирисът е жълт. Може да бъдат разграничени от възрастните на големия креслив орел по дребните размери; при полет маховите пера отдолу са черни, а подкрилията – кафяви (при големия креслив орел е обратно). Опашката е къса, а профилът при реене – „увиснал“ (Симеонов и др., 1990, Мичев и др., 2012).

Характер на пребиваване в страната

Гнездящо-прелетен, преминаващ и отчасти зимуващ вид. Пролетният прелет е от средата на февруари до началото на април. Есенният прелет е от началото на август до края на октомври. Тогава се среща често по Черноморското крайбрежие. Максимална миграция е наблюдавана през последната десетдневка на септември (Симеонов и др. 1990; Големански гл. ред., 2015).

Характерно местообитание

Запазени горски масиви широколистни и смесени гори (бук, дъб или смесени насаждения) с поляни в близост до речни долини, пасища, ливади, блата, стари полезащитни пояси и други горски площи, в близост до просторни тревни съобщества и край селскостопански земи, които птиците използват за ловуване. Гнезди основно върху дъб (70%). Средната плътност на гнездящите двойки в пригодни местообитания за вида е 0.33 дв./100 ha. Най-честите типове

местообитания, които използва за ловуване са обработваемите зими – 76% (Плачийски и др., 2018). По време на миграции се среща в открити пространства и до горната граница на гората (Симеонов и др., 1990, Червена книга на Р България 2015). Според Meyburg et al. (1997), 60 двойки обитават територия от около 3000 km² в Странджа планина.

Хранене

Хранят се с малки бозайници, малки птици, земноводни, влечуги, полевки и от време на време насекоми. (Симеонов и др., 1990; Големански гл. ред., 2015).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С неравномерно петнисто разпространение, по-голямата част от гнездовата популация е концентрирана в Югоизточна и Източна България и обхваща почти изцяло Странджа, Сакар и значителни части от Източна Стара планина, Източните Родопи и Добруджа. Останалата част от двойките разпръснати в почти цялата страна, главно в по-ниските ѝ части. Отсъства или слабо представен в Северозападна България, Западните погранични планини, южната част на Дунавската равнина и Предбалкана, долините на реките Струма и Места и др. Избягва високите планини като Рила, Пирин и Западните Родопи. (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците и Приложение 2 и 3 на ЗБР. Включен в SPEC 2. Включен е в Червената книга на България със статус- уязвим VU. Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 460-600 двойки. Краткосрочната (2000-2018) и дългосрочна (1980-2018) популационна тенденция са нарастващи. Посочени са следните заплахи и влияния: A02, A03, B01, B03, B06, C03, D02, F03, J01.

Според Докладването по чл. 12 от 2019 г., мигриращата популация на вида се оценява на 30000 – 52000 инд. Краткосрочната тенденция на вида в рамките на Натура 2000 е флукуираща. Посочени са следните заплахи и въздействия: A02, A03, A04, B02, E01, F03, D06.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната, вида е мигриращ, като популацията се оценява на 10 индивида, което представлява 0,03-0,02 % от националната популация на вида. За размер и плътност на популацията (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Според Куцаров и др. (2007), видът присъства в зоната по време на миграция, но с неизвестна численост. Вида беше отчетен при нашите теренни проучвания през гнездовия период на 2021 г. с 2 птици в източната част на СЗЗ „Комплекс Калимок“ с териториално поведение. Вида вероятно гнезди извън зоната, в гората южно от Тутракан, но се храни и на територията на зоната. Не са провеждани теренни проучвания по време на миграция през 2021 г.

По време на проучване на зоните по р. Дунав с лодка през месец юли вида не беше наблюдаван. По данни от eBird, видът е наблюдаван в зоната през май 2016 г.- 1 инд., май 2019 г.- 1 инд., август 2019 г.- 1 инд., септември 2019 г. – 1 инд. Данните от <https://observation.org> за 2021г., не дават данни за птици в района и около зоната.

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване
Популация: Размер мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 10 инд.	В СФД за концентрацията на вида в зоната е посочена численост 10 инд. Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 10 индивида. Междинна цел до 2025 г.: провеждане на проучване за установяване на текущата миграционна численост на вида в зоната в подходящите местообитания.
Местообитание на вида: Площ на местообитанията за търсене на храна	ha	Най-малко 658	Изчислена въз основа на процентното участие на използваните характерни местообитания N07, N09 и N10. Обширните зърнение култури и другите обработваеми земи са субоптимални и не са включени в площта.	Поддържане на местообитания за търсене на храна в размер на най-малко 658 ha.

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Не са необходими промени в СФД за вида.

Специфични цели за A092 *Hieraaetus pennatus* (малък орел)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 47 - 55 cm, размах на крилата: 110 - 120 cm. Възрастните имат две фази на оперението. При светлата фаза отгоре е светлокафяв с кафяви пъстрини по средата на перата, а отдолу е беззникав с надлъжни петна по гърдите и черни махови пера. Това оперение наподобява възрастен египетски лешояд. При тъмната фаза главата и тялото отдолу са тъмнокафяви, а опашката – по-светла; на предните ръбове на крилата при главата има две характерни бели петна, които липсват при всички други дневни грабливи птици. Има и междинна фаза. Младите са беззникави, с повече напетнявания по тялото. Отличава се от женските и младите на тръстиковия блатар, по късите и широки крила, опашка и хоризонтален профил при реене (Симеонов и др., 1990, Мичев и др., 2012).

Характер на пребиваване в страната

Гнездящо-прелетен и преминаващ вид. Пролетният прелет е през март - април. Есенният прелет е от втората половина на август до края на октомври. Миграционната активност е най-интензивна през втората половина на септември. Съотношението на екземплярите със светла и с тъмна фаза на окраската по време на миграции е 7:4. По време на прелет е често срещан, особено по Черноморското крайбрежие (Симеонов и др. 1990, Червена книга на Р България 2015).

Характерно местообитание

Гнезди основно в Широколистни листопадни гори в полупланинските и хълмисти райони до около 2000 м н. в. и ниските части на по-високите планини и по-рядко в Смесени гори или в Алувиални и много влажни гори и храсталаци (главно покрай Дунавското и Черноморското крайбрежие). Гнездовото му разпространение в голяма степен зависи от наличието на стари гори или запазени групи стари дървета сред по-младите гори. Понякога заема гнезда на други дневни грабливи птици. (Симеонов и др., 1990; Големански гл.ред., 2015; Янков отг. ред., 2007).

Хранене

Храни се с лалугери и други гризачи, птици (гълъби, дроздове, чучулиги, синигери), влечуги и др., които лови в гори и открити пространства (Симеонов и др., 1990; Големански гл.ред., 2015).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Петнисто и разпръснато в почти цялата страна, в гористи райони в равнините, в ниските и средно високите части на планините. Предимно в Източна България, с най-плътно разпространение в Източните Родопи, Сакар и хълмистите райони по поречието на р. Тунджа, Източна Стара планина, Странджа, Добруджа и отчасти Лудогорието. Гнездовища в съседни квадрати и в Средна гора, долината на р. Струма, Тракийската низина. В Западна България предимно с разпръснати единични находища. Почти отсъства от Дунавската равнина (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците и Приложение 2 и 3 на ЗБР. Включен в СПЕС 3. Включен е в Червената книга на България със статус- уязвим VU. Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 240 и 250 двойки. Краткосрочната популационна тенденция (2000-2018) е нарастваща и дългосрочна (1980-2018) популационна тенденция е нарастваща.

За гнездящата популация са посочени следните заплахи и влияния: A02, A04, B01, B02, B03, B06, C03, D02, E01, F03.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната мигрираща популация на вида се оценява на 200 и 2000 индивида. Краткосрочната популационна тенденция (2000-2018) и дългосрочна (1980-2018) популационна тенденция не е посочена.

За мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: A02, A04, D06, F03.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД, видът се опазва в зоната като мигриращ (концентрираща се), с популация, която е неизвестна. За размер и плътност на популацията (оценка „С“). Опазването на вида е добро

(оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Според Куцаров и др. (2007), видът присъства в зоната по време на миграция, но с неизяснена численост. Според СФД, липсват данни за мигриращата популация на вида в зоната и е необходимо залагане на адекватен мониторинг за установяване на тази численост.

Вида не беше отчетен при нашите теренни проучвания през гнездовия период на 2021 г., не са провеждани теренни проучвания по време на миграция през 2021 г. По време на проучване на зоните по р. Дунав с лодка през месец юли вида не беше наблюдаван.

По данни от eBird, видът е наблюдаван в зоната през юли 2015 г.- 1 инд., и източно от зоната през май 2013 г.- 1 инд., май 2020 г.- 3 инд. и юни 2021 г. – 1 инд. Има вероятност вида да гнезди в зоната, но са необходими допълнителни проучвания, за да се потвърди.

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Неизвестна	В СФД за концентрацията на вида по време на миграция в зоната не е посочена минимална и максимална стойност. Няма друга актуална информация за количеството на птиците и районите с концентрация на вида в зоната по време на миграция.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на актуалния размер на мигриращата популация до 2025 г.
Местообитание на вида: Площ на местообитанията за търсене на храна	ha	Най-малко 658	Изчислена въз основа на процентното участие на използваните характерни местообитания N07, N09 и N10. Обширните зърнени култури и другите обработваеми земи са субоптимални и не са включени в площта.	Поддържане на местообитанията за търсене на храна в размер на най-малко 658 ha.

6. Необходимост от промени в СФД за СЗ ВГ0002030 „Комплекс Калимок“

Предвид наличната информация за мигриращата популация на вида в зоната не може да бъде направена актуализация в СФД.

Специфични цели за A094 *Pandion haliaetus* (орел рибар)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 55-60 cm, размахът на крилата – 155-165 cm., тегло 1200-2000 гр. При възрастните оперението отгоре е тъмнокафяво, с изкл. на бялото теме, а отдолу – белезникаво с черни петна в основата и по върховете на първостепенните махови пера; главата е с малка качулка. В реещ и планиращ полет има характерен начупен профил (подобно на чайка), по който лесно може да се отличи от другите по-едри грабливи птици (Симеонов и др., 1990, Мичев и др., 2012).

Характер на пребиваване в страната

Гнездящо-прелетен и преминаващ вид. Пролетна миграция - февруари- април и есенна миграция - август- декември (Симеонов и др. 1990).

Характерно местообитание

Разнообразни естествени и изкуствени влажни зони със стоящи или течащи води, предимно по блата и езера и много рядко край големи, богати на риба рибарници. Основно изискване към местообитанието е наличие на значителни хранителни ресурси (предимно риба) в съчетание с подходящи места за гнездене (стари дървета в заливни гори, стълбове на далекопроводи и др.). При търсене на храна се отдалечава до 10–20 km. (Симеонов и др., 1990, Червена книга на Р България 2015). Подходящи местообитания вероятно са 3150 и 3260 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Стенофаг. Храни се с риба (99% от диетата му) с тегло 150–300 гр. и дължина около 25–35 cm. При мътна вода не може да си набавя храна и лови жаби, мишевидни гризачи, зайци, земноводни, други птици и малки влечуги. В България храната е изследвана от гушите и стомашното съдържание на 6 екз. Установени са остатъци от 4 шарана, 4 костура, 2 скобара, 1 червеноперка и 2 водни жаби (Симеонов и др. 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С разпръснато разпространение покрай язовири и рибарници, главно в Тракийската низина, Източните Родопи, Западна и Източна Стара планина. Отделни находища с по-ниска степен на достоверност и по Дунавското крайбрежие (между о. Белене и ез. Сребърна) и долините на реките Струма и Места. (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците и Приложение 2 и 3 на ЗБР. Включен в СПЕС 3. Включен е в Червената книга на България със статус- критично застрашен CR. Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната **гнездяща** популация на вида се оценява на 0 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е неизвестна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) намаляваща. Посочени са следните заплахи и влияния: A07, A09, B02, D02, F03, G01, H01, A08.

Мигриращата национална популация е оценена на 100 – 150 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е флукуираща. Посочени са следните заплахи и влияния: D02, F03, F26.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната, вида е **мигриращ**, като популацията се оценява на **2 - 3 индивида**, което представлява 2% от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

В Средна Дунавска равнина видът е рядък мигрант (Шурулинков и др., 2005). Според Куцаров и др. (2007), видът присъства в зоната по време на миграция с 2-3 инд. В резултат на проучването на есенната и пролетната миграция в рамките на проекта „Минимизиране на рисковете за дивите птици“ в Северна България през 2011 г. е установено, че в Дунавската равнина най-голям брой речни орли са наблюдавани при с. Ореш (Матеева и Янков, 2013). В периода 2005-2018 г. вида редовно е бил наблюдаван по време на пролетната и есенната миграция в района на зоната (Cheshmedjiev et al., 2019).

Вида не беше отчетен при нашите теренни проучвания през гнездовия период на 2021 г., не са провеждани теренни проучвания по време на миграция през 2021 г.

По данни от eBird, видът е наблюдаван в зоната през април 2016 г. - 1 инд.

Данните от <https://observation.org> за 2021 г., не дават данни за птици в района и около зоната.

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на мигриращата популацията	Брой индивиди	Най-малко 2 индивид	Целевата стойност е определена от СФД и данни, че е наблюдаван редовно в периода 2005-2018 г.	Междинна цел до 2025 г.: провеждане на проучване за установяване на текущата мигрираща численост на вида в зоната.						
Местообитание на вида: площ на подходящите места за търсене на храна	ha	3480 ha	Изчислена на база откритите водни площи по р. Дунав в рамките на СЗЗ. Данните са взети от СФД като % на местообитание N06 и 07 и откритите части на реката (ловува риба).	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 3480 ha						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
елемент риби (JDS4-Fish)			Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Русе и Силистра) е оценено на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).	

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Не се налагат промени в СФД за вида.

Специфични цели за A096 *Falco tinnunculus* (черношипа ветрушка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 30-35 см., размах на крилата: 72-78 см. Мъжкият е със сиво-сини глава и опашка (на върха с широка черна ивица) и червено-кафяв гръб, изпъстрен с черни щрихи, по които се отличава от мъжката степна ветрушка; отдолу е светлокафяв с редки черни щрихи. Женската отгоре е кафява с черни щрихи, отдолу – кремава с черни щрихи по гърдите и подкрилията; маховите пера са изцяло сиви; има добре очертани бакенбарди. При всички възрасти и полове опашката е дълга с черна ивица накрая, а ноктите – черни. (Симеонов и др., 1990, Мичев и др., 2012).

Характер на пребиваване в страната

Прелетен и постоянен. Пролетният прелет е през март, есенният - септември - октомври. През размножителния период е повсеместно разпространен вид в равнини и планини до най-високите алпийски терени. През зимата се среща рядко в равнини и планински склонове до около 1000 m надм. в. (Симеонов и др. 1990).

Характерно местообитание

Скалисти и карстови терени, проломи, дефилета, ждрела, долини на реки с отвесни песъчливи, лъсови брегове и оврази, лесостепни, крайнини на разредени гори, полета с единични стари дървета и оазисни гори (Симеонов и др. 1990). Според Channing (2006) 1 двойка обитава територия около 2 до 10 км² (200-1000 ха), като среден размер на територията е 5 км² (500 ха). В други големи европейски градове е между 23 и 55 двойки /100 км² (Malher et al. 2010).

Хранене

Хранят се предимно с малки бозайници, включително полевки (*Arvicoline*) и мишки (напр. *Apodemus sylvaticus*). Понякога се хранят със земноводни, влечуги и други птици. Ловуват, като се издигат на 10 до 20 м над земята и бързо се гмуркат върху плячката си. В някои райони са ключови хищници за малки, тревопасни бозайници, включително полевки и мишки, и помагат за контролиране на популациите на гризачи и дребни бозайници. Въпреки че стават жертва на ястреби и други хищници, те не са основен източник на храна за хищниците (Shrubb, 1993, Channing, 2006).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Повсеместно разпространен в по-голямата част от страната както в равнините, така и в планините, където достига до алпийските им части. Отсъства или е рядък в гористите райони, особено в планините (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 3 на ЗБР. Включен в SPEC 3. Не е включен в Червената книга на България. Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) видът се опазва като **гнездящ** с популация между 4400 и 9600 двойки. Краткосрочната (2000-2018) е стабилна, а дългосрочната тенденция в развитието на популацията (1980-2018 г.) е увеличаваща се. Не са посочени заплахи и влияния.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2001 – 2018 г.) видът се опазва и като **мигриращ** с популация между 800 и 1000 двойки. Не са посочени тенденции в развитието на популацията. Посочени са следните заплахи и влияния: A02, A04, F03, D06.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно стандартния формуляр за данни на зоната вида е също **гнездящ**, като популацията се оценява на 1 дв., което представлява 0,01 – 0,02 % от националната популация. За размер и плътност на популацията (оценка „D“). Степен на опазване, изолация и обща оценка на зоната не са дадени.

4. Анализ на наличната информация

В средна Дунавска равнина е чест гнездящ вид, като гнезди повсеместно из полските райони в стари гнезда на вранови птици по дървета, както и по скали (Шурулинков и др., 2005). По поречието на р. Дунав е многоброен гнездящ вид, като обитава открити пространства, пасища, ливади и земеделски земи в близост до скални каньони, групи дървета, горски крайнини (Cheshmedjiev et al., 2019). По време на теренното проучване през май и юни 2021 г. са установени 1 дв. и 3 инд. от вида в зоната. Вероятно в зоната гнездят поне 2 двойки. По данни от eBird, видът е наблюдаван в зоната през юли 1994 г.- 2 инд., през юли 2015 г.- 1 инд., май 2018 г.- 1 инд. и юни 2021 г. – 1 инд. Предвид, наличната информация за ниската численост на популацията на черношипа ветрушка в зоната, ниския консервационен статут и оценката „D“ в СФД, **не предвиждаме разработването на специфични природозащитни цели за него.**

5. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Не са необходими промени в СФД.

Специфични цели за A098 *Falco columbarius* (малък сокол)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 25-28 cm, размахът на крилата – 54-58 cm. Най-дребният сокол в Западна Палеарктика. Мъжкият отгоре са тъмносив с по-тъмни ивици по гърба, а отдолу е светлокремав с черни шрихи; на края на опашката има широка черна ивица. Клюнът сивосинкав с тъмен, почти черен връх. Восковицата и краката са жълти. Женският е с тъмнокафяв гръб, а главата и

тялото отдолу са белезникави с черни шрихи; цялата опашка е с черни препаски. Младите наподобяват женските, но главата отгоре е с тъмнокафяв оттенък и петната по гърдите и корема са по-едри. От другите видове соколи се отличава по забележимо по-дребните размери, по-късите крила и бързите махове на крилата. (Симеонов и др., 1990, Мичев и др., 2012).

Характер на пребиваване в страната

Мигриращ и зимуващ вид. Есенният прелет започва в началото на октомври и през пролетта се среща до края на април, рядко до началото на май (Симеонов и др. 1990).

Характерно местообитание

През есента, зимата и пролетта, може да се намери в подножието и планински райони, обикновено в близост до реки, изкуствени водоеми и езера, по склонове на планини, покрити с редки дървета и храсти. Предпочита да ловува в обширни планински долини, където се концентрират прелетни и зимуващи ята птици. През зимата се среща поединично или на малки групи в равнини, рядко посещава и големи селища (Симеонов и др., 1990, Нанкинов 2009).

Хранене

По време на миграция и зимата ловува предимно малки птици (*Passer domesticus*, *Passer montanus*, *Melanocorypha calandra*, *Turdus pilaris*, *T. iliacus*, *T. philomelos*, *Galerida cristata*, *Streptopelia decaocto*, *Calidris ferruginea*, *C. alpina*, *C. minuta* и др.), мишки, полевки, плъхове и други гризачи, а също така се храни с скакалци и бръмбари (Нанкинов 2009).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Среща се само по време на миграции и през зимата в открити пространства из равнини с единични дървета, залесителни пояси, крайбрежни насаждения (Мичев и др., 2012).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците и Приложение 2 и 3 на ЗБР. Не е включен в СПЕС. Не е включен в Червената книга на България. Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната зимуваща популация на вида се оценява на 100 – 200 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е неизвестна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) също е неизвестна.

За зимуваща популация са посочени следните заплахи и влияния: А02.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2001 – 2018 г.), мигриращата национална популация е оценена на 0 – 23 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е неизвестна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) също е неизвестна.

За мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: А02

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната вида е зимуващ с численост 1-1 индивида, което представлява 0,5-1 % от националната популация. За размер и плътност на популацията (оценка „С“). Опазването на вида е добро съхранение (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Рядък зимуващ вид. Наблюдавани единични птици на яз. Г. Дъбник, с. Милковица, с. Обнова, гр. Белене, с. Санадиново, яз. Каменец, с. Къшин, ез. Биволаре и др. (Шурулинков и др., 2005).

Според Куцаров и др. (2007), видът присъства в зоната по време на миграция, но с неизяснена численост. По време на СЗП през 2019 и 2020 г. вида не е установен по българското поречие на р. Дунав. По данни от eBird, вида е рядко срещан по р. Дунав. Има едно наблюдение до с. Златията (януари, 2021 г. R. Попов) и едно до Айдемир, Силиста (януари, 2011 г., D. Mitev). Видът не е наблюдаван в зоната.

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 1 инд.	В СФД за концентрацията на вида е посочена максимална стойност от 1 инд. Няма друга актуална информация за количеството на птиците и районите с концентрация на вида в зоната по време на зимуване.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на актуалния размер на зимуващата популация до 2025 г.
Местообитание на вида: Площ на местообитанията за търсене на храна	ha	Най-малко 658	Изчислена въз основа на процентното участие на използваните характерни местообитания N07, N09 и N10. Обширните зърнение култури и другите обработваеми земи са субоптимални и не са включени в площта.	Поддържане на местообитанията за търсене на храна в размер на най-малко 658 ha.

6. Необходимост от промени в СФД за СЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

На този етап не могат да бъдат предложени промени в СФД.

Специфични цели за A099 *Falco subbuteo* (сокол орко)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 30-35 cm, размах на крилата: 85-90 cm. Възрастните главата и тялото отгоре са синьо-сиви, а гърлото и главата отстрани са бели с добре забележими раздвоени бакенбарди; гърдите и коремът са светло-кремави с добре изразени и многобройни черни стреловидни петна; подопашката при мъжките е ярко червена, а при женските – охриста. Лети с голяма скорост и акробатични изпълнения при преследване на плячката (Симеонов и др., 1990, Мичев и др., 2012).

Характер на пребиваване в страната

Гнездящо-прелетен. Пролетният прелет започва в началото на април и продължава до средата на май. Есенният прелет е от последната десетдневка на август до края на октомври. Най-интензивен е есенният прелет през септември, мигрира на широк фронт поединично или на малки ята (Симеонов и др. 1990, Мичев и др., 2012, Големански гл. ред., 2015).

Характерно местообитание

Обитава редки, просветлени широколистни листопадни гори, смесени и иглолистни гори с поляни и с ниска растителност. Малки оазисни гори и крайречни дървета, алувиални и много влажни гори и храсталаци, също в ивици дървета, храсти и мозайки от тях, често покрай реки течащи води, в близост до пасища, ливади, обработваеми площи и други открити пространства. Обитава райони с надморска височина 0–2000 м н.в. (Големански гл. ред., 2015; Янков, ред., 2007). Ловува предимно птици и насекоми в широк кръг от местообитания, обикновено под 400 м до 1100 м, понякога над 1700-1900 м. Основните местообитания включват интензивно или екстензивно управлявани земеделски земи, блата, реки, езера, тръстикови масиви, крайбрежни лагуни, блатни долини (Sergio et al., 2001). Според същия автор, в Англия, Франция, Нидерландия, Германия и Италия, 1-5 двойка обитават територия около 100 км² (10000 ha).

Хранене

Храната си лови предимно във въздуха. Хранителният спектър се състои от насекоми и дребни птици, по-рядко прилепи, малки наземни бозайници и влечуги (Симеонов и др., 1990, Големански гл. ред., 2015).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Разпръснато на територията на цялата страна, както в равнини, така и високо в планините. Разпространението по-плътено по поречията на повечето по-големи реки, както и по цялото Северно Черноморско крайбрежие (включително Добруджа), в Източните Родопи, хълмистите райони около р. Тунджа, северната част на Дунавската равнина, Източна Стара планина и др. (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 3 на ЗБР. Не е включен в СПЕС. Включен е в Червената книга на България със статус- уязвим VU. Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 600-1100 двойки. Краткосрочната популационна тенденция (2000-2018) е неизвестна, а дългосрочната (1980-2018) е увеличаваща се. Не са посочени заплахи и влияния.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната вида е гнездящ, като популацията се оценява на 2-3 двойки, което представлява 0,27 – 0,33 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Съгласно стандартния формуляр за данни на зоната вида е също мигриращ, като числеността на популацията не е посочена – категория Р. Оценката на популацията е категория „С“. Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен

ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

В средна Дунавска равнина е чест мигриращ и гнездящ вид, като гнезди в стари гнезда на вранови птици, по-често в акациеви и тополови гори, нерядко в близост до колонии на лястовици или испански врабчета (Шурулинков и др., 2005). По поречието на р. Дунав е обикновен гнездящ вид, които обитава крайречни гори, групи дървета, тополи, пасища и земеделски земи в близост до влажни зони. Гнезденето на сокол орко е отчетено и в района на гр. Тутракан (Cheshmedjiev et al., 2019). По време на теренното проучване през май 2021 г. е установен 1 инд. от вида в зоната. По време на проучване на зоните по р. Дунав с лодка през месец юли, са установени 2 инд., единият западно от зоната и 1 инд. в зоната. По данни от eBird, видът е наблюдаван редовно в зоната през април – май и септември. По данни от <https://observation.org>, видът е наблюдаван в зоната през юли месец 2021 г. – 2 инд. и август 2021 г. - 1 инд. Вероятно в зоната гнездят минимум 2 двойки.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 2 двойки	Определена на база настоящия СФД (актуализиран през 2015 г.), теренните проучвания и данните от онлайн платформи за орнитологични наблюдения.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 2 гнездящи двойки.
Популация: Размер на мигрираща популацията	Брой индивиди	Неизвестна	В СФД за концентрацията на вида по време на миграция в зоната не е посочена минимална и максимална стойност. Няма друга актуална информация за количеството на птиците и районите с концентрация на вида в зоната по време на миграция.	Междинна цел до 2025 г.: провеждане на проучване за установяване на текущата мигрираща численост на вида в зоната.
Местообитание на вида: площ на подходящото гнездово местообитание	Ha	Най-малко 943	Определена на база % на местообитание N16 – широколистни естествени гори от СФД.	Поддържане на гнездовото местообитание в размер най-малко 943 ha.
Местообитание на вида: Площ на местообитанията за търсене на храна	ha	Най-малко 658	Изчислена въз основа на процентното участие на използваните характерни местообитания N07, N09 и N10. Обширните зърнение култури и другите	Поддържане на местообитания за търсене на храна в размер на най-малко 658 ha.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване
			обработваеми земи са субоптимални и не са включени в площта.	

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Не са необходими промени в СФД.

Специфични цели за *A103 Falco peregrinus* (сокол скитник)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото тилът са сиво-черни с черни препаски на опашката; бакенбардите са широки и черни – при подвида *peregrinus* преливат в белезникавите бузи, а при подвида *brookei* са контрастно очертани; гърлото е бяло, гушата – кремава, а останалата долна част на тялото – ръждивокафява с многобройни черни препаски. Женските възрастни птици, горната страна на тялото по-тъмно кафява, а долната силно напетнена. При младите оперението отгоре и бакенбардите са кафяви, а опашката е с кремави препаски; отдолу е кремаво с едри тъмнокафяви петна, които образуват надлъжни ивици (Симеонов и др., 1990, Мичев и др., 2012).

Характер на пребиваване в страната

Постоянен вид. Гнездящите във височинната зона птици (над 1000 m н. в.), извършват вертикални миграции. Сравнително често срещан вид през зимата в южните части на страната, особено в градовете, където се хранят с диви гълъби *Columba livia domestica*. Извън размножителния сезон се наблюдава на традиционните миграционни трасета (*Via Aristotelis*, *Via Pontica* и по долината на река Марица) и на места с значителни концентрации на птици (влажни зони, населени места, мелници за зърно, силози за зърно и др.). Мигриращите птици напускат местата си на размножаване между август и ноември и се връщат между март и май (Симеонов и др. 1990). Повечето птици мигрират поединично или по двойки (Големански гл. ред., 2015).

Характерно местообитание

Скалисти терени, проломи, дефилета в близост до открити пространства с групи дървета и малки горички. Рядко в алпийските зони на планините над горната граница на гората. Гнезди по скални корнизи, ниши, площадки на отвесни скали и пещери без материал за гнездене. Използва и стари гнезда на гарвани, скални орли, белоопашати мишелови и др. Рядко гнезди по високи постройки, в населени места или в близост до тях. През есента и зимата по-често навлиза в селища при ловуване (Симеонов и др., 1990; Големански гл. ред., 2015). Дори в райони, където гнездата са най-многобройни, двойките са обикновено на разстояние повече от 1 км, а често и много по-далеч.

Хранене

Храни се основно с птици, които съставляват 70-90% от диетата му, а останалото се допълва от дребни бозайници като прилепи и гризачи, влечуги, насекоми и риби. Ловува различни видове птици като: гълъби *Columba sp.*, скален гълъб *Columba livia*, гривяк *Columba palumbus*, вранови

Corvus sp., обикновен скорец *Sturnus vulgaris*, кос *Turdus merula*, полска чучулига *Alauda arvensis*, сойка *Garrulus glandarius*, сврака *Pica pica*, дроздови *Turdus* sp., патицови, яребица *Perdix perdix*, чавка *Corvus monedula* (Ragyov et al., 2008).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С разпръснати гнездовища, по-групирани в съседни квадрати в планинските и полупланинските райони – главно в Стара планина, Предбалкана, Рила, Пирин, Западни и Източни Родопи, Западните погранични планини и планините в Краище, на Витоша, но по плата и в Дунавската равнина. Разпространението му е свързано с разположени на оживени миграционни пътища скалисти проломи и други скални терени с голяма денивелация и в близост до открити пространства. В планините рядко над горната граница на гората. (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците и Приложение 2 и 3 на ЗБР. Не е в ключен в СПЕС. Включен е в Червената книга на България със статус- застрашен вид EN. Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 120-190 двойки. Краткосрочната (2001-2018) е стабилна, а дългосрочна (1980-2018) е увеличаваща се. За гнездящата популация са посочени следните заплахи и влияния: F03, G01, D06.

Според Докладването по чл. 12 от 2019 г., националната мигрираща популация на вида се оценява на 200 – 400 инд. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е неизвестна. Посочени са следните заплахи и въздействия: A02, D06.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната, вида е мигриращ с численост 1 индивид, което представлява 0,25-0,5 % от националната популация. За размер и плътност на популацията (оценка „С“). Опазването на вида е добро съхранение (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Според Куцаров и др. (2007), видът присъства в зоната по време на миграция, но с неустановена численост. Не са провеждани теренни проучвания по време на миграционният сезон сезон. По данни от eBird за 2020 и 2021 г., видът не е наблюдаван в зоната.

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 1 инд.	В СФД за концентрацията на вида е посочена минимална и максимална стойност 1-1 инд. Няма друга актуална информация за количеството на птиците и районите с	Поддържане на популацията в размер най-малко 1 инд. Да се извърши целенасочен мониторинг за

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване
			концентрация на вида в зоната по време на миграция.	актуализиране на размера на мигриращата популация до 2025 г.
Местообитание на вида: Площ на местообитанията за търсене на храна	ha	Най-малко 658	Изчислена въз основа на процентното участие на използваните характерни местообитания N07, N09 и N10. Обширните зърнение култури и другите обработваеми земи са субоптимални и не са включени в площта.	Поддържане на местообитанията за търсене на храна в размер на най-малко 658 ha.

6. Необходимост от промени в СФД за (СЗЗ) BG0002030 „Комплекс Калимок“

Не са необходими промени в СФД.

Специфични цели за A511 *Falco cherrug* (ловен сокол)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 47–55 cm. Размах на крилата : 105–129 cm. Най-едрият сокол в България. Горната част на тялото и крилете са кафяви, гърдите и корема са светли с тъмни напетнявания, гащите са тъмни. Подкрилията са с по-светла предна част и по-тъмна задна, контрастираща с по-светлите махови пера. Главата е светла с ясно изразена по-светла вежда и тънък тъмен „мустак“. Младите са с по-тъмно оперение и по-силно напетнени отдолу.

Характер на пребиваване в страната

В България ловният сокол е гнездящо-прелетен, постоянен и преминаващ вид (Симеонов и др. 1990). У нас зимуват индивиди от по-северни европейски страни. Есенната миграция е най-ясно изразена през септември.

Характерно местообитание

През размножителния период ловният сокол обитава обширни открити територии в хълмисти, нископланински и равнинни местообитания с наличие на скали, но също долини, проломи, ждрела. Ловните територии са открити пространства, влажни зони, нискостъблени гори, храсталаци по открити места с нисък тревостой и наличие на достатъчен брой дребни гризачи (особено полевки *Microtus spp.* и лалугери *Spermophilus cillellus*) или птици (обикновено с големина от скорец *Sturnus vulgaris* до яребица *Perdix perdix*). През зимата соколите се срещат в места с висока концентрация на различни видове птици, използвани за храна – крайбрежия и други влажни зони, населени места, складове и силози за зърно, където ловуват на полудиви гълъби *Columba livia f. Domestica* (Янков и кол. 2013). Гнезди в скални ниши и в стари гнезда на други птици на дървета. Снася 3-6 яйца, като има едно поколение годишно в периода март-юли. Някои от предпочитаните местообитания са 91E0, 91F0, 6110, 8120 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

В България хранителният спектър на ловния сокол е слабо проучен и данните се базират предимно на отделни наблюдения. Съществуват сезонни, локални и индивидуални различия относно най-често използваната храна, освен това видът има способността бързо да се адаптира към най-изобилната и лесно достъпна храна в даден момент (Янков и кол. 2013). Проучвания в края на ХХ в. показват, че лалугерът (*Spermophilus citellus*) съставлява около 90% от храната на ловния сокол в България. Освен с лалугери, видът се храни и с различни видове мишки и полевки, както и с някои по-дребни видове птици (Янков и кол. 2013).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С разпръснати и изолирани находища предимно в скалистите части на Стара планина, планините на Западна България, Родопите, Сакар и Странджа. Наблюдаван е през гнездовия сезон и в някои равнини или хълмисти райони и в по-високи части на планините (Янков отг. ред., 2007). През 2018 г. бе открито заето гнездо от вида в Южна България.

Природозащитният статус на ловния сокол според IUCN е EN (Endangered). Видът е включен в СПЕС 1. Включен е в Червената книга на Р България в категория „Критично застрашен“. Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценя на 0 – 10 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е намаляваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също намаляваща.

Зимуващата популация (за периода 2013 – 2018 г.) е оценена на 5 – 10 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2007 – 2018 г.) е неизвестна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също неизвестна.

Мигриращата национална популация (за периода 2013 – 2018 г.) е оценена на 50 – 80 индивида.

За гнездящата, мигриращата и зимуващата популация са посочени следните заплахи и влияния: A04, G05, F03, A02 и D06.

3. Състояние в специална защитена зона BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната вида е мигриращ с численост 1 индивид, което представлява 1,25-2 % от националната популация. За размер и плътност на популацията (оценка „С“). Опазването на вида е добро съхранение (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Според Костадинова и Граматиков (2007), видът присъства в зоната по време на миграция, но неизяснена численост. През 2021 г. не са провеждани теренни проучвания по време на миграционният сезон. По данни от eBird за 2020 и 2021 г., видът не е наблюдаван в зоната. По данни от observation.org за 2020 и 2021 г., видът не е наблюдаван в зоната.

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 1 инд.	В СФД за концентрацията на мигриращата популация на вида е посочена минимална и максимална стойност 1-1 инд. Няма друга актуална информация за количеството на птиците и районите с концентрация на вида в зоната по време на миграция.	Междинна цел до 2025 г.: Установяване на настоящата миграционна популация на вида в зоната.
Местообитание на вида: Площ на местообитанията за търсене на храна	ha	Най-малко 658	Изчислена въз основа на процентното участие на използваните характерни местообитания N07, N09 и N10. Обширните зърнение култури и другите обработваеми земи са субоптимални и не са включени в площта.	Поддържане на местообитанията за търсене на храна в размер на най-малко 658 ha.

6. Необходимост от промени в СФД BG0002030 „Комплекс Калимок“

Не се налагат промени в СФД.

Специфични цели за A118 *Rallus aquaticus* (крещалец)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 23-28 cm, размахът на крилата - 38-45 cm. Възрастните отгоре са кафяви с черни ивици; главата отстрани и долната част на тялото са пепелявосиви, а слабините – черни с бели препаски. Клюнът е дълъг, прав и червен с черен връх, краката и пръстите са дълги и кафеникави. Двата пола са различни (женският е по-дребен и с по-къс клюн). Няма сезонни различия. Младите отдолу са охристи. Отличава се от пъструшките по дългия клюн и характерния кръсък. (Симеонов и др., 1990, Мичев и др., 2012).

Характер на пребиваване в страната

Прелетен вид, постоянен само около Бургас и долината на р. Марица при Свиленград; постоянен в Софийското поле, също и в Розовата долина и в Средна гора. Вероятно е прелетен вид само за Северна България, а постоянен за Южна България. През зимата числеността му нараства за сметка на зимуващи птици от други части на ареала, но преки доказателства липсват (Симеонов и др., 1990). Обитава целогодишно разнообразни стоящи и течащи водоеми с гъста растителност и надморска височина до около 1200 m. (Мичев и др., 2012).

Характерно местообитание

Постоянна влажна зона с неподвижна или бавно движеща се прясна или бракична вода-сладководни блата, устия на реки, незамръзващи водоеми, планински ливади с гъста, висока растителност и изобилна растителност, която може да включва обикновена тръстика (*Phragmites australis*), папур (*Typha latifolia*), ирис (*Iris germanica*), лепка (*Sparganium erectum*) или острици (*Carex hirta*) (Симеонов и др., 1990).

Хранене

Крещалец са всеядни. Хранят се с пиявици, червеи, коремоноги, малки ракообразни, паяци и широка гама от сухоземни и водни насекоми и техните ларви. Малки гръбначни животни като земноводни, риби, птици и бозайници могат да бъдат убити или изядени като мърша. Растителната храна, която се консумира повече през есента и зимата, включва пъпки, цветя, издънки и семена на водни растения (Taylor B. and van Perlo B. 2000).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Разпръснато в равнинните части на цялата страна в зависимост от наличието на влажни зони с водолюбива растителност. по-групирано по Черноморското крайбрежие, покрай р. Дунав и другите по-големи реки, Тракийската низина, Софийското поле и др. Поради особеностите на поведението му, които изискват специфични методи за установяване и преброяване, реалното му разпространение може да е по-широко от представеното. Най-значими са гнездовищата в Драгоманското блато, бившето Стралджанско блато и Дуранкулашкото езеро. Разпространението стабилно, без значителни промени през различните години (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 2 на Директивата за птиците и Приложение 3 на ЗБР. Не е включен в СПЕС. Не е включен в Червената книга на България. Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 2000 – 4000 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2001 – 2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) също е стабилна.

За гнездящата популация са посочени следните заплахи и влияния: К04.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната, вида е гнездящ (постоянен), като популацията се оценява на 2-20 двойки, което представлява 0,25– 0,5 % от националната популация. За размер и плътност на популацията (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Съгласно СФД на зоната, вида е мигриращ, като популацията се оценява на 10 индивида. Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2001-2018 г.), няма оценка на вида. За размер и плътност на популацията (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Рядко регистриран пролетен и есенен мигрант в Бургаските влажни зони, като през пролетта максималните стойности са 17 инд., а през есента – 12 инд. (Dimitrov et al., 2005).

В резултат на проучването на есенната и пролетната миграция в рамките на проекта „Минимизиране на рисковете за дивите птици“ в Северна България през 2011 г. не са установени индивиди от вида в зоната (Матеева и Янков, 2013).

По време на теренното проучване през май и юни 2021 г. не са установени птици от вида в зоната. Не са извършвани теренни проучвания през миграционния период на 2021 г. в зоната.

По данни от eBird, видът е наблюдаван в зоната през юли 1999 г.- 3 инд., през май 2015 г.- X инд., май 2016 г.- X инд., април 2016 г. – 3 инд., май 2016 г. – 5 инд., март 2021 г.- 1 инд. и май 2021 г.- 1 инд.

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната по време на миграция, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 2 двойки	На база СФД (актуализиран през 2015 г.) са посочени 2-20 гнездящи двойка. Нужен е целенасочен мониторинг за установяване на актуалната численост на вида в зоната.	Поддържане на популацията на вида в размер от най-малко 2 гнездящи двойки.						
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 10 инд.	В СФД за концентрацията на вида по време на миграция в зоната е посочена численост 10 индивида.	Да се извърши целенасочен мониторинг за актуализиране на размера на мигриращата популация до 2025 г.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 2262 ha	Изчислена на база 24% на подходящите гнездови и хранителни местообитания (N6,7), като е извадена общата сухоземна площ в зоната.. Площта на подходящото местообитание за гнездене и хранене съвпадат.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в размер най-малко 2262 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни при пункт Русе е оценено на добро (2), а при пункт</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане и подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
			Сиестра на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).	

6. Необходимост от промени в СФД за BG0002030 „Комплекс Калимок“

Не се налагат промени за този вид.

Специфични цели за *A119 Porzana porzana* (голяма пъструшка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 22-24 cm, размахът на крилата - 37-42 cm. Мъжкият отгоре е кафяв с черни и бели пъстрини; бузите, шията и гърдите са тъмносиви с бели петънца, а останалата долна част на тялото – белезникава с кафяви препаски по слабините. Клюнът е жълтеникав с червена основа, а краката зеленикави. Женската има повече бели петънца по бузите. При младите шията и бузите светло ръждивокафяви, а подбрадието е белезникаво. Активна нощем. Бяга бързо из гъстата растителност, но лети бавно и лошо. За разлика от другите пъструшки се отличава по препаските на гърдите, избягва да плува, а прелита по-големите открити водни пространства (Симеонов и др., 1990, Мичев и др., 2012).

Характер на пребиваване в страната

Прелетен и вероятно преминаващ вид. Миграцията по Черноморското крайбрежие е от края на август до началото на ноември и през март-април; в Софийското поле – септември - октомври и март – април. На Балканския полуостров обитава плитки влажни зони, обрасли с гъста растителност и надморска височина до около 1800 m. По време на миграции и през зимата се среща рядко по морски крайбрежия и прилежащи влажни зони (Симеонов и др., 1990, Мичев и др., 2012, Червена книга на Р България 2015). Видът е със скрит начин на живот като мъжкият токува главно през тъмната част на денонощието. Видът се установява, че присъства в дадена територия най-често по токуването на мъжките индивиди през май и юни (Големански гл. ред., 2015).

Характерно местообитание

Влажни зони с различна големина и соленост, блатисти места с висока, гъста растителност, изграждайки гнездото си малко над нивото на водата. Обширни мочурища и мочурливи ливади, оризища, торфени блата и влажни ливади по периферията им обрасли предимно с *Typha spp.*, *Carex spp.*, *Phragmites australis*, *Alisma plantago-aquatica*, *Glyceria maxima*, с предпочитана дълбочина 10–20 cm. с височина на растителността по -ниска от 1,5 m и висок процент покритие на стара растителност в радиус от 3 m около гнездата. В бракичните водоеми по Черноморието се наблюдават предимно скитащи и мигриращи птици (Симеонов и др., 1990, Gilbert 2002, Червена книга на Р България 2015).

Според Gilbert 2002, за Полша, средната плътност е 1.4 ха/12 възрастни.

Хранене

Видът е всеяден, диетата му се състои от малки възрастни водни насекоми и ларви (напр. *Trichoptera*, *Odonata*, *Diptera*, *Coleoptera*, *Hemiptera*, *Lepidoptera*), земни червеи, мекотели, паякообразни (напр. паяци и водни акари) и дребни многожилни риби (1-2 см дълги), както и водорасли и издънки, листа, корени и семена на *Panicum*, *Oryza*, *Carex* и *Schoenoplectus* (Taylor & van Perlo 2000).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Разпръснато в ниските части на цялата страна, главно по Черноморското крайбрежие, в Софийското поле, бившето Стралджанско блато, с изолирани находища покрай р. Дунав, в Тракийската низина, Дунавската равнина, долината на река Струма и др. Поради скрития начин на живот и кратък период на токуване вероятно са известни не всички действителни гнездовища (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците и Приложение 2 и 3 на ЗБР. Включен в SPEC E. Включен е в Червената книга на България със статус- застрашен EN. Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 150 – 300 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2001 – 2018 г.) е неизвестна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) също е неизвестна.

За гнездящата популация са посочени следните заплахи и влияния: J03.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната, вида е гнездящ с 1 двойка, което е 0,33 – 1,66 % от националната гнездяща популация. Оценката на популацията е „С“. Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Съгласно СФД на зоната, вида е мигриращ, като популацията се оценява на 1 индивид, Докладването от 2019 г. (за периода 2001-2018 г.), няма оценка на вида. За размер и плътност на популацията (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Според Куцаров и др. (2007), видът присъства в зоната по време на гнездене и миграция, но с неизвестна численост.

По данни от eBird за 2020 и 2021 г., видът не е наблюдаван в зоната.

По данни от <https://observation.org> за 2020 и 2021 г., видът не е наблюдаван в зоната.

По време на теренното проучване през май и юни 2021 г. не са установени птици от вида в зоната. Не са извършвани теренни проучвания през миграционния период на 2021 г. в зоната.

Липсват публикувани данни за миграцията и гнездене на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 1 инд.	В СФД за концентрацията на вида по време на миграция в зоната е посочена численост 1 индивид.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на актуалния размер на мигриращата популация до 2025 г.						
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 1 дв.	Определен на база СФД. Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на броя на токуващите мъжки до 2025 г.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 1 двойка. Мониторинг за актуализиране на числеността.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 2262 ha	Изчислена на база 24% на подходящите гнездови и хранителни местообитания (№6,7), като е извадена общата сухоземна площ в зоната. от местообитание в рамките на зоната. Площта на подходящото местообитание за гнездене и хранене съвпадат.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в размер най-малко 2262 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни при пункт Русе е оценено на добро (2), а при пункт Силистра на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане и подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Към монента не могат да бъдат предложени промени в СФД.

Специфични цели за A120 *Porzana parva* (средна пъструшка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 18-20 cm, размахът на крилата - 34-39 cm. Двата пола отличими един от друг. Сезонни различия само при мъжкия. Мъжкият отгоре е ръждивокафява с големи черни петна и бели резки; бузите, шията и долната част на тялото са синьо-сиви, а по слабините има белезникави препаски. Клюнът и краката са зеленикави. Женската отдолу е светлокафява и има сива надочна ивица. Младите наподобяват женските, но надочната ивица е кафява и отдолу са с кафяви препаски. От декември до май всяка пъструшка с ръждивокафява долна страна на тялото би трябвало да е женска средна пъструшка (Симеонов и др., 1990; Мичев и др., 2012).

Характер на пребиваване в страната

Гнездящо-прелетен вид с фрагментирано разпространение. По Черноморското крайбрежие долита през април. Сроковете за миграцията в Розовата долина са март и октомври, а в Софийското поле — март и септември — началото на октомври. Токуването на мъжките е от средата на април до средата на първата десетдневка на юни. По време на миграции се среща рядко по морски крайбрежия (Симеонов и др. 1990, Мичев и др., 2012, Червена книга на Р България, 2015).

Характерно местообитание

Значителни по площ водоеми, сладководни и полусолени блата, обширни мочурища и мочурливи ливади, оризища, торфени блата и влажни ливади по периферията им предимно обрасли с гъста тръстика и папур. Обширни, рехави тръстикови масиви, изпъстрени с малки водни огледала и плаваща водна растителност; отводнителни канали. Гнездата са разположени на водната повърхност или над нивото на водата сред тръстиката. Изградени са от тънки стъбла и листа на тръстика, *Typha spp.*, *Carex spp.*, *Phragmites australis*, *Alisma plantago-aquatica*, *Glyceria maxima* (Симеонов и др. 1990; Jedlikowski et al. 2014; Червена книга на Р България 2015). Според Jedlikowski et al. 2014, за Североизточна Полша за 14 водни обекта средната плътност е 1.07 двойки/ха. Дълбочината на водата при гнездата варира между 40 и 90 cm (средно 63 cm) (Stermin et al., 2011).

Хранене

Хранят се предимно с водни насекоми и дребни безгръбначни - червеи, паяци, насекоми и охлюви - както и семена от водни растения и по-рядко - вегетативни части водни насекоми и дребни безгръбначни (Сіач 2004; Червена книга на Р България, 2015).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С разпръснати изолирани гнездовища, основно по Дунавското и Черноморското крайбрежие и Софийското поле, но и в бившето Стралджанско блато, Тракийската низина, Чокльово блато и др. В редица находища гнезди неперидично, включително в наглед много подходящи биотопи (Драгоманско блато, рибарници Орсоя, Чокльово блато). Поради потайния начин на живот и кратък период на токуване е възможно някои находища да са останали неустановени. Най-значимо гнездовище е Дуранкулашкото езеро – Орлово блато. На второ място по значимост като цяло е Дунавското крайбрежие, особено рибарниците Мечка и Калимок. Във вътрешността на страната важно гнездовище са рибарници Петърч. (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците и Приложение 2 и 3 на ЗБР. Включен е в Червената книга на България със статус- критично застрашен CR. Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 300 – 600 брой пеещи мъжки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2001 – 2018 г.) е неизвестна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) неизвестна. Посочени са следните заплахи и влияния: J03.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната вида е гнездящ с 1-9 двойки, което е 0,33 – 1,5 % от националната гнездяща популация. Оценката на популацията е „С“. Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

Съгласно СФД мигриращата популация се оценява на 1-1 индивид. Видът не се докладва като мигриращ по чл. 12 на Директива за птиците, ето защо не може да оценим 1 индивид какъв процент представлява от националната преминаваща популация. Оценката на популацията е „С“. Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

4. Анализ на наличната информация

Видът е със скрит начин на живот като мъжкият токува главно през тъмната част на денонощието. Видът се установява, че присъства в дадена територия най-често по токуването на мъжките индивиди през май и юни (Delov, 2000).

В Бургаските влажни зони средната пъструшка е много рядък мигрант (Dimitrov et al., 2005).

Според Куцаров и др. (2007), видът присъства в зоната по време на гнездовия период с численост 1-9 двойки и по време на миграция, но не е установен количествено.

По време на теренното проучване през май и юни 2021 г. не са установени птици от вида в зоната. Не са извършвани теренни проучвания през миграционния период на 2021 г. в зоната.

По данни от eBird, видът е наблюдаван в зоната през август 1998 г.- 2 инд., през август 2014 г.- X инд.

Данните от <https://observation.org> за 2021 г., не дават данни за зоната и района около нея.

Липсват актуални публикувани данни за концентрацията на вида в зоната по време на миграция, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 1 дв.	В СФД за концентрацията на гнездящата популация на вида е посочена минимална и максимална стойност 1-9 дв. Няма друга актуална информация за количеството на птиците и районите с	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 1 двойка.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
			концентрация на вида в зоната по време на размножаване.							
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 1 инд.	В СФД за концентрацията на мигриращата концентрация на вида е посочена минимална и максимална стойност 1-1 инд. Няма друга актуална информация за количеството на птиците и районите с концентрация на вида в зоната по време на миграция.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на актуалния размер на мигриращата популация до 2025 г.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 2262 ha	Изчислена на база 24% на подходящите гнездови и хранителни местообитания (№6,7), като е извадена общата сухоземна площ в зоната. от местообитание в рамките на зоната. Площта на подходящото местообитание за гнездене и хранене съвпадат.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в размер най-малко 2262 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни при пункт Русе е оценено на добро (2), а при пункт Силистра на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане и подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Към момента не могат да бъдат предложени промени в СФД.

Специфични цели за A122 *Crex crex* (ливаден дърдавец)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 27-30 см., размах на крилата: 46-53 см. Оперението му е подобно на това на пдпъдъка, но има характерни тухленоръждиви пера по крилата. Води скрит начин на живот, като рядко излита, а през повечето време остава в гъстите треви. Обаждането му се чува предимно нощем и наподобява „крекс-крекс“, което се повтаря многократно. Малките са

изцяло с черен пух и напускат гнездото почти веднага след излюпването си (Симеонов и др. 1990).

Характер на пребиваване в страната

Гнездящо-прелетен и преминаващ вид за страната. Миграцията по Черноморското крайбрежие е през април и септември – октомври. Размножителния период е от края на април до юни. Миграцията на вида е от средата на април като продължава до средата на май. Есенната миграция започва през последната декада на август и продължава до края на октомври. Отделни екземпляри се задържат и до края на ноември. През есента миграцията е по-интензивна и то главно по протежението на Черноморското крайбрежие. Най-важното за вида място по време на миграцията е нос Калиакра, където стационарират голям брой птици. Образува смесени ята с пъдпъдъка (Симеонов и др. 1990; Delov, 1995; Делов в Големански гл. ред., 2015).

Характеристика на местообитанието

През гнездовия период видът обитава силно овлажнени (хигрофилни) и средно овлажнени (мезофилни) високотревни ливади в низините между 500 и 1800 м н. в., като в планините достига в някои места и до 2500 м надморска височина (в Национален парк „Пирин“). Най-съществено значение за вида имат ливадите, доминирани от тревите ливадна метлица (*Poa pratensis*), ливадна лисича опашка (*Alopecurus pratensis*) и острици (*Carex* sp.). От съществено значение е височината на тревната покривка – между 10 и 176 см., средно 68,6 см. Гнезди предимно във влажни ливади с единични храсти и поточета или мочурища, често на склонове, тревни съобщества по влажни терени до течащи води или стоящи пресни води. По-рядко в урбанизирани райони, посеви и други (едногодишни) тревни култури и пустеещи земи (Янков отг. ред., 2007). Гнезди на земята, поединично в ливади с висока и гъста тревна растителност. Мътенето на яйцата и храненето на малките се поемат предимно от женската. Мъжките са силно териториални. Площта на индивидуалните участъци е средно 8,9 ha (Големански гл. ред., 2011; Симеонов и др. 1990). Видът избягва сухолюбиви и нискотревни съобщества, като в такива местообитания може да се установи само по време на миграция. Подходящи вероятно са местообитания с кодове 6430, 6440, 6510 и 6520 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Ливадния дърдавец е зоофаг – предимно ентомофаг (храни се с насекоми), като предпочита едрите насекоми – скакалци, твърдокрили, кожокрили и др. В хранителния му спектър влизат и значително количество голи охлюви, а също и дъждовни червеи. По време на миграция вида се храни и със семена на плевели и житни растения.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Понастоящем има мозаечно разпространение предимно в Западна България. По значимите находища се намират в Софийско-около 850 токуващи мъжки, Западна Стара планина и Централен Балкан - 1500, Понор планина - 120, по линията Трън-Брезник- до границата- 250. Сравнително малоброен е по Дунавското и Черноморското крайбрежие, Добруджа и Източни Родопи (Delov et al., 1995; Delov, 1998; Delov and Jankov, 1997).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците. Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа – LC (Least Concern). Включен в SPEC 2. Включен в Червената книга на България като уязвим VU.

Състояние на вида на национално ниво

Съгласно докладването през 2019 г. (за периода 2013-2018 г.), видът се опазва само като **гнездящ** с популация между 2000 и 4500 токуващи мъжки. Краткосрочната популационна тенденция (2000-2018 г.) е намаляваща, а дългосрочната (1980-2018 г.) също е намаляваща. Посочени са следните заплахи: А02, А03. В Червената книга (2015) основните посочени заплахи и въздействия са разрушаване на местообитанията - разораване на ливади, ранно косене, палезите на стърнищата, интензификация на земеделието, прекомерно използване на инсектициди, лов.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната вида е гнездящ, като популацията се оценява на 1-1 двойка, което представлява 0,02 – 0,05 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Съгласно СФД мигриращата популация се оценява на 10-10 индивида. Видът не се докладва като мигриращ по чл. 12 на Директива за птиците, ето защо не може да оценим 1 индивид какъв процент представлява от националната преминаваща популация. Оценката на популацията е „С“. Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

В средна Дунавска равнина е рядък и малочислен гнездящ и прелетен вид. (Шурулинков и др., 2005).

Според Костадинова, Граматиков (2007), видът присъства в зоната по време на гнездовия период с численост 1 двойка и по време на миграция, но не е установен количествено.

По време на теренното проучване през май и юни 2021 г. не са установени птици от вида в зоната. Не са извършвани теренни проучвания през миграционния период на 2021 г. в зоната.

По данни от eBird, видът е наблюдаван в близко до източната част на зоната през юли 2021 г. - 1 инд.

Данните от <https://observation.org> за 2021 г., не дават данни за зоната и района около нея.

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната по време на миграция, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 1 дв.	Определена на база СФД за зоната. Няма друга актуална информация за количеството на птиците и районите с концентрация на вида в зоната по време на размножаване.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 1 двойка.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 10 инд.	Определена на база СФД за зоната. Няма друга актуална информация за количеството на птиците и районите с	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер най-малко 10 инд.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
			концентрация на вида в зоната по време на миграция.	Да се извърши целенасочен мониторинг за актуализиране на размера на мигриращата популация до 2025 г.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 188 ha	Изчислена на база 2% на подходящите гнездови местообитания N 10. Необходими са повече от 9 ha за един мъжки индивид площ на сенокосни ливади, които не са разположени по била.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в размер най-малко 188 ha.
Местообитание на вида: Качество на подходящите местообитания на вида в зоната по време на гнездовия период	Височина на тревостоя	Най-малко 20 cm	Ливадният дърдавец обитава планински сенокосни ливади (местообитание 6520) със средна и висока височина на растителността. Периодът на гнездене при този вид продължава от май до август. Това налага коситбата да се извършва след приключването на гнездовия период (след 15 август).	Поддържане на височината на тревостоя от най-малко 20 cm

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Понастоящем, не могат да бъдат предложени промени в СФД.

Специфични цели за A123 *Gallinula chloropus* (зеленоножка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 32-35 см., размах на крилата: 50-55 см. Главата, вратът, шията и гърдите са черно-сиви. Горната страна на тялото маслинено кафява. Коремът е тъмносив. Челната пластинка яркочервена. Краката са жълтеникаво-зелени. Двата пола трудно отличими един от друг. Плува, като в такт с движението на краката си поклаща главата. Подплашена бяга по водната повърхност като си помага с крилата (Симеонов и др., 1990).

Характер на пребиваване в страната

Постоянен вид по Черноморското крайбрежие и в Тракия и прелетен в останалата територия на страната. Миграцията по Черноморското крайбрежие е март-април и септември-октомври. Както в миналото, така и сега е широко разпространена гнездяща птица във влажни зони от всякакъв размер и характер. Размножителния период е от април до август.

Характеристика на местообитанието

Обитава разнообразни влажни зони както в равнините, така и в планините до към 1000 м. надморска височина (Симеонов и др., 1990). Гнезди в растителност по периферията на водоеми във влажни зони с различен характер и размери. Гнездото е разположено сред папур или тръстика. Изградено е от сухи стъбла на тръстика и листа от папур. Проучване проведено в различни местообитания в Полша, установява, че всяка двойка защитава гнездова територия по протежение на водоема в размер на 60-180 м. Най-предпочитаните от зеленоножката водоеми имат следните характеристики: имат малка площ и са плитки (5-100 см); имат широка ивица от крайбрежна растителност, като в най-голямо количество трябва да е папура (*Typha* sp.) (Семпулик, 1993). В езерото Ери в САЩ гнездовата плътност варира между 0,2 и 4,6 дв./1 ха. Плътността на гнездящите индивиди е най-голяма в полупостоянни наводнени влажни зони с теснолистна крайбрежна растителност, с изобилие от потопена водна растителност, като съотношението между откритите водни площи и тези с растителност е 1:1 (Brackney and Bookhout, 1982). Подходящи вероятно са местообитания с кодове 3130, 3140, 3150, 3160, 3260 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

В стомасите на 14 изследвани птици през декември и януари са намерени *Coleoptera* – ларви, *Dytiscidae* – ларви, *Hydrophilidae*, *Cerambycidae*, *Chrysomelidae*, *Zebrina detrita*, *Cyperus* sp., *Bitomus* sp., *Ceratophilum* sp., *Sarganium* sp. и др. (Симеонов и др., 1990).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С неравномерно петнисто разпространение в равнинните и низинните части на цялата страна, най-широко покрай р. Дунав и в Дунавската равнина, Тракийската низина, по Черноморското крайбрежие, по поречията на по-големите реки. На места и в по-ниските части на планините, в преобладаващо гористи (Странджа) или сухи каменисти (Източни Родопи) райони, където гнезди и в много малки влажни зони с блатна растителност (Янков, отг. ред., 2007). В равнините и планините се среща до 1000 м надморска височина (Симеонов и др., 1990).

Включен в Приложение 2Б на Директивата за птиците. Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа – LC. Не е включен в СПЕС категориите. Не е включен в Червената книга на България.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 5000 – 12 000 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) също е стабилна. Не са посочени заплахи и влияния.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната вида е гнездящ (постоянен), като популацията се оценява на 5-15 двойки, което представлява 0,125 – 1 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

Съгласно стандартния формуляр за данни на зоната вида е също мигриращ, като числеността на популацията е посочена – 10-10 индивиди. Видът не се докладва като мигриращ по чл. 12 на Директива за птиците, ето защо не може да оценим какъв процент представлява от националната преминаваща популация. Оценката на популацията е категория „С“. Опазването

на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

Съгласно СФД на зоната вида е зимуващ, като популацията се оценява на 150 - 150 индивида. Видът не се докладва като мигриращ по чл. 12 на Директива за птиците, ето защо не може да оценим какъв процент представлява от националната преминаваща популация. За размер и плътност на популацията (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

4. Анализ на наличната информация

В средна Дунавска равнина е многочислен и повсеместно разпространен гнездящ, преминаващ и зимуващ вид. Размножава се във всички влажни зони, в които има тръстика или папур, включително и в такива без голяма открита водна площ. (Шуруликов и др., 2005).

В Бургаските влажни зони зеленоножката е обикновен мигрант и гнездящ вид, като през пролетта максималните стойности на вида са 48 инд., а през есента – 290 инд. (Dimitrov et al., 2005).

Според Костадинова, Граматиков (2007), видът не присъства в зоната по време на зимуване, гнездовия период и миграция.

По време на теренното проучване през май и юни 2021 г. са установени 4 двойки от вида в зоната. Не са извършвани теренни проучвания през миграционния и зимния период на 2021 г. в зоната.

По данни от eBird, видът е наблюдаван в зоната през май и юни 2016 г.- 3 инд., през май 2018 г.- 3 инд., през юли 2018 г.- 15 инд., през май 2019 г. – 6 инд., през април 2021 г. – 7 инд., през май 2021 г. – 4 инд., през юли 2021 г. – 2 инд. и през септември 2021 г. – 1 инд.

По данни от <https://observation.org> за 2021 г., видът е наблюдаван в зоната през март 2021 г.- 2 инд. и август 2021 г.- 1 инд.

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната по време на миграция, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най- малко 5 двойки	Определена на база СФД и данните от теренното проучване през 2021 г.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 5 гнездящи двойки.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най- малко 10 инд.	Определена на база СФД. Няма друга актуална информация за количеството на птиците и районите с концентрация на вида в зоната по време на миграция.	Поддържане на популацията в размер най-малко 10 инд. Да се извърши целенасочен мониторинг за

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
				установяване на актуалния размер на мигриращата популация до 2025 г.						
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 150 инд.	Определен на база СФД. Няма друга актуална информация за количеството на птиците и районите с концентрация на вида в зоната по време на зимуване.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на актуалния размер на зимуващата популация до 2025 г.						
Местообитание на вида: Подходящи гнездови и хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 2262 ha	Обитава разнообразни влажни зони (както малки, така и големи) с крайбрежна растителност (папур, тръстика), с изобилие от потопена водна растителност, като съотношението между откритите водни площи и тези с растителност е 1:1. Надморска височина – от 0 до 1000 м. Площта на подходящото местообитание за гнездене и хранене съвпадат.	Запазване/увеличаване на площта на блатното местообитание с потопена растителност						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <tr> <td>Екологично състояние</td> </tr> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни при пункт Русе е оценено на добро (2), а при пункт Силистра на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане и подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Не са необходими промени в СФД.

Специфични цели за A125 *Fulica atra* (лиска)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 36-42 cm, тегло 0,6 - 1,2 кг., а размахът на крилата - 70-80 cm. Оперението е сиво-черно, матово, със синкав оттенък по корема. На челото има бял, рогов израстък, вратът е сиво-черен, а шията - черна. Има възрастов диморфизъм. Младите индивиди са сиви или тъмнокафяви и бялото петно на челото липсва. Клонът при възрастните екземпляри е млечнобял, а при младите тъмносив. От водата излита тежко, набирайки скорост с тичане по водната повърхност. Често излиза на брега (Симеонов и др. 1990).

Характер на пребиваване в страната

Постоянен (за южна България), гнездящо-прелетен, преминаващ и зимуващ вид за страната (Симеонов и др. 1990). По време на миграционния период ята от лиски могат да се срещнат по всички водоеми в страната, а по време на зимуването се концентрира предимно по крайбрежието на Черно море. Птиците напускат местата на гнездене през август и първата половина на септември, а на пролет пристигат края на февруари, началото на март месец. По Черноморието, зимуващи птици се наблюдават от август до март (Симеонов и др. 1990).

Характерно местообитание

Гнезди по периферията на водоеми, различни по характер и размери блата, стоящи пресни води (обрасли с водолюбива растителност плитки части на язовири и микроязовири, рибарници, водоеми в баластриери, стари речни корита), както и в лагуни, стоящи бракични води, по-рядко в крайбрежната растителност на течащи води – предимно по-големи реки. Важно условие е наличието на открито водно огледало, избягва изцяло обраслите с блатна растителност водоеми. След 1990 г. все по-голямо значение за вида придобиват изкуствени водоеми – рибарници, баластриери, язовири (Янков отг. ред., 2007). Подходящото гнездово и хранително местообитание са близко разположени. Обикновено територията е в рамките 0,1 – 0,5 ha с крайбрежие от 40 – 50 m (BWPi, 2006). Разстоянието между гнездата 30-50 m (Симеонов и др. 1990). Подходящи местообитания вероятно са 3150 и 3130 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се предимно с растителна храна *Ceratophyllum* sp., *Myriophyllum* sp., *Nymphaea* sp., водорасли (*Enteromorpha* sp.), по-малко количество скариди, насекоми, дребни мекотели, червеи, пиявици, хайвер, жаби, много рядко с дребна риба, яйца и новоизлюпени птици.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С петнисто разпространение в равнинните и низинните части на страната. Най-плътно гнезди в Дунавската равнина (особено покрай р. Дунав и някои от по-големите острови, по поречието на по-големите реки, в рибарници и язовири), в Тракийската низина (по реките Марица, Тунджа и притоците им и в други влажни зони), по Черноморското крайбрежие и в Софийското поле. Изолирани гнездовища и в Лудогорието, по поречието на реките Струма, Арда, Места, в Странджа, Западните Родопи и др. (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 2А и 3Б на Директивата за птиците. Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа – NT (Near Threatened). Включен в SPEC 3. Не е включен в Червената книга на България. Обект на лов в страната, но не е много популярен.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 1700 – 3000 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е стабилна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) флукутираща. Посочени са следните заплахи и влияния: F01, F06.

Зимуващата популация е оценена на 30 000 – 82 000 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е нарастваща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) намаляваща.

Мигриращата национална популация е оценена на 10 000 – 50 000 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е флукутираща.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната, вида е гнездящ, преминаващ и зимуващ. Гнездящата популация се оценява на 10-110 двойки, което представлява 0,53 – 3,67 % от националната популация (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

Съгласно СФД мигриращата популация се оценява на 130-150 индивида, което е 0,3 – 1,3 % от националната популация (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

Според СФД зимуващата популация на вида се оценява на до 65 индивида, което е до 0,08 % от националната зимуваща популация (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

4. Анализ на наличната информация

Поради широкото си разпространение и ниския природозащитен статус лиската се оказва слабо проучен вид както за страната, така и за дунавските влажни зони. Лиската е втория най-многочислен гнездящ вид във влажните зони по Дунавското крайбрежие след белобузата рибарка. В средна Дунавска равнина гнезди в почти всички влажни зони с тръстика и папур и поне малко открита водна площ (Шуруликов и др., 2005).

В Бургаските влажни зони лиската е обикновен мигриращ вид, като максималните числености през пролетта са 4993 инд., а през есента – 12 490 инд. (Dimitrov et al., 2005).

През периода гнездовия период на 2010 – 2013 г. в зоната видът не е бил отчетен (Матеева и др., 2013).

Според Чешмеджиев и Георгиев (2018), видът гнезди в зоната с 20-30 двойки през 2010 г., 5-10 двойки през 2011 г., 40-60 двойки през 2012 г., 95-110 двойки през 2013 г., 100-120 двойки през 2014 г., 40-50 двойки през 2017 г., и през 2018 г. – 100- 120 двойки.

По време на теренното проучване през май и юни 2021 г. са установени 420 инд. от вида в зоната. Не е провеждано теренно проучване по време на размножаване и зимния сезон.

Данните за зимуването на вида в зоната са от средно зимните преброявания през 2019 и 2020 г. По време на Средно-зимното преброяване през 2019 г. видът е наблюдаван на 17 места по поречието на р. Дунав, като са установени общо 341 индивида, като 150 инд. от тях в зоната. През 2020 г. видът е установен на 8 места по поречието на Дунав, с общо 521 инд, като 1 инд. от тях в зоната. Данните на Michev and Profirov (2003) показват, че лиската зимува основно по

южното Черноморско крайбрежие със средна числености от 16 559 инд. Същите автори установяват, че вида в Северна България зимува с числености между 5 и 6173 инд. В средна Дунавска равнина най-висока е средната численост в периода ноември-февруари. (Шурулинков и др., 2005).

По данни от eBird, видът е наблюдаван в зоната през май 1987 г.- 45 инд., през юни 1994 г.- 50 инд., през юли 1999 г.- X инд., през април 2010 г. – 3 инд., през май 2014 г. – X инд., през август 2014 г. – X инд., през април 2016 г. – 80 инд. и през май 2016 г. – 2 инд.

По данни от <https://observation.org> за 2021 г., видът е наблюдаван в зоната през февруари 2021 г.- 50 инд., март 2021 г.- 90 инд., април 2021 г.- 151 инд. и май 2021 г.- 1 инд.

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната по време на миграция, зимуване и гнездене, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 10 двойки	Определена на база настоящия СФД (актуализиран през 2015 г.). Ще зависи до голяма степен от нивото на водата в басейните на бившите рибарници, което е в пряка връзка с правилното функциониране на системата от шлюзове и канали за оводняване на зоната.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 10 гнездящи двойки.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 130 инд.	В СФД за концентрацията на вида по време на миграция в зоната е посочена численост 130-150 индивида. През пролетната миграция ще се концентрират в рибарници Изток, а през есенно-зимния по р. Дунав.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на актуалния размер на мигриращата популация до 2025 г.
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най малко 1	Количеството на зимуващите птици силно зависи от метеорологичните условия, най-вече температурата. При средни температури през януари под 0° С, минималната стойност се очаква да е над 1 инд. от вида.	С понижаване на температурите <0° С поддържане на популацията > 1 инд.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови и хранителни	ha	Най-малко 2262 ha.	Подходящото гнездово и хранително местообитание са близко разположени. Обикновено територията е в рамките 0,1 – 0,5 ha с крайбрежие от 40 – 50 m. Обитава разнообразни влажни зони с	Поддържане на площта на подходящите местообитания на вида в защитената

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
местообитания на вида			тръстика и папур по периферията и с наличие на водно огледало.	зона, в размер на най-малко 2262 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни при пункт Русе е оценено на добро (2), а при пункт Силистра на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане и подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предвид наличната информация за настоящата зимуваща и постоянна концентрираща на вида в защитената зона е необходима актуализация на СФ:

- По отношение на оценка на зоната (Site assessment) за мигриращата и зимуващата популация следва да се промени критерий „В“ за размер и плътност на популацията от „В“ на „С“ (което съответства на <2 % от националната популация);

Species					Population in the site					Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A125	<i>Fulica atra</i>			p	10	110	p		G	B	A	C	B
B	A125	<i>Fulica atra</i>			c	130	150	i		G	C	A	C	B
B	A125	<i>Fulica atra</i>			w		65	i		G	C	A	C	B

Специфични цели за A127 *Grus grus* (сив жерав)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото 96-119 cm, размах на крилата: 180-222 cm. При възрастните оперението е сиво с червено петно на темето и широка черна ивица отдолу на шията. Младите са с ръждивокафяви глава и шия, а надкрилията и долната страна на тялото са изпъстрени с различни по големина светлокафяви петна. Често миграцията може да се установи и нощем по характерното обаждане на птиците в полет.

Характер на пребиваване в страната

В миналото постоянен, преминаващ и рядко зимуващ вид. Понастоящем само преминаващ. Пролетната миграция по Черноморското крайбрежие от края на февруари до началото на април, а есенната от края на септември до края на октомври. Средния размер на ятата е 45 екземпляра (Симеонов и др., 1990). Размножителния период за страната не е достатъчно проучен. За Европа е от май до август (BWPi, 2006).

Характерно местообитание

Обширни равнини в близост до водоеми, блата в предпланини и планини, ливади, мочурища. По време на прелет – по ливади, угари, ниви, оризища, речни разливи, горски поляни и др. Консервативен относно местата за стационаране при прелет (Големански отг. ред., 2011). През размножителния сезон обитава разнообразни плитководни влажни зони като мочурища и тресавища с липса на гора, обикновено със стояща вода, блата без дървета, тръстикови масиви и оризища до 1300 m н. в. Гнездото е на земята в труднодостъпни блатисти местности. Извън гнездовия сезон местата за почивка/нощувка са разнообразни разливи, плитки заливи или заблатени ливади. През зимата често обитава открити обработваеми земи (BWPi, 2006). Гнезди поединично, като често използва едно и също гнездо през годините в зависимост от гнездовия успех. Територията на двойката в Швеция е около 250 ha (Månsson et al. 2013). В зависимост от сезона подходящите местообитания са разнообразни, с кодове: 3130, 3140, 3150, 3160, 3260 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Всеяден вид. В България не е добре проучено. За популацията в Европа храната е предимно с растителен произход: коренища, грудки, стъбла, листа, плодове и семена. Животинската храна включва предимно насекоми и земни червеи, а така също жаби, гущери, змии и дребни бозайници (BWPi, 2006).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Към края на XIX в. е гнездил по Дунавското крайбрежие и в блата във вътрешността. До първата половина на XX в. в гнездовия сезон е наблюдаван из цялата страна – Плевенско, Добричко, Варненско, Бургаско, Софийско, в Родопите, край Пловдив и др. Последните гнездови находища са бившето Баташко блато и Шабленското езеро, където е мътил до 1950 г. През пролетния прелет е регистриран в Софийско, Добричко, Пернишко, Силистренско, Хасковско, Кърджалийско, Бургаско, Варненско, Плевенско, Дуранкулашкото езеро. По време на есенната миграция през 1979–1983 г. между 10 август и 30 октомври в района на Бургаския залив са преминавали средно 1800 птици. Есенен прелет на ято от 20 индивида е регистриран през 1993 г. край Плевен. През последните години е почти изчезнал като есенен мигрант (Т. Мичев – лично съобщ.). Зимувал е редовно в Пазарджишко и отчасти в Пловдивско (Големански гл. ред., 2015).

Включен в **Приложение 1** на Директивата за птиците. Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа – LC. Не е включен в SPEC категориите. Включен в Червената книга на България като **изчезнал EX**.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната мигрираща популация на вида се оценява на 300 – 2000 индивида. Не са посочени тенденции в популацията. Тенденцията в европейската гнездяща популация е нарастваща (BirdLife International, 2017).

Посочени са следните заплахи и влияния: F05, F26.

3. Състояние в СЗ ВГ0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД мигриращата (концентрираща се) популация е **10 индивида, което е 0,5 – 3,33 % от националната мигрираща популация**. За размер и плътност на популацията (оценка „С“). Опазването на вида е отлично съхранение (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

В Бургаските влажни зони максималните числености през пролетта е 110 инд, а през есента – 9 инд. (Dimitrov et al., 2005). Според Куцаров и др. (2007), видът присъства в зоната по време на миграция с неопределена численост. Не са провеждани теренни проучвания по време на миграция в зоната.

Данните от eBird за 2020 и 2021 г., не дават информация за птици в района и около зоната.

Данните от <https://observation.org> за 2021г., не дават данни за птици в района и около зоната.

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната по време на миграция, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 10 инд.	Определена на база СФД. Няма друга актуална информация за количеството на птиците и районите с концентрация на вида в зоната по време на миграция.	Поддържане на популацията в размер най-малко 10 инд. Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на актуалния размер на мигриращата популация до 2025 г.
Местообитание на вида: Площ на местообитанията за търсене на храна	ha	Най-малко 658	Изчислена въз основа на процентното участие на използваните характерни местообитания N07, N09 и N10. Обширните зърнени култури и другите обработваеми земи са субоптимални и не са включени в площта.	Поддържане на местообитания за търсене на храна в размер на най-малко 658 ha.

6. Необходимост от промени в СФД за СЗ ВГ0002030 „Комплекс Калимок“

Не се предвиждат промени в СФД за вида.

Специфични цели за *A131 Himantopus himantopus* (кокилобегач)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото 35-40 cm, размах на крилата: 67-83 cm. Лесно забележима птица с изключително дълги крака. Оперението е основно бяло с черен гръб и криле. Червени крака и черен клюн. Кръста е бял с триъгълна форма. При младите гърба и крилето са сиви.

Характер на пребиваване в страната

Гнездящ и преминаващ вид за страната. В миналото по влажните зони по р. Дунав, в Софийското поле и Черно море. Понастоящем основно в Бургаските влажни зони, Дуранкулашко и Шабленско езеро. (Червена книга на Р България, 2015). Гнездовия сезон е май-юли. Есенната миграция септември, а пролетната от средата на март до края на април (BWPi, 2006).

Характерно местообитание

Гнезди най-често в солници или край други плитководни водоеми, лагуни и засолен терени с халофитна растителност, а в по-редки случаи по бреговете на стоящи бракични води и стоящи пресни води, където устройва гнездата си в тревна растителност по периферията на водоеми с 0 – 200 m н.в. (Янков отг. ред., 2007). Гнезди поединично или в малки колонии от по 10 - 40 двойки. Определящо е хидрологичното състояние на влажните зони и числеността на популацията е силно флукутираща през годините. В зависимост от наличието на подходящи местообитания, гнездовата плътност е различна през отделните години. В Унгария в рибарници е установена плътност от 0,08 до 1,14 дв./ха. Според същите автори, за да се поддържа гнездовата местообитание на вида е необходимо във водоемите да има ниска растителност и това се поддържа чрез опазване от поне 0,2 тревопасни животни/ха (Pigniczki et al., 2019). Подходящите местообитания са разнообразни влажни зони, вероятно с кодове: 1110, 1130, 1140, 1150, 1160, 1530 и 6440 и др. влажни зони според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Основно възрастни и ларви на водни насекоми (Coleoptera, Ephemeroptera, Trichoptera, Hemiptera, Odonata, Diptera, Neuroptera and Lepidoptera), паяци, миди, ракообразни, червеи, хайвер на жаби и риби, попови лъжички и рядко семена и плодове на водолубиви растения (BWPi, 2006).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С петнисто и разпръснато разпространение, основно по Черноморското крайбрежие, в Тракийската низина, покрай р. Дунав и близко разположени водоеми в Дунавската равнина. Изолирани, вероятно епизодични гнездовища и в други части на страната. (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците. Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа – LC. Не е включен в СПЕС категориите. Включен в Червената книга на България като застрашен EN.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната **гнездяща** популация на вида се оценява на 300 – 450 двойки. Краткосрочната тенденция (за периода 2001 –

2018) в популацията е стабилна както и дългосрочната (за периода 1980 – 2018) също е стабилна.

Преминаващата популация, според Докладването от 2019 г. е оценена на 1000 – 2000 индивида. Посочени са следните заплахи и влияния: K03, C01, J02, F26, E01, F08. Според Червената книга на България: загуба и деградация на подходящите местообитания, промяна на водните нива в солниците по време на гнезденето безпокойство от хората, убиване на новоизлюпените птици от хищници (Червена книга на Р България, 2015).

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната, вида е гнездящ и се оценява на до 13 двойки, което е до 4,3 % от националната популация (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

Съгласно СФД мигриращата популация се оценява на до 3 индивида, което е до 0,15 от националната популация (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

В средна Дунавска равнина е рядък гнездящ вид, по-чест по време на пролетната миграция. (Шурулинков и др., 2005).

В Бургаските влажни зони е относително обикновен мигриращ вид с максимална численост през пролетта 285 инд. , а през есента – 511 инд. (Dimitrov et al., 2005).

В ОВМ „Комплекс Калимок“ са посочени като гнездящи 28 двойки и 0-3 мигриращи индивида (Костадинова и Граматиков, 2007). Според Матеева и др. (2013) до 2007 г. за гнездящата популация в зоната са посочени 28 двойки.

Според Чешмеджиев и Георгиев (2018), видът гнезди в зоната с 13 двойки през 2013 г., и през 2018 г. –12 двойки.

По време на теренното проучване през май 2021 г. са установени 4 инд. от вида в зоната. По всяка вероятност, към момента в зоната се размножават поне 2 двойки.

По данни от eBird, видът е наблюдаван в зоната през юни 1994 г.- 2 инд., през май 2015 г.- X инд., през април 2016 г. – 27 инд., през май 2018 г. – 18 инд. и през май 2021 г. – 16 инд.

По данни от <https://observation.org> за 2020 и 2021 г., видът не е наблюдаван в зоната.

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната по време на миграция, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

На базата на екологичните изисквания за местообитанията са определени параметрите, чрез които може да се оцени неговото състояние. Тези параметри стоят и в основата на определянето на специфичните цели за вида в зоната, представени в таблицата по-долу.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели					
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 2	Определена на база информацията в СФД и теренните проучвания през 2021 г. Гнезденето на вида не е редовно и целевата стойност няма да бъде постигната всяка година. За периода 2010 – 2018 г. гнездене е установено само през две години (Чешмеджиев и Георгиев, 2018). Необходими са целенасочени изследвания на вида в зоната за установяване текущата гнездова численост.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 2 гнездящи двойки.					
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 1 инд	В СФД за концентрацията на мигриращата популация на вида е посочена максимална стойност 3 инд. Има вероятност тази стойност да е занижена при положени, че има достатъчно вода в басейните зона през пролетта и есента.	Поддържане на мин. популация от 1 инд. Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на актуалния размер на размножаващата се популация до 2025 г.					
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови и хранителни местообитания	ha	Най-малко 367 ha.	Определена на база % местообитания N07 и N10 от СФД. Гнезди и се храни в плитки водоеми, най-често в солници или край други плитководни водоеми, лагуни и засолени терени с халофитна растителност, а в по-редки случаи по бреговете на стоящи бракични води и стоящи пресни води. Устройва гнездата си в тревна растителност по периферията на водоеми. Определящо е хидрологичното състояние на влажните зони и числеността на популацията е силно флукутираща през годините.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 376 ha.					
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <tr> <td>Екологично състояние</td> </tr> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> </table>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	Поддържане и подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи
Екологично състояние									
1-Отлично – High									
2-Добро – Good									
3-Умерено – Moderate									
4-Лошо – Poor									

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)			5-Много лошо – Bad Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни при пункт Русе е оценено на добро (2) , а при пункт Силистра на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).	местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние

6. Необходимост от промени в СФД за (СЗЗ) BG0002030 „Комплекс Калимок“

Не са необходими промени в СФД.

Специфични цели за A132 *Recurvirostra avosetta* (саблеклюн)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 42 – 46 cm. Размах на крилата: 67 – 77 cm. Има характерен завит нагоре клюн. Оперението е преобладаващо бяло. Главата и върховете на крилата са черни, на гърба и горната част на крилата има надлъжни черни ивици. Краката са сравнително дълги, светлосини на цвят. Често може да бъде наблюдаван в плитки водоеми, хранейки се по повърхността на водата като ритмично придвижва глава наляво и надясно.

Характер на пребиваване в страната

Гнездящ, преминаващ и рядко зимуващ вид за страната. Долита през март и отлита през септември и октомври. По време на миграционния период може да бъде срещнат по бреговете на вътрешните водоеми в страната. Отделни индивиди остават в България и през зимата. През размножителния период е наблюдаван основно по Черноморското крайбрежие, където обитава малки заливи, солници, крайбрежни блата, езера, равни брегове и лагуни (Големански гл. ред., 2011).

Характерно местообитание

Гнезди изключително в лагуни и покрай свръхсолени плитководни лимани, като разполага гнездата си по засолен терени с халофитна растителност, на диги и разделителни валове в солници, по-рядко по бреговете на стоящи бракични води и стоящи пресни води с 0 – 20 m н.в. (Янков отг. ред., 2007). Гнезди поединично или в колонии от по 10 - 70 двойки. Определящо е хидрологично състояние на влажните зони и числеността на популацията е силно флукутираща през годините. Гнездото е вдлъбнатина в земята, която може да бъде разположена на различни места, включително върху гол пясък, суха кал, къса трева, мъртва растителност и купчини наноси. Видът може да гнезди в големи колонии, съседните гнезда обикновено на 1 m едно от друго, понякога и на 20-30 cm (BirdLife International, 2021). Подходящите местообитания са разнообразни влажни зони, вероятно с кодове: 1110, 1130, 1140, 1150, 1160, 1530 и 6440 и др. влажни зони според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Диетата му се състои предимно от водни безгръбначни с дължина 4-15 cm, включително водни насекоми, бръмбари, мушици, ракообразни (напр. *Corophium* spp.), червеи олигохети и полихети и мекотели, както и дребни риби и растителна храна като семена и малки корени (BirdLife International, 2021).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С разпръснати, малко на брой гнездовища, по-групирани в района на Бургаските влажни зони (Атанасовско езеро, Поморийско езеро и Пода). Колонии в съседни квадрати има и във Варненско–Белославския езерен комплекс, Дуранкулашкото езеро и Шабленската тузла, а изолирани епизодични находища в рибарниците Калимок, ез. Сребърна и някои вътрешни водоеми. Скитащи индивиди са отбелязани през гнездовия период и до яз. Ивайловград. (Янков отг. ред., 2007).

Включен в **Приложение 1** на Директивата за птиците. Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа – LC. Не е включен в SPEC категориите. Включен в Червената книга на България като **застрашен EN**.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 100 – 800 двойки. Краткосрочната тенденция (за периода 2001 – 2018) в популацията е **флукутираща**, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018) е **намалваща**.

Преминаващата национална популация, според Докладването от 2019 г. е оценена на 3500 – 7000 индивида.

Зимуващата национална популация, според Докладването от 2019 г. е оценена на 100 – 350 индивида.

Посочени са следните заплахи и влияния: K03, C01, J02, Според Червената книга на България: отрицателно действат резките промени на водното ниво в местата на гнездене, безпокойството, предизвикано при ремонтни дейности на дигите в Атанасовското и Поморийското езеро, унищожаването на люпилата от наземни хищници, замърсяване на водите. (Големански гл. ред., 2011).

3. Състояние в специална защитена зона BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната вида е гнездящ и се оценява на до 1 двойка, което е до 0,1 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

В ОВМ „Комплекс Калимок“ е посочена 1 гнездяща двойка (Куцаров и др., 2007). В средна Дунавска равнина е рядък гнездящ вид, по-чест по време на пролетната миграция. (Шурулинков и др., 2005). Много рядък гнездящ вид, за Русенска област е наблюдаван 1 инд. през юни 2006 г. Наблюдавани са няколко изолирани гнездящи двойки в зоната (Shurulinkov et al., 2019a). По данни от eBird, видът е наблюдаван в зоната през юни 1994 г. - 2 инд. По време на теренното проучване през юли 2021 г. е установена 1 птица от вида в зоната, по пясъчните коси източно от о. Голям Бръшлен.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 1 двойка	Определена на база СФД. Устройва гнездата си в тревна растителност по периферията на водоеми. Определящо е хидрологичното състояние на влажните зони и числеността на популацията е силно флукутираща през годините.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 1 гнездяща двойка. Междинна цел до 2025 г.: Необходими са цели изследвания на вида в зоната за установяване текущата гнездова численост.						
Местообитание на вида: Подходящи гнездови и хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 2262 ha.	Включва % на местообитания N06 и N10 от СФД. Гнезди и се храни в плитки водоеми, най-често в солници или край други плитководни водоеми, лагуни и засолени терени с халофитна растителност, а в по-редки случаи по бреговете на стоящи бракични води и стоящи пресни води.	Поддържане на площта на подходящите местообитания за вида в размер най-малко 2262 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни при пункт Русе е оценено на добро (2), а при пункт Силистра на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане и подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за С33 BG0002030 „Комплекс Калимок“

Не са необходими промени в СФД.

Специфични цели за A136 *Charadrius dubius* (речен дъждосвирец)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 15 – 18 cm. Размах на крилата: 32 – 35 cm. С черна огърлица на врата и шията. Челото е бяло, характерен жълт пръстен около окото и изцяло черен клюн. Черното на бузата образува остър ъгъл, който е характерен за вида. Среща се по чакълести участъци в близост до водоеми.

Характер на пребиваване в страната

В България е гнездящо-прелетен, преминаващ и рядко зимуващ вид. Пролетната миграция е от началото на март до средата на май, есенната - от втората половина на юли до края на октомври. Гнездовите двойки се формират в края на март и началото на април (Нанкинов и др., 1997; Червена книга на Р България, 2015).

Характерно местообитание

Гнезди по чакълести и пясъчни брегове, острови и коси в коритата на реки течащи води, по пясъчни крайбрежни (морски) плажове и пясъчни дюни, както и по чакълести морски брегове, понякога по бреговете на микроязовири, блата или други стоящи пресни води, по-рядко до стоящи бракични води и в лагуни. Заема и аналогични биотопи в пределите на градове, села и индустриални зони, а нерядко се размножава и в кариери за чакъл в близост до реки или други водоеми. (Янков, отг. ред., 2007). Местообитанията на вида се характеризират с бавно течение или застой на водата, най-характерно при видовете и разливите на реки, с ширина по-голяма от 25 m. Наносите, натрупани от такива бавни течения предоставят условия за развитие на хранителната му база. Бавното течение и застой на водите са важни и от гледна точка на сигурността на гнездата – видът гнезди на самия бряг. По поречието на р. Драва (Словения) е установена линейна плътност от 1,7-1,9 дв./1 км. (Vožič and Denac, 2017). Подходящите местообитания вероятно са с кодове: 2110, 2120, 2130, 3130, 3140, 3260 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се с твърдокрили насекоми и ларвите им, ракообразни, охлюви, ларви на ручейници, червеи, дребни миди, семена и други дребни водни животни. Търси храната си по крайбрежията и в плитките разливи.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С линейно и петнисто разпространение в равнинните и нископланинските части на цялата страна, привързано към речната мрежа (средните и долните течения), Черноморското крайбрежие и отделни водоеми със стоящи води. Почти напълно отсъства от по-безводните и гористи равнинни части (Добруджа, Лудогорието и др.). (Янков отг. ред., 2007).

Не е включен в приложенията на Директивата за птиците. Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа – LC. Не е включен в SPEC категориите. Включен в Червената книга на България като уязвим VU.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната **гнездяща** популация на вида се оценя на 1400 – 2400 двойки. Краткосрочната тенденция (за периода 2001 – 2018) в популацията е неизвестна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018) е стабилна.

По отношение на **преминаващата** популация, според Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната мигрираща популация на вида се оценява на 2500 – 5000 индивида.

Заплахи и влияния са посочени само за мигриращата популация: K04 и F26. Според Червената книга на България: загуба и деградация на местообитания, безпокойство, добив на инертни материали като чакъл и пясък, хищници, замърсяване на водите.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната вида е гнездящ с численост до 2 двойки, което е до 0,08 % от националната гнездяща популация. (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Съгласно СФД мигриращата популация се оценява на до 3 индивида, което е до 0,06 % от националната мигрираща популация. (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

В ОБМ „Комплекс Калимок“ видът не е посочен като гнездящ и мигриращ (Куцаров и др., 2007). Изследванията на Shurulinkov et al. (2019a) показват, че вида рядко гнезди във влажните зони по поречието на р. Дунав, а е по-многочислен по бреговете на самата река. Авторите съобщават за 2 гнездящи двойки в зоната през 2013 г. По данни на Чешмеджиев и Георгиев (2018), видът гнезди в зоната с 2 двойки през 2013 г. и през 2018 г. – 4 двойки. По време на теренното проучване през май - юли 2021 г. са установени 2 инд. по пясъчните брегове на р. Дунав в зоната. По данни от eBird, видът е наблюдаван в зоната през май 2021 г. – 2 инд. По данни от <https://observation.org> за 2020 и 2021 г., видът е наблюдаван в зоната през юли 2021 г. – 2 инд.

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната по време на миграция, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 1 дв.	Определена на база литературните данни и СФД. Целевата стойност няма да бъде постигана ежегодно поради непостоянното ниво на водата. Разпространението се колебае силно на места според динамиката на речните брегове (срутване, заравняване и т.н.). Необходими са бъдещи целенасочени теренни изследвания за установяване на настоящата гнездяща популация на вида в зоната.	Междинна цел до 2025 г.: Установяване на настоящата гнездяща популация на вида в зоната, за да може да бъде формулирана специфична цел за вида. Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 1 гн. дв.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели			
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 1 инд.	В СФД за концентрацията на вида по време на миграция в зоната е посочена максимална стойност от 3 индивида. Няма друга актуална информация за количеството на птиците и районите с концентрация на вида в зоната по време на миграция.	Поддържане на популацията в размер най-малко 1 инд. Да се извърши целенасочен мониторинг за актуализиране на размера на мигриращата популация до 2025 г.			
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 2262 ha.	Площта на подходящото местообитание на гнездене силно зависи от нивото на р. Дунав. Бавното течение и застои на водите са важни и от гледна точка на сигурността на гнездата – видът гнезди на самия бряг.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 2262 ha.			
Местообитание на вида: Хидроморфологично състояние на речните участъци с подходящи местообитания на вида в зоната	Отсъствие/присъствие на хидроморфологични промени	Отсъствие на хидроморфологични промени в речните участъци с подходящи и местообитания на вида в зоната	Хидроморфологичните промени, причиняващи влошаване на състоянието на вида са: ✓ хидротехнически съоръжения, предизвикващи рязко повишаване на водното ниво при изпускане на вода, която може да залее гнездата на вида по речните брегове и да компрометира гнездовото усилие ИЛИ да предизвика силно намаляване на водния обем, което да доведе до намаляване на площта на наносните зони за хранене; ✓ добив на инертни материали, което може да доведе до физическо унищожаване на подходящите местообитания на вида. Към настоящия момент няма регистрирани хидроморфологични промени от такъв характер в участъците с подходящи местообитания на вида в зоната.	Поддържане на хидроморфологичното състояние на речните участъци с подходящи местообитания на вида в зоната, при отсъствие на хидроморфологични промени в тях.			
Местообитание на вида: Екологично състояние на	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <tr> <td>Екологично състояние</td> </tr> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> </table>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	Поддържане и подобряване на екологичното състояние на
Екологично състояние							
1-Отлично – High							
2-Добро – Good							

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)			<div style="display: flex; flex-direction: column; align-items: center;"> <div style="background-color: yellow; padding: 2px;">3-Умерено – Moderate</div> <div style="background-color: orange; padding: 2px;">4-Лошо – Poor</div> <div style="background-color: red; padding: 2px;">5-Много лошо – Bad</div> </div> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни при пункт Русе е оценено на добро (2), а при пункт Силистра на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Не са необходими промени в СФД.

Специфични цели за A142 *Vanellus vanellus* (обикновена калугерица)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 28 – 31 cm. Размах на крилата: 70 – 76 cm. С размерите на гълъб. Оперението по гърба е зеленикаво-черно с метален отблясък, коремът е бял, главата е с качулка. В полет прави впечатление контрастът между белите подкрилия и корем и черните махови пера. Обитава влажни ливади и обработваеми земи.

Характер на пребиваване в страната

В България е гнездящ, преминаващ и зимуващ вид. Гнезди на земята. Снася 3 – 4 яйца, има едно поколение годишно през периода април-юни. Зимува по Средиземноморието. Миграционния период е февруари – март и септември – октомври (BWPi, 2006).

Характерно местообитание

Гнезди в тревни съобщества по влажни терени, по-рядко мезофилни тревни съобщества, често в близост до стоящи пресни води, стоящи бракични води или течащи води, както и около блата, растителност по периферията на водоеми, крайречни и приизворни мочурища. Много често и в селскостопански площи и изкуствени ландшафти, предпочита периферии на сезонно заливани терени, както и обработваеми площи с редки посеви и други (едногодишни) тревни култури, особено оризища или временно заливани житни ниви (Янков отг. ред., 2007). Растителността в гнездовите местообитания през пролетта трябва да е ниска (под 15 cm). Поддържането на местообитанията може да става чрез опазване от домашни животни. Предпочита влажни почви с наличие на повърхността и под повърхността на почвата на различни видове насекоми и техните ларви (BirdLife International, 2021). Подходящите местообитания включват богат набор от влажни зони: 1110, 1140, 2110, 2120, 3260 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Диетата му се състои от възрастни и ларви на насекоми (напр. бръмбари, мравки, щурци, скакалци, водни кончета, цикади и др.), паяци, охлюви, дъждовни червеи, жаби, дребни риби и семена или други части на растения (BirdLife International, 2021).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С петнисто и разпръснато разпространение в низинните и равнинни части на страната, най-плътно – в Тракийската низина, Софийското поле, поречието на р. Тунджа, Бургаската низина, Дунавското крайбрежие и понижения с влажни зони в Дунавската равнина, а с по-малко групирани находища – и в някои по-влажни части на Лудогорието, Добруджа, Предбалкана и дори около яз. Батак, където има традиционно гнездовище, известно от XIX в. Разпространението се мени през годините, поради гнезденето на редица места във временни пролетни разливи в нивите в рамките на 0 – 1110 м н.в. (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 2Б на Директивата за птиците. Според IUCN – NT (Near Threatened), за територията на континентална Европа – VU (Vulnerable). Включен в SPEC1 за България. Не е включен в Червената книга на България.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.), националната **гнездяща** популация на вида се оценява на 800 – 1500 двойки. Краткосрочната тенденция (за периода 2001 – 2018) в популацията е неизвестна, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018) е намаляваща. Посочени са следните заплахи и въздействия: F03, G05.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.), националната **мигрираща** популация на вида се оценява на 250 – 1000 индивида. Посочени са следните заплахи и въздействия: A02, K03, F05, F26, K01, K02.

Според Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната **зимуваща** популация е оценена на 5 – 320 индивида. Краткосрочната тенденция (за периода 2001 – 2018) в популацията е флукуираща както и дългосрочната (за периода 1980 – 2018), която също е флукуираща. Посочени са следните заплахи и въздействия: J03.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната, вида е гнездящ като популацията се оценява на до 20 двойки, което представлява до 1,33 % от националната популация (оценка „А“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

Съгласно СФД, мигриращата популация се оценява на 7 – 832 индивида, което е 2,8 – 83,2 % от националната популация (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

В средна Дунавска равнина е чест гнездящ вид, като гнезди на много места във влажни или мочурливи ливади, ниви в близост до водоеми, рибарници и др. Видът е по-многочислен, когато годините са по-влажни (Шуруликов и др., 2005). В Бургаските влажни зони максималните числености на вида по време на пролетната миграция са 133 инд, а през есента – 840 инд. (Dimitrov et al., 2005). По данни на Чешмеджиев и Георгиев (2018), видът гнезди в

зоната с 1 двойка през 2012 г., през 2013 г. –18 двойки, през 2017 г. –7 двойки и през 2018 г. – 16 двойки. По време на теренното проучване през май 2021 г. са установени 20 инд. от вида в зоната. По време на проучване на зоните по р. Дунав с лодка през месец юли 2021 г. са установени общо 163 индивида от вида, като 32 инд. в зоната.

По данни от eBird, видът е наблюдаван в зоната през май 1987 г.- 2 инд., през юни 1994 г.- 50 инд., през април 2010 г.- 2 инд., през май 2013 г. – X инд., през май 2014 г. – X инд., през август 2014 г. – X инд., през май 2015 г. – X инд., през февруари 2016 г. – 22 инд., през април 2016 г. – 40 инд. и през май 2016 г. – 6 инд.

По данни от <https://observation.org> за 2021 г., видът е наблюдаван в зоната през февруари – 120 инд., март - 110 инд., май- 1 инд. юли - 20 инд., ноември – 310 инд.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 10 двойки	Въз основа на настоящия СФД (актуализиран през 2015 г.), публикувани данни и данните от теренните проучвания през 2021 г.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 10 гнездящи двойки. Междинна цел до 2025 г.: регулярен мониторинг.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 7 инд.	В СФД за концентрацията на вида по време на миграция в зоната е посочена минимална и максимална стойност от 7 - 832 индивида. Няма друга актуална информация за количеството на птиците и районите с концентрация на вида в зоната по време на миграция.	Поддържане на популация в размер най-малко 7 инд. Да се извърши целенасочен мониторинг за актуализиране на размера на мигриращата популация до 2025 г.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 188 ha	Изчислена на база влажни ливади, пасища в рамките на СЗЗ. Данните са взети от СФД като % на местообитание N10. Гнезди в тревни съобщества по влажни терени, често в близост до стоящи пресни води, както и обработваеми площи с редки посеви и други (едногодишни) тревни култури, особено оризища или временно заливани житни ниви. Растителността в гнездовите местообитания през пролетта трябва да е с височина под 15 см.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в защитената зона, в размер на най-малко 188 ha.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 1225 ha	Включва гнездовото местообитание и площта на част от обработваемите площи на зоната.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 1225 ha						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни при пункт Русе е оценено на добро (2), а при пункт Силистра на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане и подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за (СЗЗ) BG0002030 „Комплекс Калимок“

Не са необходими промени в СФД.

Специфични цели за A861 *Calidris pugnax* (бойник)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 22,5 – 33 cm. Размах на крилата: 50 – 59 cm. Необичаен и характерен вид дъждосвирцова птица, с висока изменчивост, както по размер, така и по оперение и оцветяване на голите части. През брачния сезон при мъжките индивиди темето, удължените пера на тила, вратът, шията и гушата, а също гърбът и плещите са оцветени изключително разнообразно при различните индивиди. Зимно оперение – тялото отгоре сивокафяво, с тесни белезникави кантове на перата. Вратът сивкав или бял. Страните на главата мръснобели. Долната част на тялото бяла със сивокафяв налеп по гушата, гърдите и страните на корема (Beaman & Madge 1998, Message & Taylor 2005, Нанкинов и др. 1997).

Характер на пребиваване в страната

В България е прелетен и зимуващ вид (Ivanov et al., 2014). Палеарктичен вид, разпространен в Евразия от Британските острови на изток до Берингово море. Мигрира на широк фронт в цяла Европа. Гнезди от май до август, като мъжките се събират в подходящи токовища, а женските гнездят самостоятелно или в полуколонииални групи (BirdLife International 2016, Нанкинов и др. 1997). Многочислена на Черноморското, а също около подходящи водоеми по Дунавското крайбрежие и в страната.

Характерно местообитание

Евритопна птица, която се среща по морския бряг, езера, сегашни и бивши блата, мочурища, влажни ливади, хвостохранилища, старйци, разливи и делти на реки, язовири, рибарници, оризища, канали с тинесто дъно, по малки или временно образувани водоеми сред полета, по пасища, в покрайнините на населените пунктове и др. (Нанкинов и др. 1997). Подходящите местообитания включват голям брой крайбрежни влажни зони: 1110, 1130, 1140, 1150, 1160, съгласно Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Основната храна са водни и наземни насекоми и техните ларви: комари, бръмбари, ручейници, дървеници, скакалци, а също дребни миди, охлюви, ракообразни, дъждовни червеи, рядко семена и зелени части на плевелни и културни растения (Нанкинов и др. 1997).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Среща се с най-висока плътност по Черноморието в района на Атанасовско езеро, Бургаско езеро, Комплекс Мандра-Пода, Поморийско езеро, Варненско-Белославско езеро, Дуранкулашко и Шабленско езеро по време на миграция, пролет – от февруари до май, и есен – от август до ноември, както и с по-ниска численост около естествени и изкуствени водоеми из страната – Обнова, комплекс Калимок, язовир Пясъчник, рибарници Мечка, рибарници Хаджи Димитрово, к-с Камчия (Dimitrov et al. 2005, Костадинова, Граматиков 2007, Нанкинов и др. 1997).

Включен в Приложения 1 и 2Б на Директивата за птиците. Според IUCN видът е Незастрашен LC (Least Concern), за територията на континентална Европа – LC (Least Concern). SPEC 2 категория (BirdLife International 2017). Не е включен в Червената книга на България.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната зимуваща популация на вида се оценява на 10 – 60 индивида. Краткосрочната тенденция (за периода 2000 – 2018) за популацията е **флукутираща**, дългосрочната (за периода 1980 – 2018) също е **флукутираща**.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2001 – 2018 г.) националната мигрираща популация на вида се оценява на 20000 – 45000 индивида. Краткосрочната тенденция (за периода 2001 – 2018) в популацията е **неизвестна** както и дългосрочната (за периода 1980 – 2018) също е **неизвестна**.

Посочени са следните заплахи и влияния: F26 и F03.

3. Състояние в СЗ ВГ0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната вида е **мигриращ**, като популацията се оценява на **25 - 220 индивида**, което представлява 0,125 – 0,49 % от националната популация (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

4. Анализ на наличната информация

Чест и многочислен пролетен и много рядък есенен мигрант. Особено чест е между селата Обнова и Българене и между селата Загражден и Дъбован (Шурулинков и др. 2005).

По време на миграция се среща основно по влажните зони на Черноморското крайбрежие. Относително обикновен мигрант в Бургаските влажни зони, като през пролетта максималните стойности са 2422 инд., а през есента – 2046 инд. (Dimitrov et al., 2005).

Според Костадинова, Граматиков (2007), видът присъства в зоната по време на миграция с 25-220 индивида.

Не са извършени теренни наблюдения по време на миграция през 2021 г. в зоната.

По данни от eBird, видът е наблюдаван в зоната през август 1998 г.- 5 инд., през април 2016 г.- 150 инд., през март 2021 г.- 22 инд. и през май 2021 г. – 1 инд.

По данни от <https://observation.org> за 2021 г., видът е наблюдаван в зоната през февруари – 8 инд., март - 150 инд. и юли – 2 инд.

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване						
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 25 инд.	В СФД за концентрацията на вида в зоната е посочена численост 25 инд. Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 25 индивида. Междинна цел до 2025 г.: провеждане на проучване за установяване на текущата миграционна численост на вида в зоната в подходящите местообитания.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 376 ha	Изчислена на база % на подходящите местообитанията в зоната – мочурища и блата (N07) и влажни ливади и пасища (N10). Вида използва и плитките участъци на откритите вони площи, които са силно променлива площ, поради промените в нивата на р. Дунав.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 376 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане и подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване
елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)			Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни при пункт Русе е оценено на добро (2) , а при пункт Силистра на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).	или 1-Отлично състояние

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предлагаме следните промени в СФД:

- Промяна в оценката на мигриращата популация от „В“ на „С“, поради по-ниския процент от националната популация (<2 %), която зоната поддържа;

Species					Population in the site					Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D		A/B/C	
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A861	<i>Calidris pugnax</i>			c	25	220	i		G	C	A	C	B

Специфични цели за A152 *Limnocyrtus minimus* (малка бекасина)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 17 – 19 cm. Размах на крилата: 38 – 42 cm. По-дребен от други бекаси; единственият, на който липсва бледа централна ивица, без тъмни линии или ивици по страните. Отличителни белези на вида са сравнително късият клон, клинообразна опашка, удебелени кремави мантийни ивици; тъмнокафяви махови пера, с тесен бял заден ръб (Beaman & Madge 1998, Message & Taylor 2005, Нанкинов и др. 1997).

Характер на пребиваване в страната

В България е прелетен и зимуващ вид (Ivanov et al., 2014). Сибирски вид. Разпространен в Евразия от Швеция, Норвегия и Финландия, на изток до басейна на р. Колима. На север обхваща и зоната на тундрата. Размножава се в големи влажни блата в бореални горски и храстови тундрови зони (BirdLife International 2021, Нанкинов и др. 1997). Среща се рядко по Черноморското крайбрежие.

Характерно местообитание

В извън размножителния сезон се среща в големи и малки водоеми с плитки участъци и тинести брегове и дъно: сладководни блата, мочурища, влажни ливади, наводнени полета и груби тревисти площи край басейни и езера; реки, речни разливи, рибарници, канали, заблатени ниви и даже в градски паркове (Beaman & Madge 1998, Нанкинов и др. 1997). Подходящите местообитания включват голям брой крайбрежни влажни зони: 1110, 1130, 1140, 1150, 1160; Сладководни местообитания: 3150, 3160, 3260 3270 и Естествени и полуестествени тревни формации: 6440, 6510 съгласно Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Събира храната си предимно чрез сондиране на почвата, а също по повърхността на земята. Ларви и възрастни насекоми (бръмбари, двукрили, много личинки на комари), червеи, дребни миди, охлюви и части на растения (Нанкинов и др. 1997).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Среща се рядко, предимно по Черноморието в района на Атанасовско езеро, Бургаско езеро, Комплекс Мандра-Пода, Варненско-Белославско езеро, Дуранкулашко и Шабленско езеро по време на миграция и зимуване, от август до април. Възможно е видът да се среща по-често, но оценката на числеността му да е занижена заради потайното му поведение (Dimitrov et al. 2005; Нанкинов и др. 1997).

Включен в Приложения 2А и 3Б на Директивата за птиците. Според IUCN видът е Незастрашен LC (Least Concern), за територията на континентална Европа – LC (Least Concern). Няма SPEC категория (BirdLife International 2017). Не е включен в Червената книга на България.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната зимуваща популация на вида се оценява на 20 – 100 индивида. Краткосрочната тенденция (за периода 2000 – 2018) за популацията е **неизвестна**, дългосрочната (за периода 1980 – 2018) също е **неизвестна**.

Не са посочени заплахи и влияния.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД, видът се опазва в зоната като зимуващ с мин 5 и максимум 6 индивида и представляват между 6 % и 25 % от националната зимуваща популация. За размер и плътност на популацията е поставена оценка „В“. Опазването на вида е отлично съхранение (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“.

4. Анализ на наличната информация

Няма данни за вида като зимуващ в СЗЗ „Комплекс Калимок“. През последните СЗП на водолюбивите птици видът не е установяван. Няма данни за наблюдения на вида в района на зоната в базата данни на e-bird и Smartbirds за цялото българско поречие на р. Дунав.

Няма данни за заплахи и влияния на територията на зоната.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на зимуващата популацията	Брой индивиди	Най-малко 5	Определена на база СФД. Липсва информация за вида, който често е трудно забележим.	Поддържане на популацията в размер най-малко 5 инд. Да се проведат целенасочени проучвания през зимните месеци с цел установяване актуална зимуваща численост на вида до 2025 г.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 2262	По време на зимуване, видът се задържа по обрасли брегове и в плитки стоящи и течащи води с ниска растителност на местообитанията N06 и N07.	Местообитание N06 няма как да се поддържа, може само да се мониторира. Поддържане на мочурища и блата в рамките на 188 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни при пункт Русе е оценено на добро (2), а при пункт Силистра на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане и подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предвид наличната информация за вида в зоната не са необходими промени в СФД.

Специфични цели за A153 *Gallinago gallinago* (средна бекарина)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 25 – 27 cm. Размах на крилата: 44 – 47 cm. От основата на клюна през челото и темето към тила две широки чернокафяви ивици. Успоредно на тях през окото, а по-надолу и през бузата и ухото подобни ивици. Комбинацията от много дълъг клюн, тесен бял заден ръб на второстепенните махови пера и бледа, немаркирана централна зона до подкрилието са диагностични белези за средната бекарина (но някои имат по-тъмно подкрилие). Придържа се близо до крайбрежната растителност, сондирайки с мушкащи движения на дългия си клюн (Нанкинов и др., 1997).

Характер на пребиваване в страната

В България е прелетен и зимуващ, много рядко гнездящ вид птица (Ivanov et al., 2014; Янков отг. ред., 2007; Нанкинов и др. 1997). Холарктичен вид, широко разпространен в Америка, Евразия и Африка. Размножава се в блата, заблатени брегове на езера, басейни и реки, влажни ливади, блата от острица и солени блата. Извън размножителния период обикновено заема подобни местообитания, с по-широко използване на създадени от човека местообитания, напр. канализационни съоръжения и оризови полета, горните течения на лиманите и крайбрежните

ливади, а също и наводнени земеделски земи, канавки и др. (BirdLife International 2021; Нанкинов и др., 1997). През май-юни 1997–1998 г. сигурно гнездене на 2–3 двойки е установено в Драгоманското блато (Гоелмански гл. ред., 2015). По време на миграции и зимуване – най-разнообразни влажни зони, предимно по Черноморското крайбрежие и Южна България (Янков отг. ред., 2007).

Характерно местообитание

Различни видове блата. Предпочита равнинните, но заселва удобни биотопи до 2000 m. надм. в. Обитава също влажни ливади, старйци на реки, речни разливи, рибарници, оризища, канали с тинесто дъно, плитки езера, залети редки гори, овощни градини, а също по-малки и временни водоеми и обработваеми площи (Нанкинов и др., 1997). Подходящите местообитания включват голям брой крайбрежни влажни зони: 1110, 1130, 1140, 1150, 1160; Сладководни местообитания: 3150, 3160, 3260 3270 и Естествени и полуестествени тревни формации: 6440, 6510 съгласно Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Хранителният му спектър включва ларви на насекоми (10–80%), и имаго, земни червеи, малки ракообразни, малки охлюви и паяци; растителни влакна и семена. Установено е, че 63, 1 % от обема на храната са растителните остатъци (57,7% вегетативни части и 5,4% семена), а 21,7% – животинските (повече бръмбари, двукрили, водни кончета, дребни ракообразни, миди, охлюви, дъждовни червеи). Храни се чрез вертикално и ритмично сондиране в субстрата, често без изваждане на клюна от почвата. Обикновено се храни в малки групи (BirdLife International 2021; Нанкинов и др., 1997).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

През зимата е с ниска численост, предимно в Южна България и по Черноморското крайбрежие в района на Атанасовско езеро, Бургаско езеро, Комплекс Мандра-Пода, Поморийско езеро, Варненско-Белославско езеро, Дуранкулашко и Шаблинско езеро; язовир Овчарица, язовир Пясъчник (Dimitrov et al. 2005; Костадинова и Граматиков, 2007; Нанкинов и др. 1997).

Включен в Приложения 2А и 3Б на Директивата за птиците. Според IUCN видът е Незастрашен LC (Least Concern), за територията на континентална Европа – LC (Least Concern) (BirdLife International 2015). SPEC 3 категория (BirdLife International 2017). Включен в Червената книга на България в категория критично застрашен CR.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната зимуваща популация на вида се оценя на 1000 – 2000 индивида. Краткосрочната тенденция (за периода 2007 – 2018) за популацията е **неизвестна**, дългосрочната (за периода 1980 – 2018) също е **неизвестна**.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценя на 2 – 12 двойки. Краткосрочната тенденция (за периода 2007 – 2018) в популацията е **неизвестна** както и дългосрочната (за периода 1980 – 2018) също е **неизвестна**.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2001 – 2018 г.) националната мигрираща популация на вида се оценя на 100 – 400 индивида. Краткосрочната тенденция (за периода 2001 – 2018) в популацията е **неизвестна** както и дългосрочната (за периода 1980 – 2018) също е **неизвестна**.

Посочени са следните заплахи и влияния: F05, F26, F08, K02, K04.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД, видът се опазва в зоната като мигриращ и зимуващ. Мигриращите птици са 40-80 и представляват между 20 % и 40 % от националната мигрираща популация. За размер и плътност на популацията е поставена оценка „А“. Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност. Високият процент на популацията по всяка вероятност се дължи на силно занижената численост в Докладването от 2019 г.

Зимуващата популация е до 30 инд. и е 1,5% от националната зимуваща популация. Минимална популация не е оценена. За размер и плътност на популацията е поставена оценка „А“. Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност. Според докладването на **Min** и **Max** плътност зимуваща популация от 2019 г, следва оценка „А“ да се промени на оценка „С“ (до 2 %) в СФД.

4. Анализ на наличната информация

Информацията за вида в района на зоната е много оскъдна. Видът не е отчетен при среднозимните преброявания на 2019 и 2020 г. Не са извършвани конкретни проучвания за установяване на числеността му през зимните месеци и по време на миграция.

В eBird е налично едно наблюдение на 8 птици от есента на 1998 г (Julian Muraveev).

Всички данни за вида от платформата Smartbirds са от преди 2019 г и са от края на м. март, до средата на месец април (вероятно мигриращи птици).

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на популацията	Брой зимуващи индивиди	Неизвестна	Не е посочена минимална стойност в СФД. Липсва актуална информация за числеността на вида в зоната.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на актуалния размер на зимуващата популация до 2025 г.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 40 инд.	Целевата стойност е определена от СФД. Тези данни се нуждаят от потвърждение/актуализация в резултата на адекватен мониторинг в периода октомври – март.	Междинна цел до 2025 г: провеждане на проучване за установяване на текущата миграционна численост на вида в зоната в подходящите местообитания.
Местообитание на вида: Площ на подходящите	ha	Най-малко 2262 ha	Видът се придържа по крайбрежия с ниска или висока растителност и плитки води.	Местообитание N06 няма как да се поддържа, може

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
местообитания на вида			Храни се с миди, ракообразни, червеи и насекоми, рядко също прием на риба и семена. Площта е изчислена на база подходящите местообитания N06 и N07	само да се мониторира. Поддържане на площта на подходящото хранително местообитание на вида N07 в защитената зона, в размер на най-малко 188 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни при пункт Русе е оценено на добро (2), а при пункт Силистра на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане и подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предвид наличната информация за настоящата зимуваща численост на вида в защитената зона и определената максимална и минимална зимна национална численост при Докладването от 2019 г., е необходима актуализация на СФ:

- Промяна на категорията за оценка на популацията (Pop.) от „А“ на „С“ и промяна на общата оценка на зоната за зимуващата популация от „А“ на „С“, показано в червено. Предлагаме и по-ниска категори ня опазван на вида от „А“ на „В“;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A153	<i>Gallinago gallinago</i>			c	40	80	i		G	A	A	C	A
B	A153	<i>Gallinago gallinago</i>			w		30	i		G	C	B	C	C

Специфични цели за A154 *Gallinago media* (голяма бекаси́на)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 27 – 29 cm. Размах на крилата: 47 – 50 cm. Едър бекас, с карирани малки покривни пера, тъмен централен панел на крилото, ограден с бели ивици. Гърдите и хълбоците са раирани по-интензивно, отколкото при други бекаси, а райетата често се простират до корема. Диагностични бели външни опашни пера. Клюнът тъмнокафяв, с жълтеникав или зеленикаво-кафява основа; пропорционално по-къс от клюна при средната бекаси́на, често с лек ъгъл надолу по средата на надклюнието. Ирисът тъмно кафяв. Краката бледо сивкаво-зелени или мътно кафяво-жълти.

Характер на пребиваване в страната

В България е прелетен и зимуващ вид птица (Ivanov et al., 2014, Нанкинов и др. 1997). Палеарктичен вид. Разпространен в Евразия от Норвегия на изток до долината на р. Енисей. Размножава се в тревисти блата и влажни пасища, често заобиколени от храсти или гори; на места дори в доста сухи гори. По време на миграция предпочита влажни полета с ниска трева и панини, крайнини на мочурища, ливади, блата с острица (BirdLife International 2021; Нанкинов и др., 1997). В края на XIX и началото на XX в. наблюдаван през гнездовия период по някои дунавски острови, при Свищов, до София, както и до Ловеч, обаче липсват конкретни данни за размножаване (Нанкинов и др., 1997; Янков отг. ред., 2007). По време на миграции и зимуване – разнообразни влажни зони.

Характерно местообитание

Предимно стари блата, обрасли с водна растителност, храсти и редки дървета. При миграция се спира по мокри ливади, мочурища, рибарници, старици на реки, тинести канали, плитки езера, овощни градини, полета (Нанкинов и др., 1997). Подходящите местообитания включват голям брой крайбрежни влажни зони: 1110, 1130, 1140, 1150, 1160; Сладководни местообитания: 3130, 3140, 3150, 3160, 3260 3270 и Естествени и полуестествени тревни формации 6440, съгласно Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Хранителният му спектър се състои от различни видове насекоми и техните ларви: бръмбари, ципокрили, двукрили, пеперуди, правокрили, а също паяци, дребни миди и охлюви, дъждовни червеи, тревни коренчета и семена от блатни растения (BirdLife International 2021; Нанкинов и др. 1997).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С ниска численост по време на миграция, наблюдаван в Южна България, по Дунавското и Черноморското крайбрежие – Атанасовско езеро, Шабленско езеро; рибарници Хаджи Димитрово, комплекс Калимок, рибарници Пловдив (Dimitrov et al. 2005, Костадинова & Граматиков 2007). Рядък зимуващ вид, регистриран само няколко пъти през периода 1977 – 2001 около р. Дунав и изкуствени водоеми в страната (Michev & Profirov, 2003).

Включен в Приложения 1 на Директивата за птиците. Според IUCN видът е Почти застрашен NT (Near Threatened), за територията на континентална Европа – LC (Least Concern) (BirdLife International 2015). SPEC 1 категория (BirdLife International 2017). Не е включен в Червената книга на България.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2001 – 2018 г.) националната мигрираща популация на вида се оценява на 1 – 10 индивида. Краткосрочната тенденция (за периода 2001 – 2018) в популацията е **неизвестна** както и дългосрочната (за периода 1980 – 2018) също е **неизвестна**.

Посочени са следните заплахи и влияния: F05, F26.

3. Състояние в СЗ ВГ0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната, вида е зимуващ и мигриращ (концентриращ се).

Като **зимуващ** е представен с 5-10 индивида. Докладването от 2019 г. не прави оценка на националната зимуваща популация. Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

Като **мигриращ** е представен с 10-30 индивида, Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност. Според докладването от 2019 г. за периода 2001-2018 националната мигрираща популация е в рамките на 1-10 индивида. Следва да се направи корекция на стойностите в СФД, защото така представени численостите са над 100% от националната зимуваща популация.

4. Анализ на наличната информация

Според Куцаров и др. (2007), видът присъства в зоната по време на зимуване с 5-10 индивида. По време на среднозимните преброявания 2019 и 2020 вида не е наблюдаван. Голямата бекасица е рядко наблюдаван вид по време на СЗП, назад през годините (Michev & Profirov, 2003). Единични птици (4 инд.) са наблюдавани по р. Дунав 1997 г. (Michev & Profirov, 2003). Видът има прикрит начин на живот и е нощно-активен, но не е ясно от къде идват високите стойности на числеността в СФД за зоната. По данни от ebird.org, през 1998 г. са установени 5 инд. в зоната (J. Muraveev). Според данни от ebird.org и observation.org вида е наблюдаван с единични бройки основно по Черноморското крайбрежие и водоемите в южна България, но тези данни за концентрацията на вида може да се дължат на повече наблюдатели, които посещават тези места.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 1	В СФД за зимуващата популация на вида в зоната е посочена численост 5-10 инд. По всяка вероятност тази численост е завишена. Публикуваната информация сочи, че вида е изключително рядък по поречието на р. Дунав и посочената мин. целева стойност изглежда оптимална. По всяка вероятност тя няма да бъде постигана ежегодно.	Поддържане на популацията в размер на най-малко 1 инд. Междинна цел: до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 1	В СФД за мигрираща популация на вида в зоната е посочена численост 10-30 инд. При липса на данни и оценяване на национална мигрираща популация на 1-10 инд, вероятно тази численост е силно преувеличена. Посочената мин. целева стойност изглежда оптимална.	Поддържане на популацията в размер на най-малко 1 инд. Междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 2262 ha	Изчислена на база Вътрешни водни тела (застояла вода, течаща вода) местообитание N06 и Мочурища, блатата, местообитание N07 – общо 2262 ha.	Поддържане на площта на подходящото хранително местообитание на вида в защитената зона, в размер на най-малко 2262 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни при пункт Русе е оценено на добро (2), а при пункт Силистра на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане и подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предвид Докладването от 2019 г. за националната численост на мигриращата популация на вида, предлагаме следните промени в СФД (маркирани в червено):

- Промяна на размера на минималната и максимална мигриращата популация от 10 – 30 на 1 – 3 инд.;
- Промяна на размера на зимуващата популация от 5 – 10 на 1 – 4 инд., поради липса на публикувана информация за такива високи числености и липса на потвърждение от актуалните данни за вида.

Species					Population in the site					Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A154	<i>Gallinago media</i>			w	1	4	i		G	A	A	C	A
B	A154	<i>Gallinago media</i>			c	1	3	i		G	A	A	C	A

Специфични цели за A156 *Limosa limosa* (черноопашат крайбрежен бекас)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 40 – 44 cm. Размах на крилата: 70 – 82 cm. Едър, дългокрак бекас с дълъг, прав клон. Отличава се във всички оперения от пъстроопашатия бекас по бялата лента по дължината на горното крило и черната опашка; тези характеристики, обаче, са лесно видими само по време на полет (или при разтягане на крилото). Други отличителни белези са относително по-дългите крака (особено пищяла) и почти правият (а не леко извит) клон, в основата оранжев, към върха тъмнокафяв (Нанкинов и др., 1997).

Характер на пребиваване в страната

В България е прелетен и зимуващ вид (Ivanov et al., 2014). Палеарктичен вид с разкъсан ареал. Разпространен в Исландия, Централна и Северна Европа, прибалтийските държави, Беларусия, Украйна, Русия, Централна и Северна Европа, Западна Азия, Източен Сибир, о-в Сахалин, п-ов Камчатка, на изток до устието на р. Анадир. Размножава се от април до средата на юни в рехави, полуколониални групи. Птиците, които не се размножават, остават на ята, често в близост до гнездовите колонии (BirdLife International, 2021). Среща се през цялата година по влажните зони на Черноморието, край р. Дунав, в Дунавската равнина и Добруджа, в Софийско, Подбалканските полета, Горнотракийската низина и долините на реките Струма и Места (Нанкинов и др., 1997).

Характерно местообитание

Размножава се в низинни оводнени ливади, тревисти блата и влажни пасища. В извън размножителния сезон предпочита приливни кални площи, сладководни или бракични езера и блата и наводнени пасища, рибарници, крайбрежия на язовири, ливади, разливи на реки (Нанкинов и др., 1997). Подходящите местообитания включват голям брой крайбрежни влажни зони: 1110, 1130, 1140, 1150, 1160; Сладководни местообитания: 3150, 3160, 3260 3270 и Естествени и полуестествени тревни формации: 6440, 6510 съгласно Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Събира храната си в плитките водни участъци (като често потапя във водата и главата, и шията), в тинята или по повърхността на земята. През лятото се хранят и по ливади, пасища, степни участъци и обработваеми полета. Хранят се с рачета, дребни миди, охлюви, червеи, водни насекоми и техните ларви, а също така наземни твърдокрили, скакалци, гъсеници на пеперуди, луковици и семена на растения (Нанкинов и др., 1997).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Среща се по време на миграция и зимуване, от средата на февруари до май и от август до началото на ноември, по Черноморието в района на Атанасовско езеро, Бургаско езеро, Комплекс Мандра-Пода, Поморийско езеро, Варненско-Белославско езеро, Дуранкулашко и Шабленско езеро; по Дунавското крайбрежие и около водоеми: рибарници Мечка, комплекс Калимок, язовир Пясъчник, рибарници Челопечене (Dimitrov et al. 2005, Костадинова, Граматиков 2007, Нанкинов и др. 1997).

Включен в Приложения 2Б на Директивата за птиците. Според IUCN видът е Почти застрашен NT (Near Threatened), за територията на континентална Европа – VU (Vulnerable) (BirdLife International 2015). SPEC 1 категория (BirdLife International 2017). Не е включен в Червената книга на България.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната зимуваща популация на вида се оценява на 0 – 15 индивида. Краткосрочната тенденция (за периода 2000 – 2018) за популацията е **намаляваща**, дългосрочната (за периода 1980 – 2018) също е **намаляваща**.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2001 – 2018 г.) националната мигрираща популация на вида се оценява на 250 – 2700 индивида. Краткосрочната тенденция (за периода 2001 – 2018) в популацията е **неизвестна** както и дългосрочната (за периода 1980 – 2018) също е **неизвестна**.

Посочени са следните заплахи и влияния: J02, F08, F26.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната вида е зимуващ и мигриращ (концентриращ се).

Като **зимуващ** е представен с 50-60 индивида, (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност. Липсата на наблюдения за вида по време на зимните проучвания, както и докладваната национална зимуваща численост през 2019 г. от 0-15 индивида, налага промяна в СФД от 50-60 индивида на – изключване като зимуващ.

Като **мигриращ** вида е представен с 2-19 индивида, представляващо 0,7 - 0,8 % от националната мигрираща популация (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „В“ – добра стойност.

4. Анализ на наличната информация

Според Куцаров и др. (2007), вида е зимуващ и мигриращ в СЗЗ „Комплекс Калимок“ с численост на мигриращата популация 2-19 инд. и 50-60 инд. индивида за зимуваща. По време на проучванията през 2021 г./ вида не наблюдаван. По време на среднозимните преброявания 2019 и 2020 г., вида не е отчитан. В Smartbirds са представени 5 наблюдения за периода 2016-2019г. от 1 до 150 индивида по време на миграция (Й. Куцаров). В e-bird има само едно старо наблюдение – 3 инд. юли 1994 г (Л.Профиров). По данни от observation.org, през 2021 г. са наблюдавани следните бройки: февруари – 3-6 инд., март – 40 инд.; през март 2019 г. – 2 инд.; през март 2018 г. – 3-150 инд.; в края на юли 2017 г. – 1 инд. (Y. Kutsarov)

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой зимуващи индивиди	Неизвестна	Подадената информация в СФД до този момент е завишена в пъти спрямо националната численост от Докладването през 2019 г. Необходим е целенасочен мониторинг в периода декември –	Междинна цел: Проучване на зимуването на вида в зоната и определяне на количества

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
			февруари, за да се определи размера на популацията.	зимуващи птици до 2025 г.						
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 2	На база минималната численост в СФД. Съвременните данни за вида са много оскъдни и не дават ясна представа за размера на мигриращата популация на вида в зоната.	Поддържане на размера на популацията в размер най-малко 2 инд. Провеждане на редовен мониторинг за актуализиране на числеността на вида.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 376 ha	Изчислена на база местообитание и мочурища, блата, местообитание N07 и влажни ливади N10– общо 376 ha.	Поддържане на площта на подходящото хранително местообитание на вида в размер най-малко 376 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни при пункт Русе е оценено на добро (2), а при пункт Силистра на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане и подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предлагаме следните промени в СФД:

- Поради ниската национална численост на зимуващата популация и данните от платформите за орнитологични наблюдения, предлагаме числеността на популацията да се промени на до 6 индивиди;
- Промяна на максималната численост на мигриращата популация от 19 на 150, съобразно данните от онлайн платформите за орнитологични наблюдения;

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A156	<i>Limosa limosa</i>			w		6	i		G	B	A	C	B
B	A156	<i>Limosa limosa</i>			c	2	150	i		G	B	A	C	B

Специфични цели за A161 *Tringa erythropus* (голям червеноног водобегач)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 29 – 32 cm. Размах на крилата: 61 – 67 cm. Елегантен, средно голям водобегач. През брачния период с тъмно оперение на тялото, напръскано с бели точки, с контрастно бяло надопашие. През зимата отгоре сивокафяв, отдолу светъл. Краката високи, червени. Клюнът дълъг, прав в основата червен, към върха черен (Нанкинов и др., 1997).

Характер на пребиваване в страната

В България е прелетен и зимуващ вид (Ivanov et al., 2014). Сибирски вид. Разпространен в Евразия от Скандинавския полуостров на изток до п-ов Чукотка. В Европа мъти в северните части на Норвегия, Швеция, Финландия и Русия. Видът се размножава в разпръснати двойки, често срещани поотделно, въпреки че не рядко се образуват групи до 20 и по изключение над 100 (BirdLife International, 2021). Среща се по време на миграция из водоемите по Черноморието и най-вече в Атанасовско езеро (Нанкинов и др., 1997).

Характерно местообитание

Сладководни и соленоводни езера, блата, крайбрежия на реки, залети разредени гори и сечища, влажни ливади, морски крайбрежия (Нанкинов и др., 1997). Подходящите местообитания включват голям брой крайбрежни влажни зони: 1110, 1130, 1140, 1150, 1160; Сладководни местообитания: 3150, 3160, 3260 3270 и Естествени и полуестествени тревни формации: 6440, 6510 съгласно Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Събира храната си в плитките водни участъци, в тинята и рядко по повърхността на земята. Предпочита главно водни насекоми и техните ларви (особено плуващи бръмбари и полутвъдокрили), сухоземни летящи насекоми, малки ракообразни, мекотели, многочетинести червеи и дребни риби и земноводни до 6-7 cm дължина (BirdLife International 2016, Нанкинов и др. 1997).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Среща се по време на миграция и по-рядко по време на зимуване по Черноморието в района на Атанасовско езеро, Бургаско езеро, Комплекс Мандра-Пода, Поморийско езеро, Варненско-Белославско езеро, Дуранкулашко и Шабленско езеро (Dimitrov et al. 2005; Michev & Profirov 2003; Костадинова и Граматиков, 2007; Нанкинов и др. 1997).

Включен в Приложения 2Б на Директивата за птиците. Според IUCN видът е Незастрашен LC (Least Concern), за територията на континентална Европа – LC (Least Concern) (BirdLife International 2015). SPEC 3 категория (BirdLife International 2017). Не е включен в Червената книга на България.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2001 – 2018 г.) националната мигрираща популация на вида се оценява на 100 – 2000 индивида. Краткосрочната тенденция (за периода 2001 – 2018) в популацията е **неизвестна**, дългосрочната (за периода 1980 – 2018) също е **неизвестна**.

Посочени са следните заплахи и влияния: K02, F05, F26.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната, вида е мигриращ. Като мигриращ е представен с 3-4 индивида. Това е 0,2 – 3 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Големия червеноног водобегач е представен с единични или малки групи (3-4 инд.) по време на миграция в СЗЗ „Комплекс Калимок“ според СФД. При теренните проучвания през май 2021 г. установихме 54 екз., които се хранят в наводнени обработваеми площи в източната част на зоната. По данни от observation.org, през март 2018 г. са наблюдавани 5-40 екз.; през април 2017 г. – 5 екз. (Y. Kutsarov, I. Klisurov). По данни от ebird.org, вида е наблюдаван 2 пъти (2016, 2021 г.) по време на пролетна миграция 4-6 инд. (С. Пеев, Й. Куцаров)

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 5	На база средната численост от наблюденията през последните 3 г. Съвременните данни за вида са от онлайн базирани платформи за орнитологични наблюдения и е необходима тяхната валидация, чрез адекватен мониторинг на вида в зоната.	Поддържане на популацията в размер най-малко 5 инд. Провеждане на редовен мониторинг за актуализиране на числеността на вида.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 376 ha	Изчислена на база местообитание и мочурища, блата, местообитание N07 и влажни ливади N10– общо 376 ha.	Поддържане на площта на подходящото хранително местообитание на вида в размер най-малко 376 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни при пункт Русе е оценено на добро (2), а при пункт Силистра на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане и подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предвид налична информация за настоящата концентрираща се численост на вида в защитената зона по време на миграция, се налагат следните промени в СФД (в червено):

- Промяна в числеността на концентриращата популация от 3 – 4 инд. на 5 – 54 инд., предвид новите данни от теренните проучвания и данните в онлайн базирани платформи за орнитологични наблюдения (ebird.org; observation.org; smartbirds.org).

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A161	<i>Tringa erythropus</i>			C	5	54	i		G	B	A	C	B

Специфични цели за A162 *Tringa totanus* (малък червеноног водобегач)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 27 – 31 cm. Размах на крилата: 51 – 60 cm. Перата по темето, тила, врата, горната част на гърба и надкрилията сивокафяви с тъмнокафяви петна и светли кантове. Долната част на гърба бяла. Кръстът и надопашиято бели, понякога с дребни петна и напречни кафеникави препаски. Опашните пера бели с черни напречни ивици. Перата на плещите кафяви с тесни напречни черни петна. Страните на главата, гърлото, шията, гушата, гърдите и коремът бели, изпъстрени с многобройни кафявосиви петна и резки. Клюнът червен, към върха черен. Краката оранжевочервени. Ирисът кафяв (Нанкинов и др., 1997).

Характер на пребиваване в страната

В България е прелетен и зимуващ вид (Ivanov et al. 2014). Палеарктичен вид с обширен гнездови ареал и изолирани находища в Европа, Азия и Северна Африка. Гнезди в трапчинки сред туфи от тревиста растителност, поединично, или в близост или в колониите на други дъждосвирцови птици (Големански гл. ред., 2015). Среща се по време на миграция особено по Черноморието, а също в долините на големите реки (Нанкинов и др., 1997).

Характерно местообитание

Крайбрежни бракични, солени и сладководни лагуни, морски заливи, пясъчни коси и плитководия, блата, мочурища, влажни ливади и сезонно заливаеми селскостопански земи, утайници, рибарници, поливни площи и канали, речни брегове (Големански гл. ред., 2015). Подходящите местообитания включват голям брой крайбрежни влажни зони: 1110, 1130, 1140, 1150, 1160; Сладководни местообитания: 3150, 3160, 3260 3270 и Естествени и полуестествени тревни формации: 6440, 6510 съгласно Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се основно с дребни водни безгръбначни (*Hydrobia*, *Corophium* и др.), различни видове насекоми и техните ларви и сухоземни червеи; рачета, дребни миди и охлюви (Големански гл. ред., 2015; Нанкинов и др., 1997).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Среща се по време на миграция и по-рядко по време на зимуване по Черноморието в района на Атанасовско езеро, Бургаско езеро, Комплекс Мандра-Пода, Поморийско езеро, Варненско-Белославско езеро, Дуранкулашко и Шабленско езеро (Dimitrov et al. 2005; Michev & Profirov 2003; Костадинова и Граматиков, 2007; Нанкинов и др., 1997).

Включен в Приложения 2Б на Директивата за птиците. Според IUCN видът е Незастрашен LC (Least Concern), за територията на континентална Европа – LC (Least Concern) (BirdLife International 2015). SPEC 2 категория (BirdLife International 2017). Включен в Червената книга на България в категория критично застрашен CR.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2001 – 2018 г.) националната мигрираща популация на вида се оценява на 1000 – 3000 индивида. Краткосрочната тенденция (за периода 2001 – 2018) в популацията е **неизвестна**, дългосрочната (за периода 1980 – 2018) също е **неизвестна**.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 20 – 45 двойки. Краткосрочната тенденция (за периода 2000 – 2018) за популацията е **намаляваща**, дългосрочната (за периода 1980 – 2018) също е **намаляваща**.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната зимуваща популация на вида се оценява на 5 – 25 индивида. Краткосрочната тенденция (за периода 1999 – 2018) за популацията е **намаляваща**, дългосрочната (за периода 1980 – 2018) също е **намаляваща**.

Посочени са следните заплахи и влияния: за националната **мигрираща** популация – K02, F05, F26; за националната **гнездяща** популация – J02, K03, J03; за националната **зимуваща** популация – K03, J03.

3. Състояние в СЗ ВG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната, вида е **зимуващ** в района с численост 2-11 индивида. Това е 40 – 44 % от националната зимуваща популация според докладването от 2019 г., (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност. Няма достатъчно актуални данни за вида и не е възможно да се оцени реално зимуващата популация спрямо националната такава.

4. Анализ на наличната информация

Наличната информация за вида е много оскъдна за СЗ „Комплекс Калимок“. През периода 1977 – 2001 г. не е установен по р. Дунав по време на СЗП (Michev & Profirov, 2003). В страната зимува предимно по южното Черноморие (Бургаските влажни зони) и някои от вътрешните водоеми в южна България (Michev & Profirov, 2003). При теренните проучвания през 2021 г. е установен 1 индивид, но не като зимуващ (месец юли). По време на средно зимните преброявания вида не е отчитан през 2019 и 2021 г. В базата данни на e-bird има само едно наблюдение на вида, но то не е от зимния период (април 2016 - 2 индивида) (Ст. Пеев). В базата данни на SmartBirds има 2 наблюдения на вида (2016, 2018 г.) но те са от пролетния сезон (Й. Куцаров). Според observation.org, малкият червеноног водобегач е наблюдаван само през март – април 2016 и 2018 г. 2 – 4 инд. (Y. Kutsarov, S. Peev).

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 2	Определена на база теренните проучвания през 2021 г. и данните от онлайн платформите за орнитологични наблюдения. Провеждане на регулярен мониторинг за установяване на актуалната численост на популацията.	Поддържане на популацията в размер най-малко 2 инд.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 470 ha	Изчислена на база местообитание и мочурища, блата, местообитание N07, пясъчни коси и брегове N22 и влажни ливади N10 – общо 376 ha.	Поддържане на площта на подходящото хранително местообитание на вида в размер най-малко 470 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни при пункт Русе е оценено на добро (2), а при пункт Силистра на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане и подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предвид наличната информация от литературата, теренните проучвания през 2021 г. и данните от онлайн базираните платформи за орнитологини наблюдения предлагаме следните промени в СФ:

- Промяна на типа на популацията която се концентрира в зоната от „w“ – зимуваща на „с“ – с концентрация по време на миграция, предвид данните от последните години, които показват наличие на птици от вида през пролетна и есенна миграция.

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A162	<i>Tringa totanus</i>			c	2	11	i		G	C	B	C	C

Специфични цели за A163 *Tringa stagnatilis* (малък зеленоног водобегач)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 22 – 25 cm. Размах на крилата: 55 – 59 cm. Като цяло, външният вид е с преобладаващо сиво-кафяво и бяло. Темето, тилът, вратът и горната страна на гърба кафяво-сиви. Кръстът бял. Надопашнето бяло със сивокафяви петна или напречни препаски. Първостепенните махови пера чернокафяви. Големите надкрилия и перата на плещите с напречни черни ивици. Клюнът черен, в основата зеленикав. Краката маслинозелени с жълтеникав оттенък. Ирисът тъмнокафяв. Зимно оперение – горната страна на тялото пепеляво-сива без тъмни петна. Челото, страните на главата, шията отпред, гушата, гърдите, коремът и подопашието бели (Нанкинов и др., 1997).

Характер на пребиваване в страната

В България е прелетен вид (Ivanov et al., 2014). Палеарктичен вид. Разпространен от Централна Европа до Далечния Изток. Обикновено гнезди по отделно или в рехави колонии с двойки, разположени на по-малко от 10 м една от друга (BirdLife International 2021). Среща се по време на миграция из водоемите по Черноморието и най-вече в Атанасовско езеро (Нанкинов и др., 1997).

Характерно местообитание

Плитки водоеми (езера, блата, речни разливи, делти на реки, рибарници), тресавища, влажни ливади. По време на миграцията спира и на локви по пътищата. Извън размножителния сезон видът обикновено се среща по ръбовете на вътрешните сладководни и соленоводни влажни зони, като оризови полета, блата, солници, солени блата, канализационни съоръжения и блатисти брегове на езера, и въпреки че се среща рядко на открито крайбрежие, от време на време може да се намери на устия, лагуни и приливни зони (BirdLife International 2021; Нанкинов и др., 1997). Подходящите местообитания включват голям брой крайбрежни влажни зони: 1110, 1130, 1140, 1150, 1160; Сладководни местообитания: 3150, 3160, 3260 3270 и Естествени и полустествени тревни формации: 6440, 6510 съгласно Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Събира храната си във водата, а също в тинята и по растенията. Различни водни насекоми и техните ларви, рядко наземни насекоми, ракообразни, мекотели (дребни миди и охлюви) и малки риби (BirdLife International 2021, Нанкинов и др. 1997).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Среща се по време на миграция по Черноморието в района на Атанасовско езеро, Бургаско езеро, Комплекс Мандра-Пода, Поморийско езеро, Варненско-Белославско езеро, Дуранкулашко и Шабленско езеро (Dimitrov et al. 2005, Костадинова, Граматиков 2007, Нанкинов и др. 1997).

Не е включен в Директивата за птиците. Според IUCN видът е Незастрашен LC (Least Concern), за територията на континентална Европа – LC (Least Concern) (BirdLife International 2015). Няма SPEC категория (BirdLife International 2017). Не е включен в Червената книга на България.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2001 – 2018 г.) националната **мигрираща** популация на вида се оценява на 100 – 1000 индивида. Краткосрочната тенденция (за периода 2001 – 2018) в популацията е неизвестна, дългосрочната (за периода 1980 – 2018) също е неизвестна. Посочени са следните заплахи и влияния: J02, K02, F05, F08, F26.

3. Състояние в специална защитена зона (СЗЗ) BG0002030 „Комплекс Калимок“

Според СФД, **мигриращата** популация на вида се оценява на 2-200 индивида, което е 2 – 20% от националната мигрираща популация (оценка „А“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

Според СФД **зимуващата** популация на вида се оценява на 5-20 индивида. Видът не се докладва като зимуващ по чл. 12 на Директива за птиците, ето защо не може да оценим какъв процент представлява от националната преминаваща популация. За размер и плътност на популацията (оценка „А“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

В Дунавската равнина е установен само по време на пролетния прелет при с. Обнова (7 инд.) (Шурулинков и др., 2005).

В Бургаските влажни зони видът е рядък мигрант с максимални числености през пролетта - 99 инд., а през есента – 634 инд., не е установен през зимата (Dimitrov et al., 2005).

Според Куцаров и др. (2007), видът не присъства в зоната по време на миграция и зимуване.

Не са извършвани теренни проучвания по време на миграция и зимуване на 2021 г. в зоната.

По данни от <https://ebird.org/>, е наблюдаван в зоната през 04.2016 г. – 7 инд., 05.2021 г. – 1 инд.

По данни от <https://observation.org>, видът не е наблюдаван в зоната през 2020 - 2021 г.

По данни от <https://smartbirds.org> за 2021 г., видът не е наблюдаван в зоната.

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната по време на миграция и зимуване, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване
Популация: Размер мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 2 инд.	Целевата стойност е определена от СФД. Мигрантите се концентрират в плитководни брегове на р. Дунав, в участъци с пясъчни наноси, във влажни ливади и разливи. Тези данни се нуждаят от потвърждение/актуализация в резултата на адекватен мониторинг в периода октомври – март месец.	Междинна цел до 2025 г: провеждане на проучване за установяване на текущата миграционна численост на вида в зоната в подходящите местообитания.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване						
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 5 инд.	В СФД за концентрацията на зимната популация на вида е посочена минимална и максимална стойност от 5-20 инд. Няма друга актуална информация за количеството на птиците и районите с концентрация на вида в зоната по време на зимуване.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на актуалния размер на зимуващата популация до 2025 г.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 470 ha	Изчислена на база местообитание и мочурища, блата, местообитание N07, пясъчни коси и брегове N22 и влажни ливади N10– общо 376 ha.	Поддържане на площта на подходящото хранително местообитание на вида в размер най-малко 470 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни при пункт Русе е оценено на добро (2), а при пункт Силистра на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане и подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Не са необходими промени в СФД.

Специфични цели за A164 *Tringa nebularia* (голям зеленоног водобегач)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 30 – 34 cm. Размах на крилата: 68 – 70 cm. Сравнително едър водобегач. Темето, тилът, вратът, страните на главата, шията и гушата бели с кафявочерни резки. Перата по горната част на гърба и плещите черни с кафявосиви кантове. Долната част на гърба и кръстът бели. Надопашието бяло със сивокафяви точки и напетнени пъстрини. Първостепенните махови пера чернокафяви. Средните опашни пера кафявосиви, останалите бели, всичките покрити с черни напречни препаски, намаляващи към страните на опашката.

Средата на гърдите, коремът и подопашието бели. Клюнът леко извит нагоре, в основата зелен, към върха черен. Краката зелени. Ирисът кафяв. Възрастни и птици в зимно оперение - чернокафявите участъци на брачното оперение стават сиви или сивокафеникави, така че птиците отгоре изглеждат много по-светли. Тъмните щрихи и петна по главата и шията потесни. Долната част на тялото бяла, само по страните на гушата с бледи щрихи (Нанкинов и др., 1997).

Характер на пребиваване в страната

В България е прелетен и зимуващ вид (Ivanov et al. 2014). Сибирски вид. Гнезди от Британските острови на изток до п-ов Камчатка. Този вид се размножава в бореалната горска зона в блатисти горски сечища, тресавища, открити блата и еутрофни езера с мъртва и разлагаща се растителност по бреговете (BirdLife International 2021). По време на миграция се среща край водоемите из цялата страна, на малки ята и поединично. По-често е отбелязван на Черноморското крайбрежие, в Софийско, край р. Дунав, в Северна България, Горнотракийската низина, по долините на реките в Южна България (Нанкинов и др., 1997).

Характерно местообитание

Различни типове блата, плитки езера и крайбрежия на реки, обрасли с трева и редки храсти, залети разредени гори и сечища, песъчливи, каменисти и заблатени морски брегове, влажни ливади и пасища. При миграция този вид се среща на наводнени вътрешни ливади, пресъхнали езера, пясъчни ивици и блата (BirdLife International 2016, Нанкинов и др. 1997). Подходящите местообитания включват голям брой крайбрежни влажни зони: 1110, 1130, 1140, 1150, 1160; Сладководни местообитания: 3150, 3160, 3260 3270 и Естествени и полуестествени тревни формации: 6440, 6510 съгласно Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Предимно край брега и в плитчините. Събира рачета, дребни миди, охлюви, най-вече различни видове насекоми и техните ларви: бръмбари (бегачи, плавачи, водолюбчета, листоноги, листояди), ципокрили (мравки), полутвърдокрили, водни кончета; по-рядко рибки и попови лъжички и понякога гризачи (BirdLife International 2016, Нанкинов и др. 1997).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Среща се по време на миграция главно по Черноморието в района на Атанасовско езеро, Бургаско езеро, Комплекс Мандра-Пода, Поморийско езеро, Дуранкулашко и Шабленско езеро (Dimitrov et al., 2005; Костадинова и Граматиков, 2007; Нанкинов и др., 1997).

Включен в Приложение 2Б на Директивата за птиците. Според IUCN видът е Незастрашен LC (Least Concern), за територията на континентална Европа – LC (Least Concern) (BirdLife International 2015). Няма SPEC категория (BirdLife International 2017). Не е включен в Червената книга на България.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2001 – 2018 г.) националната мигрираща популация на вида се оценява на 50 – 200 индивида. Краткосрочната тенденция (за периода 2001 – 2018) в популацията е **неизвестна**, дългосрочната (за периода 1980 – 2018) също е **неизвестна**.

Посочени са следните заплахи и влияния: J02, K02, F05, F26.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната, вида е **мигриращ** с 2-50 индивида. Според докладването от 2019 г това е 4% - 25% от националната мигрираща популация. За размера на популацията - (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Големия зеленоног водобегач се среща в СЗЗ „Комплекс Калимок“ по време на миграция. През пролетната миграция вида се концентрира по плитководната част на басейните и разливите в зоната, а през есенната по пясъчните коси в р. Дунав. По време на теренни проучвания през 2021 г. са наблюдавани 2 индивида. Според базата данни в e-bird има 3 наблюдения (2-16 инд) 2016, 2017, 2018 и 2021 г. (Y. Kutsarov, S. Peev).

На базата на тези малко на брой наблюдения, трудно може да се приеме, промяна на оценката от „С“ на „А“ спрямо националната мигрираща популация от 2019 г.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 2	Определена на база СФД. Съвременните данни за вида са много оскъдни и не дават ясна представа за размера на мигриращата популация на вида в зоната.	Поддържане на популацията в мин. размер от 2 инд. Проучване на миграцията на вида в зоната и определяне на актуалните числености на мигриращите птици.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 470 ha	Изчислена на база местообитание и мочурища, блата, местообитание N07, пясъчни коси и брегове N22 и влажни ливади N10– общо 376 ha.	Поддържане на площта на подходящото хранително местообитание на вида в размер най-малко 470 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни при пункт Русе е оценено на добро (2), а при пункт Силистра на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане и подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предлагаме следните промени в СФД:

- Промяна в оценката на мигриращата популация от „С“ на „В“, поради по-високия процент от националната популация (>2 %), който зоната поддържа;

Species				Population in the site						Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A164	<i>Tringa nebularia</i>			c	2	50	i		G	B	B	C	C

Специфични цели за A165 *Tringa ochropus* (голям горски водобегач)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 21 – 24 cm. Размах на крилата: 57 – 61 cm. Дребен водобегач със сравнително къси, сивкаво-зелени крака, които изглеждат тъмни от разстояние. Най-тъмният вид от рода; горните части имат почти маслинено-кафяв оттенък и множество малки бели петна. Къса първична проекция; крилата изпъкват точно зад върха на опашката. Прилича на малкия горски водобегач (*Tringa glareola*), но се отличава от него по чисто бялото надопашие, почти черния гръб и прибраните при полет крака (Нанкинов и др., 1997).

Характер на пребиваване в страната

В България е гнездящ, прелетен и зимуващ вид (Ivanov et al. 2014, Големански гл. ред., 2015). Палеарктичен вид. В Европа гнезди на Скандинавския полуостров, в северната и централната част на Европейска Русия, в Прибалтика, Беларус, Полша, Украйна, Германия, Чехия и много рядко в Дания, Австрия, Словения, Хърватска, Словакия, Унгария, Румъния, България и Северна Македония. Среща се главно по реките Дунав, Искър, Вит, Осъм, Бели Лом и Черноморското крайбрежие (Големански гл. ред., 2015).

Характерно местообитание

Плитки крайбрежия на реки и стоящи водоеми, влажни ливади и пасища в близост до микроязовири. Заблатени гори и горски участъци близо до водоеми, обрасли с дървета и храсти брегове на езера, блата, реки, канали, край мочурища и ливади. Обитава по-често край бавно течащи водоеми със спокойна водна повърхност. Избягва бързо течащите реки (Нанкинов и др. 1997; Големански гл. ред., 2015). Подходящите местообитания включват голям брой крайбрежни влажни зони: 1110, 1130, 1140, 1150, 1160; Сладководни местообитания: 3150, 3160, 3260 3270 и Естествени и полуестествени тревни формации: 6440, 6510 съгласно Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с различни водни и околноводни безгръбначни – червеи, дребни охлюви и миди, плодчета и много насекоми и техните ларви: бръмбари (бегачи, водолубчета, хоботници), ципокрили (мравки), полутвърдокрили, пеперуди, двукрили (дългоножки, комари), водни кончета, а също паяци и риби, както и растителни фрагменти (BirdLife International, 2021; Нанкинов и др., 1997; Големански гл. ред., 2015).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Широко разпространен гнездящ вид покрай реки и потоци както в равнинните, така и в планинските части на страната. Отбелязван в Тракийската низина (по реките Тополница и Марица), в Западните Родопи, по поречията на реките Струма, Искър, Тунджа, в Софийското поле, в Добруджа, в Източна Стара планина, до Мандренското езеро. След 1950 г. са установени редица нови находища – в Добруджа, в Тракийската низина, по р. Струма, по Черноморското крайбрежие (до Балтата; до Шабленското езеро; до Несебър; в Атанасовското езеро), в Западна Стара планина, покрай р. Дунав (в Никополско; до с. Басарбово, Русенско, в рибарниците Калимок), в Розовата долина, в Дунавската равнина, в Източна Стара планина, в Софийското поле (Митев & Димитров 2007). Съгласно ЧКБ, в повечето от старите гнездови находища не е потвърден през периода 2001 - 2011 и се среща главно по реките Дунав, Искър, Вит, Осъм, Бели Лом и Черноморското крайбрежие, с епизодично гнездене на отделни двойки в средните течения на реки, край язовири и рибарници (Големански гл. ред., 2015).

По време на миграция и зимуване се среща по Черноморието в района на Атанасовско езеро, Бургаско езеро, Комплекс Мандра-Пода, Поморийско езеро, Варненско-Белославско езеро, Дуранкулашко и Шабленско езеро (Dimitrov et al. 2005; Michev & Profirov 2003; Костадинова и Граматиков, 2007; Нанкинов и др., 1997).

Не е включен в Директивата за птиците. Според IUCN видът е Незастрашен LC (Least Concern), за територията на континентална Европа – LC (Least Concern) (BirdLife International 2015). Няма SPEC категория (BirdLife International 2017). Включен е в Червената книга на България в категория застрашен вид EN.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 40 – 90 двойки. Краткосрочната тенденция (за периода 2000 – 2018) за популацията е **неизвестна**, дългосрочната (за периода 1980 – 2018) също е **неизвестна**.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната зимуваща популация на вида се оценява на 50 – 150 индивида. Краткосрочната тенденция (за периода 1999 – 2018) за популацията е **флукуираща**, дългосрочната (за периода 1980 – 2018) също е **флукуираща**.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2001 – 2018 г.) националната мигрираща популация на вида се оценява на 100 – 500 индивида. Краткосрочната тенденция (за периода 2001 – 2018) в популацията е **неизвестна**, дългосрочната (за периода 1980 – 2018) също е **неизвестна**.

Посочени са следните заплахи и влияния: за националната гнездяща популация и зимуваща популация – не са посочени; за националната мигрираща популация – K02, K04, F05, F26.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Според СФД, **мигриращата** популация на вида се оценява на 2-3 индивида, което е 0,6 – 2% от националната мигрираща популация (оценка „А“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

Според СФД, **зимуващата** популация на вида се оценява на 50-60 индивида, което е 12 – 100% от националната зимуваща популация. За размер и плътност на популацията (оценка „А“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен

ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

В Бургаските влажни зони видът е рядък мигрант с максимални числености през пролетта – 10 инд, а през есента – 20 инд., а през зимата – 17 инд. (Dimitrov et al., 2005). Според Куцаров и др. (2007), видът не е включен в приоритетните за опазване в зоната. По време на теренното проучване през май 2021 г. е установен 1 инд. от вида в източната част на зоната. По данни от теренните проучвания големия горски водобегач е наблюдаван и през юли 2021 г. по пясъчните коси на р. Дунав в рамките на СЗЗ „Комплекс Калимок“. По всяка вероятност това са птици по време на миграция, но има вероятност птицата, наблюдавана през май да е гнездила в зоната. За да се потвърди гнезденето на вида в зоната е необходимо детайлно проучване в периода май-юни. Към момента можем да изкажем само предположения за гнездене на вида в СЗЗ с 1 дв.

По данни от <https://ebird.org/> големия горски водобегач е наблюдаван в зоната през 08.1998 г. – 4 инд. (J. Muraveev). По данни от <https://observation.org> е наблюдаван в зоната през 04.2016 г. – 2 инд. (D.V. Dimitrov).

Големия горски водобегач рядко зимува в страната, средно 6 инд./год. Най-значителни концентрации се наблюдават по южното Черноморие (Поморийско ез., Атанасовско ез., ез. Мандра) и водоемите в южна България. По р. Дунав има общо три наблюдения на единични птици за 25 г. период (Michev & Profirov, 2003). По време на СЗП 2019 и 2020 г. вида не е наблюдаван по р. Дунав. Не е ясно от къде идват високата численост на зимуващата популация на вида в СФД, която всъщност представлява 100 % от националната популация. Считаме, че това е техническа грешка, която се нуждае от коригиране.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой мигриращи индивиди	Най-малко 3	В СФД за концентрацията на вида по време на миграция в зоната е посочена минимална и максимална стойност от 2 - 3 инд. Вероятно общото количество за година е значително по-голямо. Мигрантите се концентрират в плитководни брегове на р. Дунав, в участъци с пясъчни наноси, във влажни ливади и разливи.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 3 инд. по време на миграция.
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 1 инд.	Считаме числеността на популацията, представена в СФД за силно завишена. На база публикуваната информация за зимуването на вида по р. Дунав, определяме целева стойност от 1 инд., която няма да е изпълнима всяка година.	Поддържане на популацията в размер най-малко 1 инд.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 470 ha	Изчислена на база местообитание и мочурища, блата, местообитание N07, пясъчни коси и брегове N22 и влажни ливади N10– общо 376 ha.	Поддържане на площта на подходящото хранително местообитание на вида в размер най-малко 470 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено – Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо – Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо – Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни при пункт Русе е оценено на добро (2), а при пункт Силистра на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	3-Умерено – Moderate	4-Лошо – Poor	5-Много лошо – Bad	Поддържане и подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично – High										
2-Добро – Good										
3-Умерено – Moderate										
4-Лошо – Poor										
5-Много лошо – Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за BG0002030 „Комплекс Калимок“

Превид наличната информация за числеността на популацията на вида в зоната, предлагаме следните промени в СФД (в червено):

- Промяна в категория за оценка на мигриращата популация от „А“ на „С“, за опазването на вида от „А“ на „В“ и общата оценка за значимостта на зоната от „А“ на „С“;
- Промяна в числеността на зимуващата популация от 50 – 60 инд. на до 1 инд., предвид проучванията от СЗП за 25 г. период (Michev & Profirov, 2003) и данните от СЗП през 2019 и 2020 г.;

Species					Population in the site					Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A165	<i>Tringa ochropus</i>			c	2	3	i		G	C	B	C	C
B	A165	<i>Tringa ochropus</i>			w		1	i		G	C	B	C	C

Специфични цели за A166 *Tringa glareola* (малък горски водобегач)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 20-22,5 cm. Размах на крилата: 34-42,5 cm. Има малки възрастови различия. Възрастните отгоре са тъмносиви с бели петна и точки, а отдолу — белезникави. Младите са по-светли. Отличава се от големия горски водобегач по дългите крака, които при полет стърчат зад опашката.

Характер на пребиваване в страната

Мигрираща, летуваща, рядко зимуваща, възможно и гнездяща птица. Пролетната миграция започва от началото на март до май, а есенната – от август до ноември. Гнезди на отделни двойки или на малки колонии (Нанкинов и др., 1997).

Характерно местообитание

Заблатени гори и горски участъци близо до водоеми, обрасли с дървета и храсти брегове на езера, блата, реки, канали, край мочурища и ливади. Обитава по-често край бавно течащи водоеми със спокойна водна повърхност. Избягва бързотечащите реки. Подходящи местообитания вероятно са 3260 и 6440 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с червеи, дребни охлюви и миди, плодчета и много насекоми и техните ларви: бръмбари (бегачи, водолюбчета, хоботници), ципокрили (мравки), полутвърдокрили, пеперуди, двукрили (дългоножки, комари), водни кончета, паяци. В стомасите на птици са намирани остатъци от *Coleoptera* (*Hydrophilidae*, *Carabidae*), *Mollusca*.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Среща се през цялата година в подходящи биотопи върху територията на страната, по-често при сезонните прелети. Вероятно гнезди край Дунава. През размножителния период е отбелязван край водоемите на Софийско (Негован, Петърч, Костенец), Плевенско, Добричко, по Черноморското крайбрежие (езерата Дуранкулашко, Шабла, Поморийско, Атанасовско, Бургаско, Мандренско и до Несебър), при Харманли и Свиленград. Зимуващи птици са регистрирани до Тетевен и на рибарници до с. Триводици, Пловдивско (Нанкинов и др., 1997; Янков отг. ред., 2007).

Защитен вид по ЗБР (Приложения 2 и 3). Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците. Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа – LC (Least Concern). Включен в SPEC 3. Не е включен в Червената книга.

Съгласно докладването през 2019 г. (за периода 2001-2018 г.), **мигриращата** национална популация е оценена на **200-700** индивида. Не са посочени краткосрочни и дългосрочни тенденции в числеността на преминаващите индивиди. Посочени са следните заплахи и влияния: *F26*; *F05*; *K02*.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната, вида е **мигриращ**, като популацията се оценява на **300 - 500 индивида**, (оценка „А“). Опазването на вида е отлично (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната

за съхранение на вида е „А“ – добра стойност. При Докладването по чл. 12 през 2019 г., националната мигрираща популация е определена на 200-700 индивида, при което се получава, че през СЗЗ „Комплекс Калимок“ преминава над 66 % от националната популация, което не отговаря на действителността. Нужно е актуализиране на стойностите в Докладването по чл. 12.

4. Анализ на наличната информация

Малкия горски водобегач е чест и многочислен пролетен и много рядък есенен мигрант в Средна Дунавска равнина. Особено чест е между селата Обнова и Българене и между селата Загражден и Дъбован (Шурулинов и др. 2005). По време на миграция се среща основно по влажните зони на Черноморското крайбрежие. Относително обикновен мигрант в Бургаските влажни зони, като през пролетта максималните стойности са 2422 инд., а през есента – 2046 инд. (Dimitrov et al., 2005). Според Куцаров и др. (2007), видът присъства в зоната по време на зимуване с 80-90 индивида и по време на миграция с 1-7 инд. Последните стойности не отговарят на действителността. Малкия горски водобегач е изключително рядък през зимата в България със средна численост за страната 0 – 2 инд. (Michev & Profirov, 2003). Числеността от 80-90 инд., повече отговаря на тази за мигриращата популация, макар че и тя е значително по-ниска от действителната. По време на теренните проучвания през май 2021 г. са наблюдавани 80 екз., които се хранят в източната част на зоната. Това са мигриращи птици, които спират за хранене и почивка в плотководните местообитания на зоната. През юли 2021 г. малкия горски водобегач не е установен по пясъчните коси на р. Дунав в рамките на зоната.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели			
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 300	Определена на база СФД, която по всяка вероятност отговаря на действителността. Постигането на целевата стойност силно ще зависи от наличието на вода в басейните на бившите рибарници в СЗЗ „Комплекс Калимок“. Необходимо е провеждането на системен мониторинг през периода март – май и от август до ноември. За актуализиране на стойностите в СФД.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 300 инд. Междинна цел до 2025 г.: провеждане на проучване за установяване на текущата миграционна численост на вида в зоната в подходящите местообитания.			
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 470 ha	Изчислена на база местообитание и мочурища, блата, местообитание N07, пясъчни коси и брегове N22 и влажни ливади N10– общо 376 ha.	Поддържане на площта на подходящото хранително местообитание на вида в размер най-малко 470 ha.			
Местообитание на вида: Екологично	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично – High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро – Good</td> </tr> </tbody> </table>	Екологично състояние	1-Отлично – High	2-Добро – Good	Поддържане и подобряване на екологичното
Екологично състояние							
1-Отлично – High							
2-Добро – Good							

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)			<p>3-Умерено – Moderate</p> <p>4-Лошо – Poor</p> <p>5-Много лошо – Bad</p> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни при пункт Русе е оценено на добро (2), а при пункт Силистра на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Актуализация в СФД за този вид може да бъде направена след провеждане на систематизиран мониторинг на вида през миграционния период и се оцени числеността му в зоната. Към момента стойностите, които са поставени изглеждат близки до действителните (само в годините на пълноводие), но се налага преоценка в размера на националната мигрираща популация, посочена в Докладването от 2019 г.

Специфични цели за A168 *Actitis hypoleucos* (късокрил кюкавец)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 19,5-22 cm. Размах на крилата: 29,5-37 cm. Най-лесно се разпознава по поведението и по положението на тялото: често движи опашката си нагоре-надолу и тялото му е разположено хоризонтално. Възрастните през размножителния период отгоре са тъмнокафяви; гърдите и шията отстрани са светлокафяви, а останалата долна част на тялото е бяла. С Характерен полет – съчетания на махания на крилето и планиране. Лети ниско над водата. При полет се забелязва бялата ивица върху крилето.

Характер на пребиваване в страната

Постоянен, гнездящ, мигрираща и рядко зимуваща вид за страната. Има едно поколение годишно през периода април-юли. Пролетната миграция е през март-април, а есенната – през август-септември. Обикновено се среща на двойки, а при миграция поединично, на двойки или малки ята (Нанкинов и др., 1997).

Характерно местообитание

Гнезди покрай пясъчни и каменисти брегове на реки и потоци, течащи води, обикновено в средните и горните им течения и в участъци с богата и гъста крайбрежна растителност, близка до алувиални и много влажни гори и храсталаци или сред широколистни листопадни гори, порядко сред смесени гори и иглолистни гори, понякога се среща около сладководни басейни с растителност (Янков отг. ред., 2007). Видът предпочита да гнезди далече от селища и е поизобилен в средните участъци на реките, където бреговете се характеризират със смесица от крайбрежни горички и отворени чакълести или пясъчливи брегове. Гнездовата плътност на вида е от 1,77 дв./1 км речно течение (Lengyel, 1998). Някои от индивидите търсят храна в

съседни на речните участъци тревисти местообитания, но не се отдалечават на повече от 100 м. (Yalden, 1986). Средното разстояние между гнездата е 131,4 м. (Elas & Meissner, 2019). Подходящи местообитания вероятно са 3260 и 3130 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Събира храна по земята, в тинята, под камъните и във водата. Различни видове насекоми и техните ларви (бръмбари, мухи), червеи, охлюви, миди, рачета, части от растения и изключително рядко дребна риба (Нанкинов и др., 1997).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Среща се повсеместно из цялата страна, по-рядко в източната ѝ част (Черноморското крайбрежие и прилежащите му райони, Добруджа и Югоизточна България). Среща се предимно по поречията на големите реки в равнините, но на места и в планините, включително в по-високите им части до 2000 м. нмв. През гнездовия период отбелязан край р. Дунав, в Стара планина, Подбалканските полета, Добруджа, по Черноморското крайбрежие, в Софийско, Горнотракийската низина, по долините на реките Струма и Места, Рила, Пирин и Родопите (Нанкинов и др., 1997). Публикуваната информация за гнезденето на вида, сочи общата численост на гнездящите и потенциално гнездящи двойки за България е между 100-250. Обитава крайбрежия на сладководни водоеми в равнини и планини; по време на миграции е обикновен, а много рядък – през зимата (Янков отг. ред., 2007).

Защитен вид на територията на цялата страна (ЗБР, Приложение 3). Не е включен в Директивата за птиците. Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа – LC (Least Concern). Включен в SPEC 3. Включен е в Червената книга на Р България (2015) в категория слабо засегнат (LC).

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005-2018 г.), националната гнездяща популация на вида се оценява на 120-220 двойки. Краткосрочната популационна тенденция (2000-2018 г.) е **стабилна**, а дългосрочната (1980-2018 г.) е **неизвестна**. Краткосрочната тенденция на гнездящата популацията в рамките на Натура 2000 е стабилна. Посочени са следните заплахи и влияния: J02

Мигриращата национална популация е оценена на **200-400 индивида**. Не са посочени краткосрочни и дългосрочни тенденции в числеността на преминаващите индивиди. Посочени са следните заплахи и влияния: K04.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД, видът се опазва в зоната като размножаващ се, с численост 1-3 двойки, представляваща **0,8 – 1,36 %** от националната популация. За размер и плътност на популацията е поставена оценка „С“. Опазването на вида е добро съхранение (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Късокрилия кюкавец гнезди сравнително често по р. Дунав и притоците ѝ. Двойки са установени през гнездовия период (20.05-31.07.) по р. Дунав – между Белене и Никопол – 12.07.2000 г. – 50 екз. на 50 двойки, при с. Сомовит, устието на р. Вит, о. Белене и с. Черковица (Шурулинков и др., 2005). През прелета обикновено се среща поединично или на малки

групички до 5-7 екз. През зимата е установен еднократно на 5.12.2001 г. на р. Дунав над с. Загражден (Шурулинов и др., 2005).

До колкото ни е известно към момента няма публикувана информация за концентрацията на вида в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“ по време на миграция.

По време на теренното проучване на зоните по р. Дунав с през месец юли 2021 г., са установени 5 единични птици и 2 двойки на територията на СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“.

По данни от observation.org по време на миграция (април) североизточно от зоната (румънска територия) са наблюдавани единични птици от вида (A. Laszlo, 2018).

По данни от ebirds.org, вида е често срещан по р. Дунав с не големи концентрации (1-5 инд.) по време на пролетната и есенната миграция. Установен е 1 индивид през гнездовия сезон – 08.05.2021г (Д. Димитров).

Данните от Smartbirds са за 1 двойка на 14.04.2016 (Й. Куцаров), 3 индивида (06.05. 2021 В. Василев) и единични птици на 10.03.2020 в Калимок (Й. Куцаров) и 06.05.2020 – Ряхово (В.Василев).

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой двойки	Най-малко 1 дв.	Целевата стойност е определена от СФД, теренните проучвания през 2021 г. и публикувана информация за гнездовата численост на вида през различните години в зоната.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 1 гнездяща двойка.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни и гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 1312 ha.	Изчислена на база плитката част от р. Дунав на 1 m от брега на островите и сушата в рамките на зоната (1218 ha). Към тази площ може да се добави местообитание N22 – пясъчни коси с 94 ha. Вида се храни както на брега на реката така и по плитчините по островите, когато нивото на реката е ниско и се образуват пясъчни коси, по които птиците търсят храна.	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 1312 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <tr> <td>Екологично състояние</td> </tr> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
			на пункт Русе е добро (2) , а на пункт Силистра е оценено на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).	

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Наличната информация към момента не позволява да бъдат направени предложения за промени в СФД за вида.

Специфични цели за A862 *Hydrocoloeus minutus* (малка чайка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 25-27 cm. Размах на крилата: 75-80 cm. Дребна чайка с относително къси и широки крила. Има сезонен и възрастов диморфизъм. Възрастните през зимата са сиво-бели с по-тъмни петна на главата; крилата отдолу са черни. През лятото главата е черна. Младите отгоре са сиво-кафяви с черно теме и черна ивица по крилата и опашката. Среща се предимно на групи, рядко поединично (Нанкинов и др., 1997).

Характер на пребиваване в страната

Преминаващ, зимуващ и скитащ вид. Пролетната миграция е през от средата на март до началото на май, а есенната – от средата на август до средата на септември. Среща се предимно на малки групи, рядко поединично. Среща се предимно по Черноморското крайбрежие, където може да се наблюдава целогодишно, но най-вече по време на миграция (Нанкинов и др., 1997).

Характерно местообитание

През размножителния период обитава езера и блата с растителност по периферията на водоеми, в частност – рибарници. През останалите сезони се среща по морски крайбрежия, в лагуни, стоящи пресни води и стоящи бракични води, както и навътре в сушата по язовири, долини на реки и техните разливи (Нанкинов и др., 1997; Янков отг. ред., 2007). Подходящи местообитания вероятно са 3130 и 3150 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с *Trichoptera*, *Arachnidae*, *Mollusca*, *Leander sp.*, *Gryllotalpa gryllotalpa* и дребни риби.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Наблюдаван през гнездовия период по Черноморското крайбрежие и поречието на р. Марица. По време на миграция е регистриран при яз. Пясъчник, около София, по долината на р. Струма и Дунавското крайбрежие (Янков отг. ред., 2007; Нанкинов и др., 1997).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците. Защитен вид по ЗБР (Приложения 2 и 3). Не е включен в Червената книга. Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа – NT (Near Threatened). Включен в SPEC 3 (BirdLife International, 2015).

Съгласно докладването през 2019 г. (за периода 2013-2019 г.), **зимуващата** популация на вида се оценява на 10-250 индивида. Краткосрочната (2000-2018 г.) и дългосрочната (1980-2018 г.) популационни тенденции са флукутиращи. Посочени са следните заплахи и влияния: D02; C03.

Мигриращата национална популация е оценена на 500-2400 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е флукутираща. Посочени са следните заплахи и влияния: D02; F26.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Според СФД мигриращата популация на вида се оценява на до 1 индивид, което е 0,04 - 0,2 % от националната мигрираща популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Видът е многочислен по време на миграция в Бургаските влажни зони с максималните числености през пролетта - 173 инд., а през есента – 1530 инд. (Dimitrov et al., 2005). Според Шурулинков и кол. (2005), в средна Дунавска равнина, видът е рядък и малочислен мигриращ и зимуващ вид като не се споменава да е наблюдаван в СЗЗ „Комплекс Калимок“. Според Куцаров и др. (2007), видът присъства в зоната по време на миграция с 0-1 инд., от където вероятно идват и стойностите в СФД. Не са провеждани теренни проучвания по време на миграция в зоната. По данни от ebird.org, еднични птици са наблюдавани в периода април-май в района на о. Мишка (S. Peev, 2015). По-черто, наблюдения има по р. Дунав северно от с. Попина (извън зоната) (D. Mitev, 2018, 2019). По данни от observation.org, през 2018 г. 25 инд. са наблюдавани в рибарници Изток на зоната (Y. Kutsarov).

Изглежда, че вида е рядко срещан по р. Дунав и са необходими системни проучвания през миграционния период, за да се оцени концентрацията му в зоната. Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната по време на миграция, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 1 инд.	Целевата стойност е определена от СФД. Тези данни се нуждаят от потвърждение/актуализация в резултата на адекватен мониторинг в периода от средата на март до началото на май (пролетна миграция), и от средата на август до средата на септември (есенна миграция).	Поддържане на популацията в размер най-малко 1 инд. Междинна цел до 2025 г: провеждане на проучване за установяване на текущата миграционна численост на вида в зоната в подходящите местообитания.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания	ha	Най-малко 2262	Данните са взети от СФД като % на местообитания N06-вътрешни водни тела и N07-мочурища и блата. В зоната вида се храни в откритите части на реката. При наличие на вода в басейните на бившите рибарници, концентрацията на вида през пролетта ще е там. През есента, ще се обазуват концентрации по пясъчните коси в р. Дунав.	Поддържане на подходящото местообитание в размер най-малко 2262 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни на пункт Русе е добро (2), а на пункт Силистра е оценено на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предвид наличната информация за настоящата мигрираща концентрираща на вида в защитената зона е необходима актуализация на СФ:

- Актуализиране на кода (code) и научното наименование (Scientific Name), съобразно Докладването от 2019 г.
- Промяна в максималната численост на вида в зоната от 1 на 25 инд., предвид данните от 2018 г. от observation.org (Y. Kutsarov)

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A862	<i>Hydrocoloeus minutus</i>			c		25	i		G	C	B	C	C

Специфични цели за A179 *Larus ridibundus* (речна чайка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 34-37 cm. Размах на крилата: 100-110 cm. Има сезонен и възрастов диморфизъм. Възрастните през размножителния период наподобяват тези на малката черноглава чайка, но темето е бяло и първостепенните махови пера отдолу са черни. Клюнът и краката червени. Възрастните през есенно-зимния период имат изцяло бяла глава с малко тъмно петно зад окото. Клюнът с черен или с кафяв връх. Краката забележимо по-светли. Младите имат пъстро кафяво-сиво оперение, отдолу бели. Клюнът жълтеникав или оранжево-жълт с черен връх. Краката жълтеникави или охристи. Опашката бяла с тясна черна ивица на върха.

Характер на пребиваване в страната

Постоянен, преминаващ и зимуващ вид. Гнезди в самостоятелни или смесени многочислени колонии. Малките се излюпват в края на май и началото на юни. След края на гнездовия период младите и възрастните птици скитат на големи ята. По време на миграции и зимуване е една от най-често срещаните и многобройни видове чайки в ниските части на страната (Янков, ред., 2007; Нанкинов и др., 1997).

Характерно местообитание

През размножителния период обитава предимно сладководни езера и блата, обрасли с тръстика и папур, но и с наличие на открита водна площ, покрита с плаваща растителност, разливи на реки. По време на миграция и зимуване се среща в разнообразни влажни зони както по морски крайбрежия, така и навътре в сушата. Разстоянието между гнездата е най-малко 1-1,5 м. Гнездата са разположени върху плаващи коренища на тръстика, листа от водна лилия (ез. Сребърна, Гарванското блато) и стърчащи от водата пънове (ПП „Персина“) (Нанкинов и др., 1997; Янков, ред., 2007). Подходящи местообитания вероятно са 3150 и 3130 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с риба, скариди, насекоми (*Carabidae*, *Staphylinidae*, *Tenebrionidae*, *Orthoptera* (*Gryllus* sp.)).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Епизодични гнездови находища е имало в Атанасовското езеро и при с. Черноморец, Бургаско. Относително постоянни гнездови находища има само по Дунавското крайбрежие – о. Белене, блатото при с. Гарван, Русенско и резервата „Сребърна“.

Защитен вид на територията на цялата страна (ЗБР, Приложение 3). Включен е в Червената книга на Р България (2015) в категория застрашен (EN). Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа – LC (Least Concern). Включен в Приложение 2Б на Директивата за птиците.

Съгласно докладването през 2019 г. (за периода 2005-2018 г.), националната гнездяща популация на вида се оценява на 180-300 двойки. Краткосрочната популационна тенденция (2001-2018 г.) е флукуираща, а дългосрочната (1980-2018 г.) е намаляваща. Посочени са следните заплахи и влияния: J02.

Мигриращата национална популация (за периода 2013 – 2018 г.) е оценена на 1000-2000 индивида. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е нарастваща. Посочени са следните заплахи и влияния: C03; F26.

Зимуващата популация е оценена на 2000-6500 индивида. Краткосрочната популационна тенденция (2000-2018 г.) е нарастваща, а дългосрочната (1980-2018 г.) е флукуираща. Посочени са следните заплахи и влияния: C03; D02.

В Червената книга като вероятни заплахи са посочени промени на естествения воден режим в традиционни гнездови находища (ПП „Персина“, Гарванското блато, ез. Сребърна).

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната, вида е **гнездящ**, като популацията се оценява на до 47 двойки, което представлява 15,7 % от националната популация (оценка „В“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

Според СФД, **мигриращата** популация на вида се оценява на до 1 индивид, което е 0,05 - 0,1 % от националната мигрираща популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

В зоната видът се опазва и като **зимуващ** с численост до 500 инд., което е до 7,7 % от националната зимуваща популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

В периода 1977-1996 често срещан зимуващ вид със средна численост около 8115 индивида. За р. Дунав средната численост е 1100 инд., а максимум 3718 за 1984 г. За района на Русе - Тутракан за периода 1977-1999 г., видът е наблюдавана със средна численост от 213 инд. Най голяма численост е установена през 1984 г. - 929 инд. (Michev & Profirov, 2003).

Данните за зимуването на вида в зоната са от средно зимните преброявания през 2019 и 2020 г. През зимния период на 2019 г. са наблюдавани 1036 индивида в 23 локалитета по поречието на река Дунав, като няма наблюдавани индивиди в зоната. При СЗП през 2020 г. са наблюдавани 236 индивида в 4 локалитета по поречието на р. Дунав, като 5 индивида от тях източно от зоната. Явно по-ниските средни температури през януари 2019 г. са концентрирали над четири пъти повече прици по р. Дунав.

Често срещан през всички сезони в Бургаските влажни зони, като през пролетта максималните стойности са 4117 инд., а през есента – 10635 инд. и през зимата – 3523 инд. (Dimitrov et al., 2005). В Дунавската равнина речната чайка е многочислен мигриращ вид, не е наблюдаван в зоната (Шурулинков и др., 2005). По време на миграции и зимуване е една от най-често срещаните и многобройни видове чайки в ниските части на страната (Янков отг. ред., 2007; Нанкинов и др., 1997).

Според Куцаров и др. (2007), видът не присъства в зоната по време на размножителен сезон, миграция и зимуване. Според Матеева и др. (2013), периода 2010 – 2012 г., видът не е гнездящ в зоната. Според Чешмеджиев и Георгиев (2018), видът гнезди в зоната с 1 двойка през 2012 г., 47 двойки през 2013 г., 36 двойки през 2014 г., 7 двойки през 2018 г. През 2020 г. вида е наблюдаван само в р. Дунав – 13 инд., на 19.06.2020 г. (Чешмеджиев и Христов, 2020). По време

на теренното проучване през май и юни 2021 г. не са установени инд. от вида в зоната. По-късно, в началото на юли 2021 г. при проучване на зоните по р. Дунав с лодка вече са установени 1920 инд. в зоната, които се концентрират по пясъчните коси в реката. Тези птици се придвижват и хранят по реката след размножителния период и считаме, че те образуват концентрации в зоната по време на миграция / преминаване.

По данни от <https://ebird.org/>, видът е в зоната през 04.2016 – 20 инд., 05.2016 – 6 инд., 05.2018 – 12 инд., 03.2021 – 40 инд., 05.2021 – 1 инд., 09.2021 – 6 инд.

По данни от <https://observation.org> за 2020 г., видът е наблюдаван в района на зоната през 02.2021 – 20 инд., 03. 2021 – 110 инд., 07. 2021 – 1299 инд., 10. 2021 – 100 инд., 11. 2021 – 30 инд.

По данни от <https://smartbirds.org> за 2020 и 2021 г., видът е наблюдаван през 06.2021 г. – 2 инд. северно от зоната.

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездящата популация	Брой двойки	Най-малко 1 дв.	Целевата стойност е определена от СФД и други публикувани източници за гнездовата численост на вида през различните години в зоната. Популацията е флукутираща, с нередовно гнездене през годините. Необходимо е да се провежда мониторинг всяка година за установяване на тенденция в популацията.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер най-малко 1 дв.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 960 инд.	Целевата стойност е определена, на база средния брой от теренните проучвания през юли 2021 г. Необходим е регулярен мониторинг през годините, за установяване на тенденции в популацията и периодите в годината, със най-значими концентрации на вида в зоната.	Поддържане на популацията в размер най-малко 960 инд. Междинна цел до 2025 г: провеждане на проучване за установяване на периодите със значителни концентрации и тенденциите в популацията.
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 5 инд.	Целевата стойност е определена на база данните от СЗП 2019 и 2020 г. При средни януарски температури под 0° С се очаква целевата	Поддържане на популация в размер най-малко 5 инд. Да се извърши целенасочен

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
			стойност да бъде изпълнена. Трудния достъп до вътрешността на зоната без лодка през зимата, има голямо значение за достоверността на отчетаните числености по време на СЗП	мониторинг за установяване на актуалния размер на зимуващата популация до 2025 г.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания	ha	Най-малко 2262 ha	Изчислена на база % участие на местообитания N06-вътрешни водни тела и N07-мочурища и блата в СФД на зоната. Гнездовите и хранителните местообитания съвпадат.	Това местообитание няма как да се поддържа, може само да се мониторира.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни на пункт Русе е добро (2), а на пункт Силистра е оценено на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Поддържане / подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предвид наличната информация за настоящата концентрираща популация по време на миграция в защитената зона е необходима актуализация на СФ:

- По отношение на максималната численост на мигриращата популация от 1 инд., следва да се промени на 1500 инд. По време на миграция се наблюдава понижаване на нивото на р. Дунав и откриване на пясъчни коси, на които се наблюдава голямо струпване на скитащи птици (<https://observation.org> - 07. 2021 – 1299 инд. и проучване с лодка по р. Дунав 07.2021 г. - 1920 инд.). В тази връзка, предлагаме и промяна на критерия за популацията „С“ да стане „В“, но това е при условие, че считаме числеността за националната мигрираща популация на вида в Докладването по чл. 12 от 2019 г. за силно занижена;

Species					Population in the site					Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A179	<i>Larus ridibundus</i>			c		1500	i		G	B	B	C	C
B	A179	<i>Larus ridibundus</i>			w		500	i		G	C	B	C	C
B	A179	<i>Larus ridibundus</i>			r		47	p		G	B	B	C	B

Специфични цели за A182 *Larus canus* (чайка буревестница)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 40-42 cm. Размах на крилата: 110-130 cm. Има възрастов диморфизъм и малки сезонни различия. Възрастните през есенно-зимния период са със сиви гръб и крила и черни ръбове на първостепенните махови пера с бели петна по върховете; темето и тилът са на петна, а през лятото цялата глава е бяла. Младите са пъстрокафяви, като опашката е бяла с широка черна ивица накрая. От сребрилата чайка се отличава по големина и по зеленикавите крака и едноцветния клюн.

Характер на пребиваване в страната

Преминаващ и зимуващ вид. В България се среща от декември до февруари (Нанкинов и др., 1997)

Характерно местообитание

По време на размножителния период обитава реки и гористи брегове и блата във вътрешността на сушата. По време на миграции и зимата се среща предимно по морски крайбрежия и прилежащи водоеми (Нанкинов и др., 1997). Подходящи местообитания вероятно са 3130 и 3270 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с риба, ракообразни, мекотели и насекоми. Често се храни и по открити сметища.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Установени само по време на миграции и през зимата, предимно по Дунавското и Черноморското крайбрежие (Нанкинов и др., 1997).

Включен в Приложение 2Б на Директивата за птиците. Защитен вид на територията на цялата страна (ЗБР, Приложение 3). Не е включен в Червената книга. Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа – LC (Least Concern).

Съгласно Докладването през 2019 г. (за периода 2013-2018 г.), **мигриращата** национална популация се оценява на **50-600** индивида. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е **флукуираща**. Посочени са следните заплахи и влияния: *C03; J02*.

Зимуващата популация се оценява на **70-1400** индивида. Краткосрочната (2000-2018 г.) и дългосрочната (1980-2018 г.) популационни тенденции са **флукуиращи**. Посочени са следните заплахи и влияния: *C03; D02*.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД, вида се опазва като зимуващ с численост до 50 индивида, което е до 3,57 % от националната зимуваща популация на вида (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

За цялата страна зимуващата популация на вида за периода 1977 – 2001 г. е оценена на 3600 – 4400 индивида. Чайката буревестница се среща сравнително редовно (средно 161 инд. на сезон) през зимата по р. Дунав. За района на Русе - Тутракан за периода 1977-2000 г., видът е

наблюдаван със средна численост от 67 инд. Най голяма численост е установена през 1996 г. - 104 инд. (Michev & Profirov, 2003). По всяка вероятност числеността в Докладването 2019 г. (70 – 1400 инд.) е силно занижена и се нуждае от преоценка. Често срещан вид през зимата и по рядък мигрант в Бургаските влажни зони, като през пролетта максималните стойности са 2 инд., а през есента – 9 инд. и през зимата – 250 инд. (Dimitrov et al., 2005).

Според Куцаров и др. (2007), видът не е посочен като приоритетен за зоната. Данните за зимуването на вида в зоната са от СЗП през 2019 и 2020 г. През зимния период на 2019 г. са наблюдавани 122 индивида в 8 локалитета по поречието на река Дунав, като няма наблюдавани индивиди в зоната. През зимния период на 2020 г. е наблюдаван само 1 индивид по цялото българско поречие на р. Дунав, като няма наблюдавани индивиди в зоната. Явно по-студеното време през 2019 г. рефлектира върху числеността на птиците по р. Дунав.

По данни от ebird.org, основните струпвания на вида са по пясъчните коси в р. Дунав, северно от с. Попина и района на гр. Русе. Има и значителни количества птици (50 – 200 екз.), които се хранят на сметището на гр. Русе (S. Peev, 2018 – 2021). По данни от observation.org, за 2021 г., видът е наблюдаван в района на рибарници Изток на зоната, през 02.2021 – 31 инд., 03. 2021 – 16 инд., в земеделски площи, които периодично се наводняват (Y. Kutsarov).

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Най-малко 5	Количеството на зимуващите птици силно зависи от метеорологичните условия, най-вече температурата. При средни температури през януари под 0° С, минималната стойност се очаква да е над 5 инд. от вида.	С понижаване на температурите <0° С поддържане на популацията >5 инд.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 2074 ha	Изчислена на база откритите водни площи по р. Дунав в рамките на СЗЗ. Данните са взети от СФД като % на местообитание N06 – континентални водни тела. В зоната вида се храни в откритите части на реката. През периода на пълноводие трябва да се добави и площта на блатата (басейните) и заливните земеделски площи в зоната.	Това местообитание няма как да се поддържа, може само да се мониторира.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
			риби (пункт Русе и Силистра) е оценено на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).	Отлично състояние

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предвид наличната информация за настоящата зимуваща численост на вида в защитената зона не е необходима актуализация на СФД.

Специфични цели за A459 *Larus cachinnans* (каспийска чайка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 55–60 cm. Размах на крилата: 138–147 cm. Трудно отличим от жълтокраката чайка (*Larus michahellis*), с която доскоро бяха смятани за два подвида на един вид. Отличава се по по-дългите човка и крака, по-тъмните очи, черните петна на върха на крилата са по-малки, а бялото там – повече, при това както откъм тялото, така и откъм върха, краката са по-бледи, червеното петно на клюна е само върху долната получовка. Гърбът е сив, коремът и главата – бели. Младите са пъстро-кафяви и с възрастта постепенно придобиват оперението на възрастните.

Характер на пребиваване в страната

Каспийската чайка е гнездящ, преминаващ и зимуващ вид в България.

Характерно местообитание

Обитава морски крайбрежия и водоеми във вътрешността на страната, както и градове, разположени в близост до големи реки (Нанкинов и др., 1997). През зимата може да се срещне в разнородни влажни зони. Предпочитаните местообитания са 1110, 1130, 1140, 1150, 1160, 3130, 3150 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с разнообразни безгръбначни животни, риба, умрели животни и хранителни отпадъци, често се струпува около сметищата.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Каспийската чайка е доказана като гнездящ вид в България през 2014 и 2015 г. при улов на възрастни птици на покрива на сградата на Общинска администрация в гр. Русе (Ivanov et al., 2014). Възможно е видът да гнезди и на други места в страната.

Включен е в Приложение 2 на Директивата за птиците. Природозащитният статус на каспийската чайка според IUCN е LC (Least Concern). Включен е в Приложение 2 на Директивата за птиците.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната зимуваща популация на *каспийската чайка* е оценена на **10 – 120 индивида**. Краткосрочната тенденция

на зимуващата популация (за периода 2000 – 2018 г.) е **неизвестна**, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също **неизвестна**. В Докладването от 2019 г. не се прави оценка на гнездящата и мигриращата популация.

Популацията на размножаващите се *жълтокраки чайки*, според Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) е **8000 – 20 000 двойки**. Краткосрочната тенденция (за периода 2000 – 2018 г.) е **увеличаваща се**, както и дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.), която също е **увеличаваща се**. В Докладването от 2019 г. не се прави оценка на зимуващата и мигриращата популация.

За зимуващата популация са посочени следните консервационни мерки: CA07, CF04, CG02, CG11, CI05, CN01, CS01 и CS03.

3. Състояние в СЗ ВГ0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната, вида *Larus cachinnans*, е размножаващ, като гнездящата популация е оценена на **2 – 10 индивид**. Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2001-2018 г.), няма оценка на вида. За размер и плътност на популацията (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Съгласно СФД на зоната, вида *Larus cachinnans* е мигриращ, като популация е оценена на **10 индивида**. Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2001-2018 г.), няма оценка на вида. За размер и плътност на популацията (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Данните за числеността на популацията в СФД за зоната разглежда каспийската чайка и жълтокраката чайка като един вид – каспийска чайка (*Larus cachinnans*). В Атласа на гнездящите птици в България (Янков отг. ред., 2007), също двата вида са разгледани общо, като понтийска жълтонога чайка (*Larus (cachinnans) michahellis*). Понастоящем няма актуална информация за числеността и разпространението на двата вида в България. Със сигурност каспийската чайка е с доказано гнездене в гр. Русе 2014 и 2015 г. с около 10 двойки (S. Реев, BUNARCO). Жълтокраката чайка също често може да бъде наблюдавана по време на миграция и зимуване, а така също и да гнезди редовно по р. Дунав (Янков отг. ред., 2007). В случая, двата вида ще бъдат разгледани без разделение предвид на това, че данните в СФД за зоните не правят разлика между двата вида.

4. Анализ на наличната информация

Каспийската и жълтокраката чайка са относително слабо представени в СЗ „Комплекс Калимок“. Птиците използват територията на СЗ-на предимно за хранене и почивка. Концентрират се по р. Дунав и по пясъчните коси в рамките на зоната. Вероятно повечето птици гнездят в близките по-големи градове по крайбрежието. По време на теренните проучвания през май и юни 2021 г. са наблюдавани 194 жълтокраки чайки, които са основно хранещи се по поречието на реката, кацнали по пясъчните коси.

По данни от ebird.org, каспийски чайки са наблюдавани през 09.2018 г. – 50 инд., 03.2021 г. – 2 са наблюдавани в зоната. Жълтокраки чайки са наблюдавани през 05.2016 г. – 25 инд., 02.2021 г. – 10 инд., 05.2021 г. – 1 инд., 09.2021 г. – 10 инд.

По данни от observation.org, каспийски чайки са наблюдавани през 03.2021 г. – 20 инд. в зоната. Жълтокраки чайки са наблюдавани през 01.2021 г. – 2 инд., 02.2021 г. – 5 инд., 04.2021 г. – 1 инд., 07.2021 г. – 1741 инд., 11.2021 г. – 6 инд.

Въз основа на наличната към момента информация, числеността на гнездящата, мигриращата популацията на каспийската чайка в СФД на СЗЗ-на са силно завишени и се нуждаят от преоценка и актуализация. Преди всичко, двата вида (каспийска и жълтокрака чайка) би следвало да бъдат оценени поотделно на базата на адекватен мониторинг през размножителния сезон и наблюдения върху концентрацията им по време на миграция. Последните наблюдения са предимно за жълтокраки чайки, които се хранят и почиват в акваторията на р. Дунава, попадаща в СЗЗ „Комплекс Калимок”. Понастоящем, целевите стойности на специфичните природозащитни цели са неизвестни, тъй като няма достатъчно информация за числеността на двата вида поотделно и липсата на доказателства за гнезденето им в СЗЗ-на. Въпреки оскъдната информация считаме, че СЗЗ „Комплекс Калимок” не поддържа значителни количества от популацията на каспийската чайка, като последните наблюдения сочат, че птиците, които пребивават в зоната са предимно от вида жълтокрака чайка (*Larus michahellis*).

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Неизвестна	Необходим е мониторинг (през май-юни) за установяване на числеността на популацията в СЗЗ.	Междинна цел: провеждане на мониторинг до 2025 г. за изясняване на числеността						
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Неизвестна	Необходим е мониторинг (през март-април и август-септември) за установяване на числеността на популацията в СЗЗ.	Междинна цел: провеждане на мониторинг до 2025 г. за изясняване на числеността						
Популация: Размер на зимуващата популация	Брой индивиди	Неизвестна	Необходим е мониторинг (през периода декември - февруари) за установяване на числеността на популацията в СЗЗ.	Междинна цел: провеждане на мониторинг до 2025 г. за изясняване на числеността						
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Неизвестна	Необходим е мониторинг (през май-юни) за установяване на подходящите територии за гнездене на вида в СЗЗ.	Междинна цел: провеждане на мониторинг до 2025 г. за изясняване на площта.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 2074 ha	Включва участъка от р. Дунав в рамките на СЗЗ-на.	Това местообитание няма как да се поддържа, може само да се мониторира.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
елемент риби (JDS4-Fish)			Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт устието на Искър и устието на Янтра) е оценено на добро (2) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).	Добро или 1-Отлично състояние

6. Необходимост от промени в СФД за BG0002030 „Комплекс Калимок“

Въпреки оскъдната информация считаме, че СЗЗ „Комплекс Калимок“ не поддържа значителни количества от популацията на каспийската чайка и предлагаме следните промени в СФД (в червено):

- Промяна на кода и вида (Code, Scientific Name) от каспийска (*Larus cachinnans*) на жълтокрака чайка (*Larus michahellis*), тъй като последните наблюдения сочат, че птиците, които пребивават в зоната са предимно от този вид.
- Добавяне на параметри за зимуваща популация на жълтокраката чайка (*Larus michahellis*), предвид данните от СЗП 2019 г.
- Понастоящем жълтокраката чайка не гнезди на територията на СЗЗ „Комплекс Калимок“, но птиците се хранят в зоната по време ена размножителния период (40 – 190 инд.). Предлагаме промяна на качеството на данните от „G“ на „M“, предвид ограничение период на теренните проучвания през 2020 и 2021 г.
- Промяна в количеството на концентриращата се популация на 40 – 1500 инд., съобразени с данните от теренните проучвания през 2020 и 2021 г. Съответно и промяна на качеството на данните (D.qual.) от G - good на M – moderate, поради ограничения период на проучване. Птиците използват територията на СЗЗ „Комплекс Беленски острови“ основно за хранене и почивка, но гнездата им са извън зоната.

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A604	<i>Larus michahellis</i>			r	40	190	i		M	C	B	C	C
B	A604	<i>Larus michahellis</i>			c	40	1500	i		M	C	B	C	C
B	A604	<i>Larus michahellis</i>			w		105	i		M	C	B	C	C

Специфични цели за A189 *Gelochelidon nilotica* (дебелоклюна рибарка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 35 – 42 cm. Размах на крилата: 76 – 86 cm. Оперението отдолу е бяло, а отгоре – пепелявосиво, върховете на първостепенните махови пера са черни. Главата и тилът са черни. Може да бъде сбъркана с гривестата рибарка, отличава се по късия, дебел и черен клон, по-късия врат и по-дългите крака, видими, когато е кацнала.

Характер на пребиваване в страната

Дебелоклюнатата рибарка е гнездящо-прелетен и преминаващ вид в България. Пролетната миграция е през април-май, а есенната – от края на юли до началото на октомври (Нанкинов и др., 1997). Зимува в Африка.

Характерно местообитание

През размножителния период видът обитава свръхсолени и сладководни блата и езера по морски крайбрежия. През останалите сезони дебелоклюнатата рибарка се среща предимно по морски крайбрежия и разнообразни водоеми навътре в сушата (Нанкинов и др., 1997). Предпочитаните местообитания са 1110, 1130, 1140, 1150, 1160, 1340, 1410, 1530 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Всяден вид, но предимно с насекоми (Ephemeroptera, Odonata, Lepidoptera and Coleoptera), земни червеи, паяци, дребни земноводни и влечуги, дребни риби, по-рядко гризачи и дребни птици (BirLife International, 2021).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С локално разпространение по Черноморското крайбрежие – главно в Атанасовско и Поморийско езеро. Отделни екземпляри се срещат през лятото и в Шабленската тузла и Дуранкулашкото езеро, но данни за сигурно гнездене там липсват (Янков отг. ред., 2007). Малоброен и нередовно гнездящ в страната вид с много ограничени гнездови находища. Колониален вид, който изисква присъствието на други видове в колонията – у нас най-често гривеста рибарка и саблеклюн. Понастоящем у нас гнезди единствено в Атанасовското и Поморийското езера.

Включен е в Приложение 1 на Директивата за птиците, както и в Приложения 2 и 3 на ЗБР. Природозащитният статус на дебелоклюнатата рибарка според IUCN е LC (Least Concern). Видът е включен в СПЕС 3. Включен е в Червената книга на Р България в категория „Критично застрашен“.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 – 2018 г.) националната гнездяща популация на вида се оценява на 0 – 110 двойки. Краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2000 – 2018 г.) е флукуираща, а дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.) – също флукуираща. Краткосрочната тенденция на популацията в рамките на Натура 2000 е флукуираща.

Мигриращата национална популация (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на 100 – 300 индивида.

За гнездящата и мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: С01, J02, К03 и J03.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД за зоната вида е мигриращ, като популацията се оценява на до 1 инд., което представлява 0,3 % от националната мигрираща популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана но е на границата на ареал си (оценка „В“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Според Шуруликов и др., 2005 дебелоклюнатата рибарка е наблюдавана еднократно по време на есенна миграция на яз. Г. Дъбник – 1 екз. на 18-19. 10.1996 г.

Според Костадинова, Граматиков (2007), видът присъства в зоната по време на размножителен сезон с 0-1 инд.

По данни от <https://ebird.org> за 2020 и 2021 г., видът не е наблюдаван в зоната.

По данни от <https://observation.org> за 2020 и 2021 г., видът не е наблюдаван в зоната.

По данни от <https://smartbirds.org> за 2020 и 2021 г., видът не е наблюдаван в зоната.

Не са извършвани теренни проучвания през миграционния период на вида през 2021 г., и вида не е наблюдаван в зоната.

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 1 инд.	Целевата стойност е определена от СФД. Мигрантите се концентрират в плитководни брегове на р. Дунав и в участъци с пясъчни или чакълести наноси.	Поддържане на популацията в размер най-малко 1 инд. Междинна цел до 2025 г: провеждане на проучване за установяване на текущата миграционна численост на вида в зоната в подходящите местообитания.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания	ha	Най-малко 1218 ha	Изчислена на база откритите водни площи по р. Дунав в рамките на СЗЗ. Данните са взети от СФД като % на местообитание N06 – континентални водни тела, след изваждане на водната площ в басейните и каналите в рибарниците. Това е местообитанието на вида през есенно зимния период, понеже басейните в рибарниците по това време обикновено са пресъхнали.	Поддържане на площта на подходящото хранително местообитание на вида в защитената зона, в размер на най-малко 1218 ha.
Местообитание на вида: Екологично	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	Екологично състояние 1-Отлично - High	Поддържане / подобряване на екологичното

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)			<div style="display: flex; flex-direction: column; align-items: center;"> <div style="background-color: #92d050; padding: 2px;">2-Добро - Good</div> <div style="background-color: #ffff00; padding: 2px;">3-Умерено - Moderate</div> <div style="background-color: #ffcc00; padding: 2px;">4-Лошо - Poor</div> <div style="background-color: #ff0000; padding: 2px;">5-Много лошо - Bad</div> </div> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни на пункт Русе е добро (2), а на пункт Силистра е оценено на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Не са необходима промени в СФД за вида.

Специфични цели за A193 *Sterna hirundo* (речна рибарка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 31-35 cm. Размах на крилата: 77-98 cm. Има възрастов диморфизъм и малки сезонни различия. Възрастните през лятото отгоре са сиви, а отдолу — бели; главата отгоре е черна; клонът е яркочервен с черен връх; краката са яркочервени. През есенно-зимния период челото е белезникаво, а клонът и краката — черни. Младите са с черни плещи. От полярната рибарка се отличава по черните външни махови пера и черния връх на клюна, а отблизо главата е по-слабо заоблена и коремът е по-светъл.

Характер на пребиваване в страната

Гнездящ прелетен и преминаващ вид. Среща се на малки групи. Гнезди колониално самостоятелно или с белочелата, белобузата и черната рибарка. Миграцията протича от средата на март до началото на май и от края на юли до началото на декември (Нанкинов и др., 1997).

Характерно местообитание

Гнезди в лагуни (по разделителни диги и изкуствени острови в солници), в растителност по периферията на водоеми, в стоящи пресни води, стоящи бракични води, по острови в течащи води. При устието на р. Ропотамо гнезди на малки скални острови в морето (Янков, ред., 2007). По течението на р. Дунав на пясъчни коси и малки острови. През годините, когато нивото на водата е високо и пясъчните коси и острови са наводнени, гнезди в ез. Сребърна и Персински блата (Shurulinkov et al., 2019). Средното разстояние между гнездата е 0,99 м. (Нанкинов и др., 1997). Подходящи местообитания вероятно са 1150 и 3150 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с риби, скариди, насекоми (*Odonata*, *Gerridae*, *Dytiscidae*).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С разпръснато разпространение, по-групирано на места по Черноморското крайбрежие (главно Бургаски влажни зони) и покрай р. Дунав (прикрайбрежни блата и острови, особено около о. Белене). С отделни гнездовища и по някои по-големи вътрешни реки – Марица, Арда, Струма, Огоста и др. Колониите по р. Дунав променят местоположението си поради непостоянството на гнездовия субстрат – пясъчните коси (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците. Защитен вид по ЗБР (Приложения 2 и 3). Включен в Червената книга на Р България (2015) в категория застрашен (EN). Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа – LC (Least Concern).

Съгласно докладването през 2019 г. (за периода 2013-2018 г.), **гнездящата** национална популация се оценява на **500-1500** двойки. Краткосрочната (2000-2018 г.) и дългосрочната (1980-2018 г.) популационни тенденции са флукутиращи. Посочени са следните заплахи и влияния: *H01; J02; K03*.

Мигриращата национална популация се оценява на **3000-10000** индивида. Не са посочени краткосрочни и дългосрочни тенденции в числеността на преминаващите индивиди. Посочени са следните заплахи и влияния: *E01; H01*.

В Червената книга (2015) като заплахи са посочени наводняване на гнездовите колонии, унищожаване на мътилата и люпилата от градушки и наземни хищници. Безпокойство, отстрел, разрушаване или прекомерно обрастване на гнездовите находища, замърсяване с нефтопродукти.

3. Състояние в СЗ ВГ0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната, вида е гнездящ и мигриращ (с концентрации). Гнездовата популация в зоната е оценена на 5 – 60 двойки, което е 4 – 5 % от националната гнездяща популация. За размер и плътност на популацията (оценка „В“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

Съгласно СФД, мигриращата популация е неизвестна. За размер и плътност на популацията (оценка „В“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

Видът е често срещан по време на миграция, но не и по време на размножаване в Бургаските влажни зони. Максималните числености през пролетта - 597 инд., а през есента – 640 инд. (Dimitrov et al., 2005). Рядък гнездящ, прелетен и преминаващ вид, отделни двойки твърде вероятно гнездят по р. Дунав (Шурулинков и др., 2005). В ОВМ за „Комплекс Калимок“ са посочени 40-60 гнездящи двойка (Куцаров и др., 2007). Този вид е регистриран като гнездящ влажните зони на две места по поречието на р. Дунав: Сребърна и Персинските блата (Shurulinkov et al., 2019a). Речната рибарка гнезди основно по пясъчните коси, които се образуват при спадане на нивото на водата в р. Дунав (Shurulinkov et al. 2016). През 2011 г. е установена 1 гнездяща двойка на о. Голям Бръшлен (Shurulinkov et al. 2016). През юни 2020 г., в рамките на СЗ „Комплекс Калимок“ са установени 5 инд. по пясъчните коси до островите (Чешмеджиев и Христов, 2020). По време на теренното проучване през май и юни 2021 г. в зоната са установени 30 инд. на речни рибарки. По време на проучване на зоните по р. Дунав с

лодка през месец юли, са установени 790 инд. по поречието на река Дунав. Като установените птици в зоната е 1 инд. в подходящо гнездово местообитание. Не са извършвани теренни проучвания през миграционния период на 2021 г. в зоната.

Оптималните гнездови местообитания на вида включват пясъчните и чакълести брегове на р. Дунав, включително върху пясъчните коси и островчета, участъците на опашките на по-големите острови където се натрупват много наноси. Площта на тези местообитания силно зависи от нивото на р. Дунав. При ниски нива на реката площта им в зоната е много по-голяма. При много високи нива гнезденето на вида или се отлага за по-късно /през юли/ през лятото или въобще не се наблюдава, поради това че всички пясъчни коси и острови са залети.

По данни от <https://ebird.org/>, видът е наблюдаван в зоната през 05.2016 г.- 2 инд., 05.2021 г.- 2 инд.

По данни от <https://observation.org>, видът е наблюдаван в зоната през 07.2021 г.- 3 инд.

По данни от <https://smartbirds.org> за 2021 г., видът е наблюдаван в зоната през 05.2021 г. – 1 инд.

От посочените заплахи в докладването по чл. 12 за вида в зоната, само следните заплахи и влияния: E01, H01, K03 които нямат отношение за вида в зоната.

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната по време на миграция, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 5 двойки	Определена на база СФД. Гнезди на колонии по пясъчни и чакълести брегове, на пясъчни коси и островчета. Числеността е силно флукутираща предвид наличие на подходящо гнездово местообитание, безпокойство и унищожаване на гнездата от вранови птици. Необходим е ежегоден мониторинг на гнездовата популация.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 5 гнездящи дв.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Неизвестна	Мигрантите се концентрират в плитководни брегове на р. Дунав и в участъци с пясъчни или чакълести наноси.	Междинна цел: провеждане на регулярен мониторинг до 2025 г. за определяне на числеността.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 94 ha	Изчислена на база % на местообитание N22 – пясъчни коси в рамките на зоната. Това е местообитанието на вида през размножителния период.	Поддържане на площта на подходящото местообитание на вида в размер на най-малко 94 ha.
Местообитание на вида: Площ	ha	Най-малко 2074	Определена на база % местообитание N06 – наземни	Поддържане на местообитанието в

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
на подходящо хранително местообитание на вида			водни тела (стоящи и течащи) от СФД.	размер най-малко 2074 ha.
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	Екологично състояние	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
			1-Отлично - High	
			2-Добро - Good	
			3-Умерено - Moderate	
			4-Лошо - Poor	
			5-Много лошо - Bad	
			Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Русе и Силистра) е оценено на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).	

6. Необходимост от промени в СФД за BG0002030 „Комплекс Калимок“

Не са необходими промени в СФД за вида.

Специфични цели за A885 *Sternula albifrons* (белочела рибарка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 22-24 cm. Размах на крилата: 48-55 cm. Има възрастов диморфизъм и малки сезонни различия. Възрастните през лятото отгоре са сиви, отдолу — бели; челото е бяло, а останалата горна част на главата — черна; клюнът е жълт с черен връх; краката са жълти. През есенно-зимния период клюнът е черен с жълта основа, темето и тилът са почти черни. При младите тилът е черен, а гърбът — сиво-кафяв с пъстрини; клюнът е черен с жълта основа.

Характер на пребиваване в страната

Прелетен и преминаващ вид. Гнезди в самостоятелни или в периферията на смесени колонии с речната рибарка и кафявокрилия огърличник. Мигрира в ята от април до началото на юни и от края на юли до края на октомври (Нанкинов и др., 1997).

Характерно местообитание

Гнезди по бреговете на лагуни – соленоводни и хиперхалинни езера (солници), на стоящи пресни води, стоящи бракични води и на течащи води (по пясъчни коси по р. Дунав), както и по крайбрежни (морски) плажове и пясъчни дюни, рядко покрай блата и в тревиста растителност по периферията на водоеми. Вън от размножителния период морски крайбрежия (Дуранкулак) скита по езера, блата, бавно течащи реки, солници и др. Разстоянието между отделните гнезда е 0,45-80 м, най-често между 4-5 м (Янков отг. ред., 2007; Нанкинов и др.,

1997). Подходящи местообитания вероятно са 1150 и 3130 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се основно с риби и насекоми (Hydrophilidae, Gerridae).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

В края на XIX до средата на XX в. е бил многоброен по р. Дунав, Шабленското и Дуранкулашко езеро. Сега главната гнездова популация в страната е основно по Черноморското крайбрежие (Бургаските влажни зони и плажовете по Северното Черноморие в района на Шабленското и Дуранкулашкото езеро) и по р. Дунав (предимно в района на о. Персин). Изолирано гнездовище и при Цибърското блато (Янков отг. ред., 2007).

Защитен вид по ЗБР (Приложения 2 и 3). Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците. Включен е в Червената книга на Р България (2015) в категория застрашен (EN). Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа – LC (Least Concern). Включен в SPEC 3.

Съгласно докладването през 2019 г. (за периода 2013-2018 г.), националната гнездяща популация се оценява на 33-262 двойки. Краткосрочната популационна тенденция (2000-2018 г.) е флукутираща, а дългосрочната (1980-2018 г.) е намаляваща. Посочени са следните заплахи и влияния: C01; E03; H01; H03; J02.

Мигриращата национална популация се оценява на **100-300** индивида. Не са посочени краткосрочни и дългосрочни тенденции в числеността на преминаващите индивиди. Посочени са следните заплахи и влияния: C01; F26; F05; J02.

В Червената книга на Р България (Големански гл. ред., 2015), като заплахи са посочени наводняване на гнездовите колонии, унищожаване на мътилата и люпилата от наземни хищници. Безпокойство, разрушаване или обрастване на гнездовите местообитания, замърсяване с нефтопродукти. Тези заплахи са валидни за повечето Натура 2000 зони по р. Дунав.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната, вида е гнездящ, като популацията в зоната е оценена на 1-15 двойки, което е 3,03 – 5,7 % от националната гнездяща популация. За размер и плътност на популацията (оценка „В“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

През 2011 и 2013, белочелата рибарка гнезди редовно по пясъчните коси и островите в българо-румънския участък на р. Дунав с численост 182 двойки (2011 г.) и 139 – 144 дв. (2013 г.) (Shurulinkov et al., 2016). По време на споменатото изследване, вида не е установен в участъка на СЗЗ „Комплекс Калимок“. В ОВМ „Комплекс Калимок“ са посочени 10-15 гнездящи двойка (Куцаров и др., 2007). През юни 2020 г., са наблюдавани 3 инд. по р. Дунав на територията на зоната (Чешмеджиев и Христов, 2020). По време на теренното проучване на зоните по р. Дунав с лодка през месец юли 2021 г., са установени 4 двойки в зоната.

Оптималните гнездови местообитания на вида включват пясъчните и чакълести брегове на р. Дунав, включително върху пясъчните коси и островчета, участъците на опашките на по-

големите острови където се натрупват много наноси. Площта на тези местообитания силно зависи от нивото на р. Дунав. При ниски нива на реката площта им зоната е много по-голяма. При много високи нива гнезденето на вида или се отлага за по-късно /през юли/ през лятото или въобще не се наблюдава, поради това че всички пясъчни коси и острови са залети.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 4 двойки	Определена на база теренните проучвания през 2021 г. Гнезди на колонии по пясъчни и чакълести брегове, на пясъчни коси и островчета. Числеността е силно флукутираща предвид наличие на подходящо гнездово местообитание, безпокойство и унищожаване на гнездата от вранови птици. Необходим е ежегоден мониторинг на гнездовата популация.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 4 гнездящи дв.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 94 ha	Изчислена на база % на местообитание N22 – пясъчни коси в рамките на зоната. Това е местообитанието на вида през размножителния период.	Поддържане на площта на подходящото местообитание на вида в защитената зона, в размер на най-малко 94 ha.						
Местообитание на вида: Площ на подходящо хранително местообитание на вида	ha	Най-малко 2074	Определена на база % местообитание N06 – наземни водни тела (стоящи и течащи) от СФД.	Поддържане на местообитанието в размер най-малко 2074 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Русе и Силистра) е оценено на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Не са необходими промени в СФД за вида.

Специфични цели за A734 *Chlidonias hybrida* (белобуза рибарка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 23-25 cm. Размах на крилата: 74-78 cm. Най-едрата рибарка от рода. Има възрастов и сезонен диморфизъм. Възрастните през лятото са сиви; челото, темето и тилът са черни, а крилата отдолу са бели; клонът е тъмночервен. През другите сезони челото е бяло, темето - изпъстрено с черни ивици, а тилът е черен. Младите са с петна по гърба, а главата е като на възрастните в зимно оперение; може трудно да се отличат от младите на черната и белокрилата рибарка по окраската на гърба и главата.

Характер на пребиваване в страната

Гнездящо-прелетен и преминаващ вид. Гнезди на малки колонии. Има едно поколение годишно през периода май-юни (Нанкинов и др., 1997). Гнезди основно по Дунавското крайбрежие и нередовно в рибарници в Северна България. Белобузата рибарка е най-многобройната рибарка гнездяща по поречието на р. Дунав в страната.

Характерно местообитание

Блата, мочурища, постоянни сладководни езера, рибарници, гъсто обрасли с надводна и околводна растителност. По време на миграция се среща и в соленоводни водоеми. Предпочита литоралната зона с дълбочина на водата от 1 до 2 м (Nesterenko, 2000). В резервата „Сребърна“ гнезди върху листа на водни лилии с плътност 25-40 двойки на около 40 м² (Kambova, 2005). Най-малкото разстояние между гнездата е около 1 м (Нанкинов и др., 1997). Подходящи местообитания вероятно са 3150 и 3130 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с дребни рибки, жаби и голям брой насекоми, които лови предимно над водата и в полет.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

В миналото е гнездил в единични находища: Свищовско, Беленски острови, ез. Сребърна, възможно в Бургаските езера. Сега се среща предимно в големите крайдунавски водоеми. Количеството на размножаващите се птици силно варира през годините. По време на миграции се наблюдава в редица вътрешни водоеми и микроязовири, както и по Черноморското крайбрежие и край черноморските езера (Големански гл. ред., 2015; Янков отг. ред., 2007).

Защитен вид по ЗБР (Приложения 2 и 3). Включен в Червената книга на Р България (2015) в категория уязвим (VU). Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа – LC (Least Concern). Включен в Директивата за птиците (Приложение 1). Включен в SPEC 3.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013-2018 г.), **гнездящата** национална популация се оценява на 320-1680 двойки. Краткосрочната (2000-2018 г.) и дългосрочната (1980-2018 г.) популационни тенденции са флукутиращи. Посочени са следните заплахи и влияния: H01; A09; F02; J02.

Мигриращата национална популация се оценява на 5000-10000 индивида. Не са посочени краткосрочни и дългосрочни тенденции в числеността на преминаващите индивиди. Посочени са следните заплахи и влияния: F01; F03; F26.

В Червената книга (2015) като заплахи са посочени интензификация на сладководното рибовъдство, случайна смъртност при риболов с мрежи, природни бедствия. Тези заплахи са валидни за повечето Натура 2000 зони по р. Дунав.

3. Състояние в СЗ ВГ0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната, вида е гнездящ и мигриращ. Гнездящата популация се оценява на до 560 двойки, което представлява 33,3 % от националната популация (оценка „А“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

Съгласно СФД, мигриращата популация е неизвестна. За размер и плътност на популацията (оценка „А“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

Установена е да гнезди поне в седем места по Дунавските влажни зони, като най-многочислена е в СЗ „Комплекс Калимок“ (24 %), СЗ „Комплекс Беленски острови“ (24 %) и Блато Малък Преславец (12 %) (Shurulinkov et al., 2019a). През пълноводните 2010 и 2013 г., когато в басейните на рибарниците е имало голямо количество вода, белобузата рибарка достига числености над 500 двойки (Shurulinkov et al., 2019a). В ОВМ „Комплекс Калимок“ са посочени 20-450 гнездящи двойки (Куцаров и др., 2007). Според Чешмеджиев и Георгиев (2018), видът гнезди в зоната с 560 двойки през 2010 г., 89 двойки през 2012 г., 550 двойки през 2013 г., 487 двойки през 2014 г., 90-110 двойки през 2017 г., 280 - 320 двойки през 2018 г.

По време на теренното проучване през май и юни 2021 г. в зоната са установени 237 инд., от тях 69 в подходящо гнездово местообитание в рибарници Изток. Може да се предположи че през 2021 г. в зоната се гнездили около 40 дв. белобузи рибарки. По време на проучване на зоните по р. Дунав с лодка през месец юли, са установени 304 инд. по поречието на река Дунав, като са установени 2 инд. в района на зоната.

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната по време на миграция, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

От посочените заплахи Н01, А09, F02 и J02 за гнездящата популация в докладването по чл. 12 нито една няма отношение към зоната. Заплаха К04- Изменение на хидродинамичните характеристики има отношение към СЗ „Комплекс Калимок“, а също и качеството на водите във влажната зона (F11, F14, А26). От посочените заплахи F01, F03 и F26 за мигриращата популация в докладването по чл. 12 нито една няма отношение към зоната. Смятаме, че по време на прелет вида не е застрашен в зоната.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой двойки	Най-малко 40 дв.	Целевата стойност е определена на база теренното проучване през 2021 г. Гнездовата популация е флукутираща и непостоянна през годините. При маловодни години, когато липсва вода в басейните на зоната вида няма да гнезди, т.е. целевата стойност няма да бъде изпълнена всяка година.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 40 гнездящи двойки.
Популация: Размер мигриращата популация	Брой индивиди	Неизвестна	В СФД за концентрацията на вида по време на миграция в зоната не е посочена минимална и максимална стойност. Няма друга актуална информация за количеството на птиците и районите с концентрация на вида в зоната по време на миграция.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на актуалния размер на мигриращата популация до 2025 г.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	площ на плаваща водна растителност (най-често водна лилия)	минимум 15-20 м ² за 10 дв., тъй като вида гнезди колониално	Предпочита да гнезди върху плаваща водна растителност (<i>Nymphaea</i> sp., <i>Nuphar</i> sp. и др.) и коренища, намиращи се на водната повърхност. Най-малкото разстояние между гнездата е около 1 м.	Да се осигури развитието на по-големи по площ съобщества от плаваща водна растителност – водни лилии подходящи за гнезденето на вида, с минимум площ от 15-20 м ² .
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 2262 ha	Изчислена на база откритите водни площи в рамките на СЗЗ. Данните са взети от СФД като % на местообитание N06–вътрешни водни тела и N07-мочурища и блата. В зоната вида се храни в откритите части на басейните, а също и в реката.	Поддържане на водното ниво в зоната, така че да се осигуряват достатъчни водни огледала.
Местообитание на вида: Екологично	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	Екологично състояние 1-Отлично - High	Подобряване на екологичното състояние на

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)			<p>2-Добро - Good</p> <p>3-Умерено - Moderate</p> <p>4-Лошо - Poor</p> <p>5-Много лошо - Bad</p> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Русе и Силистра) е оценено на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Не са необходими промени в СФД за този вид.

Специфични цели за A197 *Chlidonias niger* (черна рибарка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 22-24 cm. Размах на крилата: 64-68 cm. Има възрастов и сезонен диморфизъм. Възрастните през лятото са черни със сиви гръб и крила и бяла подопашка; клюнът е черен. През есенно-зимния период са като възрастните на белобузата рибарка, но отстрани на гърба имат характерни черни петна. Младите наподобяват тези на белобузата рибарка. Възрастните през лятото може да се отличат от тези на белокрилата рибарка по сивата долна страна на крилата и оцветяването на клюна. Движи се на малки групи (Нанкинов и др., 1997).

Характер на пребиваване в страната

Прелетен и преминаващ вид. Пролетната миграция е през април-май, а есенната от края на юли до септември. Гнезди на малки групи, често с белобузи и речни рибарки, рядко - единично. Гнездовите колонии са разположени по коренищата и листата на водната лилия, рядко - на плаващи туфи от тръстика и папур. Гнездото изградено от стъбла и листа на водни растения. Снасянето на яйцата е в края на май – до средата на юни. (Нанкинов и др., 1997).

Характерно местообитание

Размножава се в блата и други водоеми със стоящи пресни води (рибарници, временни разливи и др.), като разполага гнездата си по плаваща водна растителност в откритите части на водоемите. През останалите сезони се среща по разнообразни водоеми в равнинни райони (Янков, ред., 2007). Минималното разстояние между отделните гнезда е 2,2 м (Нанкинов и др., 1997). Подходящи местообитания вероятно са 3150 и 3130 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др. 2009).

Хранене

Храни се с насекоми (*Gerridae*, *Odonata*), ракообразни (*Crustacea*), дребни рибки и земноводни.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

В миналото е гнездила по блатата около Дунав и по Черноморското крайбрежие. Сега е с неясно разпространение и численост. Нередовно и в много малък брой гнезди в блатото при с. Малък Преславец и в резервата „Сребърна“. Потенциал за гнездене имат и някои рибарници във вътрешността. Видът мигрира до късно през май, като в средата на месеца все още се наблюдава интензивен прелет. Тогава се среща в много от езерата покрай Черноморското крайбрежие, но това не може да се приеме за гнездене. По време на миграцията се среща по водоемите в цялата страна, като ятата понякога наброяват стотици птици (Иванов Б., 2015 в Червена книга на Р България).

Защитен вид по ЗБР (Приложения 2 и 3). Включен е в Червената книга на Р България (2015) в категория критично застрашен (CR). Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа – LC (Least Concern). Включен в SPEC 3. Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците.

Съгласно докладването през 2019 г. (за периода 2013-2018 г.), **гнездящата** национална популация се оценява на **0-35** двойки. Краткосрочната популационна тенденция (2000-2018 г.) е флукутираща, а дългосрочната (1980-2018 г.) е намаляваща. Посочени са следните заплахи и влияния: *H01*; *J02*; *M08*.

Мигриращата национална популация се оценява на **7000-11000** индивида. Не са посочени краткосрочни и дългосрочни тенденции в числеността на преминаващите индивиди. Посочени са следните заплахи и влияния: *J02*; *F26*.

В Червената книга (2015) като отрицателно действащи фактори са посочени непостоянният воден режим и качеството на водите във водоемите. Причини от вътрешновидов характер, свързани с общо намаляване на числеността на вида в Европа.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната, вида е гнездящ и мигриращ. Гнездящата популация се оценява на до 48 двойки, което представлява 137 % от националната популация (оценка „А“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

Съгласно СФД, мигриращата популация не е оценена. За размер и плътност на популацията (оценка „А“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „А“ – отлична стойност.

4. Анализ на наличната информация

Черната рибарка гнезди нередовно по влажните зони на р. Дунав. Често гнезди на малки групи в смесени колонии с белобузата рибарка. В СЗЗ „Комплекс Калимок“ вида образува най-многочислените колонии за страната 70 дв. през 2009 г. и 49 дв. през 2013 г. (Shurulinkov et al., 2019a). В ОВМ „Комплекс Калимок“ са посочени 10-15 гнездящи двойка (Куцаров и др., 2007).

През 2017 и 2018 г. вида не е установен да гнезди в зоната (Чешмеджиев и Георгиев, 2018). През 2020 г. не е имало вода в басейните на бившите рибарници и вида не е гнездил (Чешмеджиев и Христов, 2020). По данни от <https://ebird.org/>, е наблюдаван в зоната през 06.1994 г. – 4 инд., 05.2021 г. – 13 инд. По данни от https://observation.org, видът е наблюдаван

в зоната през 04.2021 г.- 60 инд (Y. Kutsarov), но тези птици не започват гнездене. По време на теренното проучване през май и юни 2021 г. в зоната са установени 25 инд. Това са птици, които се хранят по реката и не са в подходящо местообитание за гнездене. Предполагаме, че вида не гнезди в зоната през 2021 г. При двете посещения в СЗЗ през май и юни вида не е установен в подходящо гнездово местообитание. Повечето наблюдавани птици са прелитаци и хранещи се екземпляри, които не дават индикации за гнездене.

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната по време на миграция, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой двойки	Най-малко 7 дв.	Определена средна стойност за последните 7 г. когато е имало проучване в зоната. Не гнезди регулярно в зоната. Последното потвърдено гнездене е от 2013 г. Зависи от водното ниво на басейните. Необходимо е минималната стойност да е 0, тъй като не всяка година вида гнезди в зоната.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 7 гнездящи двойки.
Популация: Размер мигриращата популация	Брой индивиди	Неизвестно	В СФД за концентрацията на вида по време на миграция в зоната не е посочена минимална и максимална стойност от инд. Няма друга актуална информация за количеството на птиците и районите с концентрация на вида в зоната по време на миграция.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на актуалния размер на мигриращата популация до 2025 г.
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	площ на плаваща водна растителност (най-често водна лилия)	минимум 15-20 м ² за 10 дв., тъй като вида гнезди колониално	Предпочита да гнезди върху плаваща водна растителност (<i>Nymphaea</i> sp., <i>Nuphar</i> sp. и др.) и коренища, намиращи се на водната повърхност. Най-малкото разстояние между гнездата е около 1 м.	Да се осигури развитието на по-големи по площ съобщества от плаваща водна растителност – водни лилии подходящи за гнезденето на вида, с минимум площ от 15-20 м ² .
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни	ha	Най-малко 2262 ha	Изчислена на база откритите водни площи в рамките на СЗЗ. Данните са взети от СФД като % на местообитание	Поддържане на водното ниво в зоната, така че да се осигуряват

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
местообитания на вида			N06– вътрешни водни тела и N07-мочурища и блата. В зоната вида се храни в откритите части на резервата, а също и в реката.	достатъчни водни огледала.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни на пункт Русе е добро (2), а на пункт Силистра е оценено на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Поддържане / подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предвид информацията за гнездовата популация и липсата на информация за мигриращата популация на вида в зоната, към момента не могат да се предложат промени в СФД.

Специфични цели за A198 *Chlidonias leucopterus* (белокрила рибарка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото: 20-23 cm. Размах на крилата: 63-67 cm. Има възрастов и сезонен диморфизъм. Възрастните през лятото са с черно тяло и бяла опашка; крилата отгоре са сиви, а отдолу – черни със сиви махови пера; клюнът е тъмночервен. През другите сезони са с голямо черно петно зад окото. Младите са с кафяв гръб, изпъстрен с черни препаски и с малко петно зад окото (Нанкинов и др., 1997).

Характер на пребиваване в страната

Преминаващ и нередовно гнездящ вид за страната (Янков отг. ред., 2007). Пролетната миграция е между средата на април и началото на юни, а есенната – от август до средата на октомври. Лети на малки ята. Гнезди колониално. Има едно поколение годишно през периода април-юли. (Нанкинов и др., 1997).

Характерно местообитание

През размножителния период се среща в блата и езера с богата растителност, делти на реки със заблатени участъци, рибарници. През останалите сезони скита по разнообразни влажни зони в равнинните части (Нанкинов и др., 1997). Гнезди във временни разливи в ливади и ниви, най-

близки до крайречни и приизворни мочурища (Янков отг. ред., 2007). Разстоянието между гнездата е средно 31,6 м (Shurulinkov et al., 2010). Подходящи местообитания вероятно са 3150 и 3130 според Директивата за хабитатите (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Храни се с ракообразни, дребни рибки и земноводни и насекоми (*Gerridae, Dytiscidae*).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Белокрилата рибарка до сега е установена да гнезди в 5 влажни зони по Дунавското крайбрежие и южна Добруджа: резервата „Сребърна“, рибарници Калимок, рибарници Хаджидимитрово, на остров Персина и блатото Чаиря (Shurulinkov et al., 2019a). По време на миграция се среща както по Черноморското крайбрежие, така и във вътрешността на страната (Янков отг. ред., 2007).

Незастрашен вид в България. Не е включен в Червената книга и Директивата за птиците. Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа – LC (Least Concern).

Съгласно докладването през 2019 г. (за периода 2013-2018 г.), националната гнездяща популация се оценява на **0 - 47** двойки. Краткосрочната популационна тенденция (2000-2018 г.) е флукутираща, а дългосрочната (1980-2018 г.) е неизвестна. Не са посочени заплахи.

Мигриращата национална популация се оценява на **500-1000** индивида. Не са посочени краткосрочни и дългосрочни тенденции в числеността на преминаващите индивиди. Посочени са следните заплахи и влияния: F26; K04.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната, вида е **мигриращ**. Популацията се оценява на до 5 индивида, което е 0,5 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Белокрилата рибарка гнезди рядко в СЗЗ „Комплекс Калимок“, но 2013 г. е установена най-многочислената колония за страната от 37 двойки (Shurulinkov et al., 2019a). В СФД е посочена само като преминаващ вид и би следвало да се коригира, макар да няма установено гнездене през последните години. По време на проучванията през 2021 г., вида не беше установен през размножителния сезон. По данни от *observation.org*, през април 2021 г. са наблюдавани 60 инд. в рибарници Изток (Y. Kutsarov), но тези птици вероятно са само преминаващи и не остават да гнездят в зоната. По данни от *ebird.org*, през май 2021 г. са наблюдавани само 5 инд. в района на рибарници Изток (Y. Kutsarov). Причината за липсата на гнездене през 2021 г. не е ясна, но вероятно има отношение към спецификата на субстрата за разполагане на гнездата и/или характера на хранителната база в СЗЗ. Нужни са детайлни проучвания за изясняване на тези фактори на средата, за да могат да се предвидят заплахите и въздействията върху вида.

В средната част на Дунавската равнина белокрилата рибарка се среща само по време на пролетната миграция, през месец май (Шурулинков и др., 2005). В Бургаските влажни зони видът е рядък мигрант с максимални числености през пролетта - 672 инд., а през есента – 110 инд. (Dimitrov et al., 2005). По време на миграция се среща както по Черноморското крайбрежие, така и във вътрешността на страната (Янков отг. ред., 2007).

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой двойки	Най-малко 5 дв.	Определена като средна стойност за последните 7 г. когато е имало проучване в зоната. Не гнезди регулярно в зоната. Последното потвърдено гнездене е от 2013 г. Зависи от водното ниво на басейните.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 5гнездящи двойки.						
Популация: Размер мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 5	Определена на база данните от СФД и observation.org. Птиците, установени през април и май, считаме за концентрации по време а пролетна миграция. Изпълнението на целевата стойност ще зависи от водното ниво е басейните на бившите рибарници.	Поддържане на популацията в размер най-малко 5 инд.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	площ на плаваща водна растителност (най-често водна лилия)	минимум 15-20 м ² за 10 дв., тъй като вида гнезди колониално	Предпочита да гнезди върху плаваща водна растителност (<i>Nymphaea</i> sp., <i>Nuphar</i> sp. и др.) и коренища, намиращи се на водната повърхност. Средното разстояние между гнездата е 31,6 м.	Да се осигури развитието на по-големи по площ съобщества от плаваща водна растителност – водни лилии подходящи за гнезденето на вида, с минимум площ от 1 – 2 ha.						
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 2262 ha	Изчислена на база откритите водни площи в рамките на СЗЗ. Данните са взети от СФД като % на местообитание N06– вътрешни водни тела и N07-мочурища и блата.	Поддържане на водното ниво в зоната, така че да се осигуряват достатъчни водни огледала.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент водни безгръбначни (JDS4-Aquatic Macroinvertebrates)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <tr> <td>Екологично състояние</td> </tr> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател водни безгръбначни на пункт Русе е добро (2), а на пункт Силистра е оценено на</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Поддържане / подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
			умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 1, стр. 62).	

6. Необходимост от промени в СФД за С33 BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предвид публикуваната информацията за гнездовата популация на вида в зоната, предлагаме задаване на параметри за гнездова популация на вида в СФД, както следва (в червено):

Species			Population in the site							Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D	A/B/C		
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A198	<i>Chlidonias leucopterus</i>			c		5	i		G	C	B	C	C
B	A198	<i>Chlidonias leucopterus</i>			r		37	p		G	A	B	C	B

Специфични цели за A224 *Caprimulgus europaeus* (Европейски козодой)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото 26-28 см. Темето и гърбът сивокафяви с тъмнокафяви надлъжни петна, препаски и щрихи. Плещите с прекъсната, често неясна белезникавоохриста ивица. Маховите пера тъмнокафяви на върховете с ръждивокафяви и сивопепеляви пъстрини. На външното ветрило на първите три първостепенни махови пера по едно голямо бяло петно. Опашката сива или сивокафява с неправилни, напречни тъмни препаски. Върховете на външните две двойки опашни пера бели. Гърлото червенокафяво с напречни вълнообразни пъстрини. Женските без бели петна по опашката и крилата (Нанкинов и др., 1997).

Характер на пребиваване в страната

Гнездящ, и прелетен вид. Размножителния период е от средата на май до средата на юли. Пролетният прелет е в началото на май а през есента наблюдаван до средата на октомври (Нанкинов и др., 1997).

Характерно местообитание

Гнезди в разредени гори с поляни, просеки, сечища, оазисни горички и групи дървета сред открити пространства, хълмисти склонове с храсти (Нанкинов и др., 1997), широколистни листопадни гори от *Quercus sp.* и *Carpinus orientalis* Иглолистни гори (Янков отг. ред., 2007). Подходящи местообитания за гнездене на вида са - 40C0, 91G0, 91E0, 91I0, 91F0, 91H0, 91M0, 91Z0 (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Ентомофаг, който лови насекомите нощем в полет. Храни се предимно с молци.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С петнисто разпространение на по-голямата част от територията на страната, без някои райони с оскъдна карстова и дървесна растителност. В редица райони е с по-разпръснато разпространение (Янков отг. ред., 2007).

Включен в **Приложение 1** на Директивата за птиците. Включен в Приложение 3 на ЗБР. С категория SPEC3 за България. Според IUCN – LC (Least Concern).

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013-2018 г.), гнездящата популация е оценена на **10 000 – 20 000 двойки**, като краткосрочната тенденция на популацията (за периода 2001 – 2018 г.) е оценена на **стабилна**. Дългосрочната тенденция (1980 – 2018 г.) на популацията също е **стабилна**.

За гнездящата и мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: B05.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната, вида е гнездящ, като популацията в зоната е оценена на 1-1 двойка, което е 0,005 – 0,01 % от националната гнездяща популация. За размер и плътност на популацията (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Според Куцаров и др. (2007), козодоя присъства в зоната, но с неизвестна численост. Поради нощния си начин на живот, в повечето случаи лисва информация за числеността на вида в СЗЗ от Натура 2000. Обикновено се регистрират характерните обаждания на мъжките птици на свечеряване и през нощта, но само през размножителния сезон. По данни от Атласа на гнездящите птици в България вида гнезди относително рядко по р Дунав, предимно в източната част на българското поречие (Янков отг. ред., 2007). По време на теренното проучване през май и юни месец 2021 г., видът не е установен на територията на СЗЗ в района.

Посочените в Докладването от 2019 г. заплахи и въздействия (B05 - Изсичане без повторно залесяване или естествен подраст) са валидни и за СЗЗ „Комплекс Калимок“

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездящата популация	Пеещи мъжки	Най-малко 1	Целевата стойност е определена от СФ	Поддържане на популацията на вида в размер най-малко 1 пеещ мъжки
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Най-малко 564 ha	Изчислена на база информацията от СФД с местообитания N09 и N21 (общо 6%) от общата площ на СЗЗ. Гнездовото и хранителното местообитание съвпадат.	Поддържане на площта на подходящото хранително местообитание на вида в защитената

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
			Вида използва предимно откритите местообитания със сухоземни тревни съобщества и разредени групички от дървета и храсти.	зона, в размер на най-малко 564 ha.
Местообитание на вида: Употреба на пестициди в подходящото хранително местообитание на вида в СЗЗ	% от площта на подходящите хранителни местообитания на вида в зоната, в които не се използват пестициди или те са квалифицирани като „продукти за растителна защита с нисък риск“, съгласно Регламент (ЕО) № 1107/2009	В 100% от площта на подходящите хранителни местообитания на вида в зоната не се използват пестициди или се използват пестициди, които са квалифицирани като „продукти за растителна защита с нисък риск“, съгласно Регламент (ЕО) № 1107/2009	Видът ловува във въздуха и по тази причина не е пряко свързан с типа земеползване, при условие, че начинът на управление на земеделските земи не води до намаляване на наличието на плячка. Качеството на местообитанието може да се влоши при използване на пестициди, намаляващи количеството на молците. Към настоящия момент не е налична информация в какъв процент от земеделските земи се използват „продукти за растителна защита с нисък риск“. Поради тази причина е формулирана междинна цел.	Междинна цел: Да се установи процента на земеделските земи, в управлението на които се използват „продукти за растителна защита с нисък риск“, чрез набиране на информация от земеделските стопани до 2025 г.

6. Необходимост от промени в СФД за BG0002030 „Комплекс Калимок“

Не са необходими промени в СФД.

Специфични цели за *A229 Alcedo atthis* (земеродно рибарче)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото 16-17 cm. Горната страна на главата зелена с напречни сини и синьозелени препаски. Гърбът и надопашката сини до лазурно сини със слаб метален блясък. Плещите тъмнозелени, а надкрилията със светлосини петна. Маховите пера чернокафяви със сини

вътрешни ветрила. Опашка тъмносиня. Отстрани на шията по едно беззникаво петно. Гърло бяло. Гърдите и коремът ръждиви до раждивокафяви. Клюнът черен. Крака коралово червени. Женските с по-бледо оперение, матово, без метален блясък по гърба, кръста и надопашката. Основата на подклюнието светлочервено (Нанкинов и др., 1997).

Характер на пребиваване в страната

Постоянен и скитащ вид. През зимата напуска водоемите, които обитава през гнездовия сезон и се среща по не замръзващи части на реки, язовири, рибарници и др. В ез. Сребърна се среща най-късно до началото на ноември и се появява в края на април (Нанкинов и др., 1997).

Характерно местообитание

Отвесни глинести, пясъчливи и чакълести брегове. Течащи води, стоящи пресни води, стоящи бракични води, тесни морски заливи, естуари. (Нанкинов и др., 1997; Янков отг. ред., 2007). Изследване по поречието на р. Дунав в Словакия (Tugčoková et al., 2016) установява гнездова плътност от 23-27 дв./ 55 км речен участък и разстояние между гнездата около 816 м. Следователно може да кажем, че на една двойка и трябва около 1-2 км речно течение. Друго изследване (Vilches et al., 2012) установява, че за гнезденето на земеродното рибарче е важно водата в речните течения да е богата на кислород и да не е дълбока, тъй като максималната дълбочина, на която се гмурка рибарчето е около 30 см. Подходящи местообитания за гнездене на вида са – 2340, 3260, 3270, 1130 (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Предимно с дребни риби с дължина 6-7 см.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С групово и линейно разпространение, свързано с речната мрежа. Водоеми в равнините и хълмисти части на цялата страна. Разпространението се колебае силно на места според динамиката на речните брегове (Янков отг. ред., 2007).

Включен в **Приложение 1** на Директивата за птиците. Според IUCN – LC (Least Concern). Включен в Приложение 2 на ЗБР. С категория SPEC3 за България.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005-2018 г.), гнездящата популация е от **900 – 3600 двойки**, като краткосрочната тенденция (за периода 2001 – 2018 г.) на популацията е оценена на **намаляваща**. Дългосрочната тенденция (за периода 1980 – 2018 г.) на популацията е оценена на **намаляваща**.

За гнездящата популация са посочени следните заплахи и влияния: K04.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД в зоната вида се опазва като постоянен. Популация на вида се оценява на **4 двойки**, което е **0,11 – 0,44 %** от националната гнездяща популация (оценка „С“). Опазването на вида е добра (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Земеродното рибарче е широко разпространен, но малочислен гнездящ вид по р. Дунав и в Дунавската равнина (Шурулинков и др., 2005; Янков отг. ред., 2007). Според Куцаров и Янков (2007), популацията на видът в зоната е оценена на 4 двойки. По време на теренното проучване

през 2021 г. не са установени птици от вида в зоната. През юли 2021, най-близко установената птица до зоната е 1 инд. по реката, западно на гр. Тутракан.

По данни от eBird, има 5 наблюдения на птици от вида на територията на СЗЗ.

Според данните от SmartBirds видът е наблюдаван на 8 места (2 пъти през зимните месеци и 9 през размножителния сезон) в територията на СЗЗ, изключително по Дунавското крайбрежие (1218 ha) – С. Чешмеджиев 2020, В. Василев 2020, Й. Куцаров 2017.

По време на СЗП през 2019 г. не са наблюдавани индивиди по поречието на р. Дунав, като няма индивиди от тях близост до зоната. При зимата на 2020 г. и 2021 г са наблюдавани по 1 птица в зоната (15.01.2021 и 10.01.2020).

Определената от Докладването единствена заплаха за гнездящата популация К04 - Изменение на хидродинамичните характеристики е валидна с пълна сила и за BG0002030 „Комплекс Калимок“ както и за всички зони по р. Дунав.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели						
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 4 двойки	Определена според СФД (актуализиран през 2015 г.). Разпространението се колебае силно на места според динамиката на речните брегове (срутване, заравняване и т.н.). На база средния размер на участъците от реката за двойка (според Tugčoková et al., (2016) около 2 км) излиза, че зоната не може да поддържа повече от 6 дв.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 4 гнездящи двойки.						
Местообитание на вида: Площ на подходящото местообитание за вида	ha	Най-малко 1218	Изчислена е на база плитката част от р. Дунав на 1 m от брега на островите и сушата в рамките на зоната. Гнездовото и хранителното местообитание съвпадат.	Поддържане на подходящото местообитание на вида в размер най-малко 1218 ha.						
Местообитание на вида: Екологично състояние на водните тела с местообитания на вида, по биологичен елемент риби (JDS4-Fish)	5 степенна скала	2-Добро или 1-Отлично	<table border="1"> <thead> <tr> <th>Екологично състояние</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1-Отлично - High</td> </tr> <tr> <td>2-Добро - Good</td> </tr> <tr> <td>3-Умерено - Moderate</td> </tr> <tr> <td>4-Лошо - Poor</td> </tr> <tr> <td>5-Много лошо - Bad</td> </tr> </tbody> </table> <p>Екологичното състояние на водите по р. Дунав по показател риби (пункт Русе и Силистра) е оценено на умерено (3) според доклада на JDS4 (2019-2020, Табл. 5, стр. 51).</p>	Екологично състояние	1-Отлично - High	2-Добро - Good	3-Умерено - Moderate	4-Лошо - Poor	5-Много лошо - Bad	Подобряване на екологичното състояние на водните тела с подходящи местообитания на вида, на стойности 2-Добро или 1-Отлично състояние.
Екологично състояние										
1-Отлично - High										
2-Добро - Good										
3-Умерено - Moderate										
4-Лошо - Poor										
5-Много лошо - Bad										

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Не са необходими промени в СФД.

Специфични цели за A230 *Merops apiaster* (обикновен пчелояд)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото 27-29 см. Темето, гърбът и крилата кафяви. Челото светло, безцветно със синьозелено петно. Двете средни опашни пера силно удължени. Гърлото жълто оградено с черна огърлица. Клюнът черен. Останалата долна страна синьозелена.

Характер на пребиваване в страната

В България видът е гнездящо-прелетен. Мигрира най-често на ята по 10-50 индивида. През пролетта е наблюдаван най-рано в средата на април, а през есента – до средата на октомври. Масовият прелетен прелет е през май, а есенния – от август до средата на септември (Нанкинов и др., 1997).

Характерно местообитание

Открити и песъчливи места, отвесни песъчливи и глинести брегове на различни водоеми, оврази, склонове и свлачища, ерозирани долове, понякога каменни кариери (Нанкинов и др., 1997).

Подходящи местообитания за гнездене на вида са – 2340, 6210, 6250, 6260 (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Ентомофаг. Храни се с над 60 вида насекоми, като пчелите съставляват 19,57% от храната (Нанкинов и др., 1997).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Разпространен в почти цялата страна в ниските, равнинни и хълмисти части (до 875 м н.в.). (Янков отг. ред., 2007).

Включен в Приложение 2 и 3 на ЗБР. Природозащитен статус в България – не е застрашен.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2005-2018 г.), гнездящата популация е от **20 000 – 60 000 двойки**, като краткосрочната тенденция на популацията е оценена на **нарастваща**. Дългосрочната тенденция (1980-2018 г.) на популацията също е **нарастваща**.

Мигриращата популация се оценява на **80 000 – 120 000 индивида**. Не са посочени тенденции в популацията.

За гнездящата и мигриращата популация са посочени следните заплахи и влияния: F03

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД видът е оценен като **гнездящ и мигриращ** с размер на гнездящата популацията от 25 дв., което представлява между **0,13 – 0,41 %** от гнездящата популация (оценка „С“). Опазването на вида е добра (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен

ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Като **мигрираща** популация не е представена численост в СФД поради липса на данни (DD) - (оценка „С“). Опазването на вида е добра (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

По време на теренните проучвания през 2021 г. не установен в зоната. Няма проведени проучвания върху миграцията на вида в района на защитената зона. В близост до границите на СЗЗ има известни гнездови колонии.

По данни на e-bird са отчетени 200 индивида по време на миграция – август 2019 (Ст. Пеев).

По данни на SmartBirds – за периода 2017-2020 има 8 наблюдения на между 4 и 19 индивида.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 25 двойки	Определена на база СФД и онлайн платформите за орнитологични наблюдения.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 25 дв.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Неизвестен	Данните са малко, непубликувани и не е възможно на тяхната основа да се направят изводи.	Междинна цел до 2025 г.: Извършване на специализирани проучвания за изясняване на броя на мигриращите пчелояди
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови местообитания на вида	ha	Неизвестна	На този етап не може да бъде определена поради липса на систематизирани проучвания на местата на гнездене в зоната.	Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на площта на подходящите гнездови местообитания до 2025 г.
Местообитание на вида: Площ на подходящите хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 1507 ha	Грубо изчислена на база откритите площи след изваждане на обширните зърнени култури (N12).	Поддържане на площта на подходящите хранителни местообитания на вида в размер най-малко 1507 ha.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
<p>Местообитание на вида: Употреба на пестициди в подходящото хранително местообитание на вида в СЗЗ</p>	<p>% от площта на подходящите хранителни местообитания на вида в зоната, в които не се използват пестициди или те са квалифицирани като „продукти за растителна защита с нисък риск“, съгласно Регламент (ЕО) № 1107/2009</p>	<p>В 100% от площта на подходящите хранителни местообитания на вида в зоната не се използват пестициди или се използват пестициди, които са квалифицирани като „продукти за растителна защита с нисък риск“, съгласно Регламент (ЕО) № 1107/2009</p>	<p>Видът ловува във въздуха и по тази причина не е пряко свързан с типа земеползване, при условие, че начинът на управление на земеделските земи не води до намаляване на наличието на плячка, 20% от която са пчели.</p> <p>В този смисъл, качеството на местообитанието може да се влоши при използване на пестициди, намаляващи количеството на пчелите. За да бъдат опазени пчелите, законодателството на ЕС прилага следната устойчива употреба на пестицидите. С Регламент (ЕО) № 1107/2009 се въвежда понятието „продукти за растителна защита с нисък риск“.</p> <p>Към настоящия момент не е налична информация в какъв процент от земеделските земи се използват „продукти за растителна защита с нисък риск“. Поради тази причина е формулирана междинна цел.</p>	<p>Междинна цел: Да се установи процента на земеделските земи, в управлението на които се използват „продукти за растителна защита с нисък риск“, чрез набиране на информация от земеделските стопани до 2025 г.</p>

6. Необходимост от промени в СФД за BG0002030 „Комплекс Калимок“

Към момента не са възможни промени за този вид в СФД.

Специфични цели за A231 *Coracias garrulus* (синявица)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото 30-32 cm. Главата, шията и долната страна на тялото светлосини със зеленикав оттенък. Гърбът и плещите ръждивокафяви. Крилата синкави с почти черни махови пера. Надопашката тъмносиня. Средните опашни пера тъмнозелени, останалите възчерно тъмносини със светли върхове. Клюнът черен (Нанкинов и др., 1997).

Характер на пребиваване в страната

Гнездящ и прелетен вид. Размножителния период е от средата на май до края на юли. Пролетният прелет през втората половина на април и през май, когато се среща на групи. Есенният прелет от края на юли до втората половина на септември. Единични екземпляри наблюдавани и през октомври (Нанкинов и др., 1997).

Характерно местообитание

Единични стари дървета, крайречни насаждения, крайнини на гори (Нанкинов и др., 1997). Ивици дървета, храсти и мозайки от тях, широколистни листопадни гори, овощни градини, дървесни и храстови плантации, скали и скални стени в равнините, (Янков отг. ред., 2007).

Подходящи местообитания за гнездене на вида са – 2340, 8210, 91F0 (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

С различни безгръбначни, предимно насекоми и дребни гръбначни.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

В равнините и някои нископланински части на страната. (Янков отг. ред., 2007). Гнезди по поречието на р. Дунав и притоците ѝ, Лудогорието, Добруджа, Югоизточна България, на много малко места в Западна България, предимно по долината на р. Струма. Най-многобройна е по поречието на р. Дунав. (Големански гл. ред., 2015)

Включен в Приложение 1 на Директивата за птиците. Според Червената книга на Р България – VU. Включен в ЗБР Приложения 2, 3. Международен: IUCN – NT (Near Threatened).

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013 - 2018 г.), гнездящата популация е от **2000-4500 двойки**, като краткосрочната тенденция (за периода 2001 – 2018) на популацията е оценена на **намаляваща**. Дългосрочната тенденция (за периода 1980 – 2018) на популацията е оценена на **нарастваща**.

За гнездящата популация са посочени следните заплахи и влияния: A07, A02.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД за зоната вида е се опазва само като **гнездящ и мигриращ**.

Гнездящата популация се оценява на **5-30 двойки**, което е **0,25 – 0,66 %** от националната гнездяща популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Мигриращата популация е посочена с 1 индивид, (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Според Куцаров и др. (2007), в СЗЗ „Комплекс Калимок“ популацията на синявицата е 5-10 двойки. По време на теренното проучване през май месец 2021 г. е установен 1 инд. в западната част на зоната, близо до р. Дунав. Тази птица вероятно е по време на миграция.

По данни от E-birds.org, вида е наблюдаван 10 пъти (2008 – 2019 г.), от 1 – 3 индивида, в „Комплекс Калимок“ през размножителния сезон (юни-юли).

Според данните от SmartBirds видът е наблюдаван 8 пъти на 6 места на територията на ЗЗ, в периода 2017, 2018, 2019, 2021 г. (Й. Куцаров, Св. Чешмеджиев, В. Василев и др.)

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 1 дв.	Определена на база СФД (актуализиран през 2015 г.) и полево проучване през 2021 г., информация от E-bird и SmatBirds	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 1 дв.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Най-малко 5	Липсват данни за големината на мигриращата популация. Необходим е редовен мониторинг за установяване на числеността и тенденциите в популацията.	Поддържане на популацията в размер най-малко 5 инд. Извършване на проучвания за изясняване на броя на мигриращите синявици в зоната до 2025 г. (пролет – есен)
Местообитание на вида: Площ на подходящите гнездови и хранителни местообитания на вида	ha	Най-малко 1225 ha	Изчислена на база на местообитания N09 – сухи тревни съобщества и N16 (Широколистни листопадни гори). Вида гнезди в хралупи на стари крайречни дървета.	Поддържане на площта на подходящите местообитания за вида в зоната в размер най-малко 1225 ha.
Местообитание на вида: Качество на подходящото местообитание на вида	Брой на подходящите биотопни дървета с хралупи за гнездене Брой на кацалките за улов на плячка	Най-малко 1 биотопно дърво/ha Най-малко 10 кацалки за улов/ha	Вида гнезди в хралупи на стари върби, тополи, брястове и др. На височина около 3-7 м от земята. Ловува едри насекоми от кацалки на подходяща височина по открити места.	Междинна цел: да се изясни броя на подходящите за гнездене дървета и броя на кацалките в зоната до 2025 г.

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предвид наличната информация за гнездовата и мигриращата популация на вида в зоната са необходими следните промени в СФД (в червено):

- Предлагаме промяна в числеността на размножаващата се популация от 5-30 дв. на 1 двойка, предвид данните от теренните проучвания и онлайн платформите за орнитологични наблюдения;
- Промяна в числеността на мигриращата популация от 1 инд. на 5 – 30 инд., предвид данните от теренните проучвания и онлайн платформите за орнитологични наблюдения;

Species					Population in the site						Site assessment			
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A231	<i>Coracias garrulus</i>			c	5	30	i		G	C	B	C	C
B	A231	<i>Coracias garrulus</i>			r	1	1	p		G	C	B	C	C

Специфични цели за A234 *Picus canus* (сив кълвач)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото 25-26 cm. Размах на крилата 38-40 cm. Чело и предна част на темето червени, Задна част на темето и тилът сиви. Между клюна и окото черно петно. От ъгъла на клюна до под ухото тънка черна ивица – „мустаци“. Горна страна на тялото сива със слаб зеленикав оттенък на кръста. Маховите и кормилни пера кафяви със светли петна. Гърло белезникаво, гърдите и коремът светлосиви до жълтеникаворезедави изцяло едноцветни. При женските челото и предната част на темето сиви (Нанкинов и др., 1997).

Характер на пребиваване в страната

Постоянен вид. Формирането на двойките, размножаването и отглеждането на малките е от март до средата на юни. През есенно-зимния период скитащ в равнинните части на страната (Нанкинов и др., 1997).

Характерно местообитание

Гнезди във влажни и сенчести гори, крайречни и крайпътни насаждения, стари паркове и овощни градини (Янков отг. ред., 2007). Гнездовата камера е в ствол с диаметър над 35 cm и на височина 0,85–15 m. Трофично зависи от изобилието на мравки, а през зимата от насекоми ксилофаги и ларвите им. Посещава и хранилките за птици. Привързан е към гнездовите райони. Териториите на двойките в стари и богати на мравки гори най-често е 200–400 ha (Големански гл. ред., 2015). Подходящи местообитания за гнездене на вида са: 91E0, 91F0, 91H0, 91M0, 91Z0 (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

С яйца, ларви и възрастни на мравки, различни насекоми по кората на дърветата, семена на различни широколистни дървета и храсти.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Включен в **Приложение 1** на Директивата за птиците и Приложение 2 и 3 на ЗБР. Включен в SPEC 1. Включен е в Червената книга на България със статус- застрашен EN. Според IUCN – LC (Least Concern), за територията на континентална Европа.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013-2018 г.), гнездящата популация е от **6500 – 10000 двойки**. Краткосрочната тенденция (за периода 2000 – 2018 г.) е оценена на **стабилна**, както и дългосрочната (за периода 1980 – 2018 г.), която отново е оценена на **стабилна**.

В Докладването от 2019 г. като заплахи и въздействия са посочени две горскостопански дейности: B02, B03.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната вида е постоянен, с популация на вида е **2-10 двойки**, което е **0,03 – 0,1 %** от националната гнездяща популация (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Според Куцаров и др. (2007), размера на гнездовата популация на сивия кълвач в зоната е 2 двойки, същата каквато е посочена и в СФД като минимална стойност. Гнезди в Дунавската равнина, но с ниска численост. Размножаващи се птици са наблюдавани на о. Милка, СЗЗ „Комплекс Беленски острови“, по поречието на р. Вит и р. Осъм, често и в парковете в населените места (Шурулинков и др., 2005). По време на теренното проучване през май месец 2021 г. е установена 1 птица от вида в зоната. По данни от eBird има 4 наблюдения от 2008 до 2018 г. - по 1 индивид. По данни от SmartBirds (2016-2021 г.) на територията на зоната са регистрирани по 1 птица на 4 места през различен период – 07.05.2021 (В.Василев), 19.06.2020 (Св. Чешмеджиев), 10.04.2018, 16.04.2016 (Й. Куцаров). По всяка вероятност в зоната понастоящем има гнездящи поне 2-3 двойки.

По време на СЗП през 2019 г. не са наблюдавани птици от вида в зоната, както и по цялото българско поречието на р. Дунав. През 2020 г. е наблюдаван 1 индивид в близост до зоната (между с. Зафирово и с. Малък Преславец).

Посочените заплахи и въздействия в Докладването от 2019 г. (B02, B03) са валидни и за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“. По време на проучването през май 2021 г. е установен активен дърводобив в площите с хибридна топола в зоната. Най-старите дървета в зоната са на 65 г., но повечето са под 50 г. Запазването на старите дървета и намаляването на площите с хибридна топола ще доведе до подобряване на местообитанието за вида в зоната. Изсичането на естествените гори в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“ трябва да бъде прекратено, а засегнатите територии възстановени.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най- малко 2 двойки	Определена на база теренните проучвания през 2021 г. и данните от eBird и SmartBirds	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
				малко 2 гнездяща двойка.
Местообитание на вида: Площ на подходящите местообитания на вида	ha	Най-малко 943 ha	Изчислена въз основа местообитание от широколистна естествена гора (N16) в рамките на зоната - 943 ha. Площта на гнездовото и хранителното местообитание до голяма степен се припокриват – общо 1131 ha. (N16 и N20).	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в размер най-малко 943 ha.
Местообитание на вида: Качество на подходящото местообитание на вида	Брой на подходящите биотопни дървета с хралупи за гнездене	Най-малко 1 биотопно дърво/ha	Вида гнезди в дупки на стари върби, тополи, брястове и др. на височина около 3-7 м от земята.	Междинна цел: да се изясни броя на подходящите за гнездене дървета в зоната до 2025 г.

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Не са необходими промени в СФД за този вид.

Специфични цели за A236 *Dryocopus martius* (черен кълвач)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото 45-47 cm. Най-големият кълвач у нас. Оперението е черно с тъмнокафяви махови пера. Клюнът кехлибарено жълт. Ирис жълт. При мъжките темето, челото и предната част на тила червени. При женските с червената окраска е само предната част на тила (Нанкинов и др., 1997).

Характер на пребиваване в страната

Постоянен вид. Размножителният период започва от средата на февруари до средата на март и продължава до края на юни. През зимата скита в равнинни гори, където не се среща през размножителния период.

Характерно местообитание

Гнезди в широколистни листопадни гори, иглолистни гори, смесени гори, алувиални и много влажни гори и храсталаци. По-рядко в градски паркове и градини и крайречни пояси (Янков отг. ред., 2007). Гнездовата камера се издълбава в ствола на дърво с диаметър над 40 cm и на височина над 4 m, или се използват стари гнездови камери и хралупи за ношуване. Снася през април (3–6 яйца), мъти 12–14 дни, малките излитат 24–31 дни след излюпването; гнезди повторно при загуба на люпилото. Участъците на двойките в стари иглолистни гори е около 300 ha, в букови – 400 ha и в дъбови 500–600 ha (Големански гл. ред., 2015). Подходящи местообитания за гнездене на вида са - 91E0, 91M0 (Кавръкова и др., 2009).

Хранене

Предимно възрастни, яйца и ларви на короеди, ликоеди, хоботници, сечковци, мравки и др., по-рядко семена.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

С петнисто разпространение в планинските гористи части на страната – Рило-Родопски масив, Стара планина, Средна гора, Витоша и околните и планини, Странджа и др. Разпръснато или групирано в равнинните райони с гори (Лудогорие, Добруджа, крайбрежие на р. Дунав и някои части на Дунавската равнина, Тракийската низина и др.) (Янков отг. ред., 2007).

В Директивата за птиците на ЕС, видът е включен в **Приложение 1**, а в Бернската конвенция в Приложение-II. Включен в Приложение 3 и 2 на ЗБР. Според IUCN е в категория LC (Least Concern). Включен е в Червената книга на Р България в категория уязвим VU.

Съгласно Докладването от 2019 г. (за периода 2013-2018 г.), националната гнездяща популация се оценява на **4500-8000 двойки**, краткосрочната гнездова популация е увеличаваща се.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната вида е постоянен, с популация на вида **1-10 двойки**, което е **0,02 – 0,13 %** от националната гнездяща популация (оценка „С“). Опазването на вида е добра (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Според Куцаров и др. (2007), видът присъства в зоната по време на гнездене с 1 двойка. Според Шурулинков и др. (2005), видът е относително рядко гнездящ в Дунавската равнина, по-често срещан през есенно-зимния период.

Според данните от eBird има 1 наблюдение на черен кълвач 01.03.2020 (Ст. Пеев 2020).

Според информацията от Smartbirds на територията на СЗЗ са установени по 1 птица на две места през различно време – 31.05.1918 (Г. Георгиев) и 01.03.2020 (Й.Куцаров). **Предвид изискванията на вида за териториални участъци от средно 450 ha / 1 дв., по всяка вероятност, местообитанието в зоната едва ли ще може да поддържа повече от 2 двойки.** По време на СЗП 2020 на територията на СЗЗ „Комплекс Калимок“ е установена 1 птица.

Посочените заплахи и въздействия в Докладването от 2019 г. (B02, B03) са валидни и за СЗЗ „Комплекс Калимок“. По време на проучването през май 2021 г. е установен активен дърводобив в площите с хибридна топола в зоната. Най-старите дървета в зоната са на 65 г., но повечето са под 50 г. Запазването на старите дървета и намаляването на площите с хибридна топола ще доведе до подобряване на местообитанието за вида в зоната.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 1 двойка	Определена на база теренните проучвания през 2021 г. и данните от eBird	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 1 дв.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Местообитание на вида: Площ на подходящите местообитания на вида	ha	Най-малко 943 ha	Изчислена въз основа местообитание от широколистна естествена гора (N16) в рамките на зоната. Площта на гнездовото и хранителното местообитание до голяма степен се припокриват. Най-възрастните гори в зоната са на 65 г., но повечето дървета са под 50 г.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в размер най-малко 943 ha.
Местообитание на вида: Качество на подходящото местообитание на вида	Брой на подходящите биотопни дървета с хралупи за гнездене	Най-малко 1 биотопно дърво/ha	Гнездовите камери в ствола на стари дървета (с дебелина над 40 cm в диаметър), които издълбава сам. На височина над 4 м от земята.	Междинна цел: да се изясни броя на подходящите за гнездене дървета в зоната до 2025 г.

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Предвид наличната информация и териториалните участъци на вида средно от 450 ha/1дв. зоната няма да може да поддържа ефективно повече от 2 двойки в местообитание от 943 ha. Поради тази причина предлагаме следните промени в СФ:

- Промяна на максималната стойност на размножаващите се двойки (Max, Size, Population in the site) от 10 на 5 двойка, тъй като подходящото местообитание за гнездене на вида в зоната е по малко от средния размер на територията, необходима на 3 дв.

Species					Population in the site					Site assessment				
G	Code	Scientific Name	S	NP	T	Size		Unit	Cat.	D.qual.	A/B/C/D			
						Min	Max				Pop.	Con.	Iso.	Glo.
B	A236	<i>Dryocopus martius</i>			p	2	5	p		G	C	B	C	C

Спцифични цели за A868 *Leiorpicus medius* (среден пъстър кълвач)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 19-22 cm, тегло 50-80 гр., размах на крилата – 33-34 cm. (Cramp ed. 1985; Svensson 2013). Гърбът е черен с две добре изразени дълги бели петна. Коремът е бял с ясно изразени тъмни надлъжни ивици, подопашието – розово. И при двата пола темето е светлочервено. Крайните кормилни пера са бели с тъмни петънца.

Характер на пребиваване в страната

Постоянен. През зимата често се включва в ята с участието на редица видове врабчоподобни птици и скитат в гората.

Характерно местообитание

Гнезди в хралупи по дърветата, главно в предпланински и хълмисти райони. Доста гласовит, като един от типичните му позиви прилича на крясък на ястреб. Защитен вид. Гнезди в различни

типове широколистни гори, стари овощни градини, редки широколистни гори от парков тип, градини, крайречни галерии от върба, елша и топола, островни гори сред полето (често от дъб, ясен, бряст). Предпочита топли дъбови гори в пресечени местности, богати на сухи и съхнещи дървета. Може да гнезди в местообитания с кодове 9180, 91E0, 91F0, 92A0, 91Z0, 9260, 92C0, както и във всички типове дъбови и дъбово-габъррови гори. Много рядко се среща и в смесени гори, с участие на бук, бял или черен бор.

Среща се в низините, в хълмисти и предпланински райони, до около 1400 -1500 м.н.в.

През зимата се среща в същите местообитания, в които и гнезди, но слиза по-често в селищата и в полите на планините.

Хранене

Средният пъстър кълвач се храни с различни насекоми – бръмбари, мравки, ларви на насекоми (особено на бръмбари сечковци, но също и видове от сем.Curculionidae, Chrysomelidae, Carabidae и др., както и на пеперуди), правокрили, полутвърдокрили, двукрили, паяци, които намира в кората на засъхващи и здрави дървета. Понякога се храни и с растителна храна – семена и плодове - например шишарки от смърч, лешници, букови и дъбови жълъди, череши, сливи, грозде, царевица и др. (Нанкинов и др., 1997; BWPi, 2006).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Средният пъстър кълвач се среща в всички региони на страната с изключение на най-високите части на планините, над 1500 м.н.в. и на обширни безлесни райони в равнините – главно в Тракия, Дунавската равнина и Добруджа. Сравнително многочислен вид в Странджа, Сакар, Източна Стара планина, Източните Родопи и Югозападна България. В Северна България е рядък. Според Атласа на гнездящите птици у нас гнездят 12 000 – 20 000 двойки (Янков ред. 2007). Според докладването по чл.12 от 2019 г. гнездовата популация е дадена със значително по-ниска численост -10 000 -12 000 двойки. Краткосрочната тенденция е стабилна, дългосрочната –неизвестна.

При докладването по чл.12 като заплахи за вида са посочени превръщането на горите в култури, внасянето на неместни дървесни видове и сечите на отделни дървета. За съжаление горскостопанските сечи от различни типове действат твърде негативно върху вида. Особено неблагоприятно въздействие оказват сечите на крайречните гори, санитарните сечи и възобновителните сечи с кратък период между отделните серии на сеч. Използването на химикали в лесозащитната практика също е потенциален негативен фактор за вида. У нас в миналото масово са се правили реконструкции на дъбовите гори в иглолистни култури, което е ограничило до голяма степен площта на потенциалното местообитание на средния пъстър кълвач.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД видът е оценен като **постоянен** с размер на популацията **1 дв**, което представлява между **0,008 - 0,01 %** от гнездящата популация (оценка „С“). Опазването на вида е добра (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Според Куцаров и др. (2007), видът се среща в гнездовия сезон – 1 дв. В СФД е посочена също 1 дв. По време на теренните проучвания през 2021 г не установен в зоната. По време на средно

зимно преброяване е установен 1 индивид на 10. 01. 2020 г. По данни от SmartBirds в района има 5 наблюдения (2006 -2020 г.) от 3 локации. (Г.Герджиков, Й.Куцаров).

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 1 двойки	Определена на база СФД и данните от SmartBirds.	Поддържане на популацията на вида в размер най-малко 1 гнездяща двойка.
Местообитание на вида: Площ на подходящите местообитания на вида	ha	Най-малко 943 ha	Изчислена въз основа на местообитание от широколистна естествена гора (N16) в рамките на зоната - 943 ha. Площта на гнездовото и хранителното местообитание до голяма степен се припокриват – общо 1131 ha. (N16 и N20).	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в размер най-малко 943 ha.
Местообитание на вида: Качество на подходящото местообитание на вида	Брой на подходящите биотопни дървета с хралупи за гнездене	Най-малко 1 биотопно дърво/ha	Вида гнезди в дупки широколистни дървета.	Междинна цел: да се изясни броя на подходящите за гнездене дървета в зоната до 2025 г.

6. Необходимост от промени в СФД за С33 BG0002030 „Комплекс Калимок“

Не са необходими промени в СФД.

Специфични цели за A480 *Cyanecula svecica* (синьогушка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължина на тялото ни птици 13-15 cm. Общият тон на оцветяването на перата по тялото, врата, гърба и крилата тъмнокафяв. Яркосинята гуша има в средата чисто бяло петно, отдолу и отстрани е заградена с черен полупръстен, а под него е с ръждива полудъга. Вежда широка, дълга, бяла. Зад окото ръждиви пера. Опашка тъмно кафява, отстрани и в основата ръждива. Корем мръсно бял, по слабините с ръждиви петна. Клюн тъмнокафяв, по-светъл към основата. Крака и ирис тъмнокафяви (Нанкинов, 2009).

Характер на пребиваване в страната

Преминаващ. Вероятно гнездящ спорадично в северна България.

Характерно местообитание

Обрасли с храсталаци и треви брегове на вътрешноконтинентални водоеми, даже и съвсем малки, със застояла или бавнотечаща вода, канали, ровове (Нанкинов, 2009).

Хранене

Насекоми.

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Малобройна по време на пролетната (април – май) и есенната миграция (август – септември) (Нанкинов, 2009).

Природозащитен статус в България – включен в приложение 3 на ЗБР. Международен – съгласно IUCN -Уязвим VU.

Съгласно докладването през 2019 г. (за периода 2013 - 2018 г.), преминаващата популация е от 1 – 29 индивида. Няма данни за тенденцията на популацията.

За преминаващата популация са посочени следните заплахи и влияния: F26, A02.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Според СФД, вида се среща като мигриращ в количества 1-10 индивида. Съгласно докладването за периода 2013-2018 г, това е най-малко 34,5% от мигриращата национална популация - (оценка „С“). Опазването на вида е добра (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност. Липсата на достатъчно публикувани данни не позволява да се промени оценката **на плътността** на популацията от „С“ на „А“.

4. Анализ на наличната информация

Рядко наблюдаван вид по време на миграция и следгнездови скитания. По данни от регулярните улови и опръстеняване в полева база Калимок на ИБЕИ – БАН, която се намира в СЗЗ „Комплекс Калимок“, синьогушката е улавяна предимно пролетно време, като 2017 г. е потвърдено гнезденето на вида в зоната с улов на млади птици през размножителния сезон. През 2020 г. е уловен 1 екз. през април (Димитров и др., непубл. информация). По време на теренните проучвания през 2021 видът не е установен.

В базата данни на e-Bird има 3 наблюдения в периода 10.05.2014 – 05.07.2017 (Ст.Пеев).

В базата данни на SmartBirds липсват предоставени наблюдения.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на мигрираща популация	Брой индивиди	Най-малко 1 индивид	Определена на данните от СФД и e-bird. Оскъдната информация за вида налага да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на актуалния размер на мигриращата популация.	Поддържане на мигрираща популацията на вида в размер най-малко 1 инд.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Местообитание на вида: Площ на подходящите местообитания на вида	ha	Най-малко 376 ha	Изчислена въз основа на местообитание от (N07 и N10) в рамките на зоната - 376 ha. По време на миграция видът се придържа към блатна растителност и храсти по сравнително открити терени, тръстики.	Поддържане на площта на подходящите гнездови местообитания на вида в размер най-малко 376 ha.

6. Необходимост от промени в СФД за С33 BG0002030 „Комплекс Калимок“

Поради липса на достатъчно информация, промени в стойностите зададени на вида не се налагат.

Специфични цели за A338 *Lanius collurio* (червеногърба сврачка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 16-18 cm, тегло 23-42 гр., дължина на крилото 89-99 mm. (Иванов 2011; Svesson 2013). Има ясно изразен полов диморфизъм. Мъжките имат сива глава с черна ивица през окото. Гърбът е кестенявокафяв. Гърдите и коремът са бели с лек розов оттенък. Опашката е дълга, черна, с бели страни. Клюнът е черен, мощен, със зъбче на горната получовка. Женската е с кафява глава и слабо изразена кафява ивица през окото. Гърбът и е ръждивокафяв, коремът е бял с тъмно напетняване. Младите са подобни на женските, но тъмното напетняване е изразено на темето, гърба и крилата. Песента представлява продължително тихо стържене. Често имитира гласове на други видове пойни птици. Гнезди в ниски храстчета или дръвчета. Защитен вид.

Характер на пребиваване в страната

Гнездящ прелетен вид. Транзитната миграция е много добре изразена. Среща се в България от втората половина на април до края на октомври – началото на ноември.

Характерно местообитание

Гнезди предимно в храстови местообитания – формации на глог, шипка, драка, трънка, къпини и много други. Често и в крайнини на широколистни гори. Рядка в полезащитни пояси и крайселищни паркове и градини. Оптималните местообитания са ливадни или степни осеяни с много храсти. Среща се в равнини, в хълмисти и предпланински райони, рядко и в планински ливади с храсти, от морското равнище до около 1900-2000 м.н.в.

Хранене

Червеногърбата сврачка е хищна - храни се с различни безгръбначни и дребни гръбначни животни. Хранителният спектър се оформя главно от едри насекоми – бръмбари (Carabidae,

Cerambycidae, Tenebrionidae), скакалци, шурци, цикади, водни кончета, гъсеници на пеперуди. Яде също и дребни мишевидни гризачи, влечуги, малки пойни птици (Иванов 2011).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Червеногърбата сврачка е широко разпространен вид и гнезди в цялата страна. В повечето райони предлагащи подходящи местообитания е многобройна, дори изобилна на места. Според Атласа на гнездящите птици у нас гнездят 300 000 – 700 000 двойки (Янков отг. ред., 2007).

Според Докладването по чл.12 от 2019 г. гнездовата популация е в рамките на 170 000 – 380 000 двойки. Тенденцията в числеността е отрицателна, при това доста значителна - с 30-40% в краткосрочен план. Мониторингът на обикновените видове птици за 2005 -2013 г. показва слабо намаление на вида с 14% в 129 площадки (1X1 km), голяма част от тях в Софийско (Христов и Петков, 2013).

При Докладването по чл.12 като заплахи за вида са посочени прекомерно интензивната паша, липсата на паша и изоставянето на земеделски земи. Други заплахи за вида са химизацията в селското и горското стопанство, пожарите, унищожаването на храстите за поддържане на пасищата, разораването на пасища и ливади, застрояването, развитието на пътната инфраструктура и др. Червеногърбите сврачки много често ловуват по крайпътните храсти и са една от най-честите жертви на интензивния автомобилен трафик.

3. Състояние в СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД на зоната, вида е **гнездящ и мигриращ (концентриращ се)**. Гнездовата популация се оценява на **2-50 двойки**, което представлява 0,001 - 0,007 % от националната популация (оценка „С“). Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Като концентриращ не са представени количествени данни за вида, защото липсват такива (DD). Оценката за популацията е „С“. Опазването на вида е добро (оценка „В“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

В Дунавска равнина е широко разпространен гнездящ вид, който гнезди в окрайнини на гори и храсти (Шурулинков и др, 2005). Според Куцаров и др. (2007), видът присъства в зоната по време на гнездене с 1-3 двойки. По време на теренните проучвания през 2021 г., червеногърбата сврачка е представена със 6 инд. през май месец и 3 двойки през юни месец. Голяма част от птиците, установени през май вероятно са мигриращи.

По данни от eBird видът е наблюдаван в зоната през гнездовия сезон 27 пъти до 11 индивида (2018 г. Д. Митев). По данни от Smartbirds през от 2018 до 2021г. има 24 записа (на индивиди и двойки) на територията СЗЗ „Комплекс Калимок“ от 18 локации.

Липсват публикувани данни за концентрацията на вида в зоната по време на миграция, поради което се налага поставянето на междинна цел до 2025 г. да се проведе мониторинг, който да изясни тази численост.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели за опазване
Популация: Размер на гнездова популацията	Брой гнездящи двойки	Най-малко 2 двойки	В настоящия СФД (актуализиран през 2015 г.) са посочени 2 гнездящи двойки. В резултат на извършен мониторинг в защитената зона през гнездовия период на 2021 г. са установени 3 индивида, а през 2020 – най-малко 6 индивида	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 2 гнездящи двойка.
Популация: Размер на мигриращата популация	Брой индивиди	Неизвестна	Числеността е неизвестна според СФД. За да се установи целевата стойност е необходимо прилагане на адекватен мониторинг в периода на пролетната миграция .	Междинна цел: Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на актуалния размер на мигриращата популация до 2025 г.
Местообитание на вида: площ на подходящите места за гнездене	ha	Най-малко 1225 ha	Типичното местообитание е N21 (282 ha) и N16 (Широколистните гори), но видът избягва вътрешността на горите, а обитава крайнините - около 50 ha.	Поддържане на местообитанието в размер най-малко 1225 ha. Запазване на крайречните насаждения по поречието на р. Дунав, които осигуряват подходящи местообитания за гнездене на вида в зоната.
Местообитание на вида: площ на подходящите места за търсене на храна	ha	Най-малко 752 ha	Храни се в открити местообитания, където лови насекоми. В зоната откритите местообитания са изчислени на база % участие на следните типове местообитания в зоната: N09, N10, N21 Площта им е 752 ha.	Поддържане на местообитанието в размер най-малко 752 ha. Поддържане на открити местообитания в зоната, подходящи за търсене на храна на вида (естествена растителност).

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Към момента не могат да бъдат предложени промени в СФД за вида.

Специфични цели за A339 *Lanius minor* (черночела сврачка)

1. Кратка характеристика на вида

Дължината на тялото 19-21 cm, тегло 43-57 g., дължина на крилото 114-126 mm. (Иванов, 2011; Svensson et al., 2009). Половете са трудно отличими по оперение. Мъжките имат сива глава с черна ивица през окото, която обхваща и челото. Гърбът е сив. Маховите и опашката са черни. Коремът и гърдите са светлорозови, гърлото бяло. Клюнът и краката са тъмносиви до черни. Младите са изпъстрени с тъмни петънца по гърба, челото им не е черно. Песента представлява продължително тихо стържене. Имитира и гласове на други видове пойни птици. Често издава и серии от остри металически крясъци. Гнезди най-често на дървета. Защитен вид.

Характер на пребиваване в страната

Гнездящ прелетен вид. Среща се в България от началото на май до края на август – средата на септември.

Характерно местообитание

Гнезди предимно в ивици или групи дървета сред агроландшафти, пасища, степи. Честа и в крайречни гори, включително топови и салкъмови култури. Многобройна в полезащитните пояси в Добруджа. Среща се и в крайнини и прореждания на равнинни дъбови и липови гори. Понякога формира рехави колонии. Среща се в равнини и низини, доста по-рядко и в хълмисти и предпланински райони, от морското равнище до около 1000 мнв.

Хранене

Черночелата сврачка е хищна - храни се с различни безгръбначни и дребни гръбначни животни. Хранителният спектър се оформя главно от едри насекоми – бръмбари, попови прасета, скакалци, шурци, гъсеници на пеперуди. Яде също и дребни мишевидни и насекомоядни бозайници, гущери, малки пойни птици. Рядко яде и плодове – череша, черници и др. (Иванов, 2011).

2. Разпространение, природозащитно състояние и тенденции в популацията на вида на национално ниво

Черночелата гнезди в почти цялата страна с изключение на високите планини и обширните компактни горски масиви в Странджа. Има висока численост на места в Дунавската равнина – главно по поречието на реките, в Лудогорието, Добруджа, Горнотракийската низина (Шурулинков и др., 2005; Янков отг. ред., 2007; Даскалова и др., 2020). Малобройна е в Софийско и високите полета на Западна България. Според Атласа на гнездящите птици у нас гнездят 5 000 – 15 000 двойки (Янков ред. 2007).

Според Докладването по чл.12 от 2019 г., гнездовата популация е в рамките на 6 000 – 20 000 двойки. Въпреки увеличението в числеността между двете оценки тенденцията в числеността посочена като отрицателна, при това доста значителна с 30 – 40 % в краткосрочен план. Мониторингът на обикновените видове птици за 2005 - 2013 г., показва силно намаление на вида с около 83% в 65 площадки (1X1 km), голяма част от тях в Софийско (Христов и Петков, 2013).

При Докладването по чл. 12, като единствена заплаха за вида е посочено изоставянето на земеделски земи. Други заплахи за вида са сечта на крайречните гори и полезащитните пояси, химизацията в селското и горското стопанство, пожарите, разораването на пасища и ливади, застрояването, развитието на пътната инфраструктура и др.

3. Състояние в СЗ ВГ0002030 „Комплекс Калимок“

Съгласно СФД в зоната, вида се опазва като гнездящ и премиванащ. **Гнездовата** популация на вида се оценява на **между 3 и 25 двойки**, което е **0,06 – 0,16 %** от националната гнездяща популация (оценка „С“). Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

Като **мигриращ** не са представени количествени данни за вида, защото липсват такива (DD). Оценката за популацията е „С“. Опазването на вида е отлично (оценка „А“), популацията не е изолирана в рамките на разширен ареал (оценка „С“). Общата оценка на стойността на зоната за съхранение на вида е „С“ – значима стойност.

4. Анализ на наличната информация

Черночелата свръчка е широко разпространен, гнездящ вид по р. Дунав и в Дунавската равнина (Шурулинков и др., 2005; Янков отг. ред., 2007). Според Куцаров и др. (2007), популацията на видът в зоната е оценена на 3-10 двойки. По време на теренното проучване през 2021 г. са установени 3 птици от вида в зоната – 1 през май (вероятно мигрираща) и 2 през юни (вероятно гнездящи). Вероятно в зоната през 2021 г. са гнездили мин. 2 дв.

По данни от eBird, са наблюдавани 12 птици от вида на територията на СЗ за периода 2013-2019 г. Според данните от SmartBirds видът е наблюдаван 15 пъти за периода 2017-2021г в 13 локации.

По отношение на мигриращата популация, липсват данни и трябва да се заложи междинна цел за прилагане на адекватен мониторинг през периода април - май и август - септември до 2025 г. за изясняване на тази численост.

При докладването по чл. 12 като единствена заплаха за вида е посочено изоставянето на земеделски земи. Други заплахи за вида са сечта на крайречните гори и полезащитните пояси, химизацията в селското и горското стопанство, пожарите, разораването на пасища и ливади, застрояването, развитието на пътната инфраструктура и др.

5. Параметри за определяне на специфичните природозащитни цели за вида в зоната

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Популация: Размер на гнездовата популация	Брой гнездящи двойки	Най-малко 3	В настоящия СФД (актуализиран през 2015 г.) са посочени 3–25 гнездящи двойки. В резултат на извършен мониторинг в защитената зона през гнездовия период на 2021 и по данни от smartbirds.org са установени 2 птици от вида.	Поддържане на популацията на вида в зоната в размер от най-малко 3 дв.
Популация: Размер мигриращата популация	Брой индивиди	Неизвестна	В СФД числеността на вида по време на миграция в зоната не е посочена. Няма друга актуална информация за количеството на птиците и районите с концентрация на вида в зоната по време на миграция.	Междинна цел: Да се извърши целенасочен мониторинг за установяване на актуалния размер на мигриращата популация до 2025 г.

Параметър	Мерна единица	Целева стойност	Допълнителна информация	Специфични за зоната цели
Местообитание на вида: Площ на подходящите местообитания за вида	ha	Най-малко 1413 ha	Изчислена на база % на предпочитаните местообитания – N16, N20, N21 -. вида използва разнообразни местообитания за търсене на плячка, вероятно често и извън зоната. Тук се включва както гнездовото, така и хранителното местообитание в близост.	Поддържане на площта на подходящите местообитания за вида в размер най-малко 1413 ha
Местообитание на вида: Качество на подходящото местообитание на вида в зоната	% екстензивно управлявани пасища и ливади, като част от хранителното местообитание на вида	100 % от пасищата и ливадите, част от хранителното местообитание на вида се управляват екстензивно Най-малко 5%	Видът обитава открити пространства и пасища (степни и сухолюбиви тревни съобщества на варовити терени и тревни съобщества на сухи силикатни терени) с разпръснати редки дървета и храсти (храсти в умерен климат, сухолюбиви храсти) или малки изкуствени насаждения сред тях. Екстензивното управление на пасищните местообитания на вида е от решаващо значение, така че те да са подходящи за търсене на храна. Това изисква паша на домашни животни (0,3-1 ЖЕ/ha), редовно косене на ливадите, както и по-малко използване на торове и други химикали, които биха довели до изчезване на плячката на вида. Наличието на площи без растителност (между 5 и 20%) е много важно за ловуването, за да се осигурят места за търсене на храна (видът се храни чрез събиране на насекоми от земята).	Подобряване на качеството на подходящото местообитание на вида в зоната до достигане на целевата стойност от 100% екстензивно управление на пасищата и ливадите, част от хранителното местообитание на вида и най-малко 5% от площите без растителност.

6. Необходимост от промени в СФД за СЗЗ BG0002030 „Комплекс Калимок“

Понастоящем, не могат да бъдат предложени промени за вида в СФД.

Цитирана литература

- Големански, В. и др. (Eds) (2015). Червена книга на Република България, Том 2, Животни, БАН-МОСВ, София, 250 стр.
- Даскалова Г., Шурулинков П., Ангелов И., Петров П. (2020). Птиците на Тунджанската хълмиста низина. Globe Edit 408 стр.
- Димитров, Д. (2018). Експедиция за проучване на гнездящите птици по река Дунав в Българо-Румънския участък през 2017 г. Десета юбилейна студентска научна конференция на Пловдивски Университет „Паисий Хилендарски“, Биологически факултет, Катедра „Екология и ООС“, 1 ноември 2018 г., Пловдив, 98-120.
- Демерджиев, Д. (2000). Видов състав, сезонна и годишна динамика на орнитофауната във влажните зони между с. Партизанин и с. Оризово, Старозагорско. – Дипл. работа, ПУ, катедра „Зоология на гръбначните животни“.
- Иванов Б. (1979). Проучване върху числеността на някои водоплаващи птици през зимните месеци на 1975/1976-1977/1978 в три блата край р. Дунав. Екология, БАН, 5: 30-40.
- Иванов Б. (2011). Фауна на България. Том 30. Част III. Акад. издателство „Проф. Марин Дринов“, 407 с.
- Иванов, Б., Муравеев, Ю. (2002). Национален план за действие за опазването на малкият корморан (*Phalacrocorax pugnax*) в България, 2002–2006 г. – В: Янков, П. (отг. редактор). Световно застрашени видове птици в България. Национални планове за действие за опазването им, Част 1. БДЗП – МОСВ, Природозащитна поредица, Книга 4, БДЗП, София, 13–37.
- Кавръкова, В., Димова, Д., Димитров, М., Цонев, Р., Белев, Т., Раковска, К. /ред./ (2009). Ръководство за определяне на местообитания от европейска значимост в България. Второ, преработено и допълнено издание. София, Световен фонд за дивата природа, Дунавско – Карпатска програма и федерация “ЗЕЛЕНИ БАЛКАНИ“
- Куцаров, Й., и Милошев, Н. (2008). Оперативно ръководство за експлоатация на възстановени влажни зони - Защитена местност "Калимок-Бръшлен" Възстановяване и намаляване на замърсяването във Влажните зони GEF TF 050706 BUL
- Куцаров, Й., Янков, П., Маринов, М., Куртев, М., Зехтинджиев, П. (2007). „Комплекс Калимок“ – В Костадинова, И. и Граматиков, М. (ред.). Орнитологично важните места в България и Natura 2000. БДЗП, Природозащитна поредица, Книга 11, София, БДЗП, стр. 217-220.
- Матеева, И., и Янков, П. (2013). Характер на миграцията на 42 вида птици от българската орнитофауна според нивото на съвременните познания. Доклад, МОСВ, <http://natura2000.moew.government.bg/Home/Reports>. Нанкинов Д. 2009. Изследвания върху фауната на България. Птици – Aves. София. 405 стр.
- Мичев, Т., Симеонов, Д., Профиров, Л. и Пчеларов, Г. (2012). Птиците на Балканския полуостров - полеви определител. Второ издание, 2012. Екотан. 300 стр.
- Нанкинов, Д. Н. (2012). Сведения о некоторых видах птиц в суровую зиму 1984/85 года в Болгарии (результаты анкетного опроса). Русский орнитологический журнал, 21(811).

- Нанкинов, Д., Симеонов, С., Мичев, Т., Иванов, Б. (1997). Фауна на България. Т.26. Aves, част II. С. АИ „Проф. М. Дринов“.
- Нанкинов, Д. Н. (2009). Изследвания върху фауната на България: птици - Aves : разред врабчоподобни – Passeriformes. Издателство ЕТО ЕООД, 407 с.
- Петков, Н., М. Илиев. 2014. План за действие за опазване на червоногушата гъска (*Branta ruficollis*) в България за периода 2015 – 2024 г. Българско дружество за защита на птиците. София, 2014.
- Плачийски, Д., Демерджиев, Д., Попгеоргиев, Г., Петков, Н., Корнилев, Ю. (2014). План за действие за опазване на малкия корморан (*Phalacrocorax pygmeus*) в България (2014–2023 г.). София, БДЗП-МОСВ: 98 с.
- Симеонов, С., Мичев, Т., Нанкинов, Д. (1990). Фауна на България. Том 20. Aves, част I. София, Издателство на БАН. 350 стр.
- Стойчев С., Герджиков Г., Демерджиев Д., Борисов Б. (2008). Птиците на Сакар планина. София, 56 с.
- Федосов, В. Н. (2013). Синантропизация и урбанизация Европейского тювика – Пример успешной адаптации вида. П 87 Птицы Кавказа: история изучения, жизнь в урбанизирован, 183.
- Христов, Й. и Н. Петков, (2013). Състояние на широкоразпространените видове птици в България 2005–2013 г. Българско дружество за защита на птиците. Природозащитна поредица. Книга 27 БДЗП. София.
- Чешмеджиев, Св. и Георгиев, Г. (2018). Анализ на състоянието и изготвяне на препоръки за управление на водния режим във влажните зони в Природен парк „Персина“ и Защитена местност „Калимок – Бръшлен“ с цел опазване на птиците. Доклад.
- Чешмеджиев С., Попгеоргиев, Г., Петров, Ц., Корнилев, Ю., Спасов, С., Стойчев С. (ред.). (2016). Белият щъркел в България през 2014-2015 г. БДЗП, Природозащитна поредица, книга 31, София, 60 с.
- Чешмеджиев, С., Христов, И. (2020). „Картиране на гнездящи птици в българо-румънския участък от плавателния път на река Дунав“. Доклад. „ГеоМарин“ ЕООД. 2020.
- Шурулинков П. (2014) План за действие за опазване на големия воден бик (*Botaurus stellaris*) в България, 2013-2024 г. Утвърден РД: 347/12.05.2014 на Министъра на околната среда и водите. 50 стр.
- Янков, П. (отг. ред.). 2007. Атлас на гнездящите птици в България. Българско дружество за защита на птиците, Природозащитна поредица, книга 10. БДЗП, София. 679 стр.
- Янков, П., Г. Стоянов, Д. Рагъов. 2013. План за действие за опазването на ловния сокол (*Falco cherrug* Gray, 1834) в България, МОСВ, София, 91 с.
- Andone, G., H. Almasan, D. Rudu, L. Andone, E. Chirac, G. Sclarletescu. 1969. Cercetare asupra pasarilorichiofage din delta Dunarii. Inst. Cercet. Pisc. Studi si Cercetari 27: 133–183.
- Bakaloudis D. 2009. Implications for conservation of foraging sites selected by Short-toed Eagles (*Circus gallicus*) in Greece. *Ornis Fennica* 86(3):89-96.

- Bakaloudis, D., C. Vlachos, G. J Holloway. 1998. Habitat use by Short-toed Eagle *Circaetus gallicus* and their reptilian prey during the breeding season in Dadia Forest (north-eastern Greece). *Journal of Applied Ecology* 35(6): 821 – 828.
- Barrientos R., B. Arroyo. 2014. Nesting habitat selection of Mediterranean raptors in managed pinewoods: searching for common patterns to derive conservation recommendations. *Bird Conservation International*, 24:138–151.
- Bakaloudis D. E., C. Vlachos, N. Papageorgiou, G. J. Holloway. 2001. Nest-site habitat selected by Short-toed Eagles, *Circaetus gallicus* in Dadia Forest (Northeastern Greece). *Ibis*, 143: 391-401.
- BirdLife International (2017). European birds of conservation concern: populations, trends and national responsibilities. Cambridge, UK: BirdLife International.
- BirdLife International (2021). IUCN Red List for birds. Downloaded from <http://www.birdlife.org>
- BWPi, 2006. The birds of the western Palearctic interactive, 2006 Upgra. ed. DVD Birdguides, Shrewsbury.
- Cauli F., P. Audisio, F. Petretti, G. Chiatante. 2021. Habitat suitability and nest-site selection of short-toed eagle *Circaetus gallicus* in Tolfa Mountains (Central Italy). *Journal of Vertebrate Biology*, 70(2):21014.1-14
- Cheshmedzhiev S., Shurulinkov P., Daskalova G. (2019). Status and distribution of diurnal birds of prey and the Black Stork along the Bulgarian section of the Danube River. In: Shurulinkov P. et al. (eds.) Biodiversity of the Bulgarian-Romanian section of the Lower Danube. Nova Publishers, New York, 375-398 p.
- Crivelli, A. J., T. Nazirides, H. Jerrentrup. (1996). Action plan for the Pygmy Cormorant (*Phalacrocorax pygmeus*) in Europe. In: B. Heredia et al. 1996. Globally Threatened Birds In Europe. Action Plans. Council of Europe Strasbourg, France.
- Dereliev, S.G. (2006). The Red-breasted Goose *Branta ruficollis* in the new millennium: a thriving species or a species on the brink of extinction? *Waterbirds around the world*. Eds. G.C. Boere, C.A. Galbraith & D.A. Stroud. The Stationery Office, Edinburgh, UK, 619-623 pp.
- Dereliev, S., D. Hulea, B. Ivanov, W. J. Sutherlands & R. Summers. (2000). The numbers and distribution of the Red-breasted Goose *Branta ruficollis* at wintering roosts in Romania and Bulgaria. – *Acta Ornithologica*, 35, 63-66 p.
- Dereliev S., I. Ivanov, D. Georgiev, N. Petkov and L. Griffin (2005). Results from the monitoring of wintering Red-breasted Geese *Branta ruficollis* in the region of the lakes Shabla and Durankulak (NE Bulgaria) in 2003-2005. BSPB Technical Series Report No: 1-2005. Sofia, Bulgaria, 8 p.
- Dereliev, S., D. Georgiev, I. Ivanov & N. Petkov. (2005b). Status of the Redbreasted Goose (*Branta ruficollis*) in Bulgaria – In Proceedings of the Red-breasted Goose Conservation Action Workshop, SOR/BirdLife Romania, Tulcea, Romania.
- Dimitrov, M., T. Michev, L.Profirov, K.Nyagolov (2005) Waterbirds of Bourgas Wetlands. Results and Evaluation of the Monthly Waterbird Monitoring 1996-2002. Bulgarian Biodiversity Fondation and Pensoft Publishers, Sofia-Moscow, 160 pp.

- Heredia, B., L. Rose, M. Painter. 1996. Globally threatened birds in Europe. Action Plans. Council of Europe Publishing, 408 p.
- Hulea, D., 2002. Winter feeding ecology of the Red-breasted Goose (*Branta ruficollis*) – PhD Thesis, University of East Anglia, Norwich, UK, 154 p.
- Iankov, P., & Popgeorgiev, G. (2019). Breeding status of the Glossy Ibis *Plegadis falcinellus* in Bulgaria. *SIS Conservation*, 1, 56-9.
- Ivanov, B. (2008). Wintering waterbirds in Danube between towns of Somovit and Silistra, Bulgaria. *Acta Zoologica Bulgarica*. 60, (3). 285 – 294.
- Ivanov, B. Iankov, P. Bоев, Z. Georgiev, D. Profirov, L. Dimitrov, M. (2014) "Списък на видовете птици в България към 31.12. 2014г. List of the birds recorded in Bulgaria (Bulgarian List).
- JDS4 (2019-2020). Scientific report: A shared analysis of the Danube river. <http://www.danubesurvey.org/jds4/publications/scientific-report>
- Kambourova, N. 2005. The recent status of breeding bird communities of Srebarna Biosphere Reserve (NE Bulgaria). *Acrocephalus* 26 (125): 81–97.
- Michev T., & Profirov, L., (2003). Mid-winter numbers of waterbirds in Bulgaria (1977 – 2001): Results from 25 years of mid-winter counts carried out at the most important Bulgarian wetlands. Pensoft Publishers, Bulgaria. 160 p.
- Michev T.M., Profirov L., Michev B., Hristov L., Ignatov A., Stoynov E., Chipev N. (2018). Long-term changes in autumn migration of selected soaring bird species at Burgas bay, Bulgaria. *Acta zoologica bulgarica*, 70 (1): 57-68.
- Michev T., Profirov L., Nyagolov K. & Dimitrov M. (2011). The autumn migration of soaring birds at Bourgas Bay, Bulgaria. *British Birds* 104: 16-37.
- Nesterenko M. A. 2000. Habitat use of Whiskered tern (*Chlidonias hybrida*) in the Danube delta at breeding. *ODU Bulletin*, no. 5, pp. 172-175.
- Poprach K., Machar I., Vrbkova J. 2013. Population trend, distribution and habitat requirements of the Montagu's Harrier (*Circus pygargus*) in central Moravia (Czech Republic). *Sylvia*, 49: 111–134.
- Ragyov, D., Demerdzhiev D, Angelov, I. (2008). Peregrine in Bulgaria – general overview. In: Sielicki J, Mizera T, editors. *Peregrine Falcon populations – status and perspectives in the 21st century*. Turul, Warsaw: European Peregrine Falcon Working Group, Society for the Protection of Wild Animals “Falcon”; 2008. p. 345–60.
- Sergio F. 2002. Density, nest sites, diet, and productivity of Common Buzzards (*Buteo buteo*) in the Italian Pre-Alps. *J Raptor Res.*, 36(1): 24-32.
- Shurulinkov, P., Cheshmedzhiev, S., Daskalova, G., Dinkov, H., Kirov, K., Hristov, I., Kutsarov, Y., Koev, V., Michov, S. (2019a). Recent data on the distribution and numbers of the water birds in the wetlands along the Bulgarian section of the Danube river, in: Shurulinkov, P., Hubenov, Z., Beshkov, S., Popgeorgiev, G. (Eds.), *Biodiversity of the Bulgarian-Romanian Section of the Lower Danube*. Nova Science Publishers, New York, p. 461.
- Shurulinkov, P., Daskalova, G., Cheshmedzhiev, S., Kirov, K., Koev, V., Dinkov, H., Hristov, I., Nikolov, I., Michov, S., Kutsarov, Y. (2019b). Heron and cormorant colonies along the Bulgarian-Romanian section of the Danube river: Status and trends, 2010-2014, in: Shurulinkov,

- P., Hubenov, Z., Beshkov, S., Popgeorgiev, G. (Eds.), Biodiversity of the Bulgarian-Romanian Section of the Lower Danube. Nova Science Publishers, New York, p. 461.
- Shurulinkov, P., Daskalova, G., Michov, S., Koev, V., (2016). The distribution, numbers, and breeding of terns and waders on the sand islands along the Bulgarian-Romanian section of the Danube. North. West. J. Zool. 12, 65–77.
- Shurulinkov, P., Daskalova, G., Ralev, A., Elenkova, V. (2010). New Data on the Breeding of White-winged Tern (*Chlidonias leucoptera*) in Bulgaria. Acta zoologica bulgarica. 62(3): 301-306.(3).
- Štastny K., Hudec K. (2016). Fauna CR. Ptaci –Aves. 3, Academia, Praha 2016.
- Svensson, L., Mullarney, K., Zetterström, D. (2009). Collins Bird Guide, 2nd ed. HarperCollins. p. 416.
- Turcokova L., M. Meliskova, M. Balazova. 2016. Nest site location and breeding success of Common kingfisher (*Alcedo atthis*) in the Danube river system. Folia Oecologica, 43: 74-82.
- Velevski M., Grubač, B. 2008. Distribution and estimation of the population size of the Short-toed Snake-eagle, *Circaetus gallicus* in Macedonia. Proceedings of the III Congress of Ecologists of the Republic of Macedonia with International Participation, 06-09.10.2007, Struga. Special issues of Macedonian Ecological Society, Vol. 8, Skopje.
- Vilches A., R. Miranda, J. Arizaga, D. Galicia. 2012. Habitat selection by breeding Common Kingfishers (*Alcedo atthis* L.) in rivers from Northern Iberia. Ann. Limnol. - Int. J. Lim. 48: 289–294.
- Vlachos C. G., N. K. Papageorgiou. 1994. Diet, Breeding Success, And Nest-Site Selection of The Short-Toed Eagle (*Circaetus gallicus*) In Northeastern Greece. J Raptor Res. 28(1): 39-42.